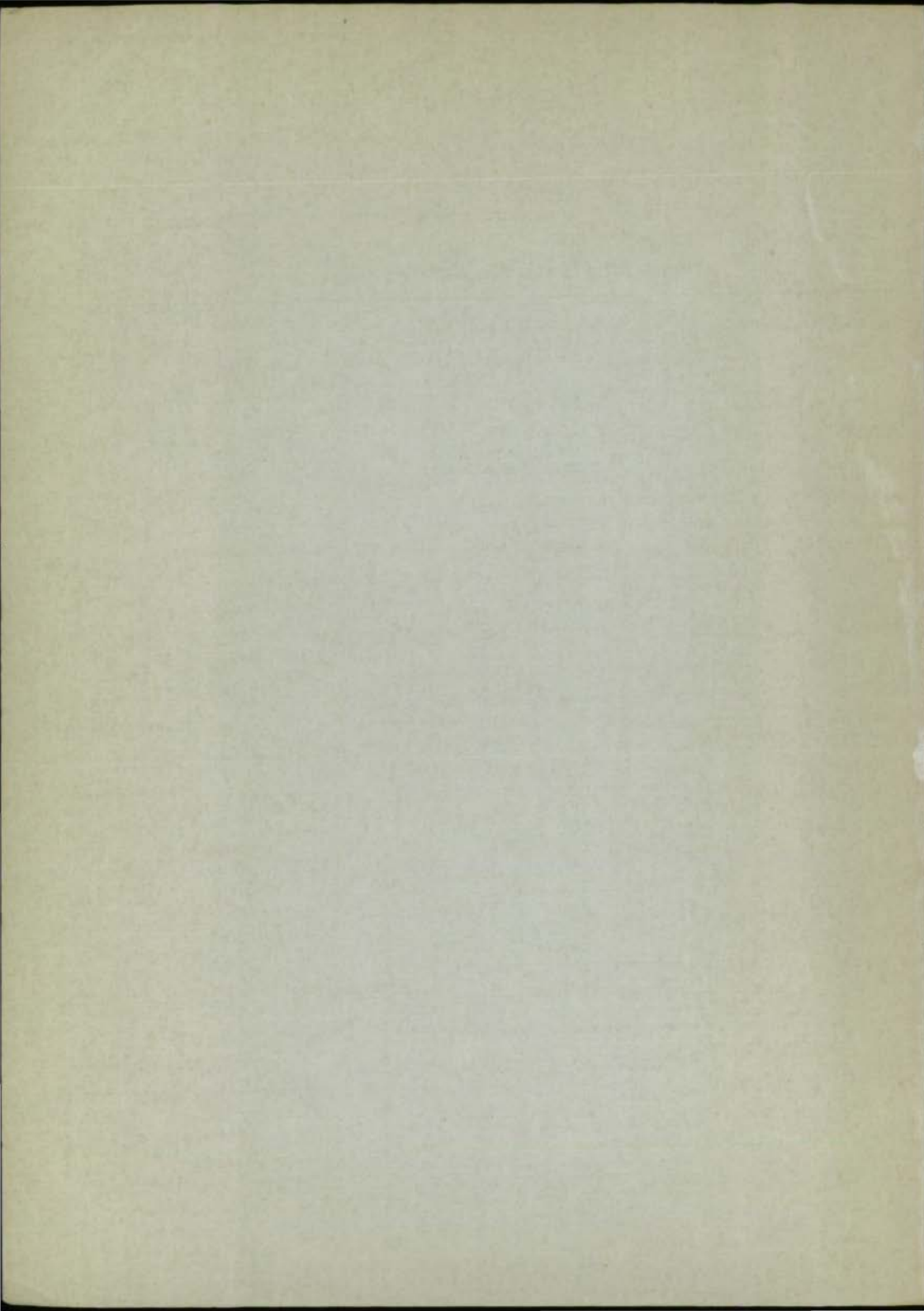

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

BERETNING
1961

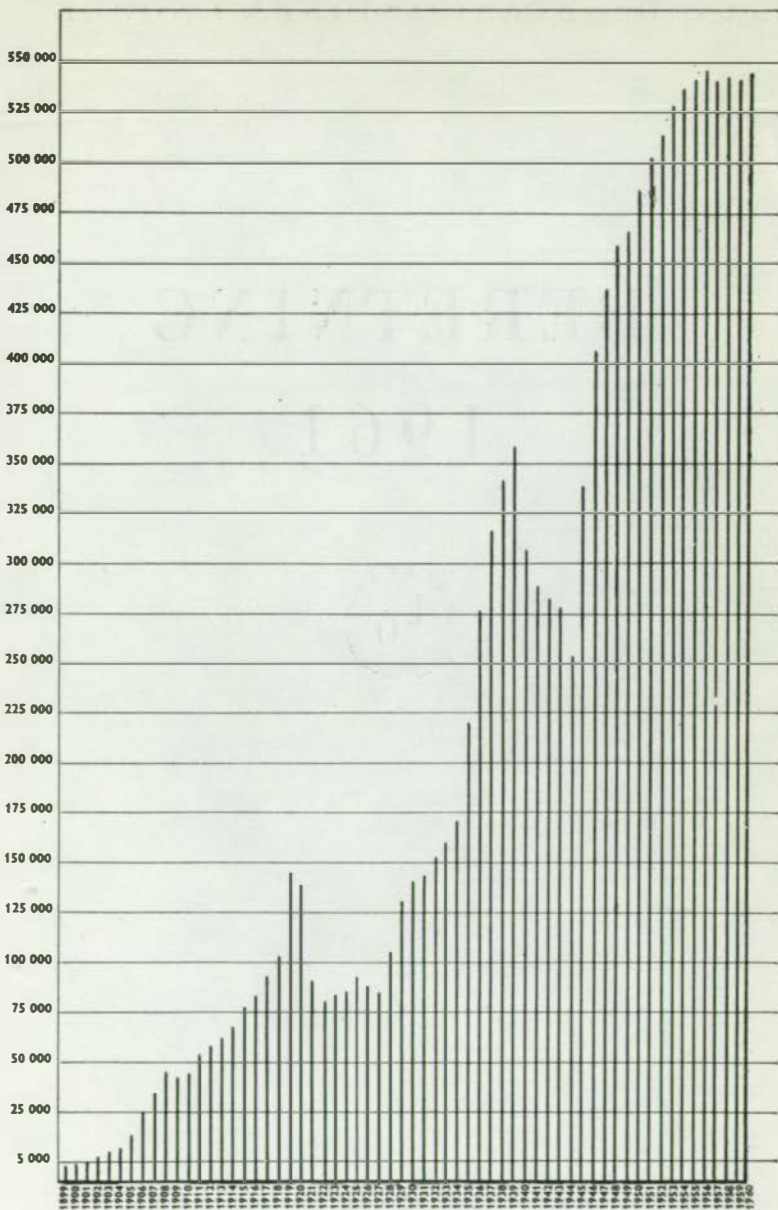
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

BERETNING

1961

AKTIETRYKKERIET - OSLO, 1962

Landsorganisasjonens medlemstall 1899—1959.

REGISTER

	Side
Innledning	5
LO's administrasjon	7
Sekretariatet	8
Representantskapet	9
Kongressen	9
Forbundsstyremøter	10
Tariffrådet	10
LO's distriktskontorer og samorganisasjoner	10
Bedriftslegeordningen	11
Samarbeidskomitéen mellom DNA og LO	11
Informasjonsmøter	11
Samarbeidsutvalget mellom NKL og LO	12
Avtale om feriebooker og feriemerker	13
Representasjon	13
Nordisk faglig samarbeid	19
En veteran er gått bort	20
FBI og LO hyller fredsprisvinneren, Lutuli	22
Fellesordningen for tariffestet pensjon (FTP)	22
Sammenslutningen av forbund	24
Innsamling til FFI's solidaritetsfond	25
Voldgiftsnemnda for organisasjonstvister	25
Oppmannsavgjørelse	27
Den kooperative tvistenemnd	29
Tvistenemnda for arbeiderforetak	36
De européiske markedsproblemer og Norges stilling	36
Økonomisk statistikk oversikt for 1961	53
Generell oversikt	53
Produksjonsutviklingen	56
Utenriksøkonomien	62
Handelspolitikken	62
Priser og levekostnader	64
Prispolitikk og prisregulering	65
Inntekter	67
Lønnsutviklingen	68
Arbeidsmarkedet	70
Ledigheten	71
Virkemidlene i arbeidsmarkedspolitikken	72
Forbruk	73
Investeringene	74
Pengemessige og finansielle forhold	76
Tariffrevisjonen	84
Den Frie Faglige Internasjonale	102

Den Européiske Regionale Organisasjon (ERO) av Den Frie Faglige Internasjonale (FFI)	107
Det Internasjonale Arbeidsbyrå (ILO)	124
LO's økonomiske kontor	128
LO's juridiske kontor	129
LO's presse og informasjonskontor	131
LO's rasjonaliseringskontor	132
LO's revisjonskontor	134
LO's kvinnenemnd	135
LO's ungdomsutvalg	139
LO's funksjonærutvalg	142
LO's komité for produktivitetsarbeid	144
Produksjonsutvalgene	146
Landsrådet for produksjonsutvalg	147
Folkets Hus Fond	148
Pensjonskassen 1961	148
Landsorganisasjonens skole	149
Opplysningsarbeidet i fagorganisasjonen	150
Arbeiderbevegelsens arkiv	153
Statens feriefond	155
Komitéer, utvalg, råd og styrer	156
Bransjerådene	166
Utdrag av beretningene for distriktskontorer og samorganisasjoner ..	168
Statistisk oversikt	186
Tabeller	189

Innledning.

Året 1961 kan utvilsomt karakteriseres som et av de travleste i norsk fagbevegelses historie. Den tariffrevisjon som er gjennomført, har vært mer omfattende enn noen gang før. Dertil har Landsorganisasjonen holdt kongress, og det har også vært stortingsvalg. Praktisk talt på alle områder har det vært stor virksomhet.

Når det gjelder produksjonsutviklingen, var det også dette året en sterk øking. Den samlede produksjon er 5,6 prosent høyere enn foregående år. Selv om tallet på sysselsatte økte en del, blir det likevel en stigning i produktiviteten på om lag 4 prosent.

Imidlertid har ikke den prismessige utvikling vært like tilfredsstillende som foregående år. Mens vi i 1959 og 1960 hadde et meget stabilt prisnivå, begynte en merkbar stigning i prisene allerede ved begynnelsen av dette året, og den har fortsatt ganske jevnt året ut. Tross dette har det i 1961 funnet sted en bra reallønnsøking, dette som følge av til dels ganske store lønnstillegg ved årets tariffrevisjon. Etter de forløpige tall viser lønnsoppjøret med Norsk Arbeidsgiverforening en gjennomsnittlig øking på om lag 8 prosent, og tar en med oppgjørene utenfor NAF, vil prosenttallet utvilsomt bli høyere. For øvrig vises til særskilt avsnitt i beretningen for så vidt angår tariffrevisjonen.

Fellesordningen for tariffestet pensjon er brakt i orden i dette året, slik at ordningen settes i verk fra 1. januar 1962. I samsvar med vedtektene for pensjonsordningen er representantskapet og styret for ordningen trådt i funksjon.

Det har også vært arbeidet med en felles stønadskasse for fagorganisasjonen. Ordningen ble i prinsippet godkjent av Kongressen. En regner med i løpet av kommende år å få tilstrekkelig tilslutning

fra forbundene, slik at ordningen kan settes i verk. En felles stønadskasse vil bety en rasjonalisering av forsikringskassene innen de forskjellige forbund, og for mange medlemmer vil det også etter hvert bety en sterk øking i stønaden.

Av større saker det har vært arbeidet med i året og som en er kommet langt på vei med, kan nevnes likelønsspørsmålet. Ved fellesforhandlingene i vår kom en fram til en rammeavtale hvoretter likelønsspørsmålet i praksis skal være løst innen utgangen av 1967. I denne sammenheng kan nevnes at den rammeavtale om arbeidsvurdering som partene også ble enig om i dette året, kan få stor betydning ved gjennomføringen av likelønssaken.

En sak som har ført med seg mye arbeid, er «De européiske markedsproblemer og Norges stilling», også kalt «Fellesmarkedet». Det har i lengre tid pågått en livlig diskusjon for eller imot tilslutning. Etter inngående forutgående drøftelser på det faglige plan, både internasjonalt og nasjonalt, avga Landsorganisasjonen 24. november en uttalelse som etter hvert muligens har skapt litt klarhet innenfor fagorganisasjonens rekker. Uttalelsen bygde på et enstemmig vedtak i Sekretariatet 22. november. Av uttalelsens konklusjon, som er sålydende, skulle det gå klart fram at Sekretariatet bare har tatt standpunkt til forhandlingsopplegget:

«Når det gjelder vurderingen av hvilket forhandlingsopplegg som bør velges, er det meget som tyder på at utvalget for saker vedrørende Frihandelsforbundet og nordisk økonomisk samarbeid har rett i at det beste utgangspunkt for Norge vil være at det søkes om fullt medlemskap og at det på samme tid settes fram anmodning om de særbestemmelser det er behov for. Sannsynligvis vil dette gi de største muligheter for å sikre både de eksportinteresser vi har og de særbestemmelser vi har behov for.

Det er imidlertid Regjeringen og Stortinget som har de beste informasjoner som grunnlag for en vurdering av forhandlingssituasjonen og som må ta standpunkt til hvilket forhandlingsopplegg Norge skal velge. I alle tilfelle må Norge oppta forhandlinger med Det Européiske Økonomiske Fellesskap for å få betingelsene for en eventuell norsk tilslutning klarlagt. Hvilket alternativ Norge endelig skal velge kan først avgjøres etter at det er forhandlet og betingelsene er kjent.»

I dette året har det vært en god organisasjonsmessig utvikling. Medlemstallet som ved årsskiftet 1960/1961 var 541 553 var ved årets utgang steget til 560 058. Det er en stigning på 18 509 medlemmer. I næringsmiddelindustrien har Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Norsk Baker- og Konditorforbund og Norsk Tobakkarbeiderforbund gått sammen i ett forbund med virkning fra 1. januar 1962.

Gjennom Landsorganisasjonens rasjonaliseringskontor har det vært drevet en ganske omfattende opplysningsvirksomhet. Det har

vært holdt flere TWI-kurs med stor deltakelse. I alt har 3700 personer deltatt i denne kursvirksomhet. De emner som har vært behandlet omfatter samarbeidsforhold i bedriften, produksjonsteknikk, arbeidsmetoder, arbeidsvurdering m. v. I forbindelse med den rammeavtale som er vedtatt vedrørende arbeidsvurdering, er det holdt flere spesielle kurs.

Når det gjelder hjelpen til utviklingslandene, har det vært gjort en hel del i dette året. Imidlertid har norsk LO tatt sikte på å skaffe 3—4 millioner kroner i løpet av 3 år. Det resultat en hittil har oppnådd, er bare et stykke på vei, så innsamlingsaksjonen må derfor ytterligere aktiviseres i tiden framover.

Det internasjonale og skandinaviske samarbeid har vært godt. De nordiske landsorganisasjoners representanter i FFI's styre, Arne Geijer, Sverige, og Eiler Jensen, Danmark, har bl. a. sendt oss rapporter fra styremøtene. I Den Européiske Regionale Organisasjon er Konrad Nordahl representert i styret for de skandinaviske landsorganisasjoner.

Sekretariatet for Den nordiske samarbeidskomité har i dette året vært i Oslo. På siste møte ble det bestemt at det neste år skal være i København.

LO's administrasjon.

Etter vedtak på LO's kongress i 1961 ble antall valte tillitsmenn utvidet fra 5 til 6.

Ved årets utgang var LO's personale, tillitsmenn og funksjonærer, i alt 46. Disse fordeler seg således:

Administrasjonen: 13.

Juridisk kontor: 4.

Kassakontoret: 6.

Presse- og informasjonkontoret: 3.

Rasjonaliseringskontoret: 4.

Resepsjon og ekspedisjon: 5.

Revisjonskontoret: 1.

Økonomisk kontor: 6.

Rengjøringshjelp og husmor: 4.

Ved LO's revisjonskontor er det dessuten ansatt 7 revisorer som utfører revisjonsarbeid i forbundene.

Sekretariatet.

Sekretariatet har i 1961 inntil Kongressen 28. mai—2. juni bestått av følgende: Formann Konrad Nordahl, nestformann P. Mentsen, hovedkasserer Hans Hegg, 1. sekretær Alf Andersen, 2. sekretær Thorleif Andresen.

Øvrige medlemmer av Sekretariatet: A. K. Lien, Norsk Arbeidsmandsforbund, Odin Røbeck, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Alfred Nilsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Marius Trana, Norsk Jernbaneforbund, Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Arthur Karlsen, Norsk Kommuneforbund, Emil Torkildsen, Norsk Typografforbund, Kristine Amundsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Erling Frogner, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Kaare Pehrsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Varamenn til Sekretariatet:

1. Olav Bruvik, Norsk Tekstilarbeiderforbund.
2. Kjønig Kjønixen, Norsk Transportarbeiderforbund.
3. Tor Aspengren, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
4. Gunvald Hauge Norsk Sjømannsforbund.
5. Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund.
6. Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
7. Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund.
8. Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund.
9. Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Olav Bruvik trådte ut av Sekretariatet 1. februar 1961, da han ble utnevnt til sosialminister. Fra samme dato rykket Kjønig Kjønixen, Norsk Transportarbeiderforbund, opp til 1. varamann, og Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund, rykket opp til 4. varamann.

Etter Kongressen har Sekretariatet bestått av følgende:

Formann Konrad Nordahl, nestformann P. Mentsen, hovedkasserer Alf Andersen, 1. sekretær Thorleif Andresen, 2. sekretær Einar Strand, 3. sekretær Odd Højdahl. (2. og 3. sekretær fungerer som 1. og 2. varamann for de valte tillitsmenn i Sekretariatet.)

Øvrige sekretariatsmedlemmer:

Tor Aspengren, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Arthur Karlsen, Norsk Kommuneforbund, Odin Rønbeck, Norsk Bygnings-

industriarbeiderforbund, Gunvald Hauge, Norsk Sjømannsforbund, Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Alfred Nilsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Marius Trana, Norsk Jernbaneforbund, Kristine Amundsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Kjønik Kjøniksen, Norsk Transportarbeiderforbund, Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Varamenn til Sekretariatet:

1. Erling Frogner, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.
2. Kaare Pehrson, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
3. Arne Li, Norsk Litograf- og Kjemigrafforbund.
4. Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
5. Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund.
6. Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund.
7. Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.
8. Gulbrand Brauer, Norsk Tekstilarbeiderforbund.
9. Thorvald Karlsen, Norsk Tjenestemannslag.

Arthur Karlsen døde 23. oktober. Fra samme dato rykket Erling Frogner, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, opp som fast medlem av Sekretariatet, og Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund, rykket opp som 4. varamann.

Formannen i Funksjonærsambandet møter i Sekretariatet med talerett. Etter vedtak på Kongressen møter sekretær Ragna Karlsen i Sekretariatet med talerett.

Sekretariatet har holdt 40 møter i 1961.

Representantskapet.

Det har ikke vært holdt representantskapsmøter i 1961.

Kongressen.

LO's 20. ordinære kongress ble holdt i Samfundshusets store sal i tiden 28. mai—2. juni. I Kongressen deltok 260 representanter for forbundene, 40 representanter for fylkene, Sekretariatet, representanter for administrasjonen og innbudte gjester — i alt 406.

Kongressen behandlet følgende dagsorden:

1. Kongressens åpning.
2. Konstituering.
 - a) Fullmaktenes godkjenning.
 - b) Vedtakelse av dagsorden og forretningsorden.
 - c) Valg av 4 ordstyrere og 4 sekretærer.
 - d) Valg av redaksjonskomité og valgkomité.
3. Beretninger, regnskaper og revisjonsrapporter for årene 1957, 1958, 1959 og 1960.
4. Vedtektsendringer.
 - a) Endringer av LO's vedtekter.
 - b) Regler for valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress.
 - c) Endringer av samorganisasjonenes vedtekter.
 - d) LO's stønadskasse.
 - e) Regler for avstemning over tarifforslag.
5. Tariffspørsmål og diverse avtaler.
 - a) Den økonomiske og faglige situasjon.
 - b) Fagorganisasjonens tariffpolitikk.
 - c) Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening.
 - d) Overenskomsten om produksjonsutvalg.
 - e) Avtalen med Den Kooperative Tarifforening.
 - f) Nye lønssystemer.
6. Industrielt demokrati.
7. Internasjonalt økonomisk og politisk samarbeid.
8. Internasjonale faglige spørsmål.
9. Diverse forslag.
10. Valg.

For øvrig vises til protokoll over Kongressens forhandlinger.

Forbundsstyremøter.

Det er i året ikke holdt felles forbundsstyremøter.

Tariffrådet.

Det er i året holdt 2 møter i Tariffrådet: 14. mars — Forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om de generelle krav — og 27. mars — Resultatet av forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening om de generelle krav.

LO's distriktskontorer og samorganisasjoner.

I året som gikk er det ikke opprettet nye distriktskontorer. Ved årets utgang hadde LO distriktskontorer på følgende steder:

Kirkenes, Tromsø, Bodø, Trondheim, Molde, Bergen, Stavanger, Kristiansand S., Porsgrunn, Gjøvik og Hamar.

Det var forutsetningen at Buskerud faglige Samorganisasjon, Drammen, skulle ha vært nedlagt i løpet av 1961, men samorganisasjonen har fortsatt sin virksomhet hele året og vil fortsette inntil videre.

Bedriftslegeordningen.

Landsorganisasjonen er med i en felles bedriftslegeordning som har kontor i Folketeaterbygningen. Samtlige tillitsmenn og funksjonærer har vært til rutinemessig kontroll i året som gikk.

Bedriftslegeordningen kostet i 1961 *kr. 35.81* pr. person.

Samarbeidskomitéen mellom DNA og LO.

Samarbeidskomitéen har i 1961 bestått av:

Fra DNA: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli og Olav Larsen med Haakon Lie som varamann.

Fra LO: Konrad Nordahl, Emil Torkildsen og P. Mentsen. Etter Kongressen gikk Emil Torkildsen ut og Karsten Torkildsen ble valt inn i stedet for ham.

Samarbeidskomitéen har holdt 5 møter og behandlet en rekke saker, hvorav kan nevnes:

Norsk Produktivitetsinstituttets framtid. Revisjon av helgedagslovgivningen. Arbeidernes andel i utbyttet. Overskuddsdeling i bedriftene. Den nordiske samarbeidskomité. Subsidieordningen og prisutviklingen framover. Tariffrevisjonen i innenriksfarten. Sjømannspensjoneringen. Finansieringen av sosiale trygder. 1. mai 1961. Sjømenns verneplikt. Industrielt demokrati, medbestemmelsesretten. Pensjonsspørsmål og trygdeordninger, derunder finansiering av trygdene. Stipend til LO-skolen for kvinner. Oscar Torps minnefond. Kommunelovens § 23. Fellesmarkedet. Arbeiderbevegelsens arkiv og Oscar Torps minnefond. Prissituasjonen. Aktuell og Tiden Norsk Forlag. 1. mai-merket 1962. Situasjonen i skogbruket.

Informasjonsmøter.

Samarbeidskomitéen mellom Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen har innkalt medlemmer av DNA's sentralstyre, LO's sekretariat og de fastlønte tillitsmenn i forbundene til følgende informasjonsmøter:

11. januar, *Ivar Mathisen*: Valgkampen i Oslo. *Karsten Torkildsen*: Forbundenes deltakelse i valgkampen.

25. januar, filmen «Det store skiftet.» *Gudmund Harlem*: Trygdene og trygdepremiene.

8. februar, *Odd Højdahl*: Vårt forhold til andre faglige organisasjoner utenom LO.

22. februar, finansminister *Petter J .Bjerve*: Aktuelle økonomiske problemer.

8. mars, *Per Kleppe*: Retningslinjene for skattepolitikken.

17. august, statsminister *Einar Gerhardsen*: Situasjonen foran stortingsvalget.

6. oktober, *Haakon Lie*: Faglig/politisk samarbeid i tiden framover.

11. oktober, *H. G. Buitter*: Fagorganisasjonen og Fellesmarkedet.

24. oktober, *Victor Reuther*: Problemer i amerikansk fagbevegelse.

22. november, statsråd *Kjell Holler*: Industrien og Fellesmarkedet.

29. november, handelsminister *Arne Skaug*: Skal vi søke forhandling med *Fellesmarkedet* på grunnlag av fullt medlemskap eller assosiering?

7. desember, *Erik Brofoss*: Svarer på spørsmål om virkningen av *Fellesmarkedet* for hver enkelt industri. Politiske argumenter som blir brukt mot *Fellesmarkedet*.

Samarbeidsutvalget mellom NKL og LO.

Det ble i året holdt et møte i samarbeidsutvalget mellom NKL og LO. Møtet ble holdt på Klekken 9. og 10. februar. Fra LO møtte medlemmene av samarbeidskomitéen: Konrad Nordahl, P. Mentsen og Alfred Nilsen. Dessuten deltok hovedkasserer Hans Hegg og redaktør Alfred Skar.

Møtet behandlet bl. a. et forslag fra Møllearbeidernes Forening, Stavanger, til Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbunds landsmøte om opprettelse av et kooperativt landsutvalg som skal samordne arbeidstakernes interesser og ordne med et samarbeid mellom de kooperative selskapene. I dette spørsmål vedtok konferansen en uttalelse om at et slikt samarbeidsorgan i tilfelle kan opprettes uten medvirkning eller innflytelse fra NKL. Det overlates derfor til LO å gi en uttalelse i saken til NNN.

Forslaget fra Møllearbeidernes Forening gikk også ut på at det etableres en ordning hvoretter de kooperative arbeidere blir representert i bedriftens og selskapenes styre. Under behandlingen av dette spørsmål ble det pekt på at de ansatte har to representanter i NKL's representantskap. NKL hevdet at de ansattes interesser bør

ivaretas på annen måte enn gjennom bedriftens styre, bl. a. gjennom bedriftsutvalgene. Det ble opplyst at NKL har en vedtektskomité i arbeid, og at det vil være naturlig at den tar opp disse tankene i de drøftinger som vil foregå foran neste kongress. Det var enighet om at en bør ta sikte på dette som et første steg i den retning Stavanger-forslaget tilsikter.

Møtet behandlet videre produksjonsproblemene i NKL's bedrifter og virksomheter. Det ble gitt oversikt over aktuelle problemer i kooperasjonen, forsikringsproblemene og om driftsutvalgene ved NKL's virksomheter.

Avtalen om feriebooker og feriemerker.

I 1948 ble det sluttet avtale mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen angående tariffavtalenes feriebestemmelser: Feriebooker og feriemerker. Denne avtale er prolongert og gjelder inntil videre.

Representasjon.

Landsorganisasjonen har være representert på følgende forbunds landsmøter:

Arbeiderpartiets Presseforbund,

18.—19. mars i Oslo: Alf Andersen.

Norsk Transportarbeiderforbund,

16.—20. april i Oslo: P. Mentsen, Th. Andresen.

Norsk Postforbund,

5.—8. juni i Oslo: Odd Højdahl.

Norsk Lokomotivmannsforbund,

7.—9. juni i Bergen: Odd Højdahl.

Poståpnernes Landsforbund,

22.—24. juni i Sandefjord: Odd Højdahl.

Norsk Losforbund,

28.—29. september i Bergen: Paul Engstad.

Funksjonærsambandet i Norge,

4.—6. oktober i Oslo: Odd Højdahl.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund,

15.—18. oktober i Oslo: Thorleif Andresen.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund,

23.—27. oktober i Oslo: Konrad Nordahl, Hans Hegg.

Norsk Postmannslag,

26.—28. oktober i Gjøvik: Odd Højdahl.

Norsk Litograf- og Kjemigrafferforbund,

30.—31. oktober i Oslo: Odd Højdahl.

Norsk Tekstilarbeiderforbund,

6.—9. november i Oslo: Alf Andersen.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund,

10.—11. november i Oslo: Alf Andersen, Th. Andresen.

Norsk Baker- og Konditorforbund,

10.—12. november i Oslo: Alf Andersen, Einar Strand.

Norsk Tobakkarbeiderforbund,

11.—12. november i Oslo: Alf Andersen, Th. Andresen.

Sammenslutningskongress i NNN-forbundene,

13. november i Oslo: P. Mentsen, Alf Andersen.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer,

19.—22. november i Oslo: P. Mentsen.

Landsorganisasjonen har vært representert på følgende innenlandske møter, jubiléer, konferanser m. v.

Den norske Spaniakomit ,
 rsm te 1. februar: Odd H jgdahl.

Arbeidernes Landsbank A/S,
generalforsamling 17. februar: Konrad Nordahl.

Folk og Forsvar,
 rsm te 20. februar: Paul Engstad.

Folkets Brevskole,
generalforsamling 23. februar: Thorleif Andresen.

Norsk Musikerforbund,
feiring av 50-års jubileum 1. mars: Konrad Nordahl.

Arbeidernes Ungdomsfylking,
landsmøte 5.—7. mars: Kjell Lien.

Kunst på arbeidsplassen,
 rsm te 15. mars: Paul Engstad.

Norsk Samband for De Forente Nasjoner,
 rsm te 23. mars: Th. Andresen, Mirjam Nordahl, Bjarne Dahlberg, Odd H jgdahl og Paul Engstad.

Kranselag på Folkets Hus, 2. reprise,
6. april: Paul Engstad.

Norsk Forening for Sosialt Arbeid,
generalforsamling 7. april: Ragna Karlsen, Paul Engstad.

Det norske Arbeiderparti,
landsmøte 8.—11. april: Konrad Nordahl, P. Mentsen og Emil Torkildsen.

Ukebladet Aktuell,
generalforsamling 17. april: Paul Engstad.

A/S Finnmark- og Nord-Troms Fiskeindustri,
generalforsamling 25. april: Hans Hegg.

Varehuset «Vi», Bergen,
generalforsamling 26. april: Finn Lien, Bergen.

Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S,
generalforsamling 26. april: Paul Engstad.

Forbrukerrådet,
årsmøte 4. mai: Paul Engstad.

Norsk Arbeiderpresse A/S,
generalforsamling 19. mai: P. Mentsen.

Arbeidernes Avholdslandslag,
landsmøte i Bergen 20.—23. mai: Ansgar Kristiansen, Bergen.

Norsk Forbund for Trygdede og Pensjonister,
landsmøte i Sarpsborg 24. mai: Paul Engstad.

Norsk Postforbund,
60-års jubileum (15. august) holdt 6. juni: Odd Højdahl.

Nytorget 4, A/S,
generalforsamling 9. juli: Hans Hegg.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag,
landsmøte i Hamar 10.—11. juni: Paul Engstad.

Fagbygg A/S,
generalforsamling 12. juni: Hans Hegg.

De samvirkende fagforeninger i Oslo,
årsmøte 22. juni: Hans Hegg.

Norges Fiskarlag,
landsmøte i Trondheim 22.—24. august: Thorleif Andresen.

Tiden Norsk Forlag,
generalforsamling 28. september: Paul Engstad.

Arbeidernes Opplysningsforbund,
landsmøte 20. oktober: Konrad Nordahl, Alf Andersen, Hans Hegg,
Kjell Lien og Ragna Karlsen.

De samvirkende fagforeninger i Oslo (Folkets Hus),
ekstraordinær generalforsamling 17. november: Alf Andersen.

A/L Norske Boligbyggelags Landsforbund,
kongress 24.—26. november: Thorleif Andresen.

Framfylkingens Venner,
årsmøte 26. november: Einar Strand.

Dessuten har Landsorganisasjonen, forbundene, samorganisasjo-
nene og fagforeningene vært representert på følgende kontaktkon-
feranser arrangert av Folk og Forsvar:

1. Arendal, 4.—5. mai: «Vårt totalforsvar.»
2. Sarpsborg, 11.—12. mars: «Vårt totalforsvar.»
3. Leikanger, 24.—25. april: «Fagorganisasjonen og forsvaret.»
4. Leikanger, 23.—24. april: «Vårt totalforsvar.»
5. Hvalsmoen, 15.—16. april: «Byen, bygda og forlegningen.»
6. Leirbrua ved Trondheim, 3.—4. juni: «Vårt sivilforsvar.»
7. Bjerka st. Nordlandsbanen, 10.—11. juni: «Vårt sivilforsvar.»
8. Bjerka st. Nordlandsbanen, 8.—9. juni: «Ungdommen og for-
svaret.»
9. Kirkenes, 30. september—1. oktober: «Vårt totalforsvar.»
10. Kirkenes, 2.—3. oktober: «Ungdommen og forsvaret.»
11. Alta, 5.—6. oktober: «Vårt totalforsvar.»
12. Alta, 7.—8. oktober: «Fagorganisasjonen og forsvaret.»

Studietur for kvinner, Paris 25.—29. september.

Landsorganisasjonen har vært representert ved følgende møter i utlandet:

ERO, Eksekutivkomitéen,

møte i Bryssel 11.—12. januar: Jon Rikvold.

ERO, Regionalkonferanse,

Amersfors, Nederland, 26—28. april: Jon Rikvold.

EFTA,

faglig møte i London, 9.—10. mai: Otto Totland og Jon Rikvold.

ILO's 45. arbeidskonferanse,

Genève, 7.—29. juni: Th. Andresen, Alfred Nilsen, Kåre Halden og Mirjam Nordahl.

ERO, Den økonomiske komité,

møte i Bryssel, 18.—20. juli: Jon Rikvold.

Landsorganisationen i Sverige,

kongress i Stockholm, 2.—9. september: Konrad Nordahl, P. Mentzen og Arthur Karlsen.

Det Européiske Økonomiske Fellesskap (EEC),

konferanse i Bryssel, 13.—15. september: Jon Rikvold.

ERO, Eksekutivkomitéen,

møte i Bryssel 14. september: Jon Rikvold.

International Grafisk Federation,

kongress, 22.—30. september i Oslo: Konrad Nordahl.

FFI, Internasjonal faglig konferanse om Spania,

Bryssel, 29. oktober: Kåre B. Werner.

FFI, Internasjonal Funksjonærkonferanse,

Bryssel, 3.—4. november: Odd Højdahl, Sverre Bolstad, Viktor Jensen, Fritz W. Hannestad og Thorvald Karlsen.

«De Seks» og «De Sju»,

faglig møte, 7.—9. november i London: P. Mentsen og Jon Rikvold.

EFTA's konsultative komité,

møte i Wien, 5.—6. desember: P. Mentsen, Otto Totland og Jon Rikvold.

Nordisk faglig samarbeid.

Det ble i året holdt to regulære møter i Den nordiske faglige samarbeidskomité og flere engere konferanser. Den 7. mars ble det holdt en formannskonferanse i København, hvori deltok Arne Geijer, Sverige, Eiler Jensen, Danmark, Konrad Nordahl, Norge, og FFI's generalsekretær Omer Becu. Konferansen drøftet ulike aktuelle faglige spørsmål i Norden og internasjonalt.

I samband med Den nordiske samarbeidskomités møte 13. og 14. mai ble det den 12. mai holdt nordisk faglig konferanse i Oslo, hvor det deltok representanter fra landsorganisasjonene i Danmark og Sverige og som observatører representanter fra Landsorganisationen i Finland. Fra Landsorganisasjonen i Norge møtte Konrad Nordahl, P. Mentsen og Emil Torkildsen. Dessuten deltok Hans Hegg, Paul Engstad, Alfred Skar og Jon Rikvold. Konferansen behandlet forholdet til ERO, fagbevegelsens kontakt med OECD og situasjonen i finsk fagbevegelse. Det ble også gitt orientering om aktuelle forhold i FFI.

Den 30. juni ble det holdt et skandinavisk faglig møte i Oslo. Fra Landsorganisationen i Danmark møtte Eiler Jensen, fra Landsorganisationen i Sverige Herman Blomgren og fra Landsorganisasjonen i Norge Konrad Nordahl og Jon Rikvold. Konferansen drøftet forskjellige interne forhold i nordisk fagbevegelse, spørsmålet om faglig representasjon ved Nordisk Råds møter og konflikten på Island.

I samband med et møte mellom de skandinaviske sosialdemokratiske partiformenn og LO-formennene på Långesand ved Falkenberg i Sverige 2. august 1961, ble det holdt et kort faglig møte. Fra landsorganisasjonene i Danmark og Sverige møtte formennene Arne Geijer og Eiler Jensen, fra Norge møtte Jon Rikvold i stedet for Konrad Nordahl, som hadde sykdomsforfall. Møtet drøftet bl. a. spørsmålet om forhøyelse av kontingenten til ERO, stillingen til Solidaritetsfondet, FFI's funksjonærkongress m. v.

Den 17. oktober ble det holdt regulær skandinavisk faglig konferanse i Oslo med representanter fra landsorganisasjonene i Danmark og Sverige. Fra Norge møtte Konrad Nordahl, P. Mentsen, Alf Andersen og Einar Strand og medlemmer av LO's administrasjon.

Arne Geijer ga, som formann i FFI, en orientering om Internasjonalsens alminnelige virksomhet og aktuelle saker som ville komme opp på det kommende styremøte. Det ble videre redegjort for møtet i Eksekutivkomitéen 14. september, situasjonen i finsk fagbevegelse og aktuelle spørsmål i islandsk fagbevegelse.

Neste dag 18. oktober, ble det holdt en skandinavisk sjømannskonferanse i Oslo, i samsvar med tidligere vedtak i Den nordiske faglige samarbeidskomité. Fra Danmark deltok representanter fra Landsorganisationen, Sømændenes Forbund, Søfyrbødernes Forbund, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Sø-Restaurationsforeningen i Danmark. Fra Sverige deltok en representant fra Landsorganisationen og to representanter fra Sjöfolksförbundet. Fra Landsorganisasjonen i Norge møtte P. Mentsen og Alf Andersen og fra Norsk Sjømannsforbund Gunvald Hauge, Einar Haugen, Thor Sønsteby og Olaf Karling. Møtet behandlet sjøfolkens organisasjonsproblemer, spesielt i Danmark, problemet med sosiale trygder for sjøfolk og bemanningsforskriftene, og videre rett til hyre på andre nordiske båter. Det ble vedtatt en uttalelse om ønskeligheten av at den organisasjonsform som for øyeblikket fins innenfor de danske sjøfolksorganisasjoner, gjennom den danske LO's medvirkning, omorganiseres slik at samtlige ansatte i den danske handelsflåte organiseres i sjømannsorganisasjoner i likhet med hva som er tilfelle i de øvrige skandinaviske land.

Til de to øvrige punkter på dagsordenen ble det vedtatt uttalelse, der det heter at sjømannslovene må bli gjenstand for revisjon med sikte på likhet for alle sjøfolk ansatt i nordiske skip.

En veteran er gått bort.

Tidligere vaktmester ved Kampen skole, Harald Jensen, var den sist gjenlevende av Landsorganisasjonens stiftere med fortsatt medlemskap i fagbevegelsen. Han døde 17. september, 83 år gammel. Så sent som på Landsorganisasjonens siste kongress i mai-juni dette år, var han til stede. Han fulgte med stor interesse for handlingene, og ble varmt hyllet. Ved avslutningen ble han overrakt en gavesjekk på et beløp som i all stillhet var samlet inn blant kongressens deltakere. I en varmtfølt tale takket han for den opp-

merksomhet som var vist ham — og ga mange interessante glimt fra fagforeningsarbeidet omkring den tiden da Landsorganisasjonen ble stiftet.

Harald Jensen var født i Enebakk 17. februar 1878. Faren var fyrstikkarbeider, og gutten kom inn i samme bransjen da han var 8 år gammel. Han kom senere i smedlære, og som 16-åring ble han fagorganisert. To år senere ble han valgt til sekretær i fagforeningen og representant til De Samvirkende Fagforeninger. Han var medlem av forbundsstyret i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund da han som 21-åring — og yngste mann — deltok på Landsorganisasjonens stiftelseskongress 1. april 1899.

I 1912 ble han vaktmester ved Kampen skole og sluttet der i 1948, da han gikk av med pensjon.

Harald Jensen deltok ellers aktivt gjennom sitt lange liv i arbeiderbevegelsen, så vel på den faglige, kooperative som politiske sektor, og hadde en rekke tillitsverv.

Da Landsorganisasjonen feiret sitt 50-årsjubileum våren 1949, var Harald Jensen med blant de 7 gjenlevende av stifterne. Da 60-årsjubiléet ble feiret 1. april 1959, var det bare 2 igjen, og på Kongressen nå i vår var han alene tilbake. Nå er også han gått bort — etter en lang tid i trofast virke for arbeiderklassens sak. Helt til det aller siste fulgte han levende med og gledet seg over alt det han hadde sett gro og vokse fram i fotefarene til de som gikk foran.

Norsk fagbevegelse takker Harald Jensen — og med ham alle dem som var med og la grunnlaget for det de nye slektledd bygger på.

*

Bisettelsen foregikk på Østre Gravlunds kapell lørdag 16. september. Oslo Kommunale Skolefunksjonærers Forenings fane var oppstilt ved kisten med fanevakt. Res. kap. Gerhard Atteraaas forrettet og la ned kranser fra familien med takk for all omsorg og godhet. Lærer Olav Haugen brakte krans på vegne av Kampen skole, hovedkasserer Alf Andersen fra Landsorganisasjonen i Norge, Juul Tønnesen fra Norsk Kommuneforbund og formann Arne Engebretsen fra Oslo Kommunale Skolefunksjonærers Forening. På kisten lå også krans fra beboerne i Telemarksvingen 22.

FFI og LO hyller fredspristakeren Lutuli.

Mandag 11. desember fant det sted en høytidelighet i Landsorganisasjonens sekretariatsal i anledning av at Albert John Lutuli var blitt tildelt Nobels Fredspris for 1960. Både Den Frie Faglige Internasjonale og Landsorganisasjonen hadde ønsket å hylle ham.

På vegne av FFI talte John R. Ngwiri, som er fra Nyasaland og som nå arbeider i FFI's hovedkvarter i Bryssel. Han hyllet Lutuli på vegne av 56 millioner organiserte arbeidere for hans tålmodige og tolerante kamp for menneskets verdighet. FFI står for den overbevisning at ingen trygg fred er mulig så lenge folkenes selvbestemmelsesrett ikke blir respektert og så lenge mennesker blir offer for umenneskelig behandling. John R. Ngwiri uttrykte beundring for Lutulis kamp, og framhevet ham som et strålende eksempel. John R. Ngwiri overrakte en dokumentmappe fra FFI.

På vegne av Landsorganisasjonen i Norge talte nestformannen, P. Mentsen, og hyllet Lutuli på vegne av 550 000 medlemmer. Mentsen overrakte — som minnegave — et vikingskip i sølv, og som han sa: «Det kan De ha til bruk når De skal ut og erobre nye hjerter.»

Lutuli takket og sa at han var overveldet over den oppmerksomhet som ble vist ham. Det kan ikke bli frihet uten fred, men heller ingen fred uten frihet, sa han. Han takket for den moralske støtten som FFI hadde gitt hans folk gjennom boikottaksjonen, og han håpet at slike aksjoner ville fortsette selv om de kommer til å øke sør-afrikanernes lidelser. Vi er beredt til å ta de nødvendige offer, sa Lutuli. Han håpet at det fra land til land måtte bli knyttet en kjede mot alle former for undertrykkelse. Vi tror at retten vil seire over uretten fordi mennesket som menneske må og skal være fritt, sa han.

Foruten John R. Ngwiri møtte fra FFI Pieter de Jonge, som også arbeider med Afrika-spørsmål. Ellers deltok flere medlemmer av Nobel-komiteén, med formannen, direktør Gunnar Jahn, i spissen, tillitsmenn og sekretariatsmedlemmer i Landsorganisasjonen og personalet ved Landsorganisasjonens kontor.

Fellesordningen for tariffestet pensjon (FTP).

LO's representantskap vedtok i møte 1. og 2. desember 1960 følgende:

1. Pensjonskomitéens innstilling godkjennes.
2. Videre godkjennes at det opprettes et representantskap med like mange representanter fra Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen som ansvarlig organ overfor pensjonsordningens styre. Regler om re-

presentantskapets funksjoner fastlegges i vedtektene. Valg av medlemmer til representantskapet og styret foretas av Sekretariatet.

3. Det henstilles til LO's sekretariat i god tid før utbetaling av alderspensjon etter II, punkt 11—15, trer i kraft 1. januar 1964, å oppta forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening for om mulig å få økt satsene for aldersgruppene fra 60—68 år.»

LO's vedtak, punkt 3, ble behandlet i styremøte i FTP 2. mai 1961. Skalaen for full alderspensjon ble økt med kr. 36.00 pr. år for alder 56 år ved inntredelsen 1. januar 1962 til kr. 240.00 for alder 68 år ved inntredelsen. For aldersgruppen mellom 60 og 68 år ble således økingen fra kr. 180.00 pr. år for 60 år til kr. 240.00 for 68 år.

Styret for FTP består av 6 representanter, 3 oppnevnt av Norsk Arbeidsgiverforening og 3 oppnevnt av Landsorganisasjonen i Norge. NAF's representanter er direktør T. Kleppe, direktør Kj. Meinich Olsen og pølsefremstiller V. Evensen, med direktør L. Aarvig som varamann. LO's representanter er nestformann P. Mentsen, hovedkasserer Alf Andersen og forretningsfører Odin Rønbeck, med cand.oecon. Jon Rikvold, sekretær Otto Totland og forretningsfører Tor Aspengren som varamenn. I konstituerende styremøte 7. februar 1961 ble Trygve Kleppe, NAF, valt som formann for året 1961 og hovedkasserer Alf Andersen som nestformann. Videre ble det vedtatt at de to første varamenn møter fast, dog uten stemmerett såfremt ikke noen av representantene har forfall.

Som LO's og forbundenes representanter i representantskapet er oppnevnt:

1. Konrad Nordahl, LO.
2. Hans Hegg, LO.
3. Øistein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund.
4. Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund.
5. Johan Henriksen, Norsk Elektriker- og Kraftsjasjonsforbund.
6. Johan Moksnes, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
7. Sverre Olsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
8. Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
9. Arne Andresen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.
10. Sigurd Marcussen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
11. Knut Nakken, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
12. M. A. Bakke, Norsk Transportarbeiderforbund.
13. Birger Larsen, Den faglige Samorganisasjon i Bergen.
14. Gunnar Kleven, Bodø og Bodin faglige Samorganisasjon.
15. Ingolf Holthe, Trondheim og omegn faglige Samorganisasjon.

Varamenn:

1. Thorleif Andresen, LO.
2. Paul Engstad, LO.
3. Fritz W. Hanestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonæ-

rer. 4. Johan M. Bøe, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund. 5. Emil Reiersen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. 6. Hugo Lindahl, Norsk Gullsmedarbeiderforbund. 7. Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund. 8. Arne Li, Norsk Litograf- og Kjemigrafafforbund. 9. Lorang Kristiansen, Norsk Murerforbund. 10. Henry Wold, Norsk Skotøyarbeiderforbund. 11. Kristian Hytten, Norsk Tekstilarbeiderforbund. 12. Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund. 13. Odd Owren, Hamar og Vang faglige Samorganisasjon. 14. Harald Malmgren, Porsgrunn og omegn faglige Samorganisasjon. 15. Georg Olsen, Stavanger og omegn faglige Samorganisasjon.

Representantskapet hadde konstituerende møte 21. juni 1961. Som formann for året 1961 ble valt Konrad Nordahl og som nestformann A. P. Østberg.

Ved kgl. res. av 17. november 1961 er FTP's vedtekter godkjent.

Sammenslutning av forbund.

Sammenslutning av Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Norsk Baker- og Konditorforbund og Norsk Tobakkarbeiderforbund.

Norsk Baker- og Konditorforbund holdt avsluttende landsmøte i Oslo 10.—12. november 1961. Norsk Tobakkarbeiderforbund holdt avsluttende landsmøte i Oslo 11. og 12. november 1961. Sammenlutningslandsmøtet mellom Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Norsk Baker- og Konditorforbund og Norsk Tobakkarbeiderforbund ble holdt i Oslo 13. og 14. november 1961. Forslaget om sammenslutning av de tre forbund ble enstemmig vedtatt. Navnet ble Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund. Som tillitsmenn i det sammensluttede forbund ble valt: Formann, Erling Frogner, nestformann, Bjarne Dahlberg, hovedkasserer, Ole Larsen, sekretærer, Arne Andresen, Aage Pettersen, Johan B. Magnussen og Randi Pettersen.

Det var meningen at Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund skulle ha vært med i sammenslutningen. Dette forbund holdt landsmøte 10.—12. november 1961. På landsmøtet ble det imidlertid med 45 mot 42 stemmer vedtatt at Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund ikke skulle gå med i det sammensluttede Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

Innsamling til FFI's solidaritetsfond.

I LO-lotteriet 1960 til inntekt for FFI's solidaritetsfond ble det foretatt trekning 1. februar 1961. Overskuddet var kr. 521 809.58 Hertil kommer renter for 1961 med kr. 7995.68. Totalt overskudd — kr. 529 805.26.

Våren 1961 ble det satt i gang en innsamling til inntekt for FFI's solidaritetsfond. Ved årets utgang var det kommet inn kr. 392 023.26.

I løpet av årene 1958—1960 har LO betalt ekstrakontingent til Solidaritetsfondet med kr. 392 463.42.

Tilsammen er kommet inn til Solidaritetsfondet kr. 1 314 291.94. Herav er sendt fondet innen utgangen av 1961 kr. 892 653.72. Beholdningen er på kr. 421 638.52, som vil bli sendt fondet i løpet av året 1962.

Innsamlingen til Solidaritetsfondet var ikke avsluttet ved årsskiftet. Den fortsetter i året 1962.

Voldgiftsnemnda for organisasjonstvister.

Voldgiftsnemnda har i 1961 behandlet følgende sak:

•Protokoll
fra møtet i Landsorganisasjonens voldgiftsnemnd den 13. juni 1961 i organisasjonstvist mellom Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund om organisasjonsforholdene ved A/S Fjord Plast, Arendal.

Til stede:

Fra Voldgiftsnemnda: Olaf Sunde, Odin Rønbeck, Kaare Pehrson, Erling Frogner og Fritz W. Hannestad.

Fra Landsorganisasjonen: Alf Andersen.

Fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Reidar Holmen.

Fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Ingen.

Det ble framlagt følgende dokumenter:

1. Protokoll fra møtet den 4. april 1961 i Landsorganisasjonen.
2. Brev av 7. mars 1961 fra Landsorganisasjonens distriktskontor i Kristiansand.
3. Brev av 7. april 1961 fra Landsorganisasjonen til Voldgiftsnemnda.

Representanten for Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Landsorganisasjonens representant hadde ordet og redegjorde for saken.

Voldgiftsnemnda avsa deretter slik

kjennelse:

Saken gjelder organisasjonsforholdene for de arbeidere som er beskjeftiget ved A/S Fjord Plast, Arendal.

A/S Fjord Plast er en nystartet bedrift som bare produserer plastbåter,

vanligvis i størrelsen 15—20 fot. På forespørsel fra Landsorganisasjonens distriktskontor har bedriften opplyst at det senere kan bli spørsmål om også å ta opp produksjon av andre plastartikler.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har gjort gjeldende at dette forbund er tillagt organisasjonsretten til arbeidstakerne ved skips- og båtbyggerier, og at dette også gjelder ved treskipsbyggeriene.

Ut fra dette hevder forbundet at det må ha organisasjonsretten og tariffretten ved bedrifter som bygger båter, uansett hvilket materiale som benyttes.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund påstår seg derfor tilkjent retten til å organisere arbeiderne ved A/S Fjord Plast.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund var ikke representert under Voldgiftsnemndas møte.

Av protokollen fra møtet den 4. april 1961 i Landsorganisasjonen går det fram at dette forbund gjorde gjeldende at det er tildelt plastindustrien som organisasjonsområde, og at det ut fra dette krever seg tildelt organisasjonsretten til arbeiderne ved A/S Fjord Plast. Forbundet har til støtte for sitt krav vist til tidligere avgjørelser, og bl. a. den kjensgjerning at forbundet i dag har organisasjons- og tariffretten ved flere liknende bedrifter.

Landsorganisasjonens representant har pekt på at Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund er tillagt plastindustrien som sitt organisasjonsområde. Det forhold at Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har skips- og båtbyggerindustrien som sitt organisasjonsområde også når byggematerialet er tre, betinger ikke nødvendigvis at dette forbund også skal organisere arbeiderne ved A/S Fjord Plast, hvor produksjonen skjer i plast, all den tid Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund er tillagt plastindustrien som organisasjonsområde.

Landsorganisasjonens representant viser i denne forbindelse til Voldgiftsnemndas kjennelse av 9. september 1960, og at Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund ved denne anledning sa seg enig i at arbeiderne ved de tre bedrifter som saken gjaldt, skulle organiseres i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund fordi produksjonen ved samtlige disse tre bedrifter tilhørte plastindustrien — dette til tross for at to av de tre bedriftene produserte plastbåter, plastbadekar og liknende større artikler.

Landsorganisasjonens representant har pekt på at det ville være lite konsekvent i relasjon til denne avgjørelse om arbeiderne ved A/S Fjord Plast skulle organiseres i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Voldgiftsnemnda skal bemerke:

Etter det som er opplyst er det på det rene at A/S Fjord Plast bare produserer artikler i plast, og at disse artiklene for tiden bare består av båter, hovedsakelig i størrelsen 15—20 fot.

Voldgiftsnemnda har i denne saken delt seg i et flertall og et mindretall.

Flertallet, som består av nemndas formann, Kaare Pehrson, Erling Frogner og Fritz W. Hannestad, finner at det må være arbeidets art som er det avgjørende for hvilket forbund som skal tilkjennes organisasjonsretten til arbeiderne ved A/S Fjord Plast. Etter flertallets mening er arbeidet ved denne bedriften av samme art som arbeidet ved de øvrige bedrifter i plastindustrien hvor Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund har en uomtvistet rett til å organisere arbeidstakerne, eller hvor dette forbund ved Voldgiftsnemndas kjennelse er tillagt slik organisasjonsrett. For dette siste vises til Voldgiftsnemndas kjennelse av 9. september 1960.

Ved vurderingen av denne saken legger flertallet også vekt på at forholdene ved to av de tre bedrifter som kjennelsen av 1960 gjaldt, har slik likhet med forholdene i nærværende sak at denne kjennelse med stor styrke

taler i favør av at organisasjonsretten bør tilkjennes Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Under henvisning til dette er flertallet av den mening at det ikke kan legges avgjørende vekt på Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds anførsel om at dette forbund alltid har hatt organisasjonsretten ved stål- og treskipsbyggeriene.

Voldgiftsnemndas flertall er derfor kommet til det resultat at retten til å organisere arbeiderne ved A/S Fjord Plast må tilkjennes Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Mindretallet, som består av Odin Rønbeck, legger avgjørende vekt på at Jern- og Metallarbeiderforbundet har som sitt organisasjonsområde skips- og båtbyggerindustrien, og mener at dette må gjelde uansett hva slags materialer som skipene og båtene bygges av.

Mindretallet mener at det vil være i strid med den retten Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har til å organisere arbeiderne i skips- og båtbyggerindustrien dersom dette forbund ikke blir tilkjent denne retten også for arbeiderne ved A/S Fjord Plast.

Mindretallet viser til at A/S Fjord Plast ene og alene produserer båter.

Til støtte for sitt standpunkt viser mindretallet til Voldgiftsnemndas kjennelse av 14. oktober 1958.

Mindretallet finner ikke at Voldgiftsnemndas kjennelse av 9. september 1960 kan tillegges en slik betydning at arbeiderne ved A/S Fjord Plast skal organiseres i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Dette på grunn av at de bedrifter som denne kjennelse gjelder, produserer flere forskjellige ting i plast, mens A/S Fjord Plast bare produserer båter.

Under denne dissens avsa Voldgiftsnemnda slik

slutning:

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund skal organisere samtlige arbeidere ved A/S Fjord Plast.

Olaf Sunde.

*Odin Rønbeck.
Erling Frogner.*

*Kaare Pehrson.
Fritz W. Hannestad.*

Oppmannsavgjørelse.

En organisasjonstvist er avgjort ved oppmannsavgjørelse. Protokollen fra avgjørelsen er sålydende:

«Sak: Organisasjonstvist mellom Norsk Treindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund vedrørende A/S Jevnaker Bruk, Treverefabrikk, Jevnaker.

Denne bedriften startet sin virksomhet i 1955 og arbeiderne ble organisert etter initiativ fra LO's distriktskontor Gjøvik. Det ble den gang stiftet en fagforening tilsluttet Norsk Treindustriarbeiderforbund.

I oktober 1956 gjorde Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund krav gjeldende om å få disse arbeidere overført til sitt forbund, og dette krav ble gjentatt i august 1957 i brev til Landsorganisasjonen.

I mars 1958 ble det holdt et møte i LO hvor representanter fra de to forbund var til stede og det ble holdt en befaring på bedriften i juni måned samme år. Etter befaringen ble det holdt nytt møte uten at det ble enighet mellom de to forbund, og LO's voldgiftsnemnd behandlet saken i møte 18.

november 1958 uten å ta avgjørelse i saken. Voldgiftsnemnda fant saken så uklar at det måtte foretas en ny befarings. Imidlertid ble saken ytterligere utsatt etter forslag fra Norsk Treindustriarbeiderforbund. Utsettelsen skulle gjelde til 30. juni 1961, idet overenskomsten som var gjeldende med bedriften skulle sies opp innen den dag.

Advokat Arne Kr. Meedby, som hadde saken i egenskap av Voldgiftsnemndas formann, sluttet i Landsorganisasjonens tjeneste i april 1961. Av den grunn ble ikke saken avgjort innen den fastsatte frist.

Den ble på ny tatt opp etter henstilling fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund i brev av 19. oktober 1961, og samtidig vedlegger Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund en rapport fra en befarings som forbundets oppmåler i Buskerud, Henning Thorgersen, hadde foretatt i januar 1961.

På siste møte som ble holdt på LO's konferanserom II, 27. november 1961, var følgende til stede:

Fra Norsk Treindustriarbeiderforbund: Erik Eriksen og Olaf Axelsen.

Fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Odin Rønbeck og Kristian Nilsen.

Fra Landsorganisasjonen: Einar Strand.

Etter å ha diskutert saken inngående, ble det enighet om at saken skulle avgjøres ved en oppmannsavgjørelse. Det var enighet om at LO's administrasjon skulle oppnevne en av sine tillitsmenn som oppmann. Sekretær Einar Strand ble oppnevnt og foretok befarings onsdag 6. desember d.å. Under befaringen ble det holdt konferanser med arbeiderne, fagforeningsstyret og bedriftens verksmester.

A/S Jevnaker Bruk, Trevarefabrikk, har en produksjon som er i samsvar med den rapport Henning Thorgersen har avgitt 1. februar 1961. I tillegg til rapporten kan det opplyses at A/S Jevnaker Bruk, Trevarefabrikk, har flere underleverandører. Disse lager bunner og hyller til skapene. Bedriftene ligger henholdsvis på Lillehammer, Modum og Klekken. I møtet 27. november d.å. erklærte begge forbundsrepresentanter seg enig i at denne bedriften er en ren trevarefabrikk. Bygningsindustriarbeiderforbundet har imidlertid hevdet at bedriften hører inn under de trevarefabrikker som unntaksvis skulle tilhøre Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund i henhold til tidligere avtale mellom de to forbund, jfr. den såkalte «Asker-avtale» hvor det bl. a. heter:

«Ved de trevarefabrikker og verksteder hvor det største antall arbeidere er beskjeftiget med bygningsproduksjon — framstilling av dører, vinduer, trapper eller artikler til faste innredninger i kjøkken, butikk og liknende — samt bygningssekkere, skal stå tilsluttet Bygningsindustriarbeiderforbundet.»

Norsk Treindustriarbeiderforbund hevdet på sin side at de artiklene som blir lagd ved Jevnaker Bruk ikke er «faste innredninger» slik den såkalte «Asker-avtale» har forutsatt, idet både garderobeskap, kjøkkenskap, veggskap o. l. som blir sendt fra denne fabrikk er sammensatt på en ny måte.

Oppmannens kjennelse.

Den produksjon som foregår ved bedriften er hovedsakelig ferdige dører og sider som passer til garderobeskap, kjøkkenskap av alle slag, skoskap, veggskap, hyller og skrivepulter. Alt blir grunnet med malemaskin. Underleverandørene sender sin produksjon av skuffer, hyller, bunner, benkeplater, bordplater, stålrister o. l. til Jevnaker Bruk. Bedriftens egen produksjon av dører, sider og rammer samt de mottatte deler fra underleverandørerne, blir pakket løse, avpasset i seksjoner, alt etter hvilken bestilling

som foreligger fra oppdragsgiveren, som er salgsmatet Trestandard A/S. Ovennevnte trevareproduksjon er således noe annerledes enn den produksjon av faste innredninger til kjøkken m. v. som dannet grunnlaget for den omtalte «Asker-avtale».

Det er generelt fastsatt av LO's kongresser, senest 1957, at snekkerverksteder og trevarefabrikker hører inn under Norsk Treindustriarbeiderforbund. Det er bare i unntakstilfelle at Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund skal ha organisasjonsområdet i disse bedrifter i henhold til den særskilte avtale.

Landsorganisasjonens voldgiftsnemnd behandlet denne sak den 18. november 1958, men saken ble utsatt til tross for at det forelå rapport fra befaringsom de to forbund sammen med LO's representant hadde foretatt. Imidlertid ble det avsagt kjennelse i organisasjonstvister ved andre trevarefabrikker med produksjon av løse deler til innredning av kjøkken og butikker m. v. De avgjørelser som da ble foretatt for bl. a. Modum Trevarefabrikk, som for øvrig er underleverandør til Jevnaker Bruk, samt avgjørelsen som falt for brødrene Lilleruds Møbel- og Trevarefabrikk, må også danne grunnlag for avgjørelsen for organisasjonstvisten ved Jevnaker Bruk.

Slutning.

Da produksjonen ved A/S Jevnaker Bruk, Trevarefabrikk, Jevnaker ikke er direkte sammenliknbar med trevarefabrikker som produserer «artikler til faste innredninger i kjøkken, butikker o. l.», slik produksjonen var da den såkalte «Asker-avtale» ble inngått, må organisasjonsområdet ved denne bedrift tilhøre Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Under forhandlingene om denne sak er det opplyst at arbeiderne har satt fram krav om en tariffavtale. Det forutsettes at Norsk Treindustriarbeiderforbund så snart som råd er, fornyer gjeldende tariffavtale.

Oslo, 8. desember 1961.

Einar Strand,
oppmann.»

Den kooperative tvistenemnd.

Nemnda for rettstvister.

Den kooperative nemnd for rettstvister har i året behandlet én sak. Det foreligger følgende protokoll fra Tvistenemnda:

*«Tvistenemndas møtebok
i sak:*

*Den kooperative Tarifforening og
A/S De Forenede Skofabriker, Drammen —
Norsk Skotøyarbeiderforbund.*

Tvist om forståelsen av overenskomstens bestemmelser om akkordavsavn.

Den 12. oktober 1961 holdt DKT og LO's rettstvistenemnd møte i Riksmeglingsmannens lokaler til behandling av ovennevnte tvist.

Nemndas medlemmer:

Høyesterettsdommer Otto Helgesen, formann, disponent Alv Astad, Stavanger, overrettssakfører Kåre Halden, Oslo.

Til stede for partene:

For DKT: Kontorsjef Alv Fjeldsaa, Kaare Lenes.

For De Forenede Skofabrikker: Disponent Haraldsen og lønnings-sjef Tuft.

For Norsk Skotøyarbeiderforbund: Henry Wold og Ingv. Hansen.

For forbundets stedlige avdeling: Halvard Olsen og Albert Eriksen.

Det ble framlagt:

1. Stevning av 20. september 1961 fra Norsk Skotøyarbeiderforbund med følgende vedlegg:
 - 1) Gjeldende overenskomst.
 - 2) Avskrift av forhandlingsprotokoll av 8. august 1961.
 - 3) Avskrift av protokoll av 30. august 1961.
 - 4) Brev av 9. september 1961 fra DKT til forbundet.
2. Tilsvar fra Den Kooperative Tarifforening med vedlegg.
3. Avskrift av protokoller fra forhandlinger ved forskjellige skofabrikker vedrørende akkordavsavn.
4. P. M. fra Norsk Skotøyarbeiderforbund angående det krav om nytt punkt d. i § 6, som forbundet stilte ved årets tariffrevisjon for skofabrikkene.

Wold framstilte saken for forbundet og *Fjeldsaa* for DKT og bedriften. De øvrige tilstedeværende fikk deretter anledning til å uttale seg.

Formannen erklærte forhandlingene avsluttet og saken opptatt til doms.

Den 14. november 1961 holdt Tvistenemnda møte i Riksmeglingsmannens lokaler til avgivelse av dom.

Til stede:

Nemndas medlemmer: Formannen, Otto Helgesen, Alv Astad og Kåre Halden.

Etter forutgående rådslagning avsa nemnda slik dom:

Mellom Norsk Skotøyarbeiderforbund på den ene side og Den Kooperative Tarifforening og A/S De Forenede Skofabrikker, Drammen, på den annen side er det oppstått tvist om forståelsen av bestemmelsene om akkordavsavn i den gjeldende overenskomst mellom forbundet og DKT.

De tariffbestemmelser tvisten dreier seg om er:

Paragraf 6, punkt f, som lyder:

«For arbeid som ikke kan utføres på akkord, skal det treffes avtale om akkordavsavn. Det forutsettes at arbeidet utføres i akkordtempo.»

Følgende «Tilførsel til forhandlingsprotokoll»:

«På vegne av Norsk Skotøyarbeiderforbund ga *Ingv. Hansen* uttrykk for at vesentlige driftsinnskrenkninger i skotøyindustrien bør gjennomføres ved oppsigelser og ikke ved nedsettelse av arbeidstiden.

På grunn av de spesielle forhold som har vært i skotøyindustrien ville partene presisere at en stykkarbeider som ikke kan skaffes full beskjeftigelse i akkordarbeid, har krav på å bli lønt med sin individuelle timelønn og akkordavsavn, jfr. § 6, f, så lenge man ikke har iverksatt innskrenkning overensstemmende med Hovedavtalens § 14, 2.»

I denne «Tilførsel til forhandlingsprotokoll» kom ordene «og akkordavsavn, jfr. § 6, f,» inn ved tariffrevisjonen i 1961. Den øvrige del av det siterte har stått i overenskomsten siden 1956.

I forhandlingsmøtet på bedriften den 8. august 1961 framsatte arbeiderne overfor A/S De Forenede Skofabrikker følgende krav:

- 1. Bestemmelsen om akkordavsavn gjøres gjeldende for alle arbeidere som er medlem av Skofabrikkarbeidernes Forening, uansett om de nå er stykkarbeidere, timelønnsarbeidere eller har fast ukelønn.
2. Akkordavsavnstillegget skal betales for alle timer man ikke er beskjeftiget med akkordarbeid. Slikt avsavnstillegg blir således også å utbetale til akkordarbeidere for ubeskjeftiget ventetid når bedriften ikke kan anvisе annet arbeid.
3. Akkordavsavnstillegget fastsettes til 34 prosent av individuell timelønn. Samlet «timelønn» (individuell timelønn pluss akkordavsavn) begrenses oppad til følgende satser:

Voksne menn	kr. 6.50 pr. time
Voksne kvinner (nåtlersker)	» 5.40 » »
Voksne kvinner (hjelppearbeidersker)	» 5.20 » »

4. Når det gjelder unge arbeidere (ikke voksne) kreves at disse får utbetalt akkordavsavn etter samme retningslinjer (timelønn pluss 34 prosent).»
Bedriften avsto kravene fordi den mente at det bl.a. ikke var hjemmel for dem i den nye overenskomst. På sin side framsatte bedriften følgende forslag:

- 1. Krav på å få utbetalt akkordavsavn har voksne akkordarbeidere (som har arbeidet i bedriften i 2½ år eller mer) når de blir satt til å utføre arbeid i forbindelse med skoproduksjonen som det ikke er akkordpriser på. Det forutsettes at det utførte arbeid blir registrert slik at art og mengde kan kontrolleres.

2. Akkordavsavnstillegget settes til maksimalt 15 prosent på individuell timelønn begrenset oppad av bestemte tak.»

Partene ble ikke enige, og den oppståtte tvist ble behandlet i møte 30. august 1961 av representanter fra forbundet, DKT, bedriften og arbeidene. I protokollen fra dette møtet heter det:

«Forbundet framla følgende krav:

1. Til alle voksne kvinnelige og mannlige akkordarbeidere betales et akkordavsavn på 15 prosent.
2. Til voksne mannlige arbeidere som i dag utelukkende står på timelønn, betales et tillegg på kr. 0.50 pr. time.
3. Til voksne kvinnelige arbeidere som i dag utelukkende står på timelønn, betales et tillegg på kr. 0.50 pr. time.

For de mannlige og kvinnelige timelønnsarbeidere under punkt 2 og 3, som har fått et tillegg på henholdsvis kr. 0.50 og kr. 0.25 pr. time, er det enighet om at det i den nye timelønn pluss ovennevnte tillegg er inkludert et avsavn på 15 prosent.

Disponent Haraldsen erklærte på vegne av bedriften at han ikke kunne foreslå en imøtekommelse av dette krav, men ville stå ved sitt forslag fra forhandlingsmøtet 8. august d. å., men at punkt 2 i dette endres til:

Akkordavsavnstillegg settes til maksimalt 15 prosent på individuell timelønn.

Det nye forslag fra forbundet vil bli framlagt for styret for skofabriken, og hvis dette blir godtatt, trer det i kraft fra og med 4. september 1961. Svar avgis innen 9. september 1961.»

Heller ikke nå ble enighet oppnådd mellom partene, og forbundet har derpå med hjemmel i § 23 i Hovedavtalen mellom DKT og LO brakt saken inn for Tvistenemnda til avgjørelse.

Hovedforhandlingsmøte i Tvistenemnda ble holdt den 12. oktober 1961. I møtet var til stede representanter for forbundet, DKT, bedriften og arbeiderne.

I møtet nedla *Norsk Skotøyarbeiderforbund* denne

påstand:

Den Kooperative Tarifforening og den saksøkte bedrift plikter ved gjennomføringen av overenskomstens protokolltilførsel om akkordavsavn, å gi slikt avsnitt til samtlige arbeidere i alle tilfelle hvor de ikke arbeider på akkordsatt arbeid.

Den Kooperative Tarifforening og A/S De Forenede Skofabrikker, Drammen, nedla under hovedforhandlingene denne

påstand:

1. Krav på å få utbetalt akkordavsavn har voksne akkordarbeidere (stykkarbeidere) som har arbeidet i bedriften i 2½ år eller mer, når de blir satt til å utføre arbeid i forbindelse med skoproduksjon som det ikke er akkordpriser på.
2. Akkordavsavnet settes til maks. 15 prosent på individuell timelønn, men skal ikke sammen med timelønn overstige tak på kr. 5.14 pr. time for voksne mannlige arbeidere, kr. 4.10 pr. time for voksne kvinnelige arbeidere og kr. 4.26 pr. time for de kvinner som kommer inn under overenskomstens § 2, punkt c.
3. For ventetid betales ikke akkordavsavn.

Under hovedforhandlingene var partene enige om at tvisten og påstandene bare gjelder voksne mannlige og kvinnelige arbeidere. Videre var partene enige om at akkordavsavnstillegget maksimalt skal være 15 prosent.

Hovedtvistepunktene i saken er:

om akkordavsavnsbestemmelsen i overenskomstens § 6, f, er så å forstå at den bare omfatter stykkarbeidere — akkordarbeidere — og ikke den gruppe arbeidere som er tidlønt, med andre ord om samtlige arbeidere ved bedriften har krav på akkordavsavn og ikke bare de som normalt er beskjeftiget med stykkarbeid,

om de arbeidere som omfattes av akkordavsavnsbestemmelsen har krav på akkordavsavn når de blir satt på ventetid, jfr. den foran nevnte «tilførsel til forhandlingsprotokollen».

Tvistenemndas formann, *Helgesen*, har dette syn på de foreliggende tvistespørsmål:

Bestemmelsen om akkordavsavn kom inn i overenskomsten mellom DKT og Norsk Skotøyarbeiderforbund første gang ved tariffrevisjonen i 1961. Den någjeldende overenskomst fra 1961 har imidlertid ingen generelle forskrifter om akkordavsavn. De eneste bestemmelser om dette er inntatt i overenskomstens § 6, f, med merknad og tilførselen til forhandlingsprotokollen. Det framgår etter min mening klart av § 6 — når man leser samtlige bestemmelser der i sammenheng — at denne paragraf bare omhandler det såkalte stykkarbeid (akkordarbeid). Jeg er etter dette enig med DKT i at bestemmelsen om akkordavsavn etter sin plassering i overenskomsten må forstås slik at den i overenskomstforholdet mellom partene bare gjelder for stykkarbeiderne (akkordarbeiderne) og ikke omfatter den gruppe som arbeider på tidlønn. Denne sistnevnte gruppe arbeider ikke og har aldri — på grunn av arbeidets art — arbeidet med stykkarbeid. At akkordavsavnsbestemmelsen bare gjelder for stykkarbeiderne støttes også etter min mening av

ordvalget i tilførselen til forhandlingsprotokollen. Jeg tilføyer at jeg ikke finner det godtgjort at DKT under tarifforhandlingene eller etterat tariffavtalen var sluttet, gikk med på eller må ansees å ha gått med på den forståelse av bestemmelsen om akkordavsavn som forbundet gjør gjeldende her i saken.

Det er opplyst at bestemmelsen i tariffavtalens § 6, f, ble foreslått av forbundet etter mønster av en tilsvarende bestemmelse i Verkstedsoverenskomstens § 11, d. Forbundet har gjort gjeldende at bestemmelsen da bør forstås og praktiseres som gjort i jernindustrien, hvor det har vært praksis å gi samtlige arbeidere akkordavsavns-godtgjøring. Jeg kan imidlertid ikke finne at dette synspunkt kan være avgjørende i den foreliggende sak. For det første kan det i denne sak ikke bygges på noen praksis i skotøyindustrien som er akseptert av DKT. Som nevnt var bestemmelsen i DKT-overenskomsten ny i 1961. For det annet er ordlyden i de bestemmelser som her er av betydning forskjellig i DKT-overenskomsten og Verkstedsoverenskomsten, se således DKT-overenskomstens § 6, a, sammenholdt med Verkstedsoverenskomstens § 11, a (*stykkearbeid — akkordarbeid*). Videre har Verkstedsoverenskomsten ikke den «Tilførsel til forhandlingsprotokoll» som DKT-overenskomsten har og hvor partene på grunn av de spesielle forhold i skotøyindustrien nærmere presiserer innholdet av akkordavsavnsbestemmelsen i § 6, f.

DKT har gjort gjeldende at kravet på å få utbetalt akkordavsavn bare skal gjelde voksne stykkearbeidere (akkordarbeidere) som har arbeidet i bedriften i 2½ år eller mer, jfr. DKT's påstand, punkt 1. Jeg kan ikke se at det er noen hjemmel i tariffavtalen for å foreta denne begrensning. Videre påstår DKT at stykkearbeiderne bare skal kunne få akkordavsavns-godtgjøringen utbetalt når de blir satt til å utføre arbeid i forbindelse med skoproduksjon som det ikke er akkordpriser på. Jeg finner det klart at heller ikke en slik begrensning av kravet på akkordavsavn er berettiget. Jeg er for så vidt enig med forbundet i at samtlige stykkearbeidere (akkordarbeidere) har krav på akkordavsavn uansett hva slags arbeid de blir overført til.

Endelig har DKT i punkt 2 i sin påstand gitt uttrykk for at akkordavsavnet på 15 prosent til den enkeltes timelønn skal begrenses oppad til de tak som er nevnt i overenskomstens overgangsbestemmelser. Jeg kan heller ikke se at tariffavtalen gir hjemmel for en slik begrensning. Overgangsbestemmelsene regulerer alle timelønnssetser, og det må etter overenskomsten være klart at akkordavsavnet skal gis på — altså i tillegg til — de individuelle timelønninger slik disse til enhver tid er fastsatt i samvar med tariffens bestemmelser.

Når det gjelder spørsmålet om krav på akkordavsavn når stykkearbeiderne blir satt på ventetid, bemerker jeg:

Ved den tilførsel til forhandlingsprotokollen som er gjengitt foran er partene blitt enig om at en stykkearbeider som ikke kan skaffes full beskjeftigelse i akkordarbeid, har krav på å bli lønt med sin individuelle timelønn og akkordavsavn, jfr. § 6, f, så lenge det ikke er iverksatt innskrenkning overensstemmende med Hovedavtalens § 14, 2. (Det siktes her til Hovedavtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen i Norge.)

Etter sin ordlyd må denne protokolltilførsel etter min mening omfatte både den situasjon at en stykkearbeider overføres til et annet arbeid enn akkordarbeid, og det forhold at han blir satt på ventetid. Også i sistnevnte tilfelle er forholdet det at han ikke kan skaffes full beskjeftigelse i akkordarbeid. Protokolltilførselen har for så vidt gjort brudd på forutsetningene

i § 6, f, om at det annet arbeid skal dreie seg om et arbeid som utføres i akkordtempo. Men protokolltilførselen er motivert med de spesielle forhold som har vært i skotøyindustrien. Jeg finner derfor å måtte legge til grunn den forståelse av bestemmelsen som forbundet har gjort gjeldende. Det tilføyes imidlertid at ventetid som har vært vurdert og tatt hensyn til ved fastsettelsen av vedkommende akkord- eller stykkpriser selvsagt ikke kommer i betraktning og derfor ikke kan betinge akkordavsavns-godtgjøring.

Twistenemndas formann stemmer etter dette for det resultat som nemndas domsslutning viser.

Nemndas medlem *Astad* er kommet til et annet resultat enn formannen i spørsmålet om arbeidernes krav på akkordavsavn når de blir satt på ventetid, og bemerker: For dette spørsmåls vedkommende er jeg enig med DKT. Forskriftene om akkordavsavn i protokolltilførselen viser til overenskomstens § 6, f. Av denne bestemmelse framgår det at forutsetningene for å få akkordavsavn er at det dreier seg om et arbeid og at dette utføres i akkordtempo. Protokolltilførselen bryter etter min mening ikke med forutsetningene i § 6, f, men henvisningen til § 6, f, er nødvendig for at partene skal være klar over i hvilke tilfelle foruten timelønn også akkordavsavn blir å betale.

Tilførselen til forhandlingsprotokollen kom i 1956 delvis på grunn av de vanskelige avsetningsforhold som førte til innskrenket drift ved enkelte fabrikker. Et annet moment var at forbundet mente at fabrikkene blev urasjonelt, hamstret arbeidskraft og beholdt arbeiderne på ventetid uten å betale. Men dertil kommer særegne produksjonsforhold innen skotøyindustrien som gjør at det alltid vil forekomme endel ventetid for stykkarbeidere.

Gjennom protokolltilførselen av 1956 som sikret stykkarbeiderne individuell timelønn for ventetid, er bedriftene blitt nødt til å gjøre hva de kan for å planlegge bedre og sette arbeiderne til annet arbeid. Et akkordavsavn på 15 prosent i tillegg endrer ikke på dette forholdet.

Derimot blir stykkarbeidernes stilling vesentlig annerledes dersom de uten videre får avsavn for ventetid, mens de ved overførsel til annet kanskje uvant arbeid må finne seg i at bedriften registrerer arbeidsytelsen for å kunne vurdere om det blir holdt normalt akkordtempo. Slike vilkår er uheldige for arbeidsinnsatsen og vil lett føre til at stykkarbeiderne unngår å ta annet arbeid i ventetiden. Arbeidsmoral — og innsats svekkes, og bedriftens konkurransevne blir mindre.

Er derimot akkordavsavnet knyttet til en arbeidsinnsats, vil arbeidere og bedrift få felles interesser og samarbeidet lettes.

De spesielle forhold som har vært i skotøyindustrien berettiger derfor etter mitt skjønn ikke til at protokolltilførselen bryter med forutsetningen i § 6, f, og endrer forholdene på arbeidsplassen i uheldig retning. Av dette følger etter min oppfatning at påstanden om akkordavsavn i ventetid ikke kan tas til følge. For øvrig er jeg enig med formannen i hans forståelse av overenskomstens bestemmelser om akkordavsavn.

Nemndas medlem *Halden* er enig med formannen bortsett fra at han finner at også de tidlønte arbeidere faller inn under reglene om akkordavsavn, og bemerker om dette:

Jeg mener at også de grupper som arbeider på ren tidlønn er dekket av overenskomstens § 6, f, og således har krav på akkordavsavn.

For det første leder ordlyden til dette resultat. Hvis bestemmelsen hadde vært begrenset til å omfatte stykkarbeiderne, ville det ha vært riktig at man også i ordlyden hadde presisert dette. Det kan her selvfølgelig bemer-

kes at bestemmelsen er tatt inn under akkordparagrafen. Dette kan imidlertid ikke være avgjørende, idet det tross alt gjelder en bestemmelse som har tilknytning til akkord. Denne plassering har man for øvrig også i Verkstedsoverenskomsten hvor det er enighet om at alle har krav på akkordavsavn. At denne språklige forståelse må være riktig, bekrefte også av de forhandlinger som er ført på forhånd.

Det er på det rene at tariffavtalen mellom Norsk Skotøyarbeiderforbund og Den Kooperative Tarifforening er nøyaktig lik den forbundet har med Norsk Arbeidsgiverforening. Det er videre slik at forbundet først forhandler med Norsk Arbeidsgiverforening og deretter forelegger resultatet av disse forhandlinger for Den Kooperative Tarifforening.

Foran forhandlingene mellom forbundet og Norsk Arbeidsgiverforening fremmet forbundet et forslag til akkordavsavn. Det er etter dette forslag helt klart at forbundet også mente å dekke de arbeidstakere som arbeider på ren tidlønn, og det er karakteristisk at forbundet selv foreslo at denne bestemmelse skulle komme som et nytt punkt under § 6, stykkearbeid.

Forbundet fikk ikke gjennomført dette, men det er på den annen side på det rene at resultatet av forhandlingene ble den akkordavsavnsbestemmelse man har satt innenfor verkstedsindustrien. For denne siste bestemmelses vedkommende er det som nevnt ikke tvilsomt og heller ikke omvistet mellom partene, at den skal dekke de grupper som arbeider på tidlønn.

Til dette kommer da at i tariffforholdet mellom forbundet og Norsk Arbeidsgiverforening er også dette lagt til grunn. Det vises for så vidt til de framlagte protokoller fra forhandlinger angående Fresco A/S, A/S Glommen Skofabrikk, A/S Bakken Skofabrikk, A/S Bergen Skofabrikk og endelig «Sun-Chris». Det bemerkes at disse forhandlinger er ført mellom hovedpartene innenfor overenskomstområdet mellom forbundet og Norsk Arbeidsgiverforening. Da dette er tilfelle, følger det av Arbeidsrettens domspraksis at det samme må gjelde i tariffforholdet mellom forbundet og Den Kooperative Tarifforening. Det vises for så vidt til Arbeidsrettens dom av 18. februar 1955, inntatt i Arbeidsrettens domssamling for 1955, side 8 f. f.

Til slutt pekes det på at bakgrunnen for de forskjellige bestemmelser om akkordavsavn i første rekke skyldes at fortjenestenivået mellom akkordlønnte arbeidere og tidlønnte arbeidere ble for stort. Dette virket særlig urettferdig for de grupper tidlønnte arbeidere som på grunn av produksjonsgangen også måtte holde akkordtempo, men det er ikke tvilsomt at det f. eks. innen verkstedindustrien, omfatter også andre grupper. Bestemmelsens bemerkning om at det skal arbeides i akkordtempo har derfor ingen selvstendig betydning. Det henvises igjen til tariffforholdet mellom forbundet og Norsk Arbeidsgiverforening.

Derimot vil arbeidstakerne på ren tidlønn ikke være dekket av protokolltilførselen fra tariffrevisjonen i 1961. Denne fastslår tydelig etter sin egen ordlyd, at den omfatter stykkearbeidere, men dette forhold har ingen annen selvstendig konsekvens enn at arbeidere på tidlønn ikke kan kreve akkordavsavn under ventetid.

Etter stemmegivningen blir Tvistenemndas

domsslutning:

1. Krav på å få utbetalt akkordavsavn har voksne stykkearbeidere (akkordarbeidere) når de blir satt til å utføre arbeid som det ikke er akkordpriser på.
2. Akkordavsavnsgodtgjøringen betales også når voksne stykkearbeidere

blir satt på ventetid fordi de ikke kan skaffes full beskjeftigelse i akkordarbeid.

3. Akkordavsnvngodtgjøringen settes til 15 — femten — prosent på den individuelle timelønn.
4. Saksøktes påstand om at avsnvngodtgjøringen sammen med timelønnen ikke skal overstige tak på kr 5.14 pr. time for voksne mannlige arbeidere, kr. 4.10 pr. time for voksne kvinnelige arbeidere og kr. 4.26 pr. time for de kvinner som kommer inn under overenskomstens § 2, punkt c, tas ikke til følge.

Otto Helgesen.

Alv Astad.

Kåre Halden.»

Twistenemnda for arbeiderforetak.

Nemnda har ikke behandlet noen tvistesak i 1961.

De européiske markedsproblemer og Norges stilling.

Den 25. september d. å. mottok vi Frihandelsutvalgets innstilling, og i skriv av 27. september s. å. fra Utenriksdepartementet ble Landsorganisasjonen anmodet om å uttale seg om denne.

I Frihandelsutvalgets konklusjon het det bl. a.:

«Det er bare gjennom forhandlinger med fellesmarkedslandene eller CEE at en kan få klarlagt om det hos «De seks» er vilje til stede til å knytte Norge til Fellesskapet på vilkår som gjør det mulig å ivareta avgjørende nasjonale og økonomiske norske interesser.

Slike forhandlinger vil klarlegge om de særlige ordninger eller særprotokoller Norge måtte forlange, vil kunne oppnås under et medlemskap eller ved en assosiering.

Det er klart at disse forhandlinger vil ta tid, og det er av betydning at de så vidt mulig føres samtidig med Storbritannias, Danmarks og eventuelle øvrige lands forhandlinger med CEE. I samsvar med vedtakene i EFTA's råd bør forhandlinger føres i nær kontakt med samtlige øvrige EFTA-land, og man bør støtte alle bestrebelsler som kan føre til en ordning for alle medlemmer av EFTA, og særlig de nordiske land.

Et sentralt spørsmål i disse forhandlinger er å klarlegge vilkårene for medlemskap eller vilkårene for assosiering.

Da medlemskap er det alternativ som gir den klareste basis for forhandlingene og for å presisere og drøfte de norske forbehold, mener utvalget at forhandlingene bør ta utgangspunkt i dette alternativ. Ved å anbefale denne framgangsmåte har utvalget ikke tatt standpunkt til spørsmålet om medlemskap eller assosiering. Resultatet av forhandlingene vil danne grunnlag for Regjeringens og Stortingets senere vurdering av om medlemskap i Fellesskapet er aktuelt eller om vi i stedet skal søke en løsere form for tilslutning ved assosiering.»

Utenriksdepartementet ba om at en eventuell uttalelse som Landsorganisasjonen i Norge måtte ønske å avgi, ble sendt departementet innen 14. oktober 1961. I skriv av 10. oktober samme år til Utenriksdepartementet meddelte Landsorganisasjonen at det ikke ville være mulig å overholde den fastsatte frist — 14. oktober. En ba derfor om å få utsettelse med avgivelse av uttalelsen inntil videre.

Sekretariatet behandlet saken i møte 22. november. Til dette møte var samtlige varamenn innkalt.

Under sakens behandling i Sekretariatet satte Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, fram følgende forslag:

«Landsorganisasjonen i Norge anbefaler Regjeringen å oppta forhandlinger om assosiering på linje med Sverige, Østerrike og Sveits.»

Dette forslag ble forkastet mot 1 stemme. Administrasjonens forslag til uttalelse ble enstemmig vedtatt, idet Ingvald Hansen unnlot å stemme. Sekretariatets vedtak ble sendt Utenriksdepartementet 24. november og var sålydende:

•DE EUROPÉISKE MARKEDSPROBLEMER OG NORGES STILLING

I brev til Landsorganisasjonen av 27. september d.å. anmodet Utenriksdepartementet om en eventuell uttalelse om ovennevnte sak, på grunnlag av en innstilling fra Utvalget for saker vedrørende Frihandelsforbundet og nordisk økonomisk samarbeid og Stortingsmelding nr. 15 (1961—1962). En viser også til Landsorganisasjonens brev av 10. oktober d.å. angående fristen for avgivelse av uttalelse.

Landsorganisasjonen har nå drøftet saken, og vil avgi følgende uttalelse:

I.

De européiske markedsplaner.

Landsorganisasjonen ga i sin uttalelse av 21. desember 1959 uttrykk for en del synspunkter på den utvikling som ledet opp til dannelsen av Det Européiske Økonomiske Fellesskap (CEE) og Det Européiske Frihandelsforbund (EFTA). En ga der også uttrykk for en positiv innstilling til en utvidet internasjonal handel og dannelsen av større markeder.

Fjernelsen av hindringene for det internasjonale varebytte syns for tiden særlig å finne sted gjennom dannelsen av regionale økonomiske sammenslutninger. Det tidligere omfattende og framgangsrike arbeid i denne retning, bl. a. gjennom Generalavtalen om tolltariffer og handel som har medlemsland i mange verdensdeler, har i de senere år ikke ført til nevneverdige nye resultater. Dannelsen av regionale sammenslutninger er imidlertid god tatt i denne avtalen, og kan og bør være et middel til å fremme en økt verdenshandel, og en fornuftig arbeidsdeling mellom landene også i en videre sammenheng. Det er på mange måter naturlig at et særlig vidt-

gående samarbeid i første omgang utvikler seg mellom land som står hverandre noenlunde nær geografisk og på andre måter.

Tendensen til dannelsen av større regionale sammenslutninger er ikke bare begrenset til Vest-Europas relativt små land, men gjør seg gjeldende også i andre deler av verden både mellom økonomisk utviklede og økonomisk underutviklede land. F. eks. tar Den østeuropéiske samarbeidsorganisasjon (Comecon) også sikte på å utnytte de fordeler som en arbeidsdeling mellom landene kan gi, selv om dette skjer under et annet økonomisk system enn i Vesten. Dannelsen av større markeder er ikke et mål i seg selv, men et middel blant flere til å fremme økonomisk framgang. Det er også ganske klart at en slik utvikling vil ha politisk betydning.

Særlig for et lite land syns deltakelse i større markedsdannelser å åpne betydelige muligheter som kan gi store økonomiske fordeler dersom mulighetene utnyttes. På den annen side kan det for et lite land også reise seg mange vanskeligheter som må motarbeides effektivt for at totalresultatet skal bli godt. For Norge er en utstrakt deltakelse i det internasjonale vare- og tjenestebytte, som muliggjøres av vår vareeksport og skipsfarten, av grunnleggende betydning for de økonomiske forhold og den relativt høye levestandard vi har nådd i dag. Fortsatt utvidet deltakelse i det internasjonale vare- og tjenestebytte er også en avgjørende forutsetning for videre økonomisk framgang.

I Landsorganisasjonens uttalelse om Det Européiske Frihandelsforbund heter det bl. a.:

«Et viktig mål for arbeidet med opprettelsen av Frihandelsforbundet har vært å skape nye muligheter for en overenskomst mellom Fellesmarkedet og de øvrige OEEC-land, men samtidig har konvensjonen måttet utformes slik at Frihandelsforbundet kan stå på egne ben . . . I den foreliggende situasjon mener Landsorganisasjonen at dette har vært den beste linje som kunne følges, samtidig som en beklager den splittelse som har oppstått i Vest-Europa.»

Den demokratiske européiske fagbevegelse har hele tiden vært innstilt på å unngå en slik splittelse. I den tid EFTA har bestått, har det vært gjort flere forsøk på å finne fram til løsninger som begge de to markedsorganisasjoner kunne akseptere uten at de oppga sin identitet, men dette har slått feil. Storbritannia som det største land i EFTA, kom da til den konklusjon at den eneste mulighet for å få opphevet splittelsen var å søke om forhandlinger med Det Européiske Økonomiske Fellesskap med sikte på å bli medlem av dette, hvis det kunne finnes tilfredsstillende ordninger for Storbritannias, Det britiske samveldets og Det Européiske Frihandelsforbunds særlige interesser. Danmark søkte samtidig om medlemskap. Irland har gjort det samme. I en felles erklæring fra EFTA-landene het det at de alle vil undersøke muligheten for å delta i et marked omfattende 300 millioner mennesker.

Hvis Storbritannias søknad om medlemskap fører til et positivt resultat, vil det finne sted en grunnleggende endring i de européiske markedsforhold. Det Européiske Frihandelsforbund vil bli oppløst, og i realiteten vil det bare finnes et stort marked i Vest-Europa, mens resten blir av mindre betydning. Storbritannias beslutning om å ta opp forhandlinger for å klarlegge vilkårene for medlemskap i CEE har stilt de øvrige mindre medlemsland innen Frihandelsforbundet, deriblant Norge, overfor omfattende og vanskelige avgjørelser. For hvert enkelt av disse land foreligger det tre muligheter:

1. A følge det britiske eksempel å oppta forhandlinger om tilknytning til Fellesskapet som medlem etter artikkel 237 i Roma-traktaten.
2. A søke en tilknytning i form av såkalt assosiering etter Roma-traktatens artikkel 238.
3. Ikke å oppta forhandlinger om tilknytning og forsøke å klare seg selv uten noen omfattende avtalt forbindelse med Fellesskapet.

Foruten Storbritannia og Danmark, som nå forhandler om vilkårene for medlemskap, syns tre andre EFTA-land, Sverige, Sveits og Østerrike, å ville søke om tilknytning i form av assosiert medlemskap på grunn av sin tradisjonelle eller avtalebestemte nøytralitet.

Norge har ennå ikke fattet noen beslutning. Det er rimelig at en i Norge har villet benytte så meget tid som mulig til undersøkelser og overveielser før noen beslutning treffes, og det er ikke grunn til å tro at dette har skadet vår stilling. Men det er naturligvis viktig at en beslutning treffes så vidt raskt at en eventuelt ikke kommer i utakt med de øvrige land etter hvert som reelle forhandlinger begynner å finne sted, slik at spørsmål som er av interesse for Norge blir avgjort uten at vi har fått høve til å fremme vårt syn.

Det valg som må treffes i første omgang er om forhandlinger skal tas opp og i tilfelle på hvilket grunnlag. Følges forhandlingslinjen, blir det først etter at forhandlingene er gjennomført og betingelsene kjent for vårt vedkommende, samtidig som en har kjennskap til resultatet for Storbritannia og de andre land, at den endelige beslutning kan tas. En kan regne med at det hverken for Norge eller andre små EFTA-land blir aktuelt med noen tilslutning til Fellesskapet, dersom Storbritannia ikke blir tilsluttet. Norge står selvsagt fritt til å velge hvilket som helst av de tre alternativer både når det gjelder forhandlingsopplegg og det endelige valg. Men det må understrekes at valget må treffes på bakgrunn av en forståelse av og en så vidt mulig realistisk vurdering av den nye situasjon en står overfor.

II.

Det nåværende fellesskap (De Seks) og et utvidet fellesskap.

De krefter som har drevet fram Det Européiske Økonomiske Fellesskap, har delvis vært av politisk art med sikte på å fremme en utvikling i retning av en form for et Europas forente stater. Mange har sett Fellesskapet som et middel til å hindre mulige framtidige konflikter mellom Tyskland og Frankrike som så ofte har kastet Europa ut i krig. Men økonomiske betraktninger har også spilt en vesentlig rolle for dannelsen av CEE. I arbeid med å skape CEE har det deltatt folk med ulike politiske oppfatninger og også ledende fagforeningsfolk på kontinentet. Den demokratiske fagbevegelse innen de seks fellesskapsland har støttet opprettelsen av CEE, og stiller seg fortsatt positiv til Fellesskapet.

Det Européiske Økonomiske Fellesskap er opprettet ved Roma-traktaten som er en økonomisk avtale. Den eneste henvisning til et mer omfattende almenpolitisk samarbeid fins foruten i traktatens innledning i den alminnelige formålsartikkel som er gjengitt nedenfor. Det videre politiske samarbeid mellom medlemslandene som foreløpig bare i begrenset utstrekning er kommet i gang, og de videre tendenser til utvikling på dette område, foregår utenfor Det Européiske Økonomiske Fellesskaps organisasjon og uavhengig av Roma-traktatens bestemmelser.

Ved Roma-traktatens oppbygging ble det som naturlig er, foretatt en avveining av interessene til de nåværende medlemsland. Dette kommer delvis

til uttrykk i formen på de generelle bestemmelser i selve traktaten og delvis i særprotokoller som det enkelte medlemsland har fått knyttet til traktaten. Det er rimelig å vente at dersom nye land skal bli knyttet til Fellesskapet, må også deres særlige interesser bli ivaretatt på liknende måte. Det er ikke avgjørende om dette skjer ved endringer i selve Roma-traktaten eller i form av særprotokoller som er like bindende.

På mange områder gir Roma-traktaten bare uttrykk for en generell målsetting og det er medlemslandene — også eventuelle nye medlemsland — som bestemmer hva Fellesskapet i praksis skal utvikle seg til. Tilslutning av nye land kan på mange måter bety at en vil stå overfor et annet fellesskap med delvis andre tendenser enn de en ser i dag. At Roma-traktaten for en stor del er en rammeavtale, betyr selvsagt også at en i forbindelse med Det Européiske Økonomiske Fellesskap står overfor mange viktige spørsmål som det ikke er mulig å finne svar på i Roma-traktaten.

III.

Roma-traktaten.

Målsettingen for Det Européiske Økonomiske Fellesskap er gjengitt i Roma-traktatens artikkel 2, hvor det heter:

«Fellesskapet har til oppgave gjennom opprettelsen av et felles marked og gjennom en gradvis tilnærming av medlemsstatenes økonomiske politikk å fremme en harmonisk utvikling av den økonomiske virksomhet i Fellesskapet som helhet, en kontinuerlig og balansert ekspansjon, økt stabilitet, stadig sterkere stigning i levestandarden og nærmere forbindelser mellom de stater det forener.»

Det er i det følgende ikke gjort noe forsøk på å gjennomgå Roma-traktaten i sin helhet og mulige virkninger for Norge. Framstillingen er konsentrert om noen vesentlige punkter, og herunder er det bl. a. gått nærmere inn på en del spørsmål som er av spesiell interesse for arbeidstakerne.

Som foran nevnt, står Norge overfor tre alternativer når det gjelder forholdet til Det Européiske Økonomiske Fellesskap: Fullt medlemskap, assosiert medlemskap eller å stå utenfor. Både det første og det siste alternativ er relativt klart, mens dette ikke gjelder for assosiasjonsalternativet. En omfattende assosiasjonsordning vil likevel formodentlig på mange områder innebære det samme som fullt medlemskap. I flere av de følgende avsnitt har en av ovennevnte grunner bygd på alternativene fullt medlemskap eller å stå utenfor. En har i disse avsnitt brukt uttrykket «medlem» uten å spesifisere om det dreier seg om fullt medlemskap eller assosiert medlemskap. Dette blir det samme dersom det er de samme bestemmelser som gjelder.

Roma-traktaten trådte i kraft 1. januar 1958. Den viktigste konkrete bestemmelse i Roma-traktaten er at det i løpet av en overgangsperiode på 12 år skal gjennomføres en tollunion mellom medlemslandene. Overgangsperioden kan forlenges til 15 år eller forkortes hvis det er enighet om det. Tollsatsene og mengdereguleringer av utenrikshandelen mellom medlemslandene skal fjernes, og medlemslandene skal gjennomføre felles tollsatser utad overfor land som ikke er medlemmer. Det skal også etter hvert gjennomføres en felles ytre handelspolitikk, og dette må for en stor del sees som en konsekvens av tollunionen. Bestemmelsene om gjennomføringen av tollunionen gjelder i prinsippet alle varer, men for jordbruksvarer og fisk er det meningen at dette skal finne sted i forbindelse med gjennomføringen av en felles kontrollert politikk. Det er for industrivarer tollunionsbestemmelsene klart kommer direkte til anvendelse.

IV.

Norsk industris stilling.

Norges eksport av industrivarer beløp seg i 1960 til om lag 5000 millioner kroner. Industrieksporten utgjorde nesten 90 prosent av vår samlede vareeksport. Om lag 4/5 av denne eksporten kommer fra den egentlige eksportindustri.

Eksportindustrien sysselsetter om lag 25 prosent av alle som arbeider i industrien, og eksportindustrien svarer for om lag 30 prosent av den samlede verdiskaping i all norsk industri. Valutainntjeningen fra eksportindustrien er langt større enn fra skipsfarten.

Av vår samlede vareeksport i 1960 gikk henimot halvparten til EFTA-land, vel $\frac{1}{4}$ fikk til de nåværende fellesmarkedsland og vel $\frac{1}{4}$ til alle andre land i verden. Det er altså Vest-Europa som i dag er det avgjørende marked for vår vareeksport. Tilsammen avtar EFTA-landene og «De seks» om lag $\frac{3}{4}$ av vår vareeksport. Om Storbritannia og Danmark går inn i Fellesskapet vil 55—60 prosent av vår vareeksport gå til dette område.

Betydningen av en slik endring i markedsforholdene kommer klart fram om en tar som utgangspunkt at Norge blir stående helt utenfor den nye markedsdannelsen. Dette vil medføre en betydelig øking i den toll våre eksportvarer vil møte på de vest-européiske markeder.

Tollbelastningen på vår eksport til de nåværende Fellesskapsland vil øke fordi tollsatsene vil gå opp i de land — Vest-Tyskland, Belgia, Nederland og Luxembourg — hvor vi i dag har den vesentligste del av vår eksport til Fellesskapet og hvor vi også i framtiden må regne med å ha våre vesentlige eksportmuligheter. Det tap vi lider på denne måten kan ikke påregnes kompensert ved økt eksport til Frankrike og Italia hvor tollsatsene ved gjennomføringen av fellestariffen går noe ned.

Enda viktigere er det at våre andre viktigste handelspartnere, Storbritannia, Danmark, Sverige og andre EFTA-land også vil måtte godta den felles ytre tolltariff og derved gjennomføre høyere tollsats på våre eksportprodukter, hvis de blir medlemmer av Fellesskapet. Den samlede tollbelastning på vår eksport til dette område kan da med utgangspunkt i de nåværende eksportforhold beregnes til om lag 300 millioner kroner pr. år, og økingen i tollbelastningen i forhold til tidligere vil bli vel halvparten av dette. Det er da ikke tatt hensyn til at vi vil gå glipp av de tollnedsettelse vi skulle fått i EFTA, som da blir oppløst. Heller ikke er det tatt hensyn til at tolltapet blir større om vi ser det i forhold til den formodentlig vesentlig økte eksport som vi i tilfelle kunne fått under tollfrihet. Resultatet av å stå utenfor blir således at vår eksport blir møtt med betydelig økt toll, mens medlemmer i Fellesskapet etter hvert får tollfrihet. Dette vil svekke vår konkurransevne overfor disse land.

Det har blitt hevdet at denne økte tollbelastning ikke kan bety særlig meget da det tross alt vil dreie seg om et relativt beskjedent beløp, sett i forhold til Norges samlede nasjonalinntekt. Den økte tollbelastning skulle derfor ikke være farlig.

Dette argument syns imidlertid ikke å ha særlig bærekraft. Den økte tollbelastning ville falle på bestemte varegrupper og bl.a. vil det bli en betydelig øking på treforedlingsprodukter, aluminium, ferrolegeringer, jern og stål, kveldstoffgjødning og fiskeprodukter. Dette er våre viktigste eksportnæringer hvor vi har virkelig gode forutsetninger. Eksporten av disse varer vil ikke falle bort om vi står utenfor, men den vil bli sterkt hemmet og spesielt vil en eksportøkning bli vanskelig.

Når det gjelder de framtidige vektstmuligheter på disse områder, er det feil å se det inntektstap vi lider på grunn av den økte tollbelastning i forhold til landets samlede produksjon eller selv i forhold til verdien av produksjonen nettopp i disse næringer. Tapene må sees i forhold til fortjenesten i disse næringer og da blir de betydelige. Det er selvsagt viktig å eksportere for å få valuta, men det er også viktig å tjene på eksporten. Det er nettopp fortjenesten i eksportnæringene som i stor utstrekning må skaffe den kapital som trengs for at disse industrier skal kunne bygges videre ut i et raskt tempo. Fortjenesten er også en forutsetning for tilførsel av utenlandsk lånekapital.

Så vidt det kan bedømmes i dag, syns det ikke å være noen mulighet for å erstatte det tapet som disse næringer vil lide ved en økt tollbelastning. En alminnelig subsidieordning for eksportprodukter som en motvekt mot tolløkningen vil støtte på vanskeligheter innenlands, og for øvrig er eksportsubsidier generelt forbudt i en rekke av de avtaler, bl. a. GATT-avtalen, som vi har sluttet med andre land. Selvsagt kan vi fri oss fra dette ved å si opp avtalene, men vi må da regne med at norsk eksport vil bli møtt med kraftige mottiltak fra andre land hvis en subsidieordning søkes gjennomført. I en slik situasjon vil Norge som et lite land bli den tapende part. Eventuelle forsøk på å begrense de bedrifts- og nærings-økonomiske skadevirkninger helt eller delvis ved en reduksjon eller svakere økning i lønningene i disse næringer, kan ikke godtas av Landsorganisasjonen.

Fjernliggende, lite betalingsdyktige utviklingsland, hvor prisene ofte er lave og som naturlig er bygger opp sin egen industri bak en proteksjonistisk tollmur og mengdereguleringer, er intet reelt alternativ til erstatning for tapte markeder i Vest-Europa. Norsk industri har heller ikke en slik struktur at den kan levere de produkter som utviklingslandene i første rekke er interessert i. Det kan heller ikke påregnes at Norge kan skaffe de langsiktige kreditter som ofte er nødvendig i forbindelse med eksport til disse land. USA er på mange måter et vanskelig marked. Når det gjelder eksport til Sovjet og de øst-européiske land, møter en ofte betalingsproblemer. En må dessuten ta i betraktning at skulle det være mulig å oppnå en omfattende handelsordning med disse land, må en også vente at dette vil bli utnyttet til en sterk politisk påvirkning. Reelle gode alternativer til erstatning for tap av vest-européiske markeder fins derfor ikke.

For mange av de eksportnæringene som er nevnt ovenfor, foreligger det i dag omfattende utvidelsesplaner som neppe vil kunne gjennomføres dersom Norge blir stående utenfor et eventuelt stort felles vest-européisk marked. Når det gjelder treforedlingsindustrien, er fortjenestemarginene gjennomgående i dag neppe større enn at det kan bli skadevirkninger også for den eksisterende produksjon, og utbyggingen av industrien i retning av en stadig høyere foredling av tømmerstokken, vil bli meget vanskelig. Økningen i tollbelastningen ved å stå utenfor vil nemlig bli vesentlig større for høyt foredlede treforedlingsprodukter enn for mindre foredlede produkter.

Kommer Norge derimot med i Det Européiske Økonomiske Fellesskap og innenfor tollunionen, kan det regnes med store fordeler for eksportindustrien og en rask videre utbygging av denne, ikke minst når det gjelder høyforedlede produkter. I større eller mindre grad er imidlertid en forutsetning for dette at det også kan finnes fram til rimelige ordninger når det gjelder Roma-traktatens bestemmelser om etableringsrett og kapitalmarked. En kommer tilbake til dette spørsmål som er av betydning for flere næringer.

Det er også grunn til å minne om at våre viktigste eksportindustrier for en stor del nettopp ligger i økonomisk mindre utviklede distrikter i vårt

land. Dette gjelder således aluminiumsfabrikker, ferrolegeringsverk, jern- og stålverk, fiskeforedlingsanlegg (særlig fryseriene) og delvis fabrikker i tilknytning til framstillingen av gjødningsstoffer. Treforedlingsindustri ligger for en stor del i økonomisk mer utbygde områder, men også i distrikter hvor det er sterkt behov for en videre økonomisk utbygging som f. eks. i Nord-Trøndelag. Det er således god grunn til å tro at industrien i disse områder vil bli direkte skadelidende hvis vi står utenfor, men vil få betydelige fordeler hvis vi kommer innenfor Felleskapets tollunion.

Når det gjelder hjemmemarkedsindustrien, er det viktig å være oppmerksom på at denne i betydelig grad er avhengig av eksportindustriens stilling og utvikling. Således trenger nesten hele den norske hjemmemarkedsindustri betydelige valutabeløp for å kunne kjøpe de råstoffer, drivstoffer og maskiner m. v. som den trenger for å kunne fortsette sin drift, og vil trenge i enda større grad for en fortsatt utbygging. Også direkte når det gjelder leveranser til eksportindustrien av f. eks. jernkonstruksjoner og maskinelt utstyr, har eksportindustriens utvikling betydning for hjemmemarkedsindustrien. Det bør også kunne utvikles et nærmere samarbeid mellom eksportindustri og hjemmemarkedsindustri. Myndighetene bør bidra til dette med sikte på å støtte eksportframstøt fra hjemmemarkedsindustrien.

På den annen side er det klart at hjemmeindustrien på mange måter står i en annen stilling enn eksportindustrien når det gjelder forholdet til Fellesmarkedet. Dersom Norge står utenfor, vil hjemmeindustrien unngå at den beskyttelsestoll den i dag har fjernes, og derved kan konkurransepresset på vår hjemmeindustri fra Fellesmarkedet begrenses. Men en kan ikke se bort fra at konkurransepresset utenfra vil øke, selv med opprettholdelse av tollsatsene som følge av den rasjonalisering av produksjonen som finner sted i stormarkedet, og som vi ikke kan regne med å nyte godt av når vi står utenfor.

Blir vi med i Fellesmarkedet, får hjemmeindustrien som følge av dette økt konkurranse på hjemmemarkedet i forbindelse med redusert beskyttelsestoll, men på den annen side får den også økte muligheter for eksport på de store markeder. Det har i de senere år vært en meget gledelig utvikling når det gjelder eksporten fra den tradisjonelle hjemmemarkedsindustri. I løpet av 1950-årene har dens eksport således økt fra et beløp på om lag 100 millioner kroner pr. år til om lag 1 milliard kroner i år. En slik eksportøkning og dermed følgende rasjonalisering og omstilling er en vesentlig forutsetning for at den såkalte hjemmemarkedsindustri fortsatt skal kunne vokse. På en rekke områder har den ikke lenger noen større muligheter for økt salg i Norge. Skal det bli fortsatt vekst, må den ut på større markeder og for de produkter det her gjelder kan disse vesentlig finnes i Vest-Europa. For hjemmemarkedsindustrien er for øvrig det store spranget fra et lite til et stort marked i virkeligheten allerede tatt ved vår tilslutning til EFTA. Det er langt større forskjell på å gå over fra et marked på 3,6 millioner mennesker til et marked på 90 millioner mennesker enn å gå videre fra dette til et marked på 250—300 millioner mennesker.

Den tradisjonelle hjemmemarkedsindustri sysselsetter om lag $\frac{3}{4}$ av alle som arbeider i industrien. I forbindelse med Norges tilslutning til EFTA ble det anslått at industribedrifter som sysselsatte om lag $\frac{1}{4}$ av den samlede industrisysselsetting ville komme i en såkalt «mer utsatt stilling». De øvrige hjemmemarkedsbedrifter vil ikke, eller bare i mindre grad, bli berørt av de nye markedsforhold. Dette gjaldt industribedrifter som var knyttet til et lokalt marked, reparasjonsvirksomhet, hjemmemarkedsbedrifter som på forhånd hadde ingen eller liten tollbeskyttelse eller som av andre grunner

ble ansett for å være forholdsvis bra konkurransedyktige selv ved en fjernelse av tollsatsene.

Heller ikke for den mest utsatte gruppen var det tale om at disse bedrifter stort sett ville gå under. Men for disse ville det bli store endringer i markedsforholdene med økt konkurranse innenlands og nye eksportmuligheter. En god del av de bedrifter det her gjelder, syns for øvrig å ha vist en sterk livskraft i de senere år.

Foran vår tilslutning til EFTA ble det spådd at det raskt ville finne sted meget store skadevirkninger, fordi utenlandske konkurrenter ville ta tollnedsettelsen «på forskudd», selv om den faktisk ville finne sted over en lengre periode. Slike skadevirkninger har ikke kunnet konstateres. Tollavviklingen innen EFTA har riktignok faktisk ikke gått særlig langt ennå og vår overgang til et enda større marked enn EFTA vil også føre inn enkelte nye momenter i vurderingen. Men det er ikke grunn til å vurdere situasjonen vesentlig annerledes enn i forbindelse med EFTA. Skal de mest utsatte industribedriftene greie seg, vil det imidlertid kreves en stor innsats fra ledelsens og andres side, og det er mange tegn til at en slik prosess har kommet godt i gang ikke minst i forbindelse med vårt medlemskap i EFTA. Det har funnet sted et meget stort antall sammenslutninger av mindre bedrifter, eller et noe løsere samarbeid, bl. a. om eksportvirksomhet. Den nødvendige omstilling vil også for en stor del finne sted *innenfor* vedkommende bedrifter.

For en vurdering av omstillingsproblemenes betydning for den alminnelige sysselsetting er det av betydning å være oppmerksom på at sysselsatte i de såkalte mest utsatte industribedrifter bare utgjør en liten brøkdel av den samlede sysselsetting. Disse bedrifter fins også særlig i de økonomisk mer utviklede deler av vårt land hvor eventuelle omstillingsproblemer lettere kan løses enn i de økonomisk mindre utviklede distrikter. F. eks. utgjør etter de tidligere beregninger sysselsatte i de såkalte mest utsatte bedrifter under $1/10$ av den samlede sysselsetting i fylkene rundt Oslofjorden og Bergen. I vestlands- og innlandsfylkene i Sør-Norge er tallet under 7 prosent, i Trøndelag under 4 prosent, og i de tre nordligste fylker under 1 prosent. Det finner for øvrig hvert år sted en betydelig omstillingsprosess uavhengig av tollreduksjoner, uten at dette fører til alvorlige sysselsettingsproblemer.

At noen av de minst konkurransedyktige bedriftene vil måtte falle fra i løpet av omstillingsperioden, er i seg selv ingen katastrofe. Tvert imot vil dette i en viss grad være et nødvendig ledd i den rasjonalisering og omstilling av vår hjemmeindustri, som under enhver omstendighet må finne sted dersom det skal kunne sikres fortsatt betydelig økonomisk vekst i landet. Fagorganisasjonen er heller ikke interessert i at lite konkurransedyktige bedrifter med et lavt lønnsnivå som ofte kan virke som lønnsstrykkere over et vidt område, blir opprettholdt for enhver pris. Ifølge Roma-traktaten er det for øvrig adgang til midlertid å gjennomføre beskyttelsestiltak dersom det skulle oppstå alvorlig fare for sysselsatte og levestandarden i en industrigren eller et distrikt. Selv om vanskelige omstillingsproblemer for arbeidstakerne formodentlig bare vil forekomme i et nokså begrenset omfang, bør det være en klar plikt både for bedriftene og de offentlige myndigheter så langt som mulig å lette denne omstilling. Fagbevegelsen vil selvsagt bidra til dette så langt den evner.

Når en ser på utviklingen i de senere år, syns norsk industris internasjonale konkurransevne stort sett å være god. Alt i alt må en kunne regne

med at tilslutningen til et stort vest-européisk fellesmarked vil føre til en betydelig raskere industriell vekst enn om vi skulle stå utenfor. Dette vil ha positiv betydning for lønns- og sysselsettingsmulighetene i industrien.

V.

Skogbruk, jordbruk, fiske og andre næringer.

Norges forhold til Det Européiske Økonomiske Fellesskap vil få betydning også for andre næringer.

For skogbruksnæringens vedkommende er det åpenbart at det vil måtte føre med seg betydelige skadevirkninger om norsk treforedlingsindustri blir holdt utenfor et stort felles vest-européisk marked. Det vil bli et press nedover på tømmerprisene som en må regne med vil forplante seg videre til skogsarbeiderlønnene. Kommer treforedlingsindustrien med i Fellesskapets tollunion, kan en derimot regne med en gunstig utvikling for skogbruksnæringen og de som er knyttet til den.

Fiskeriene er en utpreget eksportnæring. Står Norge utenfor det store fellesmarked, vil fiskeeksporten bli møtt av høye tollsatser og dette vil ikke kunne unngå å få skadevirkninger for næringen og inntektsforholdene for fiskerne. En kan i praksis ikke regne med at dette vil kunne motvirkes ved omfattende støtteordninger. På lang sikt vil fellesskapslandene bak en høy tollbeskyttelse kunne bygge opp sin egen fiskerinæring slik at de blir nærmest selvforsynt med fiskeprodukter. Går Norge inn i Fellesskapet, er det den norske fiskerinæring som har sjansen til å bli den store leverandøren til hele dette område.

Det er på den annen side forståelig at de norske fiskere er bekymret for at utenlandske fiskeriinteresser skal få rett til å utnytte de norske fiskeforekomster. Dette problem syns imidlertid delvis å kunne løses allerede ved en rimelig fortolkning av de nåværende bestemmelser i Roma-traktaten. Under enhver omstendighet må de samme restriksjoner kunne opprettholdes f. eks. overfor utenlandske som overfor norske trålere. Videre må bestemmelsene kunne tolkes slik at dersom de øvrige medlemslands fiskerisel-skaper skal få fiskerettigheter i norske territorialfarvann, må de etablere seg i Norge. I tillegg til dette vil det være aktuelt å be om særbestemmelser som så langt som mulig reserverer de norske fiskerikdommene for norske fiskere. Det må imidlertid finne sted en avveining mellom hensynet til å sikre vår fiskeridommer for norske fiskere og hensynet til å få en friest mulig fiskeeksport.

Norsk jordbruk er bekymret ved tanken på å delta i et felles marked hvor det blir en felles jordbrukspolitikk. Ifølge Roma-traktaten skal det imidlertid tas sosiale og distriktsmessige hensyn ved utformingen av jordbrukspolitikken. En må videre søke å få de særbestemmelser som måtte være nødvendig for at en rimelig støtte til jordbruket av sosiale og distriktsmessige hensyn fortsatt kan opprettholdes. Skulle Norge av hensyn til jordbruket stå utenfor Fellesskapet, vil dette føre til at de øvrige næringers og forbrukernes evne og vilje til å gi denne støtte bli redusert.

Ifølge Roma-traktatens prinsippbestemmelser skal det etter hvert gjennomføres en felles transportpolitikk, idet det tas hensyn til hva som er nødvendig i forbindelse med gjennomføringen av det felles marked. Dette antas ikke å få noen vesentlig virkning for norsk transportpolitikk. Utenriks skipsfart og luftfart behandles ikke innenfor Det Européiske Økonomiske Fellesskap, men ved enstemmighet kan det bestemmes at også dette kan tas opp. Det er rimelig at norsk skipsfart ønsker å ha muligheter for even-

tuelt å delta i et slikt samarbeid for å motvirke mulige tendenser til restrektiv sjøtransportpolitikk som vil få skadevirkninger for norsk skipsfart.

I større eller mindre grad vil andre næringer også bli direkte eller indirekte påvirket av om Norge står innenfor eller utenfor Fellesskapet.

VI.

Arbeidsmarkedsforhold.

Roma-traktaten bestemmer at det skal gjennomføres fri bevegelighet for arbeidstakerne innen Fellesskapet. Dette frie felles arbeidsmarked skal være gjennomført senest innen overgangsperiodens utløp. En viktig bestemmelse er at gjennomføringen av det frie arbeidsmarked skal innebære at det ikke gjøres forskjell på innenlandske og utenlandske arbeidstakere i medlemsstatene når det gjelder sysselsetting, lønn og øvrige arbeidsvilkår. Underbetaling av utenlandsk arbeidskraft vil således stride mot betingelsene for et felles arbeidsmarked.

En annen viktig bestemmelse i Roma-traktaten er at det i forbindelse med gjennomføringen av det felles arbeidsmarked skal sikres et nært samarbeid mellom de nasjonale arbeidskraftsmyndigheter bl. a. «med sikte på å skape kontakt mellom tilbud og etterspørselen etter arbeidskraft og på å tilveiebringe en likevekt under forhold som utelukker alvorlig fare for levestandarden og sysselsettingen i de forskjellige områder og næringsgrener». Utvekslingen av unge arbeidstakere skal fremmes. Ministerrådet skal ved enstemmighet vedta de sosiale tiltak som er nødvendige for arbeidstakerenes frie bevegelighet, bl. a. sikring av trygderettigheter m. v.

Det felles arbeidsmarked skal gjennomføres i løpet av tre etapper. Bestemmelsen i selve Roma-traktaten som er nevnt foran, er av mer prinsipiell art. Det er vedtatt nærmere bestemmelser for første etappe som gjelder ut 1962, og ifølge disse skal det i medlemslandene fortsatt være slik at nasjonale arbeidstakere etter nærmere regler har fortrinnsrett til ledige stillinger. Arbeidstakere i medlemslandene har videre fortrinnsrett til arbeid innen Fellesskapet foran arbeidssøkere fra land som ikke er med i Fellesskapet. I vedtaket er det presisert at arbeidstakere fra et annet medlemsland skal ha samme beskyttelse og arbeidsbetingelser som de nasjonale arbeidstakere, spesielt samme lønn, og rett til å tilhøre fagforeninger.

Det er lagt fram en plan som omfatter også annen og tredje etappe, men denne er ennå ikke vedtatt. Etter den foreslåtte planen skal imidlertid fortrinnsretten for nasjonale arbeidstakere i annen etappe begrenses til tilfelle hvor det oppstår alvorlig fare for sysselsetting og levestandard. I tredje etappe skal de gjenværende restriksjoner for et felles arbeidsmarked oppheves.

Det praktiske mål med det felles arbeidsmarked er at ledige arbeidstakere i ett medlemsland skal kunne få arbeid i et annet medlemsland, hvor det er mangel på arbeidskraft. I de årene Fellesskapet har bestått har arbeidsløse italienerne i en viss utstrekning blitt sysselsatt i andre medlemsland hvor det har vært mangel på arbeidskraft. Dette har ikke ført til vanskeligheter for sysselsettingen i disse land, samtidig som de har fått dekket arbeidskraftbehov som ellers ikke kunne vært tilgodesett.

Sysselsettingssituasjonen i Vest-Europa i dag er stort sett preget av full sysselsetting og mangel på arbeidskraft. Det viktigste unntaket innen Fellesskapet er Italia, hvor det fortsatt er en betydelig strukturell arbeidsløshet, selv om også denne har blitt redusert i det senere. I Belgia er det en mindre arbeidsløshet, men ellers er det full sysselsetting i Fellesskapets land. Utenfor Fellesskapet forekommer det en del underbeskjeftigelse og

arbeidsløshet i de økonomisk underutviklede middelhavsland Hellas (assosiert medlem av CEE), Spania og Portugal (EFTA-medlem) og i Irland. At det stort sett hersker full sysselsetting i Vest-Europa, er selvsagt av interesse for en vurdering av den praktiske betydning et felles arbeidsmarked eventuelt kan få for Norge.

De eksisterende lønnsforskjeller i Vest-Europa er også av interesse, bl. a. i denne sammenheng. Når en ser på de nominelle timelønninger i industrien inklusive arbeidsgivers sosiale utgifter, er hovedtrekkene følgende: Sverige kommer på toppen med et lønnsnivå som ligger om lag 20 prosent over en gruppe land som består av Danmark, Norge, Sveits og Storbritannia med Frankrike i nærheten. I Vest-Tyskland var lønnsnivået for et par år siden om lag 20 prosent lavere enn i Norge, og i land som Østerrike, Nederland og Italia finner vi et enda betydelig lavere lønnsnivå.

Når det gjelder lønningenes betydning for konkurranseforholdene, kan en ikke bare se på lønnsforskjellene, men det må også tas hensyn til hva man får igjen for lønningene i form av arbeidsytelse. Et land med dyktig og velutdannet arbeidskraft og en rasjonell produksjon vil ofte ha god konkurransevne overfor mindre utviklede land, selv om lønningene der er vesentlig lavere.

I de siste årene har det i Fellesskapets land stort sett vært en sterkere stigning i lønningene enn her i landet, og f. eks. i Storbritannia. Forskjellen mellom f. eks. tysk og norsk lønnsnivå er derfor i dag formodentlig mindre enn ovenfor antydnet. Når det gjelder arbeidstid, forekommer det en del avvik i begge retninger jamført med norske forhold. Det er ingen bestemmelser i Roma-traktaten som hindrer at det gjennomføres så gode lønns- og arbeidsvilkår i de enkelte medlemsland som landet har økonomisk evne til og fagbevegelsen klarer å gjennomføre. Av konkurransemessige grunner vil intet medlemsland være interessert i å motsette seg forbedringer på dette feltet i andre medlemsland. Men en må regne med at det etter hvert vil utvikle seg et nærmere samarbeid både på arbeidsgiver- og arbeidstaker-siden innen Fellesskapet.

I praksis er det en rekke bremser på arbeidskraftens frie bevegelighet bl. a. geografisk avstand, språkvansker, uvant klima og miljø, boligspørsmål og de krav som stilles til faglige kunnskaper. Mellom de nordiske land hvor disse faktorer bare gjør seg gjeldende i mindre grad, har vi i mange år hatt et felles arbeidsmarked uten at det har ført til vanskeligheter, men tvert imot hatt gunstige virkninger. Dette har vært tilfellet til tross for at lønnsnivået i Sverige er betydelig høyere enn i de andre land og at det i flere år var en betydelig arbeidsløshet i Danmark. I realiteten har også praktisk talt alle utlendinger fra andre land som har søkt om arbeidstillatelse, fått innvilget dette. I praksis har vi således i lang tid nærmest hatt et fritt arbeidsmarked overfor andre land. Inn- og utvandringen av arbeidskraft har hatt et lite omfang og vært omtrent like stor, kanskje med en viss tendens til at det har reist flere nordmenn ut enn det har kommet utlendinger hit. På bakgrunn av de erfaringer vi har og den nåværende sysselsettingssituasjon i Vest-Europa, er det ingen grunn til å tro at en eventuell gjennomføring av et felles arbeidsmarked i seg selv skulle skape sysselsettingstvansker i Norge.

Hvordan det vil gå i framtiden avhenger i første rekke av den alminnelige økonomiske veksten både i utlandet og her i landet. Det har i de senere årene gjennomgående vært en meget sterk økonomisk vekst i de seks fellesmarkedsland, f. eks. langt sterkere enn i EFTA-gruppen. Det synes også å være grunn til å regne med en gjennomsnittlig relativ god økonomisk vekst framover. Veksten vil imidlertid neppe bli jevn. Flertallet av

befolkningen i alle de land det gjelder består imidlertid av arbeidstakerfamilier, og det er grunn til å tro at det vil være tilstrekkelig politisk vilje både av innenriks- og utenriks-politiske årsaker til å hindre at eventuelle midlertidige stagnasjonsperioder vil gå over i alvorlige tilbakeslag. Bl. a. må det for de vest-européiske land være av stor viktighet å ha en økonomisk vekst som står i et rimelig forhold til veksten i de øst-européiske land. Det syns også på grunnlag av de tendenser som gjør seg gjeldende i dag å være grunn til å regne med at samfunnsøkonomisk planlegging etter hvert vil komme til å spille en større rolle. Den demokratiske européiske fagbevegelse både innen CEE og EFTA er enig om å kreve at det ved en eventuell sammenslutning blir avgitt en erklæring fra landenes styremakter om at full sysselsetting er et hovedmål for den økonomiske politikk.

Omstillingsproblemene i norsk industri må også tas i betraktning, men som omtalt i industriavsnittet syns det ikke å være grunn til å anta at disse vil bli av et slikt omfang at det skapes alvorlige sysselsettingsproblemer. Forholdene for bygdene og de spesielle utbyggingsområder syns totalt sett heller ikke å skulle by på avgjørende vanskeligheter. I visse tilfelle kan en få direkte fordeler ved en eventuell deltakelse i Fellesskapet. Bl. a. gjelder dette skogbruksnæringen og eksportnæringene som i stor utstrekning fins i disse områder. Spesielle sysselsettingstiltak vil fortsatt kunne gjennomføres. Så langt en kan se i dag, må en derfor alt i alt komme til den konklusjon at en eventuell deltakelse i Fellesskapet ikke vil skape alvorlige sysselsettingsproblemer i Norge, tvert imot kan det på lengre sikt gi et bidrag til løsningen av de problemene vi har i dag. På visse områder kan det imidlertid foreligge helt spesielle problemer som bør tas i betraktning ved eventuelle forhandlinger om norsk tilslutning i en eller annen form til Det Européiske Økonomiske Fellesskap. Å stå utenfor Fellesskapet vil på lengre sikt kunne medføre en betydelig fare for sysselsettingen på grunn av den svakere økonomiske vekst en da må regne med. Ved deltakelse i Fellesskapet kan en regne med økte sysselsettingsmuligheter i virksomheter med god lønnsevne.

VII.

Sosiale forhold.

Om målsettingen på det *sosiale område* heter det i Roma-traktaten at «medlemsstatene er enig om at det er nødvendig å bedre arbeidstakernes leve- og arbeidsvilkår for derved å muliggjøre en utjevning på et stadig høyere nivå». Dette antas dels å følge av gjennomføringen av Fellesmarkedet i sin alminnelighet og dels av bestemmelsene i traktaten om disse forhold.

Hovedprinsippet er at det ikke skal gjennomføres noen felles sosialpolitikk, men at medlemslandene skal samarbeide om sosiale forhold med sikte på en harmonisering oppover. Dette samarbeid kan omfatte mange forhold. I traktaten nevnes bl. a. sysselsetting, arbeidsrett og arbeidsvilkår, yrkesopp-læring, sosial sikkerhet, arbeidervern og rett til organisasjoner og kollektive forhandlinger. Den økonomiske og sosiale komité hvor arbeidstakere og arbeidsgivere er representert, skal gi råd i forbindelse med dette. Det forutsettes også et nært samarbeid med Den Internasjonale Arbeidsorganisasjon.

En konkret bestemmelse er at det skal gjennomføres lik lønn for menn og kvinner for samme arbeid innen utgangen av 1961. Om dette i praksis kan gjennomføres innen denne tidsfrist er uvisst. Det er ikke grunn til å

anta at bestemmelsen vil skape vanskeligheter for norske forhold.

En annen bestemmelse går ut på at «medlemsstatene skal bestrebe seg på å opprettholde den bestående likevekt når det gjelder deres ordninger for betaling av lønn i ferier». Bestemmelsen syns særlig å ta sikte på land som ligger tilbake på dette område og kan ikke hindre land som ligger langt framme i å forbedre nasjonale ferieordninger ytterligere. Det er også en bestemmelse om at Ministerrådet ved en enstemmig beslutning kan sette i verk tiltak for å sikre utenlandske arbeideres sosiale rettigheter.

Det er opprettet et sosialt fond for å fremme arbeidstakernes sysselsettingsmuligheter og en heving av levestandarden. Fondet skal i overgangsperioden — etter nærmere regler — dekke 50 prosent av de offentlige utgifter i medlemslandene til yrkesmessig omskolering, flyttestøtte og arbeidsløshetsstønad. Kommisjonen skal administrere fondet med hjelp av en komité sammensatt av representanter for regjeringene, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene i medlemslandene. For året 1961 disponerer fondet over 215 millioner kroner, og medlemsstatene har sendt inn refusjonskrav for 1958 og 1959 på i alt ca. 150 millioner kroner. Etter utløpet av overgangsperioden kan det med kvalifisert flertall bestemmes at fondet skal opphøre, eller ved enstemmighet bestemmes at det skal få nye oppgaver.

De sosiale forhold innen fellesskapsland har i de senere år bedret seg sterkt. De er nå med unntak av Italia på mange områder ikke markert dårligere enn i Norge. Når det gjelder trygdeordningen, kan en innen Fellesskapet finne både bedre og dårligere ordninger enn i Norge. På andre områder f. eks. helsestell, kan imidlertid forholdene være betydelig dårligere enn her.

Etter et foreløpig vedtak syns bestemmelsene ikke å ta sikte på en harmonisering av finansieringen av trygdeytelsene. Det kan imidlertid nevnes at i Fellesskapets land betales det alt vesentlige av trygdepremiene av arbeidsgiverne.

Det er ikke mulig på grunnlag av prinsippbestemmelsene i Roma-traktaten å si med sikkerhet hvordan det sosialpolitiske samarbeid vil utvikle seg. Det syns imidlertid å være grunn til å anta at det vil ta sikte på å sikre visse minstekrav til sosiale ytelser innen Fellesskapet, men ikke kan hindre sosialt framskredne land i å gå videre fram så langt de kan makte og ønsker det. En viss «teknisk» harmonisering av sosiale bestemmelser og administrasjon vil formentlig også etter hvert finne sted. Det er ikke grunn til å tro at bestemmelsene i Roma-traktaten vil skape noen særlige vansker for norsk sosialpolitikk ved en eventuell norsk tilslutning til Fellesskapet.

VIII.

Etableringsrett, kapitalmarked og konkurransebestemmelser.

Bestemmelsene om etableringsrett, kapitalmarked og konkurranseforhold i Roma-traktaten kan bli av stor betydning for Norge.

Ifølge prinsippbestemmelsene i Roma-traktaten skal det etter hvert gjennomføres en *fri etableringsrett*, slik at borgere og selskaper i en medlemsstat skal kunne drive næringsvirksomhet i andre medlemsstater på linje med borgere og selskaper som hører hjemme i vedkommende land. På visse områder kan dette tenkes å få uheldige virkninger, f. eks. ved at utenlandske interesser kjøper opp norske naturherligheter. For å hindre dette kan det være nødvendig å be om unntaksbestemmelser. Det er imidlertid mulig å hindre eventuelle uheldige konsekvenser av etableringsretten også ved innenlandske tiltak. Det bør således gjennomføres en almen offentlig-

lig forkjøpsrett til vannkraftressurser, skog, naturområder m.v. Derved kan det hindres at naturherligheter ved salg går over på uønskede hender. En utvidet nasjonaliseringsgrad innenfor enkelte av disse områder syns for øvrig ellers naturlig, f. eks. av hittil uutnyttet vannkraft. Når en får et felles samkjøringsnett for hele landet, syns privat eiendomsrett på dette område under enhver omstendighet å være lite hensiktsmessig. En økt nasjonaliseringsgrad bør overveies gjennomført også på et videre område i den grad det syns hensiktsmessig. De norske konsesjonslover kan opprettholdes med mindre endringer, men de må praktiseres likt overfor innenlandske borgere og borgere fra andre medlemsland.

Nasjonalisering er fullt tillatt i henhold til Roma-traktaten og nasjonaliseringsgraden er i dag høyere — til dels betydelig høyere — i de fleste av de vest-européiske land enn i Norge. Som et middel til å sikre nasjonale verdier bør nasjonalisering kunne gjennomføres uten at politiske fordommer på dette felt tillegges avgjørende betydning. Når en skal vurdere reglene om etableringsrett, må en på den annen side også ta i betraktning de positive virkninger som utvidet kontakt med utenlandsk næringsliv kan ha.

Ifølge Roma-traktatens prinsippbestemmelser skal det gjennomføres et felles kapitalmarked, men det er ikke helt klart hva dette betyr. Gjennomføringen av bestemmelsen skal sees i forbindelse med hva som er nødvendig for at Fellesmarkedet skal funksjonere etter sin hensikt, og dessuten skal det utvikles en européisk kredittpolitikk.

Uten reservasjoner å godta Roma-traktatens regler på dette punkt vil likevel utvilsomt bety at vi må oppgi flere av de virkemidler vi i dag bruker for å kontrollere kapitalstrømmene til og fra landet. Dette kan få uheldige konsekvenser ikke bare for kapitaltilførselen til landet, men indirekte også for inntektsfordelingen. Det er derfor nødvendig å få klarlagt nærmere disse bestemmelser så langt som mulig og sikre de nødvendige unntak for at vi fortsatt skal kunne føre en politikk som vi ser oss tjent med. Dette er formodentlig det generelt viktigste område hvor Norge må få visse unntaksbestemmelser for å hindre uheldige konsekvenser. Også på kapitalområdet vil det for øvrig være mulig gjennom interne tiltak, bl. a. gjennom en viss nasjonalisering, å hindre uheldige virkninger. Deltakelse i Fellesskapet vil imidlertid også by på nye muligheter for å skaffe kapital til landet både fra det alminnelige kapitalmarked innen Fellesskapet og fra den européiske investeringsbank som er knyttet til Fellesskapet og som yter lån til utbyggingsformål.

Ifølge Roma-traktatens prinsippbestemmelser skal det gjennomføres kontroll med og inngrep mot uheldige private konkurranseregulerende avtaler og statsstøtte for så vidt som slike forhold fører til urimelige konkurranseforhold innen Fellesskapet. Bestemmelsene på dette felt minner i ikke liten utstrekning om den norske prislovgivning. Hvordan praksis vil bli, er imidlertid usikkert. Det er et sterkt behov for å få klarlagt forholdene nærmere, både når det gjelder forholdet til norsk prislovgivning, og hva som kan ventes innen Fellesskapet som helhet. De former for statsstøtte som i dag anvendes i Norge, bl. a. til utbyggingsformål, vil sannsynligvis kunne opprettholdes uten større endringer, og det er også mulig å finne fram til andre former.

IX.

Nasjonal selvbestemmelsesrett.

Roma-traktaten innebærer at medlemslandene på begrensede, men viktige områder som går inn under traktatens bestemmelser, må overføre nasjonal selvbestemmelsesrett — nasjonal suverenitet — til felles organer som

gjør vedtak på alles vegne. Et land som er fullt medlem av Fellesskapet, vil være representert i disse organer, mens assosierte medlemmer ikke får noen plass i de bestemmende organer. På bakgrunn av den assosiasjonsavtale som er inngått med Hellas og de opplysninger som foreløpig er kjent for de lands vedkommende som vil søke om assosiasjon, ser det ut til at en omfattende assosiasjonsordning på de aller fleste områder vil bety at et assosiert medlem vil måtte akseptere de beslutninger som Fellesskapets organer treffer uten å være representert i disse. Overføringen av suverenitet vil vel derfor i realiteten neppe bli mindre ved assosiert medlemskap enn ved fullt medlemskap.

Spørsmålet om overføring av nasjonal suverenitet kan ikke bare vurderes ut fra en teoretisk synsvinkel. Norge har allerede deltatt i en rekke avtaler som innebærer overføring av nasjonal suverenitet. Ved deltakelse i Generalavtalen om tolltariffer og handel har vi f. eks. i årenes løp bundet oss til gjensidige tollnedsettelse og ikke å forhøye tollene på en rekke varer. Avtaler av denne karakter er et nødvendig ledd i det handelspolitiske samarbeid for å sikre Norge som et lite land mot å bli utsatt for vilkårlig behandling fra større lands side. Andre avtaler vi har vært med på går på mange måter lenger enn den som her er nevnt.

Likevel er det klart at eventuell norsk deltakelse i Det Europæiske Økonomiske Fellesskap betyr at vi går et vesentlig skritt lenger i retning av å slutte omfattende bindende avtaler enn vi hittil har gjort i etterkrigstiden. Roma-traktaten er inngått for et ubegrenset tidsrom, noe som bl. a. kommer til uttrykk ved at den ikke inneholder bestemmelser om framgangsmåten hvis et land ønsker å trekke seg ut av samarbeidet. Men et land kan bli løst fra traktaten ved enstemmighet mellom medlemslandene og ifølge alminnelige folkerettsregler på egen hånd anse seg ubundet av traktaten dersom helt særegne omstendigheter gjør seg gjeldende. Medlemslandene kan også ved enstemmighet endre Roma-traktaten. En eventuell norsk tilslutning til Roma-traktaten må likevel vurderes på lang sikt. Det er mulig forholdet kan stille seg noe annerledes når det gjelder oppsigelsesbestemmelser for et assosiert land enn for et land som er fullt medlem, men ved en omfattende assosiasjonsavtale vil forskjellen i praksis neppe bli stor. Stortinget vil måtte vedta en endring i den norske grunnlov for å muliggjøre norsk tilslutning til Fellesskapet.

Ved vurderingen av den suverenitetsavgivelse som vil følge en eventuell tilknytning til Fellesskapet, må en ta i betraktning at et lite land gjennom indirekte påvirkning ikke under noen omstendighet vil kunne fri seg helt fra virkningene av de beslutninger og den utvikling som vil finne sted i et stort fellesskap som det av økonomiske og andre grunner må ha nære forbindelser med. Står en utenfor, taper en også den mulighet en som medlem vil ha til sammen med andre land å være med å øve innflytelse på beslutningene. Ved en praktisk vurdering av suverenitetsspørsmålet vil derfor forskjellen på å stå utenfor eller å være tilknyttet, være vesentlig mindre enn ved en rent teoretisk vurdering. Prinsipielt har fagbevegelsen alltid vært innstilt på et nært og forpliktende internasjonalt samarbeid, og dette kan i praksis ikke gjennomføres uten en viss overgivelse av suverenitet fra de enkelte land til felles organer.

X.

Målsettingen for vår økonomiske politikk.

De momenter som er nevnt i det foregående, bør tas i betraktning ved en vurdering av Norges stilling til det nye store fellesskap som er under dannelse i Vest-Europa, og som formodentlig under enhver omstendighet

vil bli dannet med eller uten norsk deltakelse. Ved en eventuell norsk tilslutning må det sikres at den samfunnsøkonomiske planlegging her i landet kan opprettholdes og utvikles videre. Målsettingen for norsk økonomisk politikk må fortsatt være full sysselsetting, sterk økonomisk vekst og jevn inntektsfordeling. Virkemidler som vil gå tapt ved en tilslutning til Fellesskapet kan erstattes med andre virkemidler. Internasjonalt må Norge arbeide for en utvidet samfunnsøkonomisk planlegging. En politikk etter disse linjer vil sammen med den utvidede arbeidsdeling som deltakelse i et større marked medfører, føre til økonomisk vekst og stigning i levestandarden. De særbestemmelser som Norge har behov for, står ikke i strid med Roma-traktatens alminnelige målsetting og skyldes i det vesentlige at Norge er et lite land, dets geografiske beliggenhet og særlige naturforhold.

Norge må også innenfor et eventuelt utvidet européisk fellesskap gå inn for en politikk som fremmer den økonomiske utvikling i de underutviklede land og for at Fellesskapet samarbeider med alle land eller grupper som selv er villige til å samarbeide.

Den européiske demokratiske fagbevegelse har i en årrekke drøftet de européiske markedsforhold, og er prinsipielt enig i at en sammenslutning bør finne sted. En står nå overfor et konkret valg, idet en samling må finne sted på et grunnlag som ligger nær opp til det Det Européiske Økonomiske Fellesskap bygges på eller ikke i det hele tatt. Fagbevegelsens oppgave i alle land er å verne om arbeidstakernes interesser. Den demokratiske fagbevegelse mener dette vil være mulig innen et slikt fellesskap, og har tatt opp samarbeid over landegrensene med sikte på det. Dette samarbeid vil stadig bli utvidet for så vidt som samlingen blir realisert. I motsatt fall er det også fare for en splittelse innen européisk fagbevegelse. Fagbevegelsen i disse landene har i fellesskap drøftet visse retningslinjer for hvilke hensyn de mener særlig bør bli ivaretatt under forhandlingene, og vil sette fram krav i overensstemmelse med dette overfor sine respektive regjeringer. Landsorganisasjonen i Norge vil gjøre Regjeringen kjent med dette i et brev hvor det også vil bli gjort rede for visse spesielle norske problemer som Landsorganisasjonen mener det bør tas hensyn til under forhandlingene. Landsorganisasjonen er også interessert i å få følge eventuelle norske forhandlinger så nøye som mulig både for å kunne holde seg best mulig orientert og for aktivt å kunne bidra til løsningen av visse problemer.

Landsorganisasjonen vil peke på at dersom alle eller flertallet av de nordiske land blir knyttet til Det Européiske Økonomiske Fellesskap, vil det bli et felles marked mellom disse land. Landsorganisasjonen ser det imidlertid som en vesentlig oppgave at samarbeidet mellom de nordiske land blir fremmet utover det som følger av en eventuell tilknytning til Fellesskapet.

XI.

Konklusjon.

Når det gjelder vurderingen av hvilket forhandlingsopplegg som bør velges, er det meget som tyder på at Utvalget for saker vedrørende Frihandelsforbundet og nordisk økonomisk samarbeid har rett i at det beste utgangspunkt for Norge vil være at det søkes om fullt medlemskap og at det på samme tid settes fram anmodning om de særbestemmelser det er behov for. Sannsynligvis vil dette gi de største muligheter for å sikre både de eksportinteresser vi har og de særbestemmelser vi har behov for.

Det er imidlertid Regjeringen og Stortinget som har de beste informasjoner som grunnlag for en vurdering av forhandlings situasjonen og som må ta standpunkt til hvilket forhandlingsopplegg Norge skal velge. I alle tilfelle

må Norge oppta forhandlinger med Det Europ iske  konomiske Fellesskap for å få betingelsene for en eventuell norsk tilslutning klarlagt. Hvilket alternativ Norge endelig skal velge, kan først avgjøres etterat det er forhandlet og betingelsene er kjent.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

P. Mentsen.

Jon Rikvold.

Økonomisk statistisk oversikt for 1961.¹⁾

1961 ga et tredje år på rad med en unormalt sterk økonomisk vekst i Norge. Foreløpige oppgaver viser en samlet produksjons king på 5,6 prosent. Dette kommer på toppen av vekstrater på 4,7 prosent i 1959 og 6,2 prosent i 1960. På tre år er produksjonen i alt gått opp med 17—18 prosent. Det gir et årlig gjennomsnitt på 5,5 prosent.

De foreløpige rapporter for 1961 viser at produksjonen økte i alle næringer unntatt bergverksdrift. Relativt størst var veksten i varehandel, sjøtransport, kraftforsyning og i industrien, der produksjonsveksten foreløpig er beregnet til ca. 7 prosent.

Den sterke produksjons kingen siden 1959 har vært drevet fram av gode avsetningsforhold i utlandet og av stigende etterspørsel fra bedrifter og forbrukere innenlands. Utviklingen har vært stimulert av den økonomiske politikken som i 1959, 1960 og et stykke ut i 1961 har vært mer ekspansiv enn på lenge. Tyngden i drivkraften har imidlertid gradvis forskjøvet seg fra internasjonale til indre årsaker. Mens hele $\frac{2}{3}$ av produksjons kingen i 1959 hang sammen med stigende eksport, utgjorde «eksport-andelen» bare en halvpart i 1960 og vel $\frac{1}{4}$ i 1961.

Den samlede etterspørsel innenlands har gradvis økt i styrke og fra 2. halvår 1960 oppsto det tegn til pressproblemer. Hovedinntrykket er at Norge siden våren 1960 har vært inne i en investeringskonjunktur av uvanlig styrke. De gode avsetningsforholdene, knappheten på arbeidskraft og forberedelsene for å møte et større europ isk marked er forhold som forklarer at investeringslysten hos næringslivet i de to siste år har vært stor.

For verden som helhet kan konjunktursituasjonen i 1961 karakteriseres som ganske god. Men tendensene arter seg forskjellig i de enkelte deler av verden. I USA der tendensene pekte nedover ved årsskiftet, overtok ekspansive krefter i februar og mars. En ny

¹⁾ Oversikten bygger bl. a. på økonomisk utsyn, Nasjonalbudsjettet og Statsbudsjettet for 1962.

administrasjon og en ny økonomisk politikk har senere stimulert veksten. I Vest-Europa var aktiviteten stor i 1961. Høykonjunkturen var likevel ikke så utpreget som året før. Sviktende etterspørsel og redusert ordretilgang gjorde seg gjeldende i flere bransjer. I Nederland, Storbritannia og Vest-Tyskland har industriproduksjonen vist fallende tendens i sommer- og høstmånedene. Også i 1961 har produksjonsveksten innenfor de seks i Fellesmarkedet vært sterkere enn i de sju EFTA-landene. Til gjengjeld ser det ut til at avslapningen i høstmånedene i særlig grad gjorde seg gjeldende på Kontinentet.

Ifølge årsrapporten fra Statistisk Sentralbyrå betyr bedriftenes varierende lager-politikk svært mye for konjunkturforløpet. Betydelige lønnstillegg i Storbritannia og Vest-Tyskland vil i 1962 gi økt kjøpekraft og ny etterspørsel. Oppgangen i Sambandsstatene vil skape økt avsetning og trekke i samme retning. Prisfall og sviktende inntekter for verdens råvareproduserende land reduserer imidlertid disses evne til å kjøpe europeiske varer. Dette er et forhold som demper optimismen ved årsskiftet.

Som vanlig har den sterke produksjonsøkningen i Norge ført til stor import. Sammen med frigivelsen av bilsalget og næringslivets investeringsiver, har dette ført til et underskudd på 1500 millioner kroner i utenriksregnskapet. Underskuddet er dekket gjennom låneopptak ute. Året har gitt en ny tilvekst i de norske beholdningene av utenlandsk valuta. De var ved utgangen av september kommet opp i 3065 millioner kroner.

Arbeidsmarkedet var meget stramt i 1961. Det rådde mangel på arbeidskraft i en rekke distrikter og næringer. Særlig var knappheten utpreget i sommermånedene. Arbeidsløsheten lå gjennom hele året godt under nivået i 1960, og i sommerhalvåret ble det bare registrert en helt ubetydelig friksjonsledighet. Tallet på sysselsatte lønnstakere var ca. 2 prosent høyere enn året før. Det var særlig industrien, varehandelen og den offentlige og private tjenesteytingen som økte sin bemanning.

Ved utgangen av november var tallet på sysselsatte 19 000 høyere enn i 1960 og ved årsskiftet var det registrert 5300 færre ledige enn ett år tidligere.

Etter to år med stabile priser, ble en ny prisøkning utløst i 1961. Stigningen i levekostnadsindeksen er beregnet til 3,1 prosent fra gjennomsnittet av 1960—1961. Fra årets første til siste kvartal steg indeksen med 8 poeng eller 4,8 prosent.

Fra de tre første kvartalene i 1960 til samme tid i 1961, ga forholdet mellom lønns- og prisstigningen en reallønnsforbedring på 4,1 prosent for menn og 5,2 prosent for kvinner. Anslagsvis bereg-

ninger for hele året tyder på en sterkere forbedring, men det omfattende tariffoppjøret skaper vanskeligheter for en slik forhåndsberegning. Tar en hensyn til skatter og innbetalte trygdeavgifter blir forbedringen i industriarbeidernes reelle inntekter på 3—4 prosent.

Tabell 1.

	1961 mill. kr.	Reelle endringer i prosent	
		1960—1961	siste 10 år
Bruttonasjonalproduktet	38 549	5.6	47
Import av varer og tjenester	15 593	8.7	73
Tilgang i alt	54 142	6.5	54
Eksport av varer og tjenester	14 263	6.3	80
Innenlands tilgang	39 879	6.7	45
Militært og sivilt forsvar	1 135	2.7	36
Tilgang til sivile formål	38 744	6.8	45
Av dette:			
Sivilt offentlig forbruk	3 107	6.7	62
Privat forbruk	20 818	5.5	41
Bruttoinvesteringer (ekskl. lager) ..	13 969	8.5	57
Lagerendringer	850	12.7	÷ 22
Samlet disponering innenlands	38 744	6.8	45
Importoverskudd (vare- og tjenesteb.)	1 330	169.9	÷ 14

I henhold til avtalene i Det Européiske Frihandelsforbundet — EFTA — ble tollene satt ned med 20 prosent den 20. juli 1960. Fra 1. januar 1962 går satsene ned ytterligere 10 prosent. Ifølge avtalen skulle neste nedtrapping skje 1. juli 1963. De sju EFTA-landene ble i løpet av året enig om å framskyte dette til 1. mars 1962. Norge og Østerrike har fått utsettelse til 1. september 1962. Den samlede tollreduksjon på import fra medlemslandene i EFTA vil da utgjøre 40 prosent.

Den 31. juli 1961 erklærte EFTA-landenes regjeringer sitt ønske om en ny undersøkelse av mulighetene for en tilknytning til Fellesmarkedet. Storbritannia og Danmark startet offisielle forhandlinger med «De Seks» (CEE) om fullt medlemskap, henholdsvis 8. og 30. november. Sverige, Østerrike og Sveits leverte i desember sine søknader om en assosiert tilknytning. Norges stilling til slike

forhandlinger vil bli drøftet i Stortinget i løpet av de første måneder av 1962.

Den 14. desember ble avtalen om den nye samarbeidsorganisasjonen OECD (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling) undertegnet. Foruten OEEC-landene er USA og Canada medlemmer i den nye organisasjonen. Avtalen om OECD trådte i kraft 30. september 1961.

Produksjonsutviklingen.

Etter de oppgaver som foreligger ved årsskiftet økte bruttonasjonalproduktet, eller verdien av landets samlede produksjon, fra 35,7 milliarder kroner i 1960 til 38,5 milliarder kroner i 1961. Det svarer til en tilvekst på nesten 8 prosent. Da prisene samtidig steg med vel 2 prosent, blir den reelle økingen 5,6 prosent. Det er noe mindre enn året før, men atskillig sterkere enn hva som har vært vanlig i tidligere år.

Med resultatet for 1961 blir den samlede produksjonsvekst under langtidsprogrammet 1958—1961 17,5 prosent mot planlagt 12,5 prosent.

Tabell 2.

År	Bruttonasjonalprodukt i faste priser	Sysselsetting i årsverk	Bruttonasjonalprodukt i forhold til årsverk
1938	63	90	70
1953	93	98	95
1954	98	100	98
1955	100	100	100
1956	105	100	105
1957	108	100	108
1958	108	99	109
1959	113	100	113
1960	120	101	119
1961	127	102	125

De foreløpige oppgavene viser at alle andre næringer enn bergverksdrift framstilte større kvanta i 1961 enn året før. Forholdsvis var veksten størst i varehandel, sjøtransport, kraftforsyning og industri.

Mens tallet på lønnstakere økte 2 prosent, steg den totale sysselsetting med 1,5 prosent. Sammenholdt med veksten i produksjonen skulle det gi en økt produksjon pr. sysselsatt på 4 prosent.

I de aller fleste næringene har produksjonen vist en jevn og stabil vekst over året. De avslapningstendenser en har registrert i andre land, gjorde seg ved årsskiftet ikke merkbart gjeldende i Norge. På bakgrunn av den sterke veksten i 1960 og de knappe ledige produksjonsreserver en hadde ved årets inngang, må produksjonsresultatet for 1961 karakteriseres som overraskende godt. I årets løp er imidlertid ytterligere reserver tatt i bruk, og det ble meldt om økende vansker med å skaffe kvalifisert arbeidskraft.

I sin årsoversikt mener Statistisk Sentralbyrå en må ta tilbørlig hensyn til disse forhold og gjøre regning med en vesentlig svakere produksjonsoppgang i 1962.

I industrien

Økte produksjonen med 7—8 prosent. Tallet på sysselsatte i industrien har ligget gjennomsnittlig 2,4 prosent høyere enn i 1960. Det skulle gi en gjennomsnittlig produktivitetsøkning på nærmere 5 prosent. I november lå produksjonsindeksen 10 prosent over tilsvarende måned året før.

For eksportindustrien har veksten vært stor innenfor gjødningsfabrikkene, i sildolje-, fiskemelfabrikkene og ved ferrolegeringsverkene. Malmgruver og hermetikkfabrikker viste noe nedgang for året sett under ett.

I hjemmeindustrien økte produksjonen særlig sterkt ved sjokoladefabrikker, i møbelindustrien, ved oljeraffinerier og i porselen- og fajansefabrikker. Sterk vekst var det også ved jern- og stålstøperierne og bedrifter som framstiller kabler og ledninger. I tekstilfabrikkene økte produksjonen svært lite. Bekledningsindustrien produserte de samme kvanta som året før. I skotøyfabrikkene gikk virksomheten ned.

I primær jern- og metallindustri økte produksjonen med ca. 4 prosent. Ferrolegeringsverkene økte fra 173 000 tonn i 1960 til 190 000 tonn i 1961. Råjern-, stål- og valseverkene produserte omtrent det samme som i 1960, mens aluminiumsverkene økte fra 165 000 tonn i 1960 til 175 000 i 1961.

I elektro-teknisk industri økte produksjonen med 10 prosent.

Trass i knappe vannmagasiner ved årets begynnelse, økte elektrisitetsproduksjonen med vel 6 prosent eller til om lag 33 300 millioner kWh i alt.

Produksjonsøkning i industrien
 januar—november 1960 — januar—november 1961.

Tabell 3.	Prosent
<i>Hele industrien</i>	7.1
Bryting av kull og malm	÷ 2.6
Nærings- og Nytelsesmiddelindustri i alt	2.5
Av dette: Meierier	÷ 1.3
Hermetikkfabrikker	÷ 1.0
Sjokoladefabrikker	25.2
Bryggerier og mineralvannfabrikker	8.0
Tobakkfabrikker	0.9
Tekstilindustri i alt	0.9
Av dette: Trikotasjefabrikker	0.9
Bekledningsindustri i alt	÷ 0.8
Av dette: Konfeksjonsfabrikker	0
Skotøyfabrikker	÷ 3.6
Trevare- og møbelindustri	5.4
Treforedlingsindustri i alt	3.2
Av dette: Tremasse- og cellulosefabrikker	2.6
Papirfabrikker	5.4
Kjemisk industri i alt	29.7
Av dette: Kjemisk grunnindustri	6.9
Olje- og fettindustri	6.3
Jord- og steinvareindustri	7.8
Primær jern- og metallindustri	4.1
Annen jern- og metallindustri	8.8
Andre industrier	4.2
Gass- og elektrisitetsverk	6.6
Eksportindustri	4.7
Hjemmeindustri i alt	7.9
Av dette: Konsumvareindustri	9.6
Investeringsvareindustri	7.1

Tabell 3 viser endringene for de enkelte industrigrupper fra de elleve første måneder av 1960 til samme periode 1961.

Årlig produksjonsindeks for industrien.
1955 = 100.

Tabell 4.

År	I alt	Eksport- industri	Hjemme- industri
1938	51	70	43
1949	69	64	70
1950	75	73	76
1952	81	78	82
1953	86	82	87
1954	93	93	93
1955	100	100	100
1956	105	105	106
1957	110	110	110
1958	110	108	111
1959	117	118	116
1960 ¹⁾	126	128	126
1961 ¹⁾	135	133	126

¹⁾ Foreløpige tall.

I siste 5-årsperiode (1957—1961), har det vært en gjennomsnittlig årlig tilgang av utbygd vannkraft på 253 400 kW årgangskraft. Det er nesten dobbelt så mye som i 5-årsperioden 1952—1956.

Jordbruk.

Det ble relativt store avlinger i jordbruket også i 1961. Foreløpig er avlingene beregnet til 2,3 millioner forenheter. Det er 101 prosent av et såkalt middels år, men noe mindre enn i 1960. Kornavlingene ble større, men avlingen av poteter, rotvekster og høy ble mindre. Levert slakt og produksjon av kjøtt og fleisk var større. Melkesalget økte, smørproduksjonen ble trolig litt mindre, osteproduksjonen ble omtrent den samme. Av egg ble det markedsført noe mindre i 1961 enn året før.

Skogbruk.

Sen innhøsting i jordbruket og langvarig tautrekking om tømmerprisene, førte til at tømmerhogsten kom sent i gang. Foreløpige hogstrapporter tyder likevel på at det ble avvirket 7,2 millioner kubikkmeter, eller noe mer bartretømmer enn i den foregående sesong.

I fisket

har den totale fangstmengden de siste tre årene ligget om lag 600 000 tonn lavere enn i toppåret 1956. Årsfangsten i 1961 er foreløpig anslått til 1 316 000 tonn til en førstehåndsverdi av 675 millioner kroner. Fangstmengden ble således noe mindre, men verdien noe større enn i 1960. Vintersildfisket slo feil. Småsildfisket, rekordfangster i Islands-sildefisket og loddefisket rettet imidlertid opp en god del.

I hvalfangsten

hadde de norske ekspedisjoner i Antarktis en samlet oljeproduksjon på 742 800 fat i sesongen 1960—1961. Det er 41 400 fat mer enn i sesongen før. Norges prosentvise andel av tallet på fanget hval økte fra 29,1 til 30,2 prosent, men ligger likevel lavt i forhold til tidligere resultater.

Bygge- og anleggsvirksomheten

var noe større i 1961 enn året før. Areal av bygg under arbeid lå i de ni første månedene gjennomsnittlig 3 prosent høyere enn i 1960 og fram til september var det satt i gang 8 prosent større byggeareal enn i året før.

Det ble i 1961 tatt i bruk om lag 28 000 nye boliger eller 1200 flere enn i året før. Også av andre bygg ble det fullført en god del mer.

Anleggsvirksomheten lå i de første måneder av 1961 noe lavere enn på samme tid i 1960. Dette henger sammen med at bedre forhold på arbeidsmarkedet har gjort endel offentlige ekstraordinære anleggsarbeider overflødig. I sommer- og høstmånedene økte anleggsvirksomheten til over nivået på samme tid i 1960.

I skipsfarten

holdt fraktratene seg fortsatt på et lavt nivå, men tonnasjen av skip i opplag var gjennom hele året betydelig mindre enn i 1960. Handelsflåten hadde i årets tre første kvartaler en netto tilvekst på 711 000 bruttotonn. Det er mer enn i noen annen tilsvarende periode når en ser bort fra 1958. I de tre første kvartaler av 1961 ble det for norsk regning bestilt skip på i alt 1 093 000 bruttotonn ved utenlandske verksteder.

Samferdsel.

Også i 1961 økte tallet på sysselsatte i annen samferdsel.

Ved NSB gikk passasjertallet ned, mens godstrafikken økte i tonn og særlig i tonn-kilometer. Underskuddet ved jernbanedriften ble 27 millioner kroner mindre i første halvår enn på samme tid året før.

Frigivelsen av bilsalget førte til en sterk øking i bilparken. I årets ni første måneder ble det registrert 38 000 nye og 9200 brukte personbiler. Fra året før er det en øking på nesten 90 prosent.

Fra 1959—1960 økte rutebiltrafikken sterkt. De oppgaver som foreligger for 1961 tyder på at trafikken har fortsatt å stige.

Heller ikke for lufttransporten har en oppgaver for hele 1961. Fra de ni største norske flyplassene reiste 200 000 passasjerer innenlands og 134 000 passasjerer til utlandet.

I januar—september 1961 besørget postetaten nesten 32 millioner inn- og utbetalinger over giro, det ble gjennomført 2,6 millioner innskudd og uttak i Postsparebanken og det gikk 9,4 millioner andre sendinger fra postkontorene.

Ved Telegrafverket ble det fra januar til september ekspedert 41 millioner rikstelefonamtaler.

I perioden januar—september 1961 lå bruttoinntektene 2,6 millioner kroner over driftsutgiftene, 1,3 millioner mer enn på tilsvarende tid i 1960.

Bruttonasjonalprodukt fordelt på næringer.

Mill. kroner.

Tabell 5.

	1960	1961	Prosentvis fordeling 1961
Jordbruk	2 142	2 379	6.2
Skogbruk	863	958	2.5
Fiske	682	689	1.8
Hvalfangst	154	168	0.4
Industri og bergverk	8 572	9 422	24.4
Elektrisitetsforsyning m. v.	993	1 066	2.8
Bygge- og anleggsvirksomhet	2 476	2 590	6.7
Skipsfart m. v.	4 023	4 202	10.9
Annen samferdsel	1 996	2 134	5.5
Varehandel	6 344	6 974	18.1
Øvrige sektorer	7 466	7 967	20.7
	35 711	38 549	100.0

Reiselivet.

Norges valutainntekter av den internasjonale reisetrafikken er beregnet til 378 millioner kroner for 1960. Etter foreløpige beregninger økte valutainntekten med 18 prosent i de tre første kvartaler i 1961. På samme tid steg de tilsvarende valutautgifter med 10 prosent.

Trafikken av utenlandske motorkjøretøyer i Norge økte med 14 prosent. I alt kom det 779 000 utenlandske motorkjøretøyer til Norge i de ni første månedene av 1961.

I varehandelen

Økte tallet på sysselsatte med nye 5600 personer. I årets ti første måneder viste detaljomsetningsindeksen en økt omsetning på 8 prosent. Vareimporten økte med 4,2 prosent. Den tilsvarende økingen i importkvantumet er beregnet til 5 prosent. I begge tilfelle er da handel med skip holdt utenfor.

Utenriksøkonomien.

Det samlede bruk av varer og tjenester til forbruk og investeringer var større enn tilgangen av landets egne produkter. Dette førte til et beydelig underskudd i utenriksøkonomien. Underskuddet er foreløpig beregnet til 1500 millioner kroner. Av dette gjelder 1330 millioner underskudd i byttet av varer og tjenester, mens 170 millioner gjelder renteutbetalinger utover renteinntekter. Som vist i tabell 6 er den samlede vareimporen anslått til 9480 millioner, mens eksportverdien er beregnet til 6215 millioner i 1961. Importen av skip gikk sterkt opp, fra 1474 millioner i 1960 til 2085 millioner i 1961. Skipsfartens nettovalutafrakter økte med 130 millioner, og det ble solgt skip for 140 millioner mer i 1961 enn året før.

Underskuddet i utenriksøkonomien er finansiert gjennom låneopptak i utlandet. Fram til utgangen av september økte landets valutabeholdninger ytterligere, opp til 3065 millioner kroner.

Handelspolitikken.

Nedbyggingen av tollsatsene innenfor Det Europæiske Frihandelsforbund (EFTA), fortsatte i 1961. For import fra medlemslandene i EFTA ble tollen første gang satt ned med 20 prosent fra 1. juli 1960. De neste reduksjoner, hver på 10 prosent av basistollsatsene, skulle etter avtalen gjennomføres 1. januar 1962, 1. juli 1963 og 1. januar i hvert av årene 1965—1970. Timeplanen for nedbyggingen

*Driftsbalansen overfor utlandet.
Mill kroner.*

Tabell 6.

	1960	1961
Vareimport.....	9 026	9 480
Import av skip	1 474	2 085
I alt	10 500	11 565
Vareeksport	6 018	6 215
Eksport av skip.....	295	435
Nettovalutafrakter	3 070	3 200
Annen eksport, netto	342	385
I alt	9 725	10 335
Saldo på vare- og tjenestebalansen	÷ 775	÷ 1 330
Saldo på rente- og stønadsbalansen	÷ 115	÷ 170
Saldo på driftsbalansen	÷ 890	÷ 1 500

var lagt opp med sikte på å holde tritt med avtrappingen av tollsatsene i Det Européiske Økonomiske Fellesskap (CEE).

I en felleserklæring av 31. juli 1961 ga EFTA-landenes regjeringer uttrykk for sin vilje til å undersøke mulighetene for en tilknytning til Fellesmarkedet (CEE). Storbritannia og Danmark startet de offisielle forhandlinger med CEE om fullt medlemskap i november 1961. Sverige, Østerrike og Sveits leverte sine søknader om en assosiert tilknytning til CEE i desember. Formene for en norsk søknad vil bli behandlet av Stortinget våren 1962.

Tollforhandlingene innenfor den alminnelige handels- og tollorganisasjonen (GATT) fortsatte i 1961. Fra norsk side var imidlertid resultatene lite tilfredsstillende. Også Fellesmarkedet deltar i disse forhandlingene og har tilbudt en alminnelig nedsettelse på 20 prosent for hver enkelt tariffsats i fellestariffen under forutsetning av at det oppnås tilfredsstillende motkonsesjoner. CEE's tilbud om 20 prosent nedsettelse har imidlertid viktige unntak som rammer vesentlige norske eksportinteresser.

Den 14. desember 1960 ble avtalen om den nye samarbeidsorganisasjonen OECD (Organisasjonen for Européisk Samarbeid og Utvikling) undertegnet av representanter for regjeringene i 20 land. Foruten de 18 OEEC-landene er også USA og Canada medlemmer i den nye organisasjonen.

Konvensjonen om OECD trådte i kraft 30. september 1961. Organisasjonens mål er å fremme økonomisk vekst i medlemslandene, bidra til økonomisk vekst i utviklingslandene og stimulere verdenshandelen på et multilateralt ikke-diskriminerende grunnlag i samsvar med internasjonale forpliktelser. Den nye organisasjonen skal på mange områder bygge videre på det samarbeid som ble etablert innenfor OEEC.

Priser og levekostnader.

Etterat prisnivået i de to foregående år hadde holdt seg nærmest konstant, har det i løpet av 1961 vært en markert prisstigning. Engros-prisindeksen var uendret i første halvdel av året, men steg ut over høsten og lå i desember 2 prosent høyere enn på samme tid året før.

Både import- og eksportprisene har holdt seg relativt stabile. En svak stigende tendens i prisene på eksportvarene har imidlertid ført til en bedring i bytteforholdet overfor utlandet.

Tabell 7.

Indekser for:

	Innførselspriser (uten skip) 1955 = 100	Engrospriser 1952 = 100	Levekostnader 1949 = 100
1960: 1. kvartal	99	111	164
2. »	100	110	164
3. »	99	110	164
4. »	98	111	164
1961: 1. kvartal	97	111	165
2. »	98	111	168
3. »	99	112	170
4. »	98	113	173
1960: (gj.sn.)	99	111	164
1961: (gj.sn.)	98	112	169

I verdenshandelen stoppet tendensene til prisfall opp ved årets begynnelse, og i årets første halvdel var prisnivået for råvarer stigende. Moodys amerikanske råvareprisindeks steg med 3,5 prosent. Reuters britiske indeks, som bygger på mer konjunkturfølsomme råvarer, gikk i samme tid opp med knapt 3 prosent. Siden juni har imidlertid Reuters indeks vært klart synkende igjen.

De relativt stabile indeksene dekker imidlertid over store ulikheter fra vare til vare. Prisene på tinn, ull, bomull og mais har steget sterkt i 1961. Sukker, kakao, kopra, gummi, sink og kopper, har gått betydelig ned i pris. Prisen på jute falt i de ti første månedene av 1961 med nærmere 30 prosent.

Som *tabell 7* viser økte indeksen over norske engrospriser (priser for førstegangsomsetning) fra 111 til 113 poeng i løpet av året. Oppgangen fordelte seg på samtlige hovedgrupper unntatt animalske og vegetabiliske oljer og fett. Særlig sterk har økingen vært for prisene på kjemikalier og byggematerialer.

Levekostnadsindeksen økte med 3,1 prosent fra gjennomsnittet av 1960—1961. Fra årets første til siste kvartal steg indeksen med 8 poeng eller 4,8 prosent. Fra januar til desember var indeksstigningen også 8 poeng, fra 165—173 poeng. *Tabell 8* viser hvordan denne økingen fordeler seg på de ulike varegruppene.

Det ble i løpet av året tatt i bruk en ny prisindeks: «konsumprisindeksen». Den beregnes på samme måte som «levestkostnadsindeksen», men vektgrunnlaget bygger på forbruksundersøkelser også for andre sosialgrupper enn «Arbeiderfamilier i Oslo, Bergen og Trondheim». Etter LO's anmodning vil beregningene av «levestkostnadsindeksen» fortsette så lenge det ennå fins tariffavtaler knyttet til den.

Prispolitikk og prisregulering.

Ved kgl. res. av 17. februar 1961 ble det vedtatt nye retningslinjer for kontroll- og prisreguleringsvirksomheten i 1961. Ved utformingen ble det tatt hensyn til de nye konkurranseforhold en mente næringslivet sto overfor. Hovedvekten ble lagt på kontroll med konkurranseregulering av storbedrifter og med mislige former for konkurranse. Det ble lagt større vekt enn før på den løpende prisovervåking, mens den direkte prisreguleringsvirksomhet kom mer i bakgrunnen enn tidligere.

På bakgrunn av den relativt sterke prisstigning i sommer- og høstmånedene, og for å motvirke ytterligere oppgang, ble det i desember 1961 satt midlertidig forbud mot å forhøye veiledende priser og avanser som er fastsatt av leverandører eller konkurranse-regulerende sammenslutninger. Forbudet gjelder fra 1. januar 1962.

Det ble i 1961 utbetalt 719 millioner kroner i pristilskudd over statsregnskapet. Det er 26 millioner mer enn i 1960. Stigningen skyldes økte subsidier til melk og melkeprodukter, margarin og kunstgjødsel. Tilskuddene utbetalt over Prisdirektoratets fond utgjorde 100 millioner kroner eller det samme som i 1960.

Avgiftskomiteén av 1959 gikk i sin innstilling inn for at omsetningsavgiften på matvarer skulle opprettholdes, men at et tilsvarende beløp hvert år skal brukes til forbrukersubsidier. I St.prp. nr. 50 (1960/61) erklærer Regjeringen at den har godtatt dette prinsippet.

Tabell 9 viser tilskuddene for de enkelte varegruppene høsten 1960.

Endringer i levekostnadsindeksen desember 1960—desember 1961.

Tabell 8.

Varegrupper	Utgift		Utgifts- virkning	Poeng- virkning
	desember 1960	desember 1961		
	kr.	kr.	kr.	
Kjøtt og kjøttvarer	962.45	1 038.98	76.53	1.01
Flesk	217.56	210.36	÷ 7.20	÷ 0.09
Fisk og fiskevarer	394.52	423.43	28.91	0.38
Melk, smør, ost og egg	1 378.93	1 472.39	93.46	1.23
Herav: Melk og fløte	611.26	686.55	75.29	0.99
Smør	104.14	104.14	0.00	0.00
Margarin, matfett, matolje..	193.87	192.67	÷ 1.20	÷ 0.02
Ost	236.23	261.10	24.87	0.33
Egg	194.72	184.65	÷ 10.07	÷ 0.13
Poteter, grønnsaker, bær og frukt ...	643.51	682.93	39.42	0.52
Mel, gryn m. v.	126.62	142.69	16.07	0.21
Brød og andre bakervarer	500.54	568.17	67.63	0.89
Kolonialvarer	416.26	399.93	÷ 16.33	÷ 0.21
Matvarer ellers	261.32	287.26	25.94	0.34
<i>Matvarer i alt</i>	4 901.71	5 226.14	324.43	4.28
Drikkevarer og tobakk	514.84	512.57	÷ 2.27	÷ 0.03
Kull, koks, ved og petroleum	188.12	197.69	9.57	0.13
Gass og elektrisitet	194.02	193.57	÷ 0.45	÷ 0.01
Bekledning	1 831.33	1 896.40	65.07	0.86
Husleie	1 082.67	1 146.47	63.80	0.84
Andre utgifter	3 765.68	3 946.03	180.35	2.38
<i>Indeksen i alt</i>	12 478.37	13 118.87	640.50	8.45

Tilskuddene for de enkelte varegrupper høsten 1960:

Tabell 9.

	Mengde- enhet	Detaljpris i kr.	Tilskott i kr. ekskl. avanse og omset- ningsavgift
Helmjølk (flaske)	liter	0.78	0.41
Fløte, 35 prosent (flaske)	»	8.00	1.76
Meierismør	kg.	10.20	4.15
Gudbrandsdalsost, G 35	»	8.39	2.16
Sveitserost, F 45	»	12.17	2.58
Gaudaost, F 45	»	8.55	2.53
Margarin	»	2.65	0.45

Inntekter.

De samlede private inntektene i landet økte fra 24,9 til 26,9 milliarder kroner eller med 8,1 prosent fra 1960 til 1961. Den samlede lønnssum er beregnet til 17 366 millioner. Det er en øking på 8,9 prosent fra 1960. Som *tabell 10* viser var den prosentvise oppgangen enda større i jordbruk, skogbruk og fiske.

For andre grupper var forbedringen mindre. Faktorinntekten i sjøtransport økte forholdsvis beskjedent, mens inntektene i bergverk og industri gikk opp med ca. 670 millioner kroner eller 9 prosent.

Året ga en ny øking i lønningenes andel av de samlede inntekter, fra 64,0 prosent i 1960 til 64,5 prosent i 1961 (*tabell 10*). En del av lønnsøkningen gikk til 20 000 flere lønnstakere. Samtidig har den gjennomsnittlige årslønn økt med om lag 7 prosent. Den relativt høye lønnsandelen må en se på bakgrunn av de forholdsvis dårlige vilkårene for skipsfarten og at også eierinntekten i andre eksportindustrier ble presset i 1961.

En må helt tilbake til 1954 for å finne et år hvor de selvstendige i jordbruk, skogbruk og fiske hadde en større andel av de samlede inntekter enn i 1961. Den høye prosentandelen siste år må en også se på bakgrunn av at tallet på selvstendige i disse næringer stadig går ned.

Tabell 10. *Godtgjøring til arbeid og kapital.*

	1960	1961	Endring 1960—61
	Mill. kr.	Mill. kr.	Prosent
Private inntekter i alt (Faktorinntekt)	24 905	26 928	8.1
Av dette:			
Lønninger	15 952	17 366	8.9
Selvstendige i jordbruk, skogbruk og fiske	2 359	2 702	14.5
Andre private inntekter	6 594	6 860	4.0
	Prosent	Prosent	
Prosent fordeling av private inntekter:			
Lønninger	64.0	64.5	—
Selvstendige i jordbruk, skogbruk og fiske	9.5	10.0	—
Andre private inntekter	26.5	25.5	—
I alt	100.0	100.0	—

Lønnsutviklingen.

De meget omfattende tariffrevisjoner som fant sted i 1961 er nærmere omtalt under behandlingen av tariffpolitikken.

Desentraliseringen av oppgjøret og den form de enkelte avtaler har fått, gjør det vanskelig å beregne resultatene nøyaktig. Foreløpige anslag tyder på at tariffoppgjøret for medlemmer som kommer inn under NAF-avtaler, har gitt gjennomsnittlig 8 prosent i tillegg. De fleste av disse avtaler inneholder dessuten et innebygd tillegg fra 1. juni 1962.

Oppgjøret har også omfattet betydelige grupper utenfor NAF-overenskomstene. For disse ser det ut til at tilleggene gjennomsnittlig har gitt noe større prosent-utslag, slik at tariffunden sett under ett, har resultert i gjennomsnittlige tillegg på ca. 10 prosent.

Fra 3. kvartal 1960 til 3. kvartal 1961 viser *tabell 11* en øking i gjennomsnittlig timefortjeneste fra kr. 6.32 til kr. 6.96 for menn og fra kr. 4.25 til kr. 4.81 for kvinner i industrien. Noe av økingen skyldes etterbetalinger som følge av tariffrevisjonene i 2. kvartal. Holder en etterbetalingene utenfor, gir pris- og lønnsutviklingen en *reell* forbedring på 5,1 prosent for menn og 7,2 prosent for kvinner i denne perioden.

Sammenholder en de tre første kvartaler av 1960 med samme perioder i 1961 får en en tilsvarende øking i reallønningene på 4,1 prosent for menn og 5,2 prosent for kvinner.

Den offisielle lønnsstatistikken for 4. kvartal 1961 vil ikke foreligge før i mars eller april måned. En reallønnsberegning for hele

Tabell 11. *Gjennomsnittlig timefortjeneste. Kroner.¹⁾*

	Industri		Bygge- og anleggsvirksomhet Menn		
	Menn	Kvinner	I alt	Håndverksbedrifter	
				Fagarb.	Hjelpearb.
1. kvartal 1960	6.28	4.23	7.74	7.21	6.81
2. —→	6.69	4.51	8.25	8.13	7.57
3. —→	6.32	4.25	8.01	7.60	7.36
1. kvartal 1961	6.53	4.37	8.31	7.66	7.24
2. —→	7.02	4.75	8.85	8.49	8.09
3. —→	6.96	4.81	8.83	8.39	7.91

¹⁾ Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

året må av den grunn bygge på anslag over lønnsutviklingen i årets siste kvartal. Tidligere har en med forholdsvis stor nøyaktighet vært i stand til å foreta slike anslag. Virkningene av tariffoppgjøret skaper imidlertid særlig usikkerhet når det gjelder lønnsutviklingen i slutten av 1961. De beregninger som er gjort for hele året må vurderes på bakgrunn av dette.

På grunnlag av de oppgaver som foreligger, ser det ut til at den gjennomsnittlige nominelle inntektsstigningen fra 1960 til 1961 vil ligge på om lag 7,8 prosent for menn og 8,9 prosent for kvinner i industrien. Det vil i så fall gi en reell forbedring på 4,5 prosent for menn og 5,6 prosent for kvinner.

Reallønnsutviklingen siden 1949 vil gå fram av tabell 12.

Tabell 12. *Reallønnsindekser.*

	Timefortjenesten deflatert med leviekostnadsindeksen	
	Industri	
	Menn	Kvinner
1949	100.0	100.0
1950	100.6	101.7
1951	99.0	103.2
1952	101.2	107.1
1953	103.8	109.1
1954	104.5	109.1
1955	109.5	113.2
1956	113.6	118.3
1957	117.8	122.1
1958	117.2	121.4
1959 ¹⁾	119.3	123.2
1960	123.0	126.5
1961 ²⁾	128.5	133.6

¹⁾ Eksklusive full kompensasjon for arbeidstidsforkortelsen.

²⁾ Anslått tall.

For å komme fram til utviklingen av den disponible realinntekt, må en også ta hensyn til endringer i skattebelastningen, idet en ser premiefinansieringen av Alderstrygden, Krigspensjoneringen og Uføretrygden som en form for skatt. Til gjengjeld er det naturlig å trekke Barnetrygden fra de samlede skattebeløp for skattytere med mer enn ett barn.

*Disponibel realinntekt for industriarbeidere.¹⁾
Prosentvis oppgang fra foregående år.*

Tabell 13.

	Skatteklasser I (enslige)	Skatteklasser IV (m+k+2b)
1955	4.1	4.0
1956	3.9	3.6
1957	0.5	2.4
1958	÷ 0.7	÷ 1.0
1959 ²⁾	2.4	3.6
1960	2.6	2.5
1961 (anslag)	3.8	3.2

¹⁾ Disponibel inntekt deflatert med levekostnadsindeksen og justert for skatter og trygdeavgifter.

²⁾ Eksklusive full kompensasjon for arbeidstidsforkortelsen fra 1. mars 1959.

Tabell 13 gir resultatet av en slik beregning for årene fra 1955 til 1961.

For 1961 gjaldt de samme regler og satser i den direkte beskatningen som i 1960. De samlede premier til alders- og uføretrygd var imidlertid høyere i 1961 enn i året før. Dette gir en prosentvis lavere øking i inntekt etter beskatning. Som det går fram av tabell 13 viser beregningene en reell forbedring på 3,8 prosent i skatteklasser 1 og på 3,2 prosent for en industriarbeider i skatteklasser 4.

Arbeidsmarkedet.

For landet under ett var arbeidsmarkedet meget stramt i 1961, og det rådde mangel på arbeidskraft i flere distrikter og næringer. Særlig utpreget var mangelen i de områder av landet der næringslivet er best utbygd. I de svakest utbygde områder var det fortsatt noe ledighet og underbeskjeftigelse i vintermånedene, men i sommerhalvåret var det vanskelig å dekke behovet også der. Til de næringer som har hatt størst vansker med å dekke sitt behov for arbeidskraft hører sjøfarten, byggefagene, industrien og helsepleien.

Den sterke pågangen etter arbeidskraft slo ut i en kraftig øking i tallet på registrerte lønnstakere og en betydelig nedgang i ledigheten i forhold til 1960. Som det går fram av tabell 14 økte tallet på lønnstakere med 23 250 fra 4. til 4. kvartal. Denne økingen må en se på bakgrunn av at det allerede i 1960 var et forholdsvis stramt arbeidsmarked.

Kvartalsvise endringer i tallet på
sysselsatte lønnstakere fra 1960 til 1961.

Tabell 14.

	1—1 kvartal	2—2 kvartal	3—3 kvartal	4—4 kvartal	1960— 1961 gj.sn.
Jordbruk	÷ 2 050	÷ 2 400	÷ 2 500	÷ 2 350	÷ 2 325
Skogbruk	÷ 1 900	÷ 100	÷ 300	÷ 1 650	÷ 988
Fiske og fangst	÷ 1 600	200	50	÷ 200	÷ 388
Industri og bergverk	7 550	8 450	8 400	8 950	8 338
Av dette i:					
Tekstil- og bekledningsindustri	÷ 483	÷ 283	÷ 58	33	÷ 198
Primær jern- og metallindustri	850	817	517	933	779
Skipsindustri	1 567	1 267	1 250	1 667	1 438
Verktøedindustri ellers	3 717	2 933	3 083	2 183	2 979
Treforedlingsindustri	1 017	617	483	67	546
Byggevirksomhet	1 750	950	200	2 050	1 238
Anleggsvirksomhet	÷ 2 400	350	950	1 400	75
Varehandel	5 800	5 850	5 350	5 250	5 563
Offentlig og privat tjenesteyting	6 500	6 650	6 200	6 800	6 538
Andre næringer	500	1 000	1 550	3 000	1 513
I alt	¹⁾ 14 150	20 950	19 900	23 250	19 563

¹⁾ Ekstraordinært arbeid redusert med 2700.

De fleste nye arbeidsplasser ble registrert i industrien der tilveksten fra 4. kvartal kom opp i nesten 9000. Tendensen i retning av tjenesteytende næringer som varehandel og offentlig og privat tjenesteyting er fortsatt meget sterk. Overføringer fra jordbruket fortsetter, og tabellen viser også en reduksjon i tallet på lønnstakere i skogbruk og fiske og fangst.

Ved utgangen av november var det registrert i alt 1 074 600 lønnstakere i landet. Det var 19 000 flere enn samme tid året før.

Det ble i november tilbudt i alt 15 500 nye ledige plasser. 12 800 personer ble formidlet til arbeid gjennom Arbeidsformidlingen.

Ledigheten.

Den registrerte ledighet var meget lav i 1961. I første kvartal utgjorde den vel 23 000 eller 12 000 færre enn året før når en tar hensyn til utviklingen i de ekstraordinære arbeider. I sommerhalvåret ble det bare registrert en helt ubetydelig friksjonsledighet. Mot høsten viste ledigheten igjen en sesongmessig øking, og ved

årets utgang var det igjen registrert 25 500 ledige. Det er 5000 færre enn året før og det laveste ledighetstall på flere år.

For første kvartal 1962 regner Arbeidsdirektoratet med en lavere ledighet enn siste vinter. Anslaget ligger mellom 21 000—22 000 ledige. Reelt innebærer det en nedgang på ca. 4000 fra forrige vinterkvartal og det er 15 000—16 000 lavere enn i 1959.

Virkemidlene i arbeidsmarkedspolitikken.

Både for å øke tilgangen av arbeidskraft til bedrifter som ekspanderer og for å gi den enkelte bedre muligheter for varig sysselsetting, legges det fortsatt stor vekt på tiltak som kan øke arbeidskraftens bevegelighet. En effektiv arbeidsformidling er en avgjørende forutsetning, og etablering av statlig arbeidsformidling er et viktig ledd i dette arbeid.

Av Arbeidsløysetrygdens midler får arbeidstakere dekket reisekostnader om de tar arbeid utenfor sitt hjemsted. I 1960 fikk 13 800 personer i alt 2,1 millioner kroner i slik støtte. Tilskudd vil også bli gitt til personer som i lengre tid må føre dobbel husholdning som følge av arbeidsstedets avstand fra hjemstedet. Videre overveier en å innføre en ordning med starthjelp til visse grupper av arbeidstakere som formidles til arbeid utenfor hjemstedet. Det gis tilskudd til yrkesopplæring, til dekning av opphold ved skolen og reise til og fra den.

Til ekstraordinære yrkesopplæringskurs ble det brukt 4,9 millioner kroner på 3000 personer forrige vinter. For ytterligere å lette overføringen til steder under sterk økonomisk vekst, vil Husbanken ta særlig hensyn til boligbehovet på slike steder i sine utlån.

I løpet av 1960 kom 2500 av arbeidsformidlingens yrkesvalg-hemmelige klienter ut i arbeid, og det ble tatt inn 800 nye ved skoler eller andre opplæringssteder for å dyktiggjøre dem for arbeidslivet.

Ved verkstedsskolene gikk det dobbelt så mange elever i 1961 som 6 år tidligere. Stortinget har samtykket i en ny landsplan for utbygging av verkstedsskoler. Kapasiteten vil bli økt til minst 11 000 helårselever i 1965.

For å motvirke vinterledighet ble det også vinteren 1961—1962 økt vinterdrift ved statens ordinære hovedveianlegg. Til dette formål er det foreslått bevilget 30 millioner kroner. Dette skulle gi 3000 mann arbeid i første kvartal 1962. Det er videre bevilget 5 millioner kroner til vinterarbeid på bygdeveianlegg, og i Statsbudsjettet for 1962 er det dessuten oppført 25 millioner kroner til særlige sysselsettingstiltak.

Forbruk.

Samlet ble det brukt 20 800 millioner kroner til privat forbruk i 1961. Målt pr. innbygger utgjør det nesten 5800 kroner.

I løpende priser steg det private forbruket med 1400 millioner kroner fra 1960 til 1961. Målt i mengder er tilveksten beregnet til 5,5 prosent.

For tredje år på rad har stigningen i det private forbruket vært omtrent like sterk som stigningen i den samlede produksjon. Den årlige økingen har i de siste tre årene ligget på gjennomsnittlig vel 5 prosent eller på om lag det dobbelte av vekstraten for ti-årsperioden fra 1950 til 1960.

Tredjeparten av hele økingen i forbruket, eller nærmere 500 millioner kroner, falt på utgiftsgruppene «reiser og transport» og «utdannelse, litteratur og fornøyelser». Den ekstraordinært sterke økingen for disse utgiftsposter er i det vesentlige en følge av fritt ålsalg og av fjernsynets gjennombrudd. En betydelig stigning var det også i utgiftene til møbler og husholdningsartikler. Utgiftene til matvarer, drikkevarer og tobakk steg relativt lite.

Avbetalingslånene for biler og motorsykler økte i 1961 med ca. 60 millioner kroner. For møbler og andre forbruksvarer var det liten endring i utestående lån. *Tabell 15* gir en sammenlikning mellom prosentvise endringer i det private forbruket og bruttonasjonalproduktet.

*Prosentvis øking fra foregående år i privat forbruk
og i samlet produksjon (bruttonasjonalprodukt).*

Tabell 15.

	Privat forbruk	Bruttonasjonal- produkt
1954	3.8	5.0
1955	3.1	2.3
1956	2.9	5.2
1957	1.7	2.6
1958	0.1	0.1
1959	4.7	4.7
1960	6.3	6.1
1961	5.5	5.6

Ifølge Statistisk Sentralbyrå har økingen i det private forbruket først og fremst sammenheng med inntektsøkingen. Som nevnt

under omtalen av inntektsutviklingen, gikk de samlede inntekter opp med 3000 millioner eller 8,1 prosent. Den samlede lønnssum økte med nesten 9 prosent. *Tabell 16* gir en oversikt over utviklingen av tilgangen på varige forbruksvarer.

Tabell 16. *Tilgang av varige forbruksvarer.*

	1956	1957	1958	1959	1960	1961
Kjøleskap 1000 stk.	60	60	42	54	58	75
Vaskemaskiner » »	63	48	43	41	46	43
Vannvarmere m/kolbe » »	38	35	35	38	43	41
Platekomfyr » »	53	55	52	49	52	53
Strykejern » »	100	92	85	89	72	85
Kjøkkenapparater (mixere) » »	9	10	19	24	48	57
Støvsugere » »	70	61	48	59	50	50
Radiogramofoner » »	20	21	17	19	22	18
Andre radiomottakere » »	84	80	85	81	102	93
Fjernsynsapparater (1000 lisenser)	—	—	1	6	42	61
Sykler 1000 stk.	72	64	59	67	57	58
Motorsykler » »	17	34	22	24	32	30
Personbiler » »	14	21	23	24	36	57

Investeringene

har i de to siste årene steget med nær 20 prosent og nådde et nytt rekordnivå i 1961, ikke bare absolutt sett, men også i prosent av den samlede produksjonsverdi.

«Bruttoinvesteringsraten» har i 1950-årene stort sett ligget mellom 35,5 og 36,5 prosent av produksjonsverdien. Den er for 1961 foreløpig beregnet til 38,4 prosent.

Den sterke økingen faller særlig på skipsfarten der investeringene steg med hele 20 prosent. For andre transportmidler og maskiner økte investeringene med 7 prosent på toppen av rekordnivået fra 1960.

I bygge- og anleggssektoren har ekspansjonen ikke vært så sterk. Endringene i bedriftenes og omsetningsleddenes lagerbeholdninger var imidlertid meget betydelige. De sterke variasjoner i lagrene har gjennom de siste 3—4 år vært et viktig element i konjunkturutviklingen.

Målt i kroner kom de samlede investeringer i fast realkapital og lager opp til 14,8 milliarder eller 1600 millioner kroner mer enn året før. *Tabell 17* viser fordelingen og endringene fra 1960.

Bruttoinvesteringer fordelt etter art.

Tabell 17.

	1961		Reelle endringer 1960—61
	Mill. kr.	Prosent	
Bygg og anlegg.....	6 290	45.0	3.9 %
Maskiner, transportmidler m.v.	4 198	30.0	6.9 %
Skip og båter	3 491	25.0	12.0 %
Bruttoinvestering ekskl. lagerendringer	13 979	100.0	8.5 %
Lagerendringer	850	—	—

Industriens relative andel av de samlede investeringer steg fra 13 prosent i 1959 til vel 16 prosent i 1960. I 1961 økte andelen ytterligere til 17 prosent når lagerinvesteringer holdes utenfor.

Av de samlede investeringer på i alt 14 819 millioner kroner gikk 7892 millioner eller over 53 prosent med til vedlikehold og dekning av slit på realkapitalen. Holder en investeringene i lager utenom, blir nettoinvesteringenes andel enda mindre.

Av investeringene i fast realkapital foregikk 75 prosent i privat regi og 25 prosent offentlig.

Av økingen i nasjonalformuen på i alt 5427 millioner kroner tilfalt 2517 millioner eller 46 prosent forskjellige samfunnsorganer (stat og kommuner) mens resten — eller 2910 millioner tilfalt private.

Av de totale nettoinvesteringene i 1961 på vel 6900 millioner kroner dekket innenlands kapitaltilvekst ca. 78 prosent. Det øvrige ble dekket ved lån i utlandet.

Pengemessige og finansielle forhold.

Det er nær sammenheng mellom den veldige økingen i investeringene og kredittpolitikken i de tre siste årene. Kredittavtalen mellom bankene og myndighetene har i denne tiden ikke satt faste grenser for utlånene, slik det var i de tre foregående år. En har heller tatt sikte på å regulere den private kredittgivning via likviditeten. Det har imidlertid vært lite effektivt. Den samlede utlånsøking til næringslivet var rundt 2200 millioner kroner i 1960 mot gjennomsnittliv 1400 millioner i den foregående fem-årsperioden. I 1961 kom utlånsøkingen opp i 2300 millioner kroner på tross av kreditt-tilstrømmingen i 2. halvår.

Alt i alt var det budsjett som ble vedtatt for 1961 mer ekspansivt enn budsjettet for 1960.

Sammenliknet med hva denne sterke kreditteksjon i 1960 og 1961 betydde for etterspørselspresset, må det ha spilt en mindre rolle at budsjettpolitikken i disse årene gikk i svakt etterspørselsstimulerende retning. For ikke å stimulere virksomheten for sterkt i vår- og sommermånedene, ble det imidlertid tatt forbehold om at nye byggearbeider finansiert over statsbudsjettet, så langt råd var, først skulle settes i gang høsten 1961.

Hovedsummene på statsbudsjettet.

Mill. kroner.

Tabell 18.

	1961 Regnskap	1962 Saldert budsjett
Statens inntekter i alt	6 554	7 353
Statens utgifter i alt	6 023	7 082
Overskudd	531	271
Utlån og gjeldsavdrag (netto)	1 414	1 411
Dekket av kontantbeholdningen eller nye låneopptak	883	1 141
Statens utgifter til:		
1. Driftsutgifter	2 372	2 804
2. Nybygg, anlegg m. v.	1 196	1 353
3. Tilskudd til kommuner og private	2 455	2 926
I alt	6 023	7 082

Ved årsskiftet 1960/61 var det klart at presidentskiftet i Sambandsstatene varslet en mer aktiv motkonjunkturpolitikk. Faren for et alminnelig konjunkturtilbakeslag ute var derfor redusert. Samtidig kom styrken i det innenlandske etterspørselspress etter hvert tydeligere til syne. Det var fare for at den politikk som var lagt opp for 1961 ville bli for ekspansiv. Det ble av den grunn gjennomført en serie «milde bremssetiltak» i februar. Nye og mer vidtgående bremssetiltak ble gjennomført i juli. Juli-tiltakene omfattet først og fremst kredittpolitiske forholdsregler.

Statsbudsjettet for 1962 er blitt lagt opp med sikte på at det skal ha en noe sterkere etterspørselsreducerende effekt enn i 1961. Det er foreslått å heve enkelte særavgifter som retter seg mot det

private forbruket. Budsjettet innebærer en sterk øking i bevilgningene til undervisning og forskning, til veibygging og til utbygging av telefon- og fjernsynsnettet.

Som *tabell 18* viser har en i budsjettet regnet med en betydelig øking både i statens inntekter og utgifter. Budsjettet er gjort opp med et overskudd på 271 millioner kroner. Det er mindre enn regnskapoverskuddet for 1961, men større enn det salderte budsjettet for det året. Budsjettet gjør regning med nye betydelige låneopptak i 1962. Som det går fram av oversikten vil statens samlede inntekter komme opp i nesten 4,7 milliarder og dens inntekter nærme seg 7,1 milliarder i 1962. Av utgiftene vil vel 2,9 milliarder bli tilbakeført til kommuner og private, mens nesten 1,4 milliarder vil gå med til varige investeringer i nybygg, anlegg m. v.

*Innbetalte skatter til stat og kommuner.
Mill. kroner.*

Tabell 19.

	1960	1961	1962
Inntekts- og formuesskatter:			
Stat	1 299	13 55	1 500
Kommuner	2 568	2 900	3 081
Øking i skatteoppkrevernes beholdninger..	66	128	104
Alderstrygd- og krigspensjoneringsavgift....	—	—	—
Andre direkte skatter	121	136	143
Direkte skatter i alt	4 054	4 519	4 828
Tollavgifter	459	480	500
Alminnelig omsetningsavgift	2 041	2 220	2 350
Avgifter på alkohol	478	495	548
—»— tobakk	283	310	325
—»— sjokolade m. m.	91	90	90
—»— bensin og motorkjøretøyer	507	565	667
Andre indirekte skatter	445	444	464
Indirekte skatter i alt	4 304	4 604	4 944
Direkte og indirekte skatter i alt	8 358	9 123	9 772
Trygdepremier	1 598	1 804	1 958
Direkte og indirekte skatter og trygdepremier i alt	9 956	10 927	11 730
Skatter i prosent av bruttonasjonalproduktet	23,4	23,7	
Skatter og trygdepremier i prosent av brutto- nasjonalproduktet	27,9	28,3	

*Gjennomsnittlig timefortjeneste¹⁾ for voksne menn
i bygge- og anleggsvirksomhet.*

Tabell 20.

Kroner pr. time.

	Bygge- og anleggsvirksomhet			Håndverksbedrifter		Entreprenørbedr. (Fagarb. og hj.a.)
	I alt	Byggevirk.	Anleggsvirk.	Fagarb.	Hjelpesarb.	
1949 (gj.sn.)	3.97	3.80	4.86	3.71	3.63	4.23
1960 (gj.sn.)	8.19	7.81	9.44	7.85	7.41	8.42
3. kv. 1960	8.01	7.58	9.18	7.60	7.36	8.24
3. kv. 1961	8.83	8.39	9.87	8.39	7.91	9.08

Prosentvis stigning.

1949—1960	106.3	105.5	94.2	111.6	104.1	99.1
3. kv. 1960—3. kv. 1961	10.2	10.7	7.5	10.4	7.5	10.2

¹⁾ Etter oppgave fra medlemsbedrifter i Norsk Arbeidsgiverforening. Gjennomsnittsfortjeneste på tid, akkord og overtid. Tallene for 1960 og 1961 inkluderer betaling for bevegelige helligdager og kompensasjon for forkortelse av arbeidstiden fra 48 til 45 timer som trådte i kraft fra 1. mars 1959.

Gjennomsnittlig timefortjeneste¹⁾ for voksne menn i industri.

Tabell 21 a.

Kroner pr. time.

	Total	Bergverk	Nærings- og nyt.mid.ind.	Bryggerier og mineralvannf.	Tobakkfabrikker	Tekstilindustri	Skofabrikker	Kledningsindustri	Bygnings-trevareindustri	Møbel- og annen trevareindustri	Treforedlingsindustri	Papir- og pappvareindustri	Grafisk industri	Lær- og lærvareindustri	Kjemisk- og elektrokj. ind.	Jord- og steinvareindustri	Jern- og metallindustri
1949 (gj.sn.) ²⁾ .	3.04	3.08	2.77	2.90	2.97	2.83	3.17	2.92	—	—	2.94	3.10	3.62	3.17	3.26	3.07	3.11
1960 (gj.sn.) ..	6.45	6.96	5.66	5.95	6.17	5.65	6.20	6.02	5.95	6.17	6.38	7.06	7.65	6.02	6.36	6.48	6.81
3. kv. 1960 ...	6.32	6.86	5.55	5.78	5.95	5.50	6.05	5.92	5.86	6.02	6.30	7.03	7.55	5.92	6.21	6.37	6.67
3. kv. 1961 ...	6.96	7.45	6.42	6.78	6.52	6.20	6.60	6.60	6.53	6.62	7.25	7.38	8.28	6.46	6.75	7.02	7.20

Prosentvis stigning.

1949—1960 ...	112.2	126.0	104.3	105.2	107.7	99.6	95.6	106.2	—	—	117.0	127.7	111.3	89.9	95.1	111.1	119.0
3. kv. 1960 — 3. kv. 1961..	10.1	8.6	15.7	17.3	9.6	12.7	9.1	11.5	11.4	10.0	15.1	5.0	9.7	9.1	8.7	10.2	7.9

¹⁾ Etter oppgave fra et utvalg organiserte og uorganiserte bedrifter. Gjennomsnittsfortjeneste på tid, akkord og overtid.

²⁾ Beregnede tall.

Gjennomsnittlig timefortjeneste¹⁾ for voksne kvinner i industri.

Tabell 21 b.

Kroner pr. time.

	Total	Nærings- og ny.mid.ind.	Bryggerier- og mineralvannf.	Tobakk-fabriker	Tekstil-industri	Skofabriker	Klednings-industri	Treforedlings-industri	Papir- og pappvareindustri	Grafisk industri	Lær- og lærvareindustri	Kjemisk industri	Jern- og metall-industri
1949 (gj.sn.) ²⁾	1.98	1.82	2.02	2.02	1.93	2.04	2.01	2.04	—	1.96	—	1.97	2.24
1960 (gj.sn.)	4.33	3.94	4.15	4.76	4.13	4.29	4.41	4.64	4.58	4.65	4.46	4.41	5.09
3. kv. 1960	4.25	3.88	4.10	4.72	4.04	4.19	4.34	4.50	4.50	4.54	4.38	4.30	4.94
3. kv. 1961	4.81	4.61	4.91	5.12	4.63	4.64	4.82	5.35	5.06	5.26	4.77	4.80	5.35

Prosentvis stigning.

1949—1960	118.7	116.5	105.4	135.6	114.0	110.3	119.4	127.5	—	137.2	—	123.9	127.2
3. kv. 1960 — 3. kv. 1961	13.2	18.8	19.8	8.5	14.6	10.7	11.1	18.9	12.4	15.9	8.9	11.6	8.3

¹⁾ Etter oppgave fra et utvalg av organiserte og uorganiserte bedrifter. Gjennomsnittsførtjeneste på tid, akkord og overtid.²⁾ Beregnede tall.

Lønnsutviklingen for enkelte grupper av lønsmottakere.

Tabell 22.

	Tids- enhet	Gjennomsnittslønn Absolutte tall		Prosentvis stigning
		1960	1961	1960—1961
		kr.	kr.	%
<i>Menn:</i>				
Jordbruksarbeidere, sommer ¹⁾	mnd.	531.00	—	—
Skogbruksarbeidere, vinter	dag	40.11	—	—
Industri:				
Voksne arbeidere ²⁾	time	6.45 ³⁾	6.96	7.9
Tekniske funksjonærer ⁴⁾	mnd.	1 846.00	1 960.00	6.7
Kontorfunksjonærer ⁴⁾	»	1 624.00	1 738.00	6.0
Bygge- og anleggsarbeidere ²⁾	time	8.19 ³⁾	8.83	7.8
Losse- og lastearbeidere ²⁾	»	7.82	8.25	5.5
Matroser:				
Utenriksfart ¹⁾ ⁵⁾	mnd.	1 177.00	1 204.00	2.3
Innenriksfart ¹⁾ ⁶⁾	»	935.00	—	—
Arbeidere i landtransport (faste arb.)	time	5.64	6.14	8.9
Varehandel: ⁷⁾				
Kontorfunksjonærer	mnd.	1 531.00	1 614.00	5.4
Butikkfunksjonærer	»	1 095.00	1 133.00	3.5
Lagerfunksjonærer	»	1 138.00	1 187.00	4.3
Kommunale tjenestemenn ⁸⁾	»	1 409.00	—	—
<i>Kvinner:</i>				
Jordbruksarbeidere, sommer ¹⁾	mnd.	307.00	—	—
Industri:				
Voksne arbeidere ²⁾	time	4.33 ³⁾	4.81	11.1
Funksjonærer ⁴⁾	mnd.	951.00	996.00	5.0
Varehandel: ⁷⁾				
Kontorfunksjonærer	»	922.00	952.00	3.3
Butikkfunksjonærer	»	737.00	750.00	1.8
Kommunale tjenestemenn ⁸⁾	»	1 015.00	—	—

1) Til dette kommer kost og løsj.

2) Fra 1. mars 1959 ble arbeidstiden satt ned fra 48 til 45 timer.

3) Kompensasjonen for arbeidstidsforkortelsen er inkludert i det oppgitte tall.

4) 3. kvartal.

4) Pr. 1. september. Lønnsstigningsprosentene er standardberegnet.

5) Mars.

6) November.

7) Pr. 30. april.

8) Pr. 1. januar.

Prisindekser.

Tabell 23.

	Levekostnadsindeksen 1949 = 100		Engrospris- indeksen 1952 = 100
	Total	Matvarer	
1939	63.8	67.9	37
1949	100.0	100.0	67
1950	105.3	108.8	76
1951	121.9	128.5	94
1952	132.9	145.7	100
1953	135.6	147.9	99
1954	141.6	159.7	100.8
1955	142.8	159.5	103.0
1956	148.2	166.9	107.9
1957	152.2	167.3	111.7
1958	159.7	180.3	110.2
1959	163.2	184.9	110.4
1960	163.8	182.3	110.4
1961	168.9	186.6	111.6
1961: 1. kvartal	165.1	180.5	110.5
2. kvartal	167.6	184.7	110.7
3. kvartal	170.1	188.4	111.9
4. kvartal	172.8	192.9	113.1

Prosentvis stigning.

1939—1961	164.7	174.8	201.6
1949—1961	68.9	86.6	66.6
3. kv. 1960—3. kv. 1961	4.0	3.9	1.8

Tariffrevisjonen.

Så omfattende som årets tariffrevisjon har vært, vil det ikke være mulig i dette avsnitt å gi en fullstendig analyse over den. En må derfor innskrenke det til en mer generell oversikt hvor en del av hovedtingene tas med.

Tariffrevisjonen har direkte omfattet om lag 400 000 av Landsorganisasjonens medlemmer. Dertil har det også vært gjennomført indeksregulering innenfor den statlige sektor. Sekretariatet har i året behandlet 673 tariffsaker.

Hovedretningslinjene for tariffrevisjonen i 1961 ble trukket opp av LO's representantskap i møte den 1. desember 1960. Representantskapet gjorde et enstemmig vedtak med følgende konklusjon:

«Representantskapet tilrår de enkelte forbund å si opp gjeldende tariffavtaler og søke gjennomført forbundsvise oppgjør.

Representantskapet vil peke på at forbundene ved utformingen av sine krav og gjennomføringen av tariffrevisjonen i første rekke må ta hensyn til grupper som ligger lavt i det alminnelige reallønnsnivå og som får liten eller ingen del i lønnsglidningen.

Som følge av at det tilrås forbundsvise oppgjør må samtlige forbund ta med følgende av generell karakter i sine tariffkrav:

1. Arbeidstiden.

For alt skiftarbeid (ikke helkontinuerlig) settes arbeidstiden ned til 43 timer pr. uke i gjennomsnitt i løpet av skiftperioden, med full kompensasjon for nedsettelsen.

Hvor det for slikt skiftarbeid ikke kan praktiseres faste spise- eller hvilepauser til en på forhånd fastsatt tid, må de være inklusiv arbeidstiden.

2. Kvinnelønningene.

Det reises krav om lønnsmessig likestilling for kvinner og menn i samsvar med prinsippene i konvensjon nr. 100. Bestemmelser i avtalene som grunner seg på kjønn, må fjernes. Kravene må utformes under omsyn til de enkelte tariffavtalers oppbygging.

3. Ferien.

Feriegodtgjøringen forhøyes med 1 prosent for de som har prosentuell beregning av godtgjøringen, og tilsvarende forhøyelse av ferielønnen for de med fast års-, måneds- eller ukelønn.

4. Godtgjøring for bevegelige helgedager.

Godtgjøring for bevegelige helgedager lik for kvinner og menn, og forhøyes til gjennomsnittsførtjenesten i industrien for begge grupper.

Satsen for unge arbeidere og lærlinger må reguleres i samme forhold. Opptjenings- og tapsreglene i avtalen må endres, slik at de blir i samsvar med de som gjelder for opptjening av lønn for 1. og 17. mai.

5. *Tariffperiodens lengde.*

De nye tariffavtaler kan sluttes med 1 års varighet uten indeksreguleringsbestemmelse.»

Den 10. januar 1961 ble det holdt en konferanse mellom representanter for Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen, hvor en drøftet det tekniske opplegg i forbindelse med tariffrevisjonen. Under disse drøftinger kom en inn på de saker av mer generell karakter som samtlige forbund etter Representantskapets tilråding, ville reise ved denne tariffrevisjon.

Fra denne konferanse ble det satt opp et notat som ble behandlet den 16. januar. Sekretariatet tok drøftingene til etterretning, og valte følgende hovedforhandlingsutvalg: Konrad Nordahl, P. Mentzen, Alf Andersen, Thorleif Andresen, Tor Aspengren, Odin Rønbeck, Karsten Torkildsen, Emil Torkildsen, Kristine Amundsen, Kaare Pehrson, Kjønrik Kjønriksen, Erling Frogner, Gunvald Hauge og Walter Kristiansen.

Dette skulle forhandle generelt med Norsk Arbeidsgiverforening om følgende 4 punkter:

1. Arbeidstiden for alt skiftarbeid — ikke helkontinuerlig.
2. Kvinnelønningene.
3. Feriegodtgjøringen.
4. Godtgjøring for bevegelige helgedager.

Det siste punkt av generell karakter, tariffperiodens lengde, ble overlatt de direkte tariffparter å ta stilling til om det skulle være 1- eller 2-årige tariffavtaler, i så fall med eller uten indeksreguleringsbestemmelse.

Privat næringsliv.

Forhandlingene mellom hovedpartene om de generelle spørsmål tok til den 22. februar med en rekke forhandlingsmøter som ble sluttført 19. juni. Forhandlingene førte til det resultat som går fram av følgende protokoll:

I tiden 22. februar—25 mars og 19. juni 1961 har det vært holdt en rekke forhandlingsmøter vedrørende de generelle krav som NAF og LO har framlagt i forbindelse med tariffrevisjonen 1961.

Til stede:

For Landsorganisasjonen i Norge: Konrad Nordahl, P. Mentzen, Alf Andersen, Thorleif Andresen, Tor Aspengren, Odin Rønbeck, Karsten Torkildsen, Emil Torkildsen, Kristine Amundsen, Kaare Pehrson, K. Kjønriksen, Erling Frogner, Walter Kristiansen, Gunvald Hauge.

Ved behandlingen av likelønsspørsmålet: P. Mentzen, Ragna Karlsen, Gulbrand Brauer, Rudolf Eriksen, Kristine Amundsen, Erling Frogner, Randi Pettersen, Eivind Strømme.

For Norsk Arbeidsgiverforening: A. P. Østberg, Per Tandberg, Rein Henriksen, Reidar Kaarbø, Arne Brath, Iver Høy, Gregor Rasmussen og Trygve Kleppe.

Ved behandlingen av likelønsspørsmålet: A. P. Østberg, Trygve Kleppe, Lars Aarvig, Reidar Bjelke, Frithjof Bjelland, E. Bjørnstad, Knut Isachsen, Sverre Johansen, Tor Seim, Arne L. Thorstenson.

Landsorganisasjonen hadde ved tariffrevisjonen 1961 fremmet følgende generelle krav:

Gjennomføring av likelønnsprinsippet.

Hevning av godtgjøringen og endring av opptjenings- og tapsreglene for helgedager.

Reduksjon av arbeidstiden for 2-skiftarbeid og diskontinuerlig 3-skiftarbeid til 43 timer pr. uke.

Hevning av feriegodtgjøringen.

Avtaleperiodens lengde.

Norsk Arbeidsgiverforening hadde ved årets tariffrevisjon framsatt følgende generelle krav:

Konsentrasjon av tariffavtalenes utløpstid.

Felles regler for godtgjøring for helgedager og 1. og 17. mai.

Gjennomføring av 14 dagers lønningsperiode.

Avtaleperiodens lengde.

Med hensyn til følgende av de ovenfor nevnte krav:

A. Likelønnsprinsippet.

B. Godtgjøring for helgedager og 1. og 17. mai.

C. Utredning av spørsmålet om konsentrasjon av tariff-avtalenes utløpstid.

D. Tariffavtalenes varighet,

er forhandlerne blitt enige om følgende forslag:

A. Rammeavtale om gjennomføring av likelønnsprinsippet.

I forbindelse med tariffrevisjonen 1961 har Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen i Norge hatt inngående drøftelser om likelønsspørsmålet. Begge hovedorganisasjoner er på det rene med at spørsmålet er vanskelig å løse både av økonomiske og tarifftekniske grunner. De er derfor klar over at det vil ta tid å erstatte de nåværende lønssystemer med nye.

NAF og LO er enig om følgende:

- I. Det gjennomføres en endring av tariffavtalene således at lønningene ikke lenger fastsettes særskilt for kvinner og menn, men i stedet etter arten av det arbeid som utføres. Arbeiderne i de forskjellige industrier, fag og bedrifter plasseres i lønnsgrupper etter dette prinsipp.
- II. Det tekniske grunnlag for en slik endring tilrettelegges og gjøres ferdig i løpet av inneværende tariffperiode ved forhandlinger mellom partene i hver enkelt tariffavtale.
- III. Den lønsmessige tilpasning avtales ved tariffrevisjonene, første gang ved revisjonen i 1963. Med hovedorganisasjonenes samtykke skal det dog i spesielle tilfelle være anledning til å begynne lønnstilpasningen allerede i inneværende tariffperiode når det tekniske forarbeid er avsluttet. For øvrig skal tilpasningen gjennomføres skrittvis, i mest mulig jevn takt, og under hensyn til produktivitetsutviklingen. Den skal være tilendebrakt innen utgangen av 1967.

Hovedorganisasjonene er dog enige om at de forskjellige bransjer bør bestrebe seg på å innkorte denne frist i de tilfelle hvor kvinner og menn som hovedbeskjeftigelse utfører identisk likt arbeid i samme

bedrift. I disse tilfelle skal den lønsmessige tilpasning begynne allerede i inneværende tariffperiode.

- IV. Partene er enige om at man ved den lønsmessige tilpasning skal ta hensyn til nødvendigheten av lønnsdifferensiering ut fra en samlet vurdering av arbeidets art, de kvalifikasjoner som trengs for å utføre det, de forhold arbeidet utføres under og andre faktorer som er med på å bestemme verdien av arbeidsinnsatsen i den grad disse ikke strider mot likelønnsprinsippet.

Merknad:

Det forutsettes at likelønnskrav som framlegges under årets tariffrevisjon stemmer overens med ovennevnte forhandlingsresultat.

I de tilfelle som er nevnt i III, 2. ledd, er det dog adgang til å ta de lønsmessige problemer opp til behandling ved denne tariffrevisjon.

B. Godtgjøring for helgedager og 1. og 17. mai.

Avtalen av 1958 prolongeres med følgende endringer:

A-ordningen.

Innledningen uforandret.

Punkt 1, uforandret.

Punkt 2, uforandret.

Punkt 3.

Rett til godtgjøring har arbeider som har hatt sammenhengende ansettelse ved samme bedrift i minst 1 måned forut for helgedagen. Når det gjelder denne opptjening, regnes de 3 helgedager i påsken som en enhet og de 2 helgedager i julen sammen med nyttårsdag som en enhet. Ansettelsestiden i tilknytning til julen regnes tilbake fra nyttårsdag og i forbindelse med påsken fra 2. påskedag.

2. ledd, utgår.

Punkt 4.

- a) Retten til godtgjøring tapes hvis arbeideren forsømmer sitt arbeid virkedagen før og virkedagen etter helgedagen.
- b) Retten tapes også hvis arbeideren forsømmer sitt arbeid enten virkedagen før eller virkedagen etter helgedagen, med mindre fraværet skyldes tjenestefrihet med arbeidsgiverens samtykke, ferie, legitimert sykdom, varetakelse av offentlig ombudsplikt eller annen uforskyldt fraværsgrunn.

Merknad:

Retten til godtgjøringen tapes ikke for helgedager som faller innenfor tidsrom hvor arbeideren har ferie eller er permittert på grunn av driftstans, men reglene ovenfor følges for så vidt angår fravær siste virkedag før og første virkedag etter slik ferie- eller permisjonstid.

Punkt 5, uforandret.

Punkt 6, godtgjøringen er for

- a) mannlige arbeidere som etter vedkommende tariffavtale har krav på lønn som voksen arbeider kr. 40.00 pr. dag
- b) Kvinnelige arbeidere som etter vedkommende tariffavtale har krav på lønn som voksen arbeider > 33.00 > >
- c) Unge arbeidere og lærlinger, mannlige og kvinnelige .. > 16.50 > >

Merknad:

I bedrifter med 5 dagers uke og 9 timers dag er satsene:

a) Menn	kr. 42.50 pr. dag
b) Kvinner	» 35.00 » »
c) Unge arbeidere og lærlinger	» 17.50 » »

Punkt 7, uforandret.

Protokolltilførsel vedrørende punkt 3 utgår.

Protokolltilførsler:

1. Under henvisning til § 3 i lov om 1. og 17. mai av 26. april 1947, er organisasjonene enige om følgende:

Betalingen for 1. og 17. mai skal innenfor den enkelte bedrift for voksne mannlige arbeidere fastsettes tilsvarende bedriftens gjennomsnittlige timefortjeneste for disse arbeidstakere under ett, såfremt partene ikke blir enige om en gruppevis beregningsmåte. For voksne kvinnelige arbeidere fastsettes betalingen tilsvarende den gjennomsnittlige timefortjeneste i bedriften for disse arbeidstakere, med mindre partene blir enige om en annen beregningsmåte. Som beregningsperiode skal siste kvartal som det på bedriften foreligger statistikk for, legges til grunn, hvis man ikke blir enig om en annen beregningsperiode.

For unge arbeidere og lærlinger gjelder den under pkt. 6 c) nevnte sats.

2. Hvis partene i enkelte tariffområder i tariffperioden avslutter gjennomføringen av likelønnsprinsippet, skal dette prinsipp også gjøres gjeldende for helligdagsgodtgjøringen.

B-ordningen.

(B-ordningen gjelder innenfor overenskomstområder hvor arbeiderne erfaringsmessig ofte ikke oppnår 1 måneds sammenhengende tjeneste hos samme arbeidsgiver.)

Til erstatning for arbeidsfortjeneste utbetales time-, dag- eller akkordlønte arbeidere som ikke er i ordinært arbeid på de nedenfor nevnte dager, en godtgjøring etter disse regler:

1. Godtgjøringen betales for nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, 2. påskedag, Kristi Himmelfartsdag, 2. pinsedag samt 1. og 2. juledag når disse faller på en ukedag som etter fast arbeidsordning i bedriften ellers ville vært vanlig virkedag.
2. Arbeidsgiveren avsetter et beløp for hver arbeidet time på
 - a) 22 øre for voksne menn.
 - b) 15 øre for voksne kvinner.
 - c) 7,5 øre for unge arbeidere og lærlinger (mannlige og kvinnelige).

De avsatte beløp inntår i bedriften og oppspares til periodevis utbetaling. Beløp som er avsatt for arbeid i tiden etter 15. august til årets slutt, utbetales i forbindelse med julen, senest 14 dager etter nyttårsdag. Beløp som er avsatt i tiden fra 1. januar fram til 2. påskedag, utbetales i forbindelse med påsken, senest 14 dager etter 2. påskedag. Beløp som er opptjent fra 3. påskedag til 15. august, utbetales senest 14 dager etter denne dato. I disse beløp gjøres eventuelt fradrag etter reglene under punkt 3.

Hvis en arbeider slutter i bedriften før disse utbetalingsdager, skal

vedkommende ha det oppsparte beløp — eventuelt redusert i henhold til punkt 3 — utbetalt sammen med sluttoppgjøret.

3. a) Den oppsparte helgedagsgodtgjøring reduseres med kr. 40.00 pr. helgedag for menn, kr. 33.00 pr. helgedag for kvinner og kr. 16.50 pr. helgedag for unge arbeidere, hvis arbeideren forsømmer sitt arbeid virkedagen før og virkedagen etter helgedagen.
- b) Retten til godtgjøring tapes på samme måte som nevnt under punkt a), også hvis arbeideren forsømmer sitt arbeid enten virkedagen før eller virkedagen etter helgedagen, med mindre fraværet skyldes tjenestefrihet med arbeidsgiverens samtykke, ferie, legitimert sykdom, varetakelse av offentlig ombudsplikt eller annen ufor skylt fraværsgrunn.

Merknad:

Retten til godtgjøring tapes ikke for helgedager som faller innenfor tidsrom hvor arbeideren har ferie eller er permittert på grunn av driftsstans, men reglene ovenfor følges dog for så vidt angår fravær siste virkedag før og første virkedag etter slik ferie- eller permisjonstid.

- c) Fravær i forbindelse med jul og nyttår fører til tap i den godtgjøring som utbetales ved årets slutt. Fravær i forbindelse med påsken fører til tap i den godtgjøring som utbetales etter påske. Fravær i forbindelse med 1. og 17. mai, pinse og Kristi Himmelfartsdag fører til tap i den godtgjøring som utbetales etter 15. august.
4. Godtgjøringen regnes som en del av arbeidsfortjenesten og tas med ved beregningen av feriegodtgjøringen. Den regnes ikke med ved beregningen av tillegg for overtidsarbeid.

Protokolltilførsler:

1. Forutsetningen for de under punkt 2 nevnte satser er at det i punkt 2 fastsatte oppsparingsystem også skal anvendes for 1. og 17. mai. NAF og LO er derfor under henvisning til § 3 i lov om 1. og 17. mai av 26. april 1947, enige om at den under punkt 2 fastsatte oppsparingsordning også skal komme til anvendelse på 1. og 17. mai.
2. Hvis partene i enkelte tariffområder i tariffperioden avslutter gjennomføringen av likelønnsprinsippet, skal dette prinsipp også gjøres gjeldende for helgedagsgodtgjøringen.

Merknad til punkt 4 i avtalen av 1958 utgår.

Den spesielt avtalte ekstragodtgjøring for skiftarbeideres arbeid på helgedager forhøyes fra kr. 10.35—13.00.

Ikrafttredelsen av de nye regler om godtgjøring for helligdager og 1. og 17. mai fastsettes ved tariffrevisjonen for hvert enkelt fag.

C. Utredning av spørsmålet om konsentrasjon av tariffavtalenes utløpstid.

NAF og LO er enige om å nedsette et utvalg med representanter for begge organisasjoner, for i løpet av tariffperioden på helt fritt grunnlag å utrede spørsmålet om gjennomføring av felles utløpstid for samtlige tariffavtaler mellom NAF og LO og deres underorganisasjoner.

D. Tariffavtalenes varighet.

Varigheten for de tariffavtaler som løper ut ved månedsskiftet mars—april til og med månedsskiftet april—mai («april- og maifagene») skal være 2 år. Det inntas ikke indeksreguleringsbestemmelser i tariffavtalene. I stedet bestemmes at alle lønninger som er fastsatt i kroner og øre skal forhøyes med 4 prosent fra 1. april 1962 for aprilfagene og fra 1. mai 1962 for maifagene.*)

For arbeidere på tidlønn i normallønnsfagene skal dog foranstående tillegg utgjøre minst 20 øre pr. time (kr. 9.00 pr. uke) for dem som etter vedkommende tariffavtale lønnes som voksne mannlige arbeidere og 15 øre pr. time (6.75 pr. uke) for dem som lønnes som voksne kvinnelige arbeidere.

Partene innenfor et tariffområde har adgang til å avtale et veiet gjennomsnittlig øretillegg pr. 1. april eller 1. mai 1962 i stedet for ovennevnte 4 prosent.

Organisasjonene er enige om at foranstående forslag A, B og C skal inntas i forhandlings- eller meklingsforslag for samtlige tariffavtaler mellom NAF og LO som har utløp i 1961.

Punkt D inntas i alle forslag for aprilfagene og maifagene. De generelle krav som er nevnt innledningsvis og som det ikke er oppnådd enighet om, anses frafalt ved årets tariffrevisjon og skal ikke av noen av partene reises på ny ved revisjonen av de enkelte tariffavtaler i 1961.

A. P. Østberg
Trygve Kleppe

Konrad Nordahl
P. Mentsen

Forhandlingene om kvinnelønningene ble ført av et spesielt utvalg som fra vår side besto av Gulbrand Brauer, Norsk Tekstilarbeiderforbund, Rudolf Eriksen og Kristine Amundsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Erling Frogner, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Randi Pettersen, Norsk Tobakkarbeiderforbund, Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund samt Ragna Karlsen og P. Mentsen fra Landsorganisasjonen.

I tilslutning til forhandlingene om de generelle krav sendte forbundene inn sine spesielle krav, og forhandlinger ble etter hvert opptatt mellom partene.

De første spesielle forhandlinger som tok til, gjaldt Norsk Jernbaneforbunds overenskomster vedrørende A/S Bilruta Os—Bergen og Bergen—Hardanger Billag A/S. I sammenheng hermed ble det tatt opp antesiperte forhandlinger med Rutebileiernes Arbeidsgiverforening i Norsk Arbeidsgiverforening vedrørende rutebiloverenskomstene, unntatt Oslo og omegn. Ved forhandlinger ble det enighet om forslag til nye overenskomster som ble vedtatt av par-

*) Uttrykket lønninger i kroner og øre fortolkes som tidligere.

tene. Disse overenskomster ble gjort gjeldende fra 1. mars 1961 til 31. desember 1962 uten indeksreguleringsbestemmelse, men med et tillegg på *kr. 10.00* pr. uke med virkning fra 1. januar 1962.

Forhandlinger vedrørende Norsk Sjømannsforbund og Redernes Arbeidsgiverforening om revisjon av overenskomsten for innenriksfarten ble sluttført 10. mars, hvor partene kom fram til et forslag som ble vedtatt ved svarfristens utløp 4. april. Overenskomsten ble gjort gjeldende i 2 år fra 1. april 1961 til 31. mars 1963 uten indeksreguleringsbestemmelse, men med et innebygd tillegg med virkning fra 1. april 1962.

Forhandlingene mellom Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Mekaniske Verksteders Landsforening vedrørende Verkstedsoverenskomsten resulterte i et meklingsforslag som ble satt fram 28. mars 1961. Dette meklingsforslag innebar 2-årig tariffavtale uten indeksreguleringsbestemmelse, men med et innebygd tillegg på 4 prosent med virkning fra 1. april 1962. Ved avstemningsfristens utløp viste det seg at meklingsforslaget ble forkastet av arbeiderne. Det ble da gjort kjent at arbeidsstans kunne inntre 4. mai. Etter anmodning fra statsministeren ble arbeidsstansen utsatt til 15. mai, og det ble opptatt nye forhandlinger. Disse resulterte i noen endringer i det tidligere nevnte meklingsforslag, og ny avstemning ble foretatt. Etter ny avstemning ble så forslaget med de foretatte endringer vedtatt av begge parter.

For de øvrige vårfag som det etter hvert ble opptatt forhandlinger og meklinger for, ble avtalene gjort 2-årige uten indeksreguleringsbestemmelse, men med et innebygd tillegg på 4 prosent. Dermed kan en si at hovedlinjene vedrørende avtaleperiodens lengde og reguleringsforholdet var fastlagt for hele årets tariffrevisjon.

På alle områder var det imidlertid ikke mulig å få tariffrevisjonen brakt i havn uten åpne konflikter. Den første streik som ble satt i verk, gjaldt Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds overenskomst vedrørende trelastbrukene. Uten at partene kom til enighet hverken ved forhandlinger eller mekling, ble arbeidsstans satt i verk den 7. mai. Arbeidsstansen varte til den 7. juni, da et meklingsforslag ble vedtatt av begge parter. Denne arbeidsstans medførte 86 400 tapte arbeidsdager.

Den 14. mai ble streik satt i verk vedrørende rutebilsekskapene i Oslo og omegn. Streiken varte til den 29. mai, da et meklingsforslag ble vedtatt av partene. Streiken medførte 7059 tapte arbeidsdager.

Meklingsforslaget vedrørende gruveindustrien, Norsk Arbeidsmandsforbund, ble forkastet av arbeiderne, og åpen konflikt ble satt i verk den 5. juni og varte til den 9. juli. 137 220 arbeidsdager gikk her tapt.

Forslaget vedrørende tariffavtalen for gummivarefabrikkene ble også forkastet av arbeiderne. Arbeidsstans ble satt i verk den 11. juni og varte til den 13. juli. Arbeidsstansen medførte 60 984 tapte arbeidsdager.

Tariffrevisjonen vedrørende sprengstoffindustrien førte også til åpen konflikt som varte fra den 13. august til den 9. september med 16 248 tapte arbeidsdager.

Likeså ble det åpen konflikt ved Kunstsilkefabrikken, Notodden. Denne varte fra den 23. august til den 29. september. Antall tapte arbeidsdager var 6006.

Tariffrevisjonen vedrørende Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Handelens Arbeidsgiverforening var meget vanskelig. Etter at et framsatt meklingsforslag var blitt forkastet av funksjonærene, ble streik satt i verk den 9. november. Den varte til den 19. november, da et nytt forslag ble vedtatt av begge parter. Arbeidsstansen medførte 63 000 tapte arbeidsdager.

Det har dessuten vært åpen konflikt vedrørende følgende tariffrevisjoner:

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, sjokoladeindustrien. Konflikten varte fra den 2. oktober til den 4. oktober med 4386 tapte arbeidsdager, samt ved gjær- og spritfabrikkene, hvor konflikten varte fra den 5. november til den 26. november med 2664 tapte arbeidsdager.

Norsk Transportarbeiderforbund, Bergen Handelsstands Forening, fiskerigruppen. Det var åpen konflikt fra 23. juni til 22. juli. Antall tapte arbeidsdager var 4498.

Norsk Transportarbeiderforbund, Kvalsundferjen, Hammerfest. Åpen konflikt varte fra 16. september til 25. september med 72 tapte arbeidsdager.

Alt i alt har disse åpne konflikter omfattet 21 800 lønnstakere med tilsammen 388 537 tapte arbeidsdager.

Foruten de foran nevnte revisjoner som førte til konflikter, var det ellers på mange andre områder også vansker med å få tariffoppgjørene brakt i havn. I første rekke hadde disse vansker sammenheng med den prisstigning som satte inn allerede ved begynnelsen av året, og som førte til at indekstallet pr. 15. mars steg til 166 poeng, hvilket var en stigning på 6 poeng fra utgangspunktet 160, hvoretter det kunne kreves indeksregulering i samsvar med indeksbestemmelsen i fellesoppgjøret av 1958. Straks indekstallet pr. 15. mars ble offentliggjort i april, sendte Landsorganisasjonen sålydende brev til Norsk Arbeidsgiverforening:

«Fellesforslaget 1958 — indeksregulering.

Ifølge Statistisk Sentralbyrås melding om indekstallet pr. 15. mars, viser dette en stigning til 166.07 poeng. Dermed er indekstallet steget med 6 poeng eller 3,8 prosent fra siste gang lønningene ble regulert.

I henhold til fellesforslaget av 1958 har da Landsorganisasjonen i Norge tariffrett til å stille krav om regulering av lønningene.

I den anledning ber vi om et forhandlingsmøte innenfor den frist som gjelder i Hovedavtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen. På dette forhandlingsmøtet vil det bli framsatt krav om kompensasjon for prisstigningen.»

Forhandlinger om indeksregulering ble opptatt den 26. april og sluttført den 27. april. I forhandlingene deltok foruten representanter fra Landsorganisasjonen også representanter fra de forbund hvis tariffområder ble berørt av indeksforhandlingene. I forhandlingene ble det oppnådd enighet, og det ble oppsatt sådan protokoll:

«(Den endelige protokoll.)

Ar 1951, 26. og 27. april holdtes forhandlingsmøte mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen i Norge i anledning av at indekstallet pr. 15. mars var steget til 166.

Til stede for:

Landsorganisasjonen: Nordahl, Mentsen, Andersen, Andresen (bare 26. april), LO.

Eriksen, Bekleddningsarbeiderforbundet (26. april). Lønseth, Musikerforbundet. Remme, Skinn- og Lærarbeiderforbundet. Kristiansen, Arbeidsmandsforbundet, Strømmen, Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbundet. Axelsen, Treindustriarbeiderforbundet. Klafstad, Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet. Frogner, NNN. Torkildsen, Kjemisk Industriarbeiderforbund. Kjøniksen, Transportarbeiderforbundet. Øyan, Sjømannsforbundet. Nordhagen, Gullmedarbeiderforbundet. Kjelsrud, Skog- og Landarbeiderforbundet (26. april). Hannestad, NFATF.

Arbeidsgiverforeningen: Østberg, Fugelli, Tandberg, Kaarbø, (bare 26. april) Brath, Rasmussen, Høy og Kleppe.

LO's representanter henviste til at indekstallet pr. 15. mars var 166, hvilket var en stigning på 6 poeng fra utgangspunktet for indeksreguleringsbestemmelsen, 160. De henviste til brev av 20. april d.å. hvori det ble stilt krav om kompensasjon for prisstigningen. De presiserte at kravet gikk ut på en forhøyelse av lønningene med 3,75 prosent, men således at det ble gitt et øre-tillegg likt for kvinner og menn, likt for alle fag og likt for tidlønns- og akkordarbeidere. Dette krav utgjorde 22 øre pr. time for voksne kvinner og menn, 11 øre pr. time for unge arbeidere og lærlinger, tilsvarende for års-, måneds- og ukelønte og 3,75 prosent i de tilfelle hvor prosentuell regulering må foretas.

Etter at saken var drøftet mellom partene, ble de enig om følgende for de overenskomster som utløper etter 15. mai 1961:

- I. a) For voksne kvinner og menn gis et tillegg på 17 øre pr. time. Hvorvidt vedkommende skal ansees som voksne kvinnelige eller mannlige arbeidere, avgjøres etter bestemmelsene i vedkommende tariffavtale. For akkordarbeideres vedkommende utbetales disse 17 øre som tillegg pr. arbeidet time til akkordfortjenesten. Ved tariffrevisjonen innreguleres tillegget i akkordsatsene etter avtale mellom partene.

- b) Unge arbeidere og lærlinger gis et tillegg på 9 øre pr. time.
 - c) For års-, måneds- og ukelønte gis et tilsvarende tillegg.
 - d) For de arbeidere som etter lov eller tariffavtale har en annen arbeidstid enn 45 timer pr. uke, er beregningsgrunnlaget 45 timer.
 - e) Grensetallene (takene) i fellesforslaget punkt C forhøyes med 17 øre pr. time for timelønte og tilsvarende for års-, måneds- og ukelønte.
 - f) Der hvor det må foretas prosentuell regulering, skal prosentsatsen være 3,0.
- II. Ovennevnte tillegg er å anse som en del av tariffrevisjonen for de fag hvis tariffavtaler løper ut etter 15. mai 1961. Tilleggene gjøres gjeldende fra og med begynnelsen av første lønnsperiode etter 19. april 1961, og for månedslønte fra 15. april 1961.

A .P. Østberg
Trygve Kleppe

Konrad Nordahl
P. Mentsen
Alf Andersen.»

Som foran nevnt, fortsatte prisstigningen og da indekstallet pr. 15. september ble offentliggjort den 19. oktober, viste det seg at det var steget til 172 poeng, altså med 6 poeng siden den sist foretatte regulering på grunnlag av marstallet. Dette førte med seg at en igjen kunne reise krav om regulering for de tariffavtaler som hadde utløp senest i året. Vi sendte derfor den 20. oktober sålydende brev til Norsk Arbeidsgiverforening:

«Indeksregulering på grunnlag av indekstallet 172.

Det indekstall — 172 poeng — som ble offentliggjort i går, viser seg å ha steget med 6 poeng siden den sist foretatte indeksregulering på grunnlag av indekstallet pr. 15. mars d. å.

I samsvar med dette må vi anmode om at det blir foretatt indeksregulering for samtlige tariffavtaler som har utløp etter 19. oktober d. å., for så vidt disse avtaler ikke er sagt opp og partene er kommet i forhandlingsposisjon.

Så vidt vi kan skjønne, må indeksregulering kunne foretas på linje med det som er fastsatt i protokollen mellom Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening av 26. og 27. april d. å.»

Arbeidsgiverforeningen svarte at den var villig til å komme tilbake til saken så snart den var behandlet i NAF's sentralstyre. Forhandlingene ble så tatt opp 28. oktober. Det viste seg da at av de tariffavtaler som var utløpt etter 19. oktober, var det bare for to partene ikke var kommet i forhandlingsposisjon. Det gjaldt tariffavtalene for sildoljefabrikkene og losse- og lastearbeiderne i Nord-Norge. Den protokoll som ble satt opp i forhandlingsmøtet 28. oktober mellom NAF og LO har sådan konklusjon:

«Etter å ha drøftet saken, enedes partene om at istedenfor å gjennomføre indeksregulering, skal arbeiderne ved sildoljefabrikkene og ekspeditørene i Nord-Norge med virkning fra 1. november få et forskudd på 20 øre pr.

time på det tariffoppgjør som vil følge senere i år. Direktør Østberg meddelte i den anledning at NAF var rede til å begynne forhandlingene for sildoljefabrikken snarest mulig i november og for sjøtransporten i Nord-Norge så snart forhandlingene for sjøtransporten i Sør-Norge var avsluttet.▪

Når det gjaldt tariffrevisjonen innenfor Norsk Arbeidsgiverforening, kan en som en generell betraktning si, at en av de aller vanskeligste var for transportfagene. Først og fremst gjaldt det landsoverenskomsten for landtransporten og overenskomsten for sjøtransporten (losse- og lastearbeiderne). Vanskelighetene her hadde sin bakgrunn i at innen landtransporten er det praktisk talt ingen akkord (akkordvolumet ca. 10 prosent). Arbeiderne hadde således stått på sine normallønnssetser fastsatt i 1956 og bare siden fått de reguleringer som fulgte med fellesoppgjøret i 1958. De var derfor blitt liggende etter i den lønnsutvikling som hadde funnet sted. Det lyktes imidlertid etter lange og omfattende forhandlinger og meklinger å komme fram til et forslag som ble vedtatt av begge parter.

Tariffoppgjøret for meieriene var også svært vanskelig, og det holdt på å komme til åpen konflikt. Det lyktes imidlertid å avverge den i siste liten. Hadde konflikt brutt ut her, hadde det utvilsomt blitt store vansker med melkeleveransen til bl. a. sykehus, spebarn, gamle osv.

Tariffrevisjonen for kommunene.

Samtlige tariffavtaler med Norges Byforbund — Norges Herredsforbund, Forhandlingsorganisasjonen, ble sagt opp av de interesserte forbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund. Det ble også av forbundene foretatt plassoppsigelse. Tariffrevisjonen omfattet 27 000 arbeidstakere i Norsk Kommuneforbund, 4100 arbeidstakere i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og 560 arbeidstakere i Norsk Arbeidsmandsforbund. Etter forutgående forhandlinger ble meklingsforetatt, og den 30. mai ble meklingsforslag satt fram av Riksmeglingsmannens kontorsjef, Magnus Bjerkholt. Forslaget var enstemmig anbefalt av begge parter forhandlingsdelegasjoner, og ble ved svarfristens utløp den 30. juni vedtatt på begge sider, på vår side av samtlige tre forbund.

Tariffrevisjonen i skogbruket.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund sa opp tariffavtalen med Skogbrukets Arbeidsgiverforening til utløpsfristen den 31. august. Det ble også foretatt plassoppsigelse. Etter langvarige forhandlinger

og meklinger satte Riksmeglingsmannen den 23. oktober fram forslag som ble anbefalt av begge parter forhandlere. Ved svarfristens utløp den 15. november viste det seg at forslaget var forkastet på begge sider.

Representanter for partene ble så kalt inn til statsråd Cappelen, som foreslo at tvisten i skogbruket skulle avgjøres av frivillig lønnsnemnd. Statsråd Cappelens forslag ble sendt ut til avstemning blant medlemmene, men ved svarfristens utløp var også dette forslag blitt forkastet. I samråd med Sekretariatet ble arbeidsstans varslet satt i verk ved arbeidstidens slutt den 9. desember.

Saken ble nå tatt opp til behandling i regjeringskonferanse, og den 8. desember sendte Kommunal- og Arbeidsdepartementet slikt brev til Norsk Skog- og Landarbeiderforbund med gjenpart til Landsorganisasjonen:

«Tariffrevisjonen i skogbruket.

For å avverge arbeidsstans i skogbruket er det i statsråd i dag fremmet proposisjon til Stortinget om at arbeidstvisten i skogbruket blir løst av Rikslønnsnemnda som tvungen lønnsnemnd. Departementet har bedt Stortingets Presidentskap om at proposisjonen må bli behandlet hurtigst mulig.

Under disse omstendigheter tillater departementet seg å henstille til den ærede organisasjon om ikke å iverksette den varslede arbeidsstans.

Gjenpart av dette brev er sendt Landsorganisasjonen i Norge og Skogbrukets Arbeidsgiverforening.»

Både LO's sekretariat og forbundsstyret behandlet departementets brev samme dag. Forbundsstyret som satt samlet i møte da brevet kom, gjorde mot en stemme sådant vedtak:

«Forbundsstyret tar meldingen om tvungen lønnsnemnd til etterretning, og har i samråd med LO besluttet at den bebudede arbeidsstans ikke settes i verk.»

Etter dette ble det gitt varsel både over radio og i rundskriv til forbundets avdelinger om at arbeidsstansen ikke skulle settes i verk, idet saken skulle undergis behandling i Lønnsnemnda. Ved årsskiftet var ennå ikke saken behandlet, men kommer opp umiddelbart på nyåret. Tariffrevisjonen i skogbruket er den eneste tvist som ved årets tariffrevisjon ble undergitt tvungen lønnsnemndsbehandling.

Foruten de foran nevnte saker kunne det være en hel del til som var verd å nevne, men de fleste vil gå fram av de forskjellige forbunds beretninger.

Når det gjelder det faktiske resultat av årets tariffoppgjør, viser en til særskilt avsnitt i beretningen i oversikten fra vårt økonomiske kontor.

Indeksregulering for statens tjenestemenn og arbeidere.

For statens tjenestemenn er det også blitt foretatt indeksregulering i dette året. I lønnsregulativet for tjenestemennene ble det ved meklingsmannens forslag av 29. april 1960 fastsatt sådan indeksreguleringsbestemmelse:

«IV.

- a) Basistallet for indeksen for de samlede levekostnader skal ved dette lønnsoppgjør være 163,0.
- b) Når Statistisk Sentralbyrås indekstall for de samlede levekostnader viser stigning eller fall på minst 5 hele poeng i forhold til basistallet 163,0, kan partene kreve opptatt forhandlinger om regulering av lønningene.
- c) Hvis et indekstall som offentliggjøres 6 måneder eller senere etter at regulering har funnet sted i henhold til punkt b), har steget eller falt med minst 5 hele poeng sammenliknet med det indekstall som dannet grunnlaget for forrige regulering, kan partene kreve opptatt forhandlinger etter punkt b).
- d) Bestemmelsene i punkt c) gjelder videre hvis indekstallet etter at regulering har funnet sted i henhold til punkt c), på ny skulle stige eller falle med minst 5 hele poeng.
- e) Hvis partene ikke blir enig ved forhandlinger om hel eller delvis regulering etter bestemmelsene i b)—d), kan den av partene som har framsett kravet, innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning si opp avtalen med 1 måneds varsel for å søke gjennomført en lønnsregulering innenfor den ramme som er angitt ovenfor.

Merknad:

Partene er enig om at indeksbestemmelsens punkt b) ovenfor er slik å forstå at hvis indekstallet — avrundet til nærmeste tiendel — stiger til minst 168,0 eller synker til minst 158,0 kan partene kreve opptatt forhandlinger om regulering av lønningene.»

Da indekstallet for juni ble offentliggjort 18. juli, var det steget slik at det fra tjenestemennenes side kunne kreves regulering. Statstjenestemannskartellet reiste i samband med Statstjenestemannsforbundet og Embetsmennenes Landsforbund i skriv av 18. juli sådant krav overfor Lønns- og Prisdepartementet:

1. Tjenestemennene skal med virkning fra 15. juli 1961 gis full kompensasjon for den prisstigning som har funnet sted.
2. Vi forutsetter
 - a) at satsene i Statens Lønnsregulativ, herunder sjefsregulativet, blir regulert i samsvar med dette krav,
 - b) at de lønninger som er fastsatt for aspiranter undergis samme regulering,
 - c) at alle faste tillegg og liknende godtgjøringer forhøyes tilsvarende,
 - d) at det foretas regulering av lønningene for poståpnere og landpostbud i Postverket, for stasjonsholdere og landtelefonister i Telegrafverket, for distriktsjordmødre og underordnede sykehusleger ved

- statens helseanstalter, i samsvar med de endringer som er nevnt i punkt 1,
- e) at pensjonene, herunder statsarbeidertrygden, forhøyes tilsvarende den forhøyelse tjenestemennene får og fra samme tidspunkt,
 - f) at alle satser i overenskomster som følger Statens Lønnsregulativ undergis samme regulering.»

Forhandlingene ble opptatt 19. juli og sluttført 21. juli. Det ble da oppnådd enighet og satt opp sådan protokoll:

«År 1961, den 21. juli ble det holdt møte i Regjeringsbygningens møtesal om indeksregulering av lønningene til statstjenestemennene.

Partene fortsatte drøftingene fra foregående dag.

Etter drøftinger i fellesmøte og særsmøter ble partene enig om med virkning fra og med 16. juli 1961 og inntil 1. juni 1962 å øke alle satsene (lønnstrinnene) i Statens alminnelige lønnsregulativ (herunder lønnen for aspirantene) og i sjefsregulativet med et beløp som motsvarer en halv lønnsklasse med enkelte mindre tilpasninger.

Samtidig omregnes det tidligere indekstillegg i de lønnsklasser som har under kr. 600.00 i indekstillegg.

Ordnningen som man ble enig om går ut på følgende:

I.

Satsene i det nye alminnelige lønnsregulativ og i sjefsregulativet blir følgende (bruttolønnsatser): (Se side 99).

II.

Det foretas regulering av lønningene for poståpnere og landpostbud i Postverket, stasjonsholdere og landtelefonister i Telegrafverket, distriktsjordmødre og for underordnede sykehusleger ved statens helseanstalter noenlunde i samsvar med de endringer som er nevnt foran.

III.

For overenskomstpersonale som er lønt i samsvar med statens alminnelige lønnsregulativ foretas regulering av lønningene noenlunde i samsvar med de endringer som er nevnt foran.

IV.

Partene er enige om at særlige tillegg til regulativlønnen som tidligere har vært regulert i forbindelse med de generelle lønnsrevisjoner, skal reguleres med 2,4 prosent.

V.

Tjenestemenn som arbeider på akkord gis det samme tillegg til regulativlønnen som tjenestemenn i samme lønnsklasser. Det er forutsetningen at dette ikke skal medføre større akkordfortjeneste i kroner og øre for den enkelte tjenestemann enn det som han nå tjener for samme arbeidsytelse.

Såframt det i avtaleperioden skulle bli innført helt nye akkordsystemer, er det partenes forutsetning at forhandlinger skal kunne optas om akkordgrunnlagets størrelse.

<i>Aspiranter.</i>					<i>Ny brutto reg.lønn</i>	<i>Indekstillegg</i>
					7 650	268
<i>Etter 2 år</i>					8 250	289
<i>Lønnsklasse/lønnstrinn</i>						
1 ⁰					9 050	317
2 ⁰	1 ¹				9 600	336
3 ⁰	2 ¹	1 ²			10 150	356
4 ⁰	3 ¹	2 ²	1 ³		10 750	377
5 ⁰	4 ¹	3 ²	2 ³	1 ⁴	11 350	398
6 ⁰	5 ¹	4 ²	3 ³	2 ⁴	12 000	420
7 ⁰	6 ¹	5 ²	4 ³	3 ⁴	12 650	443
8 ⁰	7 ¹	6 ²	5 ³	4 ⁴	13 350	468
9 ⁰	8 ¹	7 ²	6 ³	5 ⁴	14 050	492
10 ⁰	9 ¹	8 ²	7 ³	6 ⁴	14 800	518
11 ⁰	10 ¹	9 ²	8 ³	7 ⁴	15 550	545
12 ⁰	11 ¹	10 ²	9 ³	8 ⁴	16 400	574
13 ⁰	12 ¹	11 ²	10 ³	9 ⁴	17 250	600
14 ⁰	13 ¹	12 ²	11 ³	10 ⁴	18 100	600
15 ⁰	14 ¹	13 ²	12 ³		19 000	600
				11 ⁴	19 050	600
16 ⁰	15 ¹	14 ²	13 ³	12 ⁴	19 950	600
	16 ¹	15 ²	14 ³		20 900	600
				13 ⁴	20 950	600
17 ⁰		16 ²	15 ³	14 ⁴	21 950	600
	17 ¹		16 ³	15 ⁴	23 150	600
		17 ²		16 ⁴	24 500	600
18 ⁰			17 ³		26 000	600
19 ⁰	18 ¹				27 450	600
20 ⁰	19 ¹				28 850	600
21 ⁰	20 ¹				30 400	600
	21 ¹				32 200	600
<i>Sjefsregulativet.</i>					<i>Ny brutto reg.lønn</i>	<i>Indekstillegg</i>
1				34 400	600
2				36 200	600
3				38 000	600
4				39 800	600
5				41 600	600
6				43 400	600
7				45 200	600
8				47 000	600

VI.

Det nye lønnstillegg medtas i innskudds- og pensjonsgrunnlaget i Statens Pensjonskasse og Statsbanenes Pensjonskasse. For statstjenestepensjonister som har pensjon av de nevnte pensjonskasser ved det nye lønnsregulativs ikrafttrede forhøyes pensjonen forholdsmessig på grunnlag av det nye lønnstillegg. Forslag om regulering av pensjonen forutsettes som vanlig forelagt Stortinget.

VII.

Spørsmålet om regulering av statsarbeidertrygden tas opp i forbindelse med de forhandlinger som forutsettes ført med Sosialdepartementet om statsarbeidertrygden.

VIII.

Partene er enig om at fradragene for bolig og kost ikke reguleres i denne omgang, men at det tas hensyn til lønnsøkningen fra 16. juli 1961 ved revisjonen i 1962.

IX.

Lønnstilleggene utbetales straks under forbehold av Stortingets senere godkjenning.

Det ble fra statens side tatt uttrykkelig forbehold om tilbakeholdsrett i framtidig lønn for eventuelt for meget utbetalt tillegg hvis Stortinget ikke godkjenner forhandlingsresultatet. Hovedorganisasjonenes representanter var innforstått hermed.

I samsvar med dette ble det nye regulativ gjeldende fra 16. juli 1961, sålydende:

Satsene i gjeldende lønnsregulativ er tatt med, se tallene i parentes.
Satsene for aspirantene skal fra 16. juli 1961 være disse:

Begynnerlønn	kr. 7 650.00
	(7 400.00)
Etter 2 år	» 8 250.00
	(8 000.00)

L.kl.	Gr.lønn	1. a.-till.	2. a.-till.	3. a.-till.	4. a.-till.
1.	9 050 (8 750)	9 600 (9 300)	10 150 (9 850)	10 750 (10 400)	11 350 (11 000)
2.	9 600 (9 300)	10 150 (9 850)	10 750 (10 400)	11 350 (11 000)	12 000 (11 650)
3.	10 150 (9 850)	10 750 (10 400)	11 350 (11 000)	12 000 (11 650)	12 650 (12 300)
4.	10 750 (10 400)	11 350 (11 000)	12 000 (11 650)	12 650 (12 300)	13 350 (13 000)
5.	11 350 (11 000)	12 000 (11 650)	12 650 (12 300)	13 350 (13 000)	14 050 (13 700)
6.	12 000 (11 650)	12 650 (12 300)	13 350 (13 000)	14 050 (13 700)	14 800 (14 400)
7.	12 650 (12 300)	13 350 (13 000)	14 050 (13 700)	14 800 (14 400)	15 550 (15 150)
8.	13 350 (13 000)	14 050 (13 700)	14 800 (14 400)	15 550 (15 150)	16 400 (15 950)
9.	14 050 (13 700)	14 800 (14 400)	15 550 (15 150)	16 400 (15 950)	17 250 (16 800)
10.	14 800 (14 400)	15 550 (15 150)	16 400 (15 950)	17 250 (16 800)	18 100 (17 650)
11.	15 550 (15 150)	16 400 (15 950)	17 250 (16 800)	18 100 (17 650)	19 050 (18 550)
12.	16 400 (15 950)	17 250 (16 800)	18 100 (17 650)	19 000 (18 550)	19 950 (19 450)
13.	17 250 (16 800)	18 100 (17 650)	19 000 (18 550)	19 950 (19 450)	20 950 (20 400)
14.	18 100 (17 650)	19 000 (18 550)	19 950 (19 450)	20 900 (20 400)	21 950 (21 400)
15.	19 000 (18 550)	19 950 (19 450)	20 900 (20 400)	21 950 (21 400)	23 150 (22 500)
16.	19 950 (19 450)	20 900 (20 400)	21 950 (21 400)	23 150 (22 500)	24 500 (23 800)
17.	21 950 (21 400)	23 150 (22 500)	24 500 (23 800)	26 000 (25 300)	
18.	26 000 (25 300)	27 450 (26 700)			
19.	27 450 (26 700)	28 850 (28 100)			
20.	28 850 (28 100)	30 450 (29 500)			
21.	30 450 (29 500)	32 200 (31 300)			

Den Frie Faglige Internasjonale.

Internasjonal faglig konferanse om Spania.

Den 29. oktober 1961 ble det holdt en konferanse i Bryssel om Spania. Som Landsorganisasjonens representant møtte Kåre B. Werner, sekretær i Den norske Spaniakomité.

Det foreligger følgende rapport fra konferansen:

«Undertegnede representerte LO i Norge ved ovenstående konferanse om Spania hvor de frie og kristelige faglige organisasjoner var innbudt. Ved konferansen deltok 45 representanter fra følgende land:

Israel, Sverige, Danmark, Nederland, Finland, Filippinene, USA, Nigeria, Pakistan, England, Belgia, Grekenland, Libanon, Tunis, Østerrike, Luxembourg, Peru, Frankrike, Mexico, Italia og Norge.

Dessuten deltok en rekke tillitsmenn innen FFT's ledelse og også representanter fra de spanske faglige organisasjoner i eksil.

Kvelden før konferansen hadde jeg en lang samtale med presidenten for den spanske faglige organisasjon UGT, Pascual Tomás, om de forslag som var lagt fram til konferansen. Forslagene var i overensstemmelse med det syn som de faglige ledere i eksil hadde og var utarbeidet i samarbeid med dem. Jeg forela Pascual Tomás det forslag som forelå om at spanske arbeidere som kom til fremmede land, skulle man beskytte og arbeide for at de kunne oppnå arbeidsbetingelser på like fot med de innfødte arbeidere. Dessuten gikk forslaget ut på at man skulle oppdra disse til gode demokratiske fagforeningsledere. Jeg gjorde Pascual Tomás oppmerksom på at Spaniakomitéen i Norge avviste de spanjoler som kom direkte fra Spania til Norge og ikke var flyktninger. Jeg spurte om forslaget ville innebære at vi da i Norge måtte endre våre forhold til alle de spanjoler som nå reiste til Norge for å ta opphold og arbeid her, men som ikke var politiske flyktninger. Til dette svarte Pascual Tomás at forslaget gjaldt for de land der det var organisert mottakelse av spanske arbeidere. Dette gjaldt Belgia som hadde 8000 arbeidere, Tyskland 40 000, Sveits 10 000 og Holland 1000.

Ved konferansen søndag var også Rodolfo Liopis kommet til stede direkte fra Roma, og jeg hadde også en samtale med ham før konferansen tok til.

Følgende saker var satt opp:

1. Den nåværende fagbevegelse i Spania.

Det ble gjort utførlig rede for hvordan den faglige bevegelse nå var i Spania. Før borgerkrigens slutt, var det 3 representative faglige organisasjoner: la Unión General de Trabajadores, (Arbeidernes faglige landsorganisasjon), la Confederación Nacional del Trabajo (Den nasjonale arbeiderorganisasjon) og la Solidaridad de Trabajadores Vascos (Den baskiske arbeidersolidaritet). Etter borgerkrigen ble disse organisasjoner forbudt. Deres eiendom ble konfiskert, lederne skutt, satt i fengsel eller ble nødt til å gå i eksil. Alle arbeideraksjoner i Spania som sprer «falske eller tendensiøse opplysninger med den hensikt å bringe forvirring i den indre offentlige orden, skape internasjonale konflikter, skade tilliten til staten, dens institusjoner, regjeringen, de væpnede styrker eller myndighetene», blir ansett som militært opprør. Dette kan straffes med døden eller 12 års fengsel.

De samme straffer kan anvendes overfor dem som går sammen for å konspirere eller delta i møter, konferanser, demonstrasjoner, streiker, sabo-

tasje eller liknende handlinger. Det ferskeste eksempel på den stadige forfølgelse av fagforeningsfolk, er den rettssak som er forestående i Barcelona hvor 72 fagforeningsfolk tilhørende CNT skal opp. Det skal også føres sak mot 12 medlemmer av UGT i Bilbao, og 20 medlemmer av STV skal stilles for militær domstol i Madrid.

I Spania er det den faglige organisasjon, Organizaci6n Nacional-Sindicalista, som monopoliserer fagbevegelsens arbeid. Denne ble dannet bak ryggen på de spanske arbeidere ved dekret av 31. juli 1939. Lederne til denne organisasjon kommer fra det eneste politiske parti. Disse er da underordnet regjeringen og skal ivareta statens interesser. De eneste velgende funksjonærer er de som har med utpekingen av «forretningsforvaltere», men denne ordning har ingen hensikt. På den første faglige kongress som er holdt for første gang på 22 år, ble det fremmet forslag om at fagbevegelsen skulle få velge bestemte sorter av ledere. Dette forslag ble trukket tilbake uten diskusjon etterat regjeringen hadde intervenert. Loven om kollektiv overenskomst av 1958 respekterer ikke det karakteristiske ved overenskomster som er vanlig i demokratiske land. I mars 1961 skrev en talsmann for arbeidsgiverne, Fernando Gagero, følgende: «Grunnlaget for den spanske faglige organisasjon er inspirert av politisk og sosial filosofi av den totalitære stat, for hvem fagbevegelsen ikke er et lovlig instrument for sosial rettferd om lønn og krav fra arbeiderne, men et politisk instrument for å kontrollere arbeiderne og underkaste dem statens disiplin.»

Konferansen vedtok enstemmig følgende konklusjon:

- A. Frie og demokratiske fagforeninger eksisterer ikke i Spania.
- B. De spanske fagforeninger er i dag ikke annet enn et instrument i hendene på det totalitære parti som sitter med makten, avvist av arbeiderne og andre ansvarlige sektorer i landet, og dessuten influert av infiltrasjon fra totalitære elementer av en annen art.
- C. Arbeidernes frie opptræden i de former som er anerkjent og respektert i demokratiske land — dvs. frihet til å organisere seg, streikerett, blir ansett som militært opprør og underlagt militær strafferett. Disse handlinger kan straffes med forskjellige straffer, deriblant fengsel.

Anbefalinger.

- A. Det er nødvendig å anbefale at alle fagorganiserte i den frie verden motsetter seg anerkjennelsen av den såkalte fagbevegelse i Franco-Spania og forplikter seg til å avvise all offisiell eller halvoffisiell kontakt med deres representanter og ledere og aldri godkjenne disse personer som lovlige representanter for de spanske arbeidere.
- B. De organisasjoner som deltar i møtet, oppfordres til å drive propagandakampanjer i sine respektive land med den hensikt å holde den offentlige opinion og spesielt de organiserte arbeiderbevegelser underrettet om arten av det fagforeningssystem som eksisterer i Spania.
- C. De fagforeningsorganisasjoner som deltar i denne konferansen og alle andre i den frie verden, oppfordres til å bekjempe representantene fra den såkalte spanske fagorganisasjon ved deres representasjon i den internasjonale arbeiderkonferanse i ILO.
- D. De organisasjoner som er medlemmer av OECD, anbefales spesielt å bekrefte energisk sin opposisjon mot spanske representanter i den rådgivende komité for de forenede fagforeninger.

Ovennevnte saker var gjenstand for inngående debatt. Særlig gjaldt diskusjonen hvordan man burde innstille seg overfor de spanske representanter i ILO og andre internasjonale organisasjoner. Vedtakene om

disse ting fikk da en smidigere form enn de forslag som opprinnelig var utarbeidet.

2. De nasjonale fagbevegelser og de spanske demokratiske arbeiderbevegelser.

Her ble det gitt en redegjørelse om forholdene i Spania i dag. Det ble pekt på at man hadde 12—14 timers arbeidstid i Spania, og mange tok ekstrajobber ved siden av for å stille hungeren og oppnå noenlunde hygieniske forhold i sine hjem. Det antas at arbeidsløsheten innen industrien er omkring 1 million. Studium av priser og lønninger fra 1936—1961 viser at lønningene er 5 ganger større, mens prisene er 12 ganger høyere enn i 1936. Statistikk fra ILO viser at arbeiderne på den iberiske halvøy har den laveste kjøpekraft i Europa. Forholdene har der ført med seg at tusenvis av arbeidere reiser til Frankrike, Sveits, Vest-Tyskland, Belgia og Holland hvor de oppnår bedre forhold enn i Spania.

Det ble opplyst at det regelmessig var sendinger på spansk gjennom kringkastingen fra de totalitære stater, men det var ingen som hadde slike sendinger fra de demokratiske land.

Konferansen vedtok enstemmig følgende anbefalinger:

- A. Den frie verdens fagorganisasjoner anmodes om å vise sin solidaritet med de spanske arbeidere og deres familier ved å gå inn for følgende tiltak:
 1. Forsendelse av materielle gaver.
 2. Være behjelpelig med å skaffe jurister til rettssaker som går mot demokratiske fagforeningsfolk.
 3. Arrangere pressekampanjer om fagbevegelsens forhold i Spania.
 4. Støtte opp om de saker som fremmes av ICFTU (internasjonal organisasjon av frie fagforbund) og IFCTU (den internasjonale organisasjon av kristelige fagforbund) i De Forente Nasjoner og spesielt i ILO.

Dessuten bør man stadig overfor sine respektive foreninger og regjeringer og overfor den offentlige opinion, avsløre den fortsatte krenkelse som Franco-regimet gjør av de mest elementære, politiske og faglige rettigheter.
- B. Motstand mot all slags økonomisk hjelp til Franco-regimet både fra internasjonale organisasjoner og bilateral hjelp fra demokratiske regjeringer, fordi erfaringer har vist at slik hjelp bare tjener til å styrke diktaturet og ikke på noen måte forbedrer arbeidernes levestandard.
- C. Opprettelse av de nødvendige organer på den nasjonale, regionale, eller lokale plan for spanske arbeidere i de forskjellige land, i den hensikt å gjøre dem til aktive fagforeningsfolk, beskytte dem og oppnå arbeidsbetingelser på like fot med de innfødte arbeidere. Dessuten lære disse opp i demokratisk fagforeningsarbeid med sikte på å utdanne ledere til den framtidige demokratiske fagbevegelse i Spania.
- D. Å hjelpe og støtte arbeidet til den spanske demokratiske fagbevegelse, både blant emigrantarbeiderne og ved å trykke den propaganda som de trenger til distribuering i selve Spania.
- E. Undersøke hvilke muligheter det er i de respektive land og henstille til sine demokratiske regjeringer om tillatelse til å sende nyheter på spansk om den frie og demokratiske fagbevegelse.

Undertegnede hadde to lange innlegg der det ble gjort rede for hvordan arbeidet var organisert i Norge og hva som ble gjort fra norsk side, samtidig som jeg til slutt anmodet representantene om å medvirke til at man innenfor de enkelte fagforbund fikk dannet egne spania-komitéer som kunne ta seg spesielt av oppgavene. Disse komitéer kunne da samarbeide og koordinere sine oppgaver.

3. Aksjoner foretatt av ICFTU og IFCTU.

Her ble det gjort rede for de aksjoner som var foretatt av ovennevnte organisasjoner. I slutten av 1960 ble det dannet en felleskomité bestående av representanter fra begge de internasjonale organisasjoner og alle de demokratiske spanske fagbevegelser UGT, CNT og STV og forskjellige kristelige fagorganisasjoner.

På alle områder må man søkte å samordne sine anstrengelser for å støtte de nåværende samarbeidsaksjoner til beste for de mål som de to organisasjoner ICFTU—IFCTU har satt seg.

4. Erklæring fra konferansen.

Konferansen vedtok enstemmig følgende erklæring:

Konferansen bekrefter den deklarasjon som ICFTU—IFCTU ga i desember 1960. I denne erklæring forpliktet begge de internasjonale organisasjoner seg til å foreta en samlet aksjon til fremme av gjeninnføringen av et fritt demokratisk regime i Spania. Dette skulle garantere de grunnleggende friheter, deriblant frihet for fagbevegelsen.

Konferansen støtter de samlede anstrengelser som ICFTU—IFCTU gjør med sikte på å bekjempe de såkalte representanter for de spanske arbeidere i den internasjonale arbeidsorganisasjon ILO.»

Internasjonal funksjonærkonferanse.

Den Frie Faglige Internasjonale (FFI) arrangerte i dagene 3. og 4. november 1961 en funksjonærkonferanse i Bryssel.

Fra møtet foreligger følgende rapport:

«Det var nå hele 10 år siden FFI holdt en liknende konferanse, og møtet nå ble holdt som en erkjennelse av funksjonærenes økende innflytelse både innenfor organisasjonen og i samfunnet for øvrig.

Funksjonærkonferansen tok i første rekke sikte på å drøfte funksjonærspørsmål slik de framtrer i de mer industrialiserte land, men det deltok representanter fra 27 land fra alle verdensdeler.

Som representanter fra Landsorganisasjonen i Norge deltok Sekretær i Landsorganisasjonen, Odd Høydahl, formannen i Funksjonærsambandet, Sverre Bolstad, formannen i Norsk Tjenestemannslag, Thv. Karlsen, formannen i Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Fritz W. Hannestad, og sekretær i Landsorganisasjonen, Mirjam Nordahl. Sistnevnte fungerte som tolk. Norsk Kommuneforbunds formann, Viktor Jensen, som også var oppnevnt, ble forhindret fra å møte. Dagsordenen for møtet var slik:

1. Konferansens åpning.
2. Konferansens konstituering — valg av dirigent og 3 visedirigenter.

3. Vedtak av forretningsorden.
4. «Tendensen i sysselsettingen av funksjonærer og de sosiale virkninger.» (Innledere: TCO og AFL—CIO).
5. Organisasjonsproblemer.
 - a) Metoder for organisering av funksjonærer. (Innleder: ØGB — Østerrike).
 - b) Funksjonærenes plass i fagorganisasjonens struktur. (Innleder: TUC — Storbritannia.)
6. Internasjonal virksomhet for å fremme funksjonærenes interesser. (Innleder: Handels- og kontorinternasjonale.)
7. Eventuelt.
8. Konferansens avslutning.

For hvert emne ble det gitt en innledning, og det var samlet en mengde stoff som var sendt konferansens deltakere på forhånd. På denne måte var det skaffet til veie et rikholdig materiale omkring funksjonærspørsmålene, og som danneet et godt utgangspunkt for drøftingene.

På konferansen ble det vedtatt følgende uttalelse:

«Representanter for funksjonærforbund, både i privat og offentlig sektor fra 27 land i Europa, Asia, Afrika, Den nære og fjerne Østen, Amerika, Australia og representanter fra 5 internasjonale yrkessekretariat har deltatt i den internasjonale funksjonærkonferanse i Bryssel 3.—4. november 1961, arrangert av Den Frie Faglige Internasjonale.

Konferansen drøftet rapporter som omhandlet den nåværende utvikling i funksjonærenes beskjeftigelse og den sosiale virkningen av dette, metoder for organisering av funksjonærer, og deres plass i fagbevegelsens struktur og internasjonal virksomhet for å fremme funksjonærenes interesser.

Konferansen erkjente enstemmig den voksende betydning funksjonærene får blant ervervsbefolkningen i de industrialiserte land. Dette kommer av den hurtige skiftende teknologiske utvikling i industri, kontorvirksomhet og handel, og den voksende serviseindustri, som finans- og forsikringsvirksomhet, transportvirksomhet, undervisning og annen offentlig virksomhet. De statlige kontorer dekker over et stadig større interesseområde. Behovet for kvalifiserte tekniske eksperter og velutdannede funksjonærer krever et nytt syn på de forskjellige former for undervisningssystemer.

Konferansen erkjenner også at utviklingslandene står overfor en temmelig hurtig øking av sysselsettingen i industrien. Man er oppmerksom på behovet for å hjelpe disse land med de nødvendige eksperter for å bygge opp et grunnleggende system for en dynamisk og balansert vekst i industri og jordbruk.

Skjønt visse ulikheter består mellom arbeidere og funksjonærer, har alle arbeidstakere en felles interesse å forsvare i forbindelse med løsningen av de viktigste økonomiske, sosiale og kulturelle problemer. Dette fordrer et samarbeid mellom alle lønnstakerorganisasjoner, så vel ut fra felles interesser som ut fra felles overbevisning. Dette gjelder både på det nasjonale og internasjonale plan.

Konferansen slår fast at det ikke fins noen alminnelige retningslinjer for hvordan funksjonærene bør organiseres innenfor fagbevegelsen. I noen land kan man oppnå det beste resultat ved å slutte funksjonærene til de forskjellige industriforbund. I andre tilfelle kan andre former for organisering av funksjonærene være mer hensiktsmessig. I begge tilfelle bør man benytte seg av de store muligheter og erfaringer som eksisterer i de bestående landsorganisasjoner. Hovedoppgaven for FFI, dens regionale organisasjoner, dens tilsluttede organisasjoner og yrkessekretariatene, består i å styrke funksjo-

nærenes organisasjoner, og fremme samarbeidet mellom dem og den frie og demokratiske fagbevegelse.

Konferansen må beklage at visse arbeidsgivere oppmuntrer dannelsen av små funksjonærorganisasjoner som står under arbeidsgivernes innflytelse. Konferansen er av den mening at fagbevegelsen med alle midler skal forsøke å motvirke slike tiltak.

Konferansen understreker at det fremdeles må settes meget inn på å organisere funksjonærene. I denne forbindelse må man spesielt ha oppmerksomheten henvendt på det økende antall kvinner blant funksjonærene. Verving av funksjonærer som medlemmer i fagforbund blir lettere hvis fagbevegelsen som helhet kan tilpasse seg etter denne vekst i antallet av ikke manuelle arbeidstakere.

Konferansen påpeker betydningen av internasjonal faglig virksomhet som tar sikte på å styrke de nasjonale organer. FFI's og yrkessekretariatenes anstrengelser bør ta sikte på å understøtte organisasjonstanken, så vel som internasjonal anerkjennelse og beskyttelse av den frie foreningsrett for funksjonærene, herunder retten til kollektive forhandlinger i offentlig virksomhet.

Denne internasjonale virksomhet bør hovedsakelig konsentrere seg om å hjelpe de forskjellige funksjonærorganisasjoner, ved å forsyne dem med passende propaganda- og opplysningsmaterieil, informasjoner om sosiale og økonomiske problemer, trening av tillitsmenn, moralsk og formell støtte i forbindelse med konflikter, teknisk hjelp ved kollektive forhandlinger og aksjoner for å forbedre den sosiale lovgivning.

Utover dette bør man framheve funksjonærenes interesser i internasjonale interdepartementale byråer, spesielt i ILO, hvor man gjennom passende representasjon kan fremme funksjonærenes interesser gjennom de resolusjoner som der blir framsatt.

Ved sin internasjonale virksomhet bør FFI og yrkessekretariatene ta hensyn til det behov som er til stede for fagbevegelsen i henholdsvis de industrialiserte land og i utviklingslandene.

Konferansen appellerer til FFI og yrkessekretariatene om å få i stand et intimt samarbeid. Den uttrykker et ønske om at de forskjellige regionale og internasjonale organer konsulterer hverandre periodevis for å fremme de prinsipper og ønsker som nærværende dokument gir uttrykk for.

For øvrig vises til den trykte rapport fra konferansen.

Den Européiske Regionale Organisasjon (ERO) av Den Frie Faglige Internasjonale (FFI).

Den 6. européiske regional konferanse.

Fra møtet foreligger følgende rapport:

Den Européiske Regionale Organisasjon (ERO) av Den Frie Faglige Internasjonale, holdt sin regional konferanse i den nederlandske landsorganisasjonen NVV's internatskole Kupersoord, Amersfoort, Nederland, i dagene 27.—28. april 1961. Som representant for Landsorganisasjonen i Norge møtte Jon Rikvold. De skandinaviske representanter på konferansen kom samme dag konferansen åpnet sammen til et møte hvor en ble enig om fordeling av representanter på konferansens forskjellige komitéer samt kandidater til forskjellige verv innen ERO. En ble samtidig enig om hvilken holdning en

skulle innta til en del spørsmål. Representanter for den nye finske landsorganisasjonen var også til stede på det forberedende møte mellom de skandinaviske representanter.

ERO's formann, Sir Alfred Roberts, Storbritannia, åpnet konferansen kl. 10.30 etter en velkomsttale av formannen for den nederlandske landsorganisasjonen NVV, Roemers. Roberts ledet hele tiden konferansens forhandlinger. Den første dag deltok 46 delegater fra 15 forskjellige organisasjoner på konferansen. Senere kom ytterligere noen delegater, bl. a. franskmennene. Dessuten møtte en rekke observatører fra faglige yrkesinternasjonaler, OEEC, EPA, ILO og Europa-rådet. Fra FFI møtte bl. a. generalsekretæren, Becu. Liste over delegater på konferansen følger vedlagt.

Følgende dagsorden ble lagt fram og godtatt:

1. Velkomsttale.
2. Godkjenning av konferansens dagsorden.
3. Konstituering av følgende komitéer.
 - a) Fullmaktskomité (3 medlemmer).
 - b) Reglementskomité — også for resolusjoner og forslag (4 medlemmer).
4. Beretning om virksomheten og regnskaper.
5. Europas enhet og OECD.
6. Europas bidrag og rolle i hjelpeaksjonen for utviklingsland.
7. Energiproblemer i Europa.
8. Endring i artikkel 10, e, i ERO's vedtekter.
9. Valg.
 - a) 2 revisorer,
 - b) formann og 4 viseformenn,
 - c) generalsekretær,
 - d) eksekutivkomité (faste medlemmer og suppleanter).
10. Resolusjoner og forslag fra de tilsluttede landsorganisasjoner.
11. Eventuelt.
12. Konferansens avslutning.

Dagsordenens punkt 3.

Fullmaktskomitéen ble sammensatt av en representant fra Tyskland, en fra Storbritannia og Einar Nielsen fra Danmark. Fullmaktskomitéen skulle også virke som valgkomité. Reglementskomitéen ble sammensatt av en representant fra Storbritannia, en fra Tyskland, en fra Holland og Rikvold, Norge. Reglementskomiten skulle i tillegg til sine vanlige oppgaver også behandle spørsmålet om EROS's finansielle stilling på bakgrunn av lønnskrav som personalet hadde reist. Dessuten ble det nedsatt en komité som skulle behandle spørsmålet om «Europas enhet og OECD» etter innledningsforedraget og legge fram en resolusjon om dette spørsmål i plenum. Skandinaviske representanter i denne komité var Einar Nielsen, Danmark, og Nordenskiöld, TCO, Sverige. Det ble også satt ned en komité som på tilsvarende måte skulle behandle spørsmålet om «Europas bidrag og rolle i hjelpeaksjonen for utviklingsland». Her deltok Bache Vognbjerg, Danmark, og Ramsten, Sverige.

Dagsordenens punkt 4.

Beretningen om ERO's virksomhet ble godkjent. I forbindelse med regnskapene tok Roemers, Nederland, opp lønsspørsmålet for ERO's personale og foreslo på denne bakgrunn at konferansen skulle vedta en kontingent-

forhøyelse. Formannen, Roberts, avviste imidlertid forslaget under henvisning til at spørsmålet skulle behandles i reglementskomitéen og legges fram for konferansen av denne. Regnskapene ble deretter godkjent.

Dagsordenens punkt 5.

Det var på forhånd fra ERO's sekretariats side sendt de tilsluttede organisasjoner en omfattende redegjørelse om Europas enhet og OECD». *H. Dou glass, Storbritannia*, som innledet om dette på konferansen, beskjeftiget seg vesentlig med fagbevegelsens stilling til disse spørsmål og de organisatoriske muligheter fagbevegelsen har for å gjøre seg gjeldende overfor internasjonale organisasjoner i disse spørsmål. Han understreket meget sterkt at den européiske fagbevegelsen i samarbeid med amerikansk og kanadisk fagbevegelse måtte skaffe seg en effektiv representasjon overfor OECD. Dette kunne skje gjennom en fortsettelse av det nåværende felles faglige rådgivende organ overfor OEEC utvidet med deltakelse fra amerikansk og kanadisk fagbevegelse. Det kunne imidlertid også tenkes andre ordninger. Det som ville være avgjørende for en effektiv faglig representasjon overfor OECD var at de enkelte nasjonale fagorganisasjoner gikk positivt inn for dette. Fagbevegelsen hadde vesentlige felles synspunkter å fremme overfor OECD når det gjaldt utviklingen i Europa, ikke minst i forbindelse med en mulig sammenslutning mellom EFTA og Det Européiske Fellesmarked. Fagbevegelsen hadde også viktige synspunkter å gjøre gjeldende overfor OECD i forbindelse med organisasjonens arbeid for de underutviklede land. Fagbevegelsen måtte framholde at OECD ikke bare skulle beskjeftige seg med hjelp til økonomisk framgang i disse landene, men også direkte burde bidra til sosial framgang og framveksten av fagorganisasjoner i de underutviklede land.

I diskusjonen ble bl. a. de problemer som Spanias og Portugals medlemskap i OECD reiser i forbindelse med den faglige representasjon tatt opp, men det ble ikke fattet noe vedtak på regional konferansen.

Dagsordenens punkt 6.

Ludwig Rosenberg, Tyskland, holdt innledningsforedraget om Europas bidrag og rolle i hjelpen til utviklingslandene. Et hovedpunkt i Rosenbergs omfattende innledningsforedrag var at hjelpen til utviklingslandene måtte utformes på grunnlag av de primitive forhold som hersket i disse land. Det ville ofte være forfeilet å forsøke å overføre våre fremste tekniske resultater, f. eks. automatiserte fabrikker, til disse land. Det var viktig at hjelp til utviklingslandene måtte gis uten utenrikspolitiske betingelser, men det kunne være god grunn til å sette betingelser om at hjelpen skulle komme de store befolkningsgrupper i disse landene til gode og ikke bare mindre grupper som urettmessig kunne tilvende seg hjelpen.

Europas bidrag til hjelpen til utviklingslandene måtte sees i sammenheng med hjelpen fra andre vesentlige land og hele hjelpeaksjonen fra de vestlige land måtte koordineres. En viktig praktisk oppgave var å utdanne folk som kunne reise til utviklingslandene og arbeide med problemene på stedet. Når det gjaldt utviklingen av fagbevegelsen i disse landene var det en grunnleggende forutsetning at det virkelig fantes et næringsliv med en betydelig arbeidergruppe dersom en skulle komme noen vei. De fagorganisasjoner som ble dannet i utviklingslandene måtte beskjeftige seg med de problemer som var akutte der. Dette måtte også få betydning for den vestlige fagbevegelsens støtte til disse organisasjoner. Det hadde f. eks. liten hensikt å undervise faglige ledere i utviklingslandene om våre trykdeord-

ninger m. v. når det slett ikke fantes forutsetninger for noe slikt i disse landene. Man måtte hjelpe de faglige lederne i utviklingslandene til å oppnå det som der var praktisk mulig. FFI burde sette ned en studiekommisjon som tok seg av disse spørsmål med sikte på å få brakt det inn som et ledd i den alminnelige hjelpeaksjon fra de vestlige land.

Rosenberg understrekte til slutt at dersom den vestlige hjelp til utviklingslandene fortsatte i samme spor som hittil ville man ikke oppnå de resultater man ønsket. Vi i de utviklede landene hadde ikke lang tid på oss til å rette opp situasjonen, kanskje var det allerede for sent i morgen!

Etter en kort debatt i plenum ble spørsmålet overlatt til videre drøfting i komitéen.

Dagsordenens punkt 7.

Cacace, Italia, ga en grundig redegjørelse for energiproblemene i Vest-Europa, og kom herunder bl. a. inn på vanskelighetene i kullindustrien og hva som kunne gjøres for å lette disse vanskeligheter. Det ble ingen særlig diskusjon etter foredraget.

Dagsordenens punkt 8.

Det ble med stort flertall vedtatt en endring av ERO's vedtekter, artikkel 10, e, slik at regional konferansen heretter skal holdes hvert tredje år mot tidligere hvert annet år. Årsaken til endringen er at FFI har vedtatt en tilsvarende endring når det gjelder FFI-kongressens avholdelse. Det ble også foretatt en redaksjonell endring av artikkel 14, idet Saar som nå er en del av Tyskland, ble strøket i oppregningen av geografiske grupper.

Dagsordenens punkt 9.

Samtlige valg ble foretatt enstemmig. Sir Alfred Roberts ble gjenvalt som formann for ERO og generalsekretær Schevenels ble gjenvalt uten motkandidat etter forslag fra Storbritannia. Som skandinavisk representant i Eksekutivkomitéen ble gjenvalt K. Nordahl med P. Mentsen som 1. suppleant og Jon Rikvold som 2. suppleant. En liste over dem som ble valt følger vedlagt. I de fleste tilfelle var det gjenvalg.

Dagsordenens punkt 10.

Det ble vedtatt en rekke resolusjoner på konferansen, således om det européiske sosial-charter, om ungdomsspørsmål, OECD, hjelpen til utviklingslandene, Spania og situasjonen i Frankrike. Disse resolusjoner vil bli ettersendt som vedlegg til denne rapport så snart de foreligger i norsk oversettelse fra sekretariatet i Bryssel.

Videre ble det enstemmig vedtatt en resolusjon om det finansielle spørsmål i forbindelse med lønnskrav fra ERO's personale. Resolusjonen som ble lagt fram av reglementskomiteén etter en inngående drøftelse, følger vedlagt. Resolusjonen innebærer at Eksekutivkomitéen etter forutgående komitébehandling og uttalelse av de enkelte landsorganisasjoner kan fatte endelig vedtak i saken. Vedtaket kan eventuelt komme til å bety en beskjeden øking i kontingenten til ERO. Det var full enighet blant de skandinaviske representanter om at dette var den beste måte å behandle saken på.

Dagsordenens punkt 11 og 12.

Det ble ikke tatt opp noen spørsmål under eventuelt og formannen, Roberts, holdt avslutningstalen. Han understreket sterkt den betydning den britiske landsorganisasjonen tillegger ERO, ikke minst kontoret i Paris som

har hatt med forbindelsene med OEEC å gjøre og eventuelt vil få med forbindelsene med OECD å gjøre. Han mente kontoret burde utvides noe for å kunne ta seg av de oppgaver som reiser seg i forbindelse med OECD på en skikkelig måte.

Konferansen som var forutsatt å vare til og med formiddagen 29. april, kunne avsluttes allerede kl. 16.00 den 28. april 1961.»

Bilag 1.

« DELEGATER :

Tyskland: B. Tacke, H. Beermann, K. Stühler, M. Weber, E. Leuninger, H. Grothe, W. Walter og L. Rosenberg.

Østerrike: F. Klenner, A. Ströer, F. Koubek, J. Staribacher, E. Wondracek, A. Busta og H. Kienzl (observatør).

Belgia: L. Major, I. Smets, V. Thys, G. Debonne og O. Leclerc.

Danmark: E. Nielsen, F. E. Pedersen og Svend Bache Vognbjerg.

Spania i eksil: P. Tomäs.

Finland FFC: O. Saarinen, N. Nilsson, V. Kuukkanen.

Finland LO: Aarnio og Wallari.

Frankrike: Babeau og C. Mourgues.

Storbritannia: A. Roberts, H. Douglass, W. J. Webber, R. Willis, L. T. Wright og J. A. Hargreaves (observator).

Italia (CISL): G. Canini, D. Coppo, N. Cacace, og C. Rocchi.

Italia (UIL): E. Dalla Chiesa.

Luxembourg: Forfall.

Malta: Forfall.

Norge: J. Rikvold.

Nederland: D. Roemers, A. H. Kloos, W. F. van Tilburg, J. G. Van Wouwe, H. ter Heide og Ir. K. Brouwer.

Sverige (LO): T. Karlson og N. Ramsten.

Sverige (TCO): O. Nordenskiöld og G. Johansson.

Sveits: E. Wütrich, W. Jucker og B. Hardmeier.

ERO: W. Schevenels, generalsekretær, m. fl.

FFI: O. Becu, generalsekretær, m. fl.

Dessuten møtte en rekke observatører og gjester.»

Følgende ble valt på Den Européiske Regionalkonferansen i Amersfoort, Nederland, 27.—28. april 1961.

Bilag 2.

Eksekutivkomitéen:

Storbritannia: A. Roberts, formann, H. Douglass og J. Attard-Kingswell.

Skandinavia: K. Nordahl, P. Mentsen og J. Rikvold.

Tyskland: L. Rosenberg, H. Beermann og B. Tacke.

Frankrike, Spania, Baskeprovins: C. Mourgues og P. Tomäs.

Østerrike, Sveits: A. Ströer, W. Jucker og E. Hofstetter.

Benelux: D. Roemers, I. Smets og A. Weiss.

Italia, Grekenland: D. Coppo, E. Dalla Chiesa og F. Makris.

Generalsekretær: W. Schevenels.

Visepresidenter: E. Williamsson, R. Vanni, H. Leuenberger og L. Rosenberg.

Revisorer: L. Major og H. Meier.»

«Framgangsmåte for å avgjøre det finansielle spørsmål i forbindelse med en regulering av lønningene for ERO's funksjonærer i Bryssel og Paris.

1. ERO's regionalkonferanse 27.—28. april 1961 velger en liten komité, bestående av en representant fra Storbritannia, en fra Tyskland, en fra de skandinaviske land og en fra Be-Ne-Lux-landene. Denne komitéen får til oppgave å undersøke den finansielle situasjon i forbindelse med lønsspørsmålet og eventuelt legge fram forslag for ERO's eksekutivkomité. Landsorganisasjonene i hvert av de land eller landgrupper som er nevnt ovenfor informerer ERO's sekretariat snarest om navnet på dets representant.
2. ERO's eksekutivkomité vil gi uttrykk for sitt syn på forslagene eller anbefalingene til den ovennevnte spesialkomité.
3. En rapport fra spesialkomitéen og uttalelsen fra ERO's eksekutivkomité vil bli sendt til alle landsorganisasjoner med anmodning om å gi uttrykk for deres syn på forslagene.
4. På grunnlag av svarene fra landsorganisasjonene beslutter eksekutivkomitéen hva som skal gjøres.
5. ERO's regionalkonferanse 27.—28. april 1961 gir herved ERO's eksekutivkomité fullmakt til å sette i verk dens endelige beslutning og fastsette datoen for ikrafttreden av denne beslutning.»

«Rapport fra komitéen angående OECD.

Rapportøren pekte innledningsvis på den viktige rolle som den felles faglige rådgivende komité (FFRK) har når det gjelder å utarbeide en felles faglig politikk overfor OEEC og forsvare den overfor sekretariatet og regjeringenes representanter. Han understreket videre nødvendigheten av å styrke OECD, ikke bare når den nå tar fatt på sine nye oppgaver med hjelp til utviklingsland, men også at den mer energisk går inn for å harmonisere medlemslandenes generelle økonomiske politikk og ellers nytte seg av det faglige rådslagningsmaskineri med sikte på å fortsette og utvide EPA's tidligere faglige virksomhet.

Rapportøren understreket også nødvendigheten av at OECD forsøker å fremme et nærmere samarbeid mellom «De Seks» og «De Sju», noe som kanskje kan innebære at en må endre den nåværende oppfatning av nasjonal suverenitet.

Det ble videre pekt på at OECD-avtalen bare inneholder en vag omtale av sosialpolitikken og overhodet ikke nevner noen faglig representasjon. FFRK har anmodet OECD om å sette opp en lang rekke målsettinger på det arbeidspolitiske og sosiale område, og det vil på FFRK's neste møte bli tatt opp om man skal foreslå å opprette en avdeling innenfor OECD til å ta seg av arbeidspolitiske, faglige og sosiale saker. FFRK kommer selv til å opprettholde kontakten med sekretariatet om ennå flere spørsmål, skjønt det ble pekt på at FFRK's utilstrekkelige personale og midler gjør at den ikke kan følge nøye med i en rekke av OECD's virksomheter som fagbevegelsen er interessert i. Det er påtrengende nødvendig å bedre OECD-landenes arbeidskraftsbudsjetter for å komme fram til en

arbeidsmarkedspolitikk som tar sikte på større produktivitet, full sysselsetting og høyere levestandard. Videre er det nødvendig at medlemslandenes hjelpepolitikk, koordinert gjennom OECD, legger like stor vekt på sosialt framsteg og innføring av frie institusjoner som økonomisk framgang. Likeledes mente man at OECD burde ta opp spørsmålet om forbrukerbeskyttelse og opplysning, og man trodde i det store og hele at meget ville avhenge av om De Forente Stater og Canada kunne finne seg vel til rette i selve organisasjonen og på det faglige plan i det bestående rådslagningsorgan.

Man var også stort sett enig om at dette faglige rådslagningsorgan bør bevares så langt som mulig i overgangen fra OEEC til OECD. Imidlertid var alle enige om å avslå støtte til ethvert regjeringsforslag som kunne åpne døren for særlig de spanske, men også de portugisiske arbeiderorganisasjoner til det faglige rådslagningsorgan på en slik måte at det kunne tolkes som om den frie fagbevegelse anerkjenner disse organisasjoner.

Komiteén mente at en fast uttalelse burde gis om så vel OECD's arbeid som de forskjellige sider av den faglige representasjon, som den hadde diskutert, og besluttet å anbefale følgende resolusjon vedtatt:

«RESOLUSJON OM OECD

Denne ERO-konferanse hilser med glede at OECD-avtalen understreker nødvendigheten av å trygge en vedvarende økonomisk vekst og høye levestandarden.

Konferansen mener at OECD danner rammen for et mer effektivt samarbeid om den alminnelige økonomiske politikk og penge- og handelspolitikken på det atlantiske plan, og at den kan bli et middel til å gjøre slutt på den økonomiske splittelsen som for tiden rår i Europa. Den støtter sterkt at det utarbeides en felles økonomisk og sosial politikk og et koordinert og utvidet hjelpeprogram til underutviklede områder i verden.

Fagbevegelsen håper at OECD's ministerråd vil samarbeide for å treffe de nødvendige tiltak, slik at de frie fagorganisasjoner kan fortsette og styrke sitt fruktbare samarbeid med OECD slik det har utviklet seg i løpet av OEEC's tolvårige beståen.

ERO-konferansen mener at det innenfor OECD's sekretariat bør være et rådgivende organ for arbeidspolitiske, faglige og sosiale saker med sikte på å hjelpe til med gjennomføringen av planer i så vel industrialiserte land som utviklingsland.

Bilag 5.

«Uttalelse om hjelp til utviklingsland.

Europas frie fagbevegelse er overbevist om at de industrialiserte lands anstrengelser for å hjelpe de underutviklede områder i deres utvikling bare kan få et heldig resultat hvis de utføres i fellesskap og koordineres. Samme hvor viktig de enkelte lands virksomhet er på dette område, kan de bare bli fullt effektive hvis de danner et ledd i en samlet internasjonal og regional planlegging.

Derfor setter den europeiske frie fagbevegelse store forhåpninger til OECD's virksomhet på dette felt, da OECD ser ut til å bli et av de best egnede instrumenter til å koordinere Europas og Nord-Amerikas finansielle og tekniske hjelp til utviklingsland. Denne koordinerende virksomhet bør utføres uten hensyn til fordommer eller særønsker fra giverlandenes side.

Det er med stor glede vi merker oss at det krav som FFI satte fram allerede i mars 1958 om at minst 1 prosent av hvert industrilands nasjonalinntekt bør avsettes til denne felles oppgaven som et bidrag fra offentlige kilder, etter hvert er blitt alment godtatt som en retningslinje av alle berørte land.

Alle planer om finansiell og teknisk hjelp til utviklingsland bør forberedes og gjennomføres i nært samarbeid med mottakerlandene, som selv bør bestrebe seg på å fremme økonomisk utvikling og sosiale framsteg for sine folk. Det er bare på den måten at hjelpen kan bli fullt effektiv og bli et middel til økonomisk og sosial utvikling.

Hjelpen til industriell utvikling vil alltid spille en meget stor rolle, men den industrielle utbygging må utgjøre en organisk del av den samlede økonomiske og sosiale utvikling. Derfor er elementær og høyere utdanning, yrkesutdanning, kamp mot sykdommer og en god boligpolitikk ikke mindre viktig for en økonomisk utvikling enn bygging av industribedrifter. Med andre ord, det er nødvendig med en bedring av den sosiale struktur samtidig som den økonomiske struktur bedres, bl. a. ved bygging av veier, jernbaner, havner osv. Uten disse ting er hverken en industriell utvikling eller en utvikling i jordbruket mulig. Enhver økonomisk planlegging, det være seg på internasjonalt eller regionalt plan, med statlig eller privat initiativ, må følges av en sosial planlegging. Videre er det for en organisk og harmonisk utvikling nødvendig å ta spesielle hensyn til jordbrukets struktur. Dypgående endringer i jordbrukssektorens tradisjonelle struktur, så som jordreformer og større bruk av kooperative metoder, er i mange tilfelle en nødvendig forutsetning for å kunne utvikle landbruket.

Erfaringer har vist at enhver finansiell hjelp som gis på internasjonal eller annen basis, nødvendigvis mister meget av sin effektive virkning så lenge utviklingslandenes økonomi er gjenstand for uforutsette endringer i etterspørselen etter og prisene på råstoffer på verdensmarkedene. Det er derfor av største betydning at man på det internasjonale plan gjør hva som gjøres kan for å stabilisere markedene og prisene for disse produkter som danner grunnlaget for utviklingslandenes økonomi. Samtidig må alt gjøres for å sikre disse land avsetning på deres industrivarer og derved hjelpe dem i deres industrielle utvikling.

Et heldig resultat av alle anstrengelser for å fremme den økonomiske utvikling og sosiale framgang avhenger i stor utstrekning av at folk, så vel i industrilandene som i utviklingsområdene, utdannes og skolerer for dette arbeid. Det er derfor meget viktig at industrilandene oppretter passende institusjoner, nasjonalt og internasjonalt, for å skolere folk, spesielt unge mennesker, til å arbeide i utviklingsområdene og også utdanne spesielt utvalte folk fra disse områder til å arbeide i sine hjemland. Men den viktigste oppgaven blir den som de unge mennesker tar på seg, som er villig tiltak må treffes for å sikre at man fullt ut nytter erfaringene til dem som vender hjem etter å ha arbeidet i disse områder.

til å dra til utviklingsområdene og der arbeide med folkene selv. Passende

Den frie fagbevegelse har med sitt intensive arbeid på dette område vist at den bør spille en betydningsfull rolle i planleggingen av økonomisk utvikling. Den mener at alle dens bestrebelser må utgjøre en del av den frie verdens felles mål for å fremme økonomisk og sosial utvikling. Den mener derfor at den frie fagbevegelse må innta en rettmessig plass i de frie verdens felles mål for å fremme økonomisk og sosial utvikling. Den frie fagbevegelses deltakelse i planleggingsarbeidet og gjennomføringen av utviklingsplanene er absolutt nødvendig for at et nytt samfunn kan vokse fram i utviklingsområdene. Den mener derfor at den frie fagbevegelse må

innta en rettmessig plass i de organisasjoner og institusjoner som har med utviklingsarbeidet å gjøre. Den peker videre på at det alltid har vært den frie fagbevegelses direkte ansvar å hjelpe til å bygge opp frie fagorganisasjoner i alle land og hjelpe dem med medlemsrekrutteringen og skolere deres tillitsmenn. FFI har konsentrert seg om dette arbeid i mange år og har gitt tilstrekkelig bevis for at de frie fagorganisasjoner er rede til å bringe personlige og materielle ofre.

I betraktning av den store oppgaven som FFI nå står overfor på dette område, foreslås at det nedsettes en arbeidsgruppe til å forberede en detaljert plan for å koordinere de frie fagorganisasjoners bestrebelser med den frie verdens planleggingsarbeid for økonomisk utvikling og sosialt framsteg.

Eksekutivkomitéens 21. møte ble holdt i Bryssel 11. januar 1961.

Fra møtet foreligger følgende rapport:

•Møtet ble ledet av formannen, Sir Alfred Roberts, Storbritannia, og tok til i ERO's lokaler kl. 10.00. De øvrige deltakere var: Rosenberg, Tyskland, Mourgués, Frankrike, Canini, Italia, van Weuwe og Roemers, Nederland, Rikvold, Norge, Braunthal og Malles, FFI, og Schevenels, Dermine og Ford, ERO. Et hovedinntrykk fra møtet er at Roberts fullt ut støtter opp om ERO og Schevenels og at Rosenberg slutter seg til denne støtte.

Det var satt opp følgende dagsorden på møtet:

1. Godkjenning av protokollen fra foregående møte.
2. Spørsmål i forbindelse med tidligere vedtak.
3. Foreløpig regnskap for 1960.
4. Budsjett for 1961.
5. OECD-forhandlingene — européisk faglig konferanse.
6. Muligheter for overenskomst mellom «De Seks» og «De Sju» — vanskelig start for den faglige felleskomitéen om «De Seks» og «De Sju».
7. Samarbeid mellom ERO og Fellesmarkedets faglige sekretariat.
8. FFI-beslutninger av interesse for ERO.
9. Utkast til dagsorden for den européiske regionale konferanse i slutten av april 1961.
10. Rapport fra den européiske opplysningskomité.
11. Rapport fra den européiske ungdomskomitéen.
12. Utpeking av representanter for ERO til faglige kongresser.
13. Tid og sted for det neste møte i Eksekutivkomiten.
14. Eventuelt.

Punkt 1 og 2.

Det var bare kommet tilbud fra Nederland om plasering av personalets pensjonsfond og saken ble utsatt.

Punkt 3.

Det foreløpige regnskap for 1960 som viste et underskudd på 58 932,50 franc, dvs. om lag 8500 norske kroner, ble godkjent med en del merknader i anledning underskuddet. Blant inntektene var også medregnet kontingenten fra FFC på 14 870 belgiske franc som enda ikke var betalt. FFC har alltid tidligere betalt sin kontingent. Foreløpig ville en, situasjonen tatt i betrakt-

ning, ikke foreta noen purring. Det foreløpige regnskapet for 1960 følger vedlagt.

Punkt 4.

Budsjettforslaget for 1961 var i hovedsaken satt opp etter samme retningslinjer som tidligere. Det er ikke regnet med noen øking i kontingenten fra de tilsluttede organisasjoner, og budsjettet er satt opp med et overskudd på 20 000 belgiske franc. Schevenels fikk etter anmodning fullmakt til å forhandle med irsk fagbevegelse om tilslutning, selv om dette skulle skje til halv kontingent.

Punkt 5.

Schevenels la med tilslutning av Roberts fram et forslag om å holde en européisk faglig konferanse i slutten av mars 1961, som skulle omfatte ERO, katolske og uavhengige fagforeninger. Konferansen skulle drøfte økonomiske spørsmål i tilknytning til OECD. Flere representanter, deriblant undertegnede, gikk imot dette, og resultatet ble at spørsmålet om en slik konferanse ble utsatt. Noen konferanse i mars slik som foreslått blir det således ikke.

Det viktigste spørsmål som ble drøftet var hvordan fagbevegelsens forbindelser med OECD skulle ordnes.

Schevenels framholdt at fagbevegelsen syntes å ville få en minst like god status når det gjaldt forbindelsene med OECD som tilfellet hadde vært overfor OEEC. Han uttalte videre at formannen i AFL — CIO, Meany, ville ha lagt kontakten med OECD under FFI, men at FFI's generalsekretær Becu mente at det ikke var grunn til dette. *Schevenels* forslag var at ERO fortsatt skulle ta seg av forbindelsene gjennom JTUAC med den nødvendige utvidelse som følge av at USA og Canada blir fulle medlemmer av OECD. FFI's styre som skal behandle saken i mars måtte overbevises om at dette var den riktige løsning.

Roberts støttet fullt opp om *Schevenels* synspunkter og *Rosenberg* sluttet seg til dette.

Undertegnede kom i denne saken for en stor del alene til å representere opposisjonen. På bakgrunn av den nordiske innstilling til dette spørsmål ga jeg uttrykk for sterk tvil om ERO ville være det rette til å ta seg av forbindelsene med OECD og foreslo at ERO's behandling av saken ble utsatt til regionalkonferansen i slutten av april, dvs. etter at saken hadde vært behandlet i FFI's styre. Dette forslag ble bestemt tilbakevist av Roberts og fikk heller ikke støtte på annet hold. *Undertegnede* framholdt videre at behandlingen av dette spørsmål måtte skje i forståelse med og i samarbeid med FFI. Dette var det en viss forståelse for, men Roberts framholdt at det ikke var noen grunn til at ERO's styre ikke skulle avgi et råd til FFI i dette spørsmålet. Rådet skulle etter hans mening gå ut på at under forutsetning av at ERO skulle fortsette sin virksomhet, måtte ERO også ta seg av forbindelsene med OECD. Å gi et råd om dette innebar ikke at man tok standpunkt til om ERO burde fortsette eller ikke.

Formannens, Roberts, oppsummering av diskusjonen gikk ut på følgende: Det gis et råd til FFI om at ERO bør ta seg av kontakten med OECD når organisasjonen kommer i gang og at JTUAC fortsetter inntil videre. Roberts skulle sende et brev til amerikanerne angående deres holdning til det foreslåtte felles rådgivende organ i OECD. De tilsluttede landsorganisasjoner får en skriftlig orientering om det som hadde passert i forbindelse med forslaget om det felles rådgivende organ.

Punkt 6.

Melding om at dansk LO hadde oppnevnt Jørgen Paldam som medlem av den felles faglige komité mellom «De Seks» og «De Sju» innløp like etter at eksekutivmøtet var slutt, og dermed er alle medlemmer av komiteén utnevnt.

Punkt 7.

Når det gjaldt samarbeidet mellom ERO og «De Seks»' faglige sekretariat, hadde drøftinger om felles lokale funnet sted uten at det var blitt noen avklaring. Det forelå flere muligheter og drøftingene ville bli fortsatt.

Punkt 8.

Det ble under dette punkt behandlet forskjellige dokumenter fra FFI:

- a) Forholdet mellom FFI og reginolorganisasjonene. Dette ble referert og førte ikke til vesentlige kommentarer.
- b) Sterkere aksjon mot Franco-styret i Spania. I forbindelse med dette ble det gjort oppmerksom på at visse kretser søker å arrangere et møte under mottoet «Europa og Spania» i Strassburg i slutten av mars d. å. Det var enighet om at dette møte burde boikottes av fagbevegelsen og den politiske arbeiderbevegelse, fordi det var meget mulig at hensikten med møtet var å få til en resolusjon om at Spania burde tas opp i det gode selskap.
- c) Delegasjon for å forberede den faglige situasjon i Grekenland. Schevenels deltar fra ERO i delegasjonen.
- d) Tilslutning fra det nye finske LO. Da det ikke forelå noen søknad om opptakelse i ERO ble saken utsatt med den forståelse at når søknaden forelå blir organisasjonen automatisk medlem siden den alt er medlem av FFI.
- e) Utvidelse av ILFI's virksomhet. Rapporten ble referert og førte ikke til noen kommentarer.

Punkt 9.

Utkast til dagsorden for den européiske regional konferanse i slutten av april 1961. Regional konferansen er tidligere besluttet lagt til Kuperoord, Amersfoort, 27.—29. april 1961. Dagsordenen følger vedlagt. Det ble endel diskusjon om punktene 5, 6 og 7. Når det gjelder punkt 5, «ERO, européisk enhet og OECD», ble det vedtatt at det skulle være en rapportør fra England. For punkt 6, «Europas rolle i hjelpen til utviklingslandene» skal det være rapport fra Tyskland, og for punkt 7, «Energiproblemer i Europa» blir det en rapportør fra Italia.

Punkt 10 og 11

Punkt 10 og 11 på dagsordenen ble referert og ledet ikke til noen merknader.

Punkt 12.

Det ble bestemt at ERO blir representert på den norske kongressen i år av en gjest fra Nederland. Schevenels møter på Force Ouvriers kongress i Paris.

Punkt 13.

Eksekutivkomitéens neste møte ble fastsatt til ettermiddagen den 26. april d. å., dvs. umiddelbart før regionalkonferansen og samme sted som konferansen holdes.

Punkt 14.

Møtet ble hevet kl. 17.30.»

Eksekutivkomitéens 22. møte ble holdt i Nederland 26. april 1961.

Fra møtet foreligger følgende rapport:

«Det ble holdt et forberedende møte i Eksekutivkomitéen dagen før åpningen av ERO's regionalkonferanse. Eksekutivkomitéens møte ble holdt i Kuperoord, Amersfoort, Nederland, hvor også regionalkonferansen skulle holdes. Flere av Eksekutivkomitéens medlemmer var blitt forsinket og nådde ikke fram til møtet. I formannens, Roberts, fravær ledet Roemers, Nederland, møtet. De øvrige som deltok på møtet var Strøer og Klenner, Østerrike, Dalla Chiesa, Italia, Van Wouwe, Nederland, Rikvold, Norge, og Schevenels, Ford og Dermine fra ERO's sekretariat. Møtet tok til kl. 14.00.

Det var satt opp følgende dagsorden:

1. Godkjenning av protokollen fra foregående møte.
2. Spørsmål i forbindelse med tidligere vedtak.
3. Regnskap for 1960 og endelig budsjett for 1961.
4. Forhandlingene vedrørende fagbevegelsens representasjon overfor OECD.
5. Tilslutning av nye organisasjoner (Den nye finske landsorganisasjonen og en tyrkisk organisasjon).
6. Krav om lønnsøking fra personalet ved ERO's Paris-kontor.
7. Kommunistisk infiltrasjonsforsøk: a) WFTU-konferansen i Moskva desember 1961. b) Faglig konferanse om 40-timers uke, 5.—7. mai i Wien.
8. Delegasjoner.
9. Spørsmål vedrørende regionalkonferansen.

Punktene 1, 2, 4 og 5

foranlediget ingen særlige merknader. Den faglige representasjon overfor OECD ville bli drøftet på regionalkonferansen, og det var ingen grunn til å gå nærmere inn på dette spørsmål i Eksekutivkomitéen.

Punktene 3 og 6.

Revidert regnskap for 1960 og endelig budsjett for 1961 ble lagt fram. Regnskapet for 1960 viste et underskudd på 65 555.00 B. frs., det vil si om lag 9800 norske kroner. Det endelige budsjett for 1961 var satt opp med et underskudd på 19 300.00 B. frs., det vil si vel 2800 norske kroner. Regnskapet og budsjettet ble godkjent med den bemerkning at selv små årlige underskudd ville bringe ERO i vanskeligheter hvis forholdet ble det samme gjennom en årrekke. En måtte også se ERO's finansielle stilling i sammenheng med det lønnskrav som var reist fra personalet ved Paris-kontoret.

Kravet om lønnsøking ved Paris-kontoret var satt fram skriftlig og var vesentlig begrunnet i en sammenlikning mellom lønningene i FFT's kontorer i Bryssel og Paris-kontoret, samt en stigning i levekostnadsindeksen i Paris med 4,5 prosent i løpet av 1960. Tatt i betraktning at lønnsnivået ved Paris-

kontoret generelt må sies å være lavt, må en antakelig si at det er en god begrunnelse for lønnskravet. Et slikt lønnskrav kan imidlertid ikke gjennomføres uten en mindre forhøyelse av medlemslandenes kontingent til ERO. Med den stilling de største organisasjoner innen ERO, med England i spissen tar, er det ikke praktisk politikk å gjennomføre lønnsøking ved besparelser på andre områder.

Schevenels antydte at det kunne være grunn til å utsette spørsmålet inntil det var klart hvordan den faglige representasjon overfor OECD ville bli ordnet.

Roemers ville foreslå overfor regionalkonferansen at den vedtok en mindre øking av kontingenten med en gang.

Undertegnede uttalte at han så med sympati på de lønnskrav som var satt fram, men ikke kunne være med på noe vedtak om kontingentforhøyelse på regionalkonferansen på denne bakgrunn. Spørsmålet om kontingentforhøyelse måtte ses i en noe videre sammenheng, de faktiske forhold utredes bedre og de tilsluttede organisasjoner få tid til å vurdere spørsmålet før det kunne fattes noe vedtak. Bortsett fra Roemers syntes de øvrige, herunder Schevenels, å være enig i dette og at spørsmålet burde forelegges regionalkonferansen etter behandling i en av konferansens komitéer, jfr. punkt 9 nedenfor.

Punkt 7.

Det ble vedtatt å anmode ERO's medlemsorganisasjoner om å gjøre det kjent at man ikke måtte delta i de 2 nevnte kommunistledede konferanser.

Punkt 8.

Det ble bl. a. overlatt til en skandinavisk representant å representere ERO på TCO's kongress som begynner 26. mai d. å.

Punkt 9.

Det ble vedtatt å foreslå for regionalkonferansen at fullmaktskomitéen også skulle være valgkomité, og at reglementskomitéen også skulle behandle vedtektsendringer og spørsmålet om kontingenten. Videre var det enighet om at regionalkonferansen burde deles i en gruppe som behandlet spørsmålet om Europas enhet og forholdet til OECD, og i en annen gruppe som behandlet spørsmålet om utviklingslandene, mens en ikke fant det nødvendig med noen gruppebehandling av spørsmålet om energiproblemer i Europa, som også sto på regionalkonferansens dagsorden.»

Eksekutivkomitéens 23. møte ble holdt i Bryssel 14. september 1961.

Fra møtet foreligger følgende rapport:

«En har i det følgende bare gått nærmere inn på de viktigste ting som ble behandlet på møtet, og viser for øvrig til den fullstendige rapport fra møtet som sekretariatet i Bryssel vil sende.

Møtet ble ledet av formannen, A. Roberts. For øvrig deltok Rosenberg, Tyskland, Mourgues, Frankrike, Strøer, Østerrike, Roemers, Nederland, Coppo, Italia og Rikvold, Norge.

Kontingenten til ERO.

Det viktigste punktet på dagsordenen var rapporten fra den lille finanskomiten og landsorganisasjonenes stilling til kontingentforhøyelsen. Resultatet av drøftelsene ble at flertallet av Eksekutivkomitéens medlemmer anbefaler landsorganisasjonene å godta en forhøyelse av kontingenten på 30 franc pr. år pr. 1000 medlemmer fra 1. januar 1962. Kontingenten vil da i alt bli 160 B. frs. pr. 1000 medlemmer pr. år.

For at lønnsforhøyelsene til ERO's personale skal kunne settes i kraft fra 1. april 1961, dvs. fra samme tidspunkt som for FFI's personale, har Eksekutivkomitéen enstemmig anbefalt at de landsorganisasjoner som har økonomisk evne til det betaler et ekstra tilskudd for 1961 på 20 franc pr. 1000 medlemmer. Dette er en anbefaling og Eksekutivkomitéen har ikke anledning til å fatte noe bindende vedtak om dette. Undertegnede har på den norske landsorganisasjons vegne opplyst at vi vil betale dette ekstra tilskuddet, slik at lønnsforhøyelsene kan bli satt i kraft fra samme dato i ERO som i FFI.»

ERO's økonomiske komités 20. møte ble holdt i Bryssel 19. og 20. juli 1961.

Fra møtet foreligger følgende rapport:

På møtet deltok representanter fra 10 land samt fra sekretariatene i FFI og ERO. Følgende deltok:

Østerrike: A. Benya.
 Belgia: H. Kienzl, I. Smets.
 Danmark: K. Petersen.
 Frankrike: C. Mourgués.
 Tyskland: H. Büttner, R. Henschel.
 Storbritannia: D. Carline.
 Nederland: J. van Wouwe, A. Kloos.
 Norge: J. Rikvold.
 Sverige: T. Ekström.
 Sveits: B. Hardmeier.
 FFI: A. Braunthal.
 ERO: W. Schevenels, Ch. Ford, G. Dermine.

Det var satt opp følgende dagsorden:

1. Europas energiproblemer.
2. Pris- og lønnspolitikken — rapporten til «De Seks» OEEC-eksperter.
3. Utsiktene til at en del EFTA-land slutter seg til Det Européiske Økonomiske Fellesskap.
4. Utilstrekkelige valutareserver og utilstrekkelig likviditet i verden.

Punkt 1.

Saken var satt opp på dagsordenen fordi regional konferansen etter et foredrag om Europas energiproblemer henviste saken til videre behandling i den økonomiske komité. Det var særlig problemene i kullindustrien som ble berørt i debatten. Braunthal, FFI, pekte på at gjennomføringen av tiltak med sikte på å begrense bruken av olje for derved å beskytte kullindustrien, ville kunne ha uheldige følger for enkelte underutviklede land.

Punkt 2.

Hovedsaken på møtet var drøftingen av en rapport om *prisstigningsproblemet*, som etter oppdrag av OEEC er utarbeidet av en ekspertgruppe sammensatt av seks framtrede økonomer. Rapporten som i alt er på om lag 500 sider, legger en betydelig del av skylden for prisstigningen i 1950-årene på en for stor lønnsøking som følge av fagbevegelsens virksomhet. I Storbritannia, De Forente Stater, Danmark, Norge, Sverige og Nederland har for store lønnsøkinger vært både en viktig og selvstendig inflasjonistisk faktor, heter det i rapporten. Særlig sterkt har dette gjort seg gjeldende i de tre førstnevnte land.

Før møtet i den økonomiske komitéen var landsorganisasjonene blitt anmodet om å avgi skriftlige kommentarer til rapporten og seks land, deriblant Norge, hadde gjort dette. ERO's Paris-sekretariat hadde utarbeidet et forslag til felles merknader fra fagbevegelsen til rapporten som ble lagt til grunn for behandlingen i komitéen. Den videre behandling av saken finner sted i forbindelse med et møte mellom JTUAC (hvor også Canada og USA er representert) og representanter for OEEC i slutten av juli. En representant for ekspertgruppen vil også være til stede på dette møtet. En må regne med at dette bare vil bli et første møte med OEEC (OECD) om denne saken, idet den nye generalsekretær i organisasjonen legger vekt på å få et samarbeid med fagbevegelsen om de spørsmål det her gjelder. Sluttbehandlingen av saken i OEEC (OECD) vil etter vanlig framgangsmåte være at organisasjonens ministerråd fatter et vedtak om rapporten og de drøftinger som har funnet sted på grunnlag av denne. Saken må således anses for å være av en viss betydning.

På bakgrunn av de interesser medlemmene av den økonomiske komité representerer og den konklusjon rapporten hadde er det klart at innstillingen i komitéen til rapporten måtte være sterkt kritisk. Det var imidlertid enighet i komitéen om at det på det nåværende tidspunkt ikke ville være hensiktsmessig at ERO gjennom pressen rettet kraftige angrep på rapporten, da dette bl. a. ville føre til at den fikk betydelig større publisitet enn den hittil har fått. Fagbevegelsens kritikk av rapporten måtte settes fram overfor OEEC. Det ble på møtet ikke utarbeidet noen endelig uttalelse om rapporten, men de synspunkter en ble enig om vil danne grunnlag for den første diskusjon med representanter for OEEC om saken.

De hovedsynspunkter en foreløpig ble enig om å legge til grunn for kritikken var:

- a) Rapporten legger alt for liten vekt på økonomisk vekst både som målsetting og som et middel til å skape prisstabilitet, bl. a. gjennom produktivitetsøkning. I flere land har det i de senere år vært ført en økonomisk politikk som hverken har ført til økonomisk vekst eller til prisstabilitet.
- b) Det syns i rapporten å være forutsatt et utpreget liberalistisk økonomisk system og at regjeringene bør holde seg til dette, unntatt muligens når det gjelder lønnsfastsettingen. En slik forutsetning gir ikke et tilfredsstillende grunnlag for å diskutere prisproblemet.
- c) Rapporten neglisjerer for en stor del den betydning andre inntektsformer enn lønnsinntekter har for prisstigningen. Dette gjelder således den betydning utviklingen av fortjenesten i næringslivet har for prisutviklingen. Monopoler og private konkurranseregulerende avtaler som årsak til prisstigning er heller ikke tilstrekkelig behandlet.
- d) Det kan ikke aksepteres som noe prinsipp at den nominelle lønnsøking

ikke må være større enn produktivitetsøkningen. Det kan f. eks. finne sted spesielle prisøkninger som gjør en større lønnsøkning nødvendig for å hindre en dårlig reallønnsutvikling, sett i forhold til den alminnelige økonomiske utvikling. En sterkere lønnsstigning enn produktivitetsøkningen vil også være nødvendig, dersom det er et mål å øke lønnsandelen i samfunnet. Regulering av lønningene i forhold til produktiviteten byr for øvrig på store praktiske problemer, enten det skal gjøres generelt eller på de enkelte bedrifter. I sistnevnte tilfelle får en problemer med de etterliggende grupper hvor det ikke er noen produktivitetsstigning.

- e) Det ble argumentert mot en rekke spesielle punkter i rapporten, bl. a. med hensyn til indeksregulering.
- f) Rapporten viser en beklagelig og forbausende mangel på kjennskap til de praktiske forhold når det gjelder lønnsfastsetting og forholdet mellom partene på arbeidsmarkedet. Det legges således liten vekt på hva det er mulig å praktisere.
- g) Det tas sterk avstand fra de forslag til endringer i lovgivningen om arbeidsmarkedet som antydes i rapporten. Disse forslag blir ikke tilstrekkelig støttet av det materiale ekspertene har lagt fram, og de er ikke kompetente til å vurdere dette samtidig som det også ligger utenfor det mandat som gruppen fikk.

Punkt 3.

Utsiktene til at en del EFTA-land slutter seg til Det Europæiske Økonomiske Fellesskap.

Før møtet i den samlede økonomiske komitéen den 20. juli ble det holdt et kort forberedende møte hvor bare representanter for EFTA-landene var til stede. Det kom ikke noe vesentlig nytt fram om stillingen i de forskjellige land.

Den britiske representanten, Carline, opplyste at TUC ennå ikke hadde tatt noe endelig standpunkt. Formodentlig ville det på kongressen i høst bli lagt fram en resolusjon om spørsmålet med et relativt positivt innhold når det gjaldt tilslutning til «De Seks».

«De nøytrale» var som vanlig negative til en tilslutning til «De Seks», særlig Østerrike og Sveits ga sterkt uttrykk for dette. Hverken når det gjelder Danmarks eller Norges stilling var det noe nytt å rapportere.

I det samlede møte i den økonomiske komitéen ble det fra «De Sju»s side pekt på at det ikke bare var spørsmål om tilslutning eller ikke tilslutning, det viktigste var på hvilke betingelser en tilslutning kunne finne sted.

Lederen for «De Seks»s faglige sekretariat, Buiters, som var til stede på møtet, var enig i at betingelsene for en tilslutning ville være det avgjørende. Han mente det måtte finne sted forhandlinger på grunnlag av Roma-traktaten, og anerkjente fullt ut at andre land som eventuelt ville slutte seg til hadde spesielle interesser som det måtte tas hensyn til på liknende måte som dette var blitt gjort da traktaten for «De Seks» ble lagd. Fagbevegelsen innen «De Seks» ville støtte en slik holdning, men han var ikke sikker på at dette ville bli regjeringenes holdning.

Fagbevegelsen i «De Seks» gikk inn for at det måtte gjøres forrang med å skape en felles sosial og økonomisk politikk, men når det gjaldt dette

måtte de sies å tilhøre minoriteten innen Fellesskapets organer. De var i høy grad interessert i å få med England og de skandinaviske land, som de mente måtte føre til en betydelig styrket faglig innflytelse innenfor Fellesmarkedet. På den annen side var de noe bekymret for at fagbevegelsen i disse land kanskje ville motsette seg et effektivt arbeid med å skape en felles sosial og økonomisk politikk. Hvis forhandlingene mellom «De Seks» og «De Sju» skulle ta lang tid måtte utviklingen av Fellesmarkedet fortsette mens forhandlingene pågikk.

Når det gjaldt Sveits og Sverige, mente han at disse land ville ha små muligheter for å få en god økonomisk assosiasjonsavtale. Blant annet ville USA være imot at det ble gitt gode slike avtaler fordi dette ville bety en økonomisk diskriminering mot USA uten at det fikk de politiske fordeler som de mener ville følge med en samling av Vest-Europa. Assosiasjonsavtaler ville også først kunne drøftes etter at man hadde sett hvordan det gikk med de land som søkte fullt medlemskap.

Han framholdt videre at fagbevegelsen ved eventuelle forhandlinger burde holde god kontakt med hverandre for å opptre mest mulig enige.

Punkt 4.

De internasjonale valutaproblemer ble drøftet ganske kort på grunnlag av et framlagt dokument. Det var alminnelig enighet i komitéen om at en bedring av den internasjonale likviditetssituasjon var en vesentlig forutsetning for å sikre en tilstrekkelig økonomisk vekst i den frie verden i årene framover. Det er lagt fram flere planer som kan gi et bidrag til dette, men mangel på politisk vilje har gjort at slike planer foreløpig ikke har kunnet settes ut i livet. Komitéen vil følge utviklingen på dette felt i tiden framover.»

EPA—ERO-seminaret i Irland.

I dagene 19.—22. september 1961 ble det arrangert et EPA-seminar i Galway i Irland der informasjonsproblemer for fagbevegelsen og bruken av massemedia ble satt under debatt. Det var første gang EPA tok opp dette problemet i et seminar, og det ble gjort, fortalte lederen av EPA's fagforeningsseksjon, *Mr. R. Cottave*, fordi man hadde sett det påtrengende behov for å sette nettopp disse spørsmål under debatt.

Informasjonsproblemene om bruken av dagspressen og fagforeningspressen, om bruken av radio, fjernsyn og film ble belyst i en rekke foredrag. Det var foredrag om de klassiske metoder for kommunikasjoner innen fagbevegelsen, og om nødvendigheten av kommunikasjon i det moderne samfunn.

Med få ord kan en si at fagbevegelsen i alle land som var representert på konferansen har de samme problemer i denne delen av sitt arbeid som norsk fagbevegelse, og mange steder er de mye større enn i Norge.

Seminaret samlet 50 deltakere fra 18 nasjoner. Det møtte sju deltakere fra de nordiske land: Fire fra Sverige, to fra Danmark, og fra Norge redaktør *Knut Ribu*, i Norsk Kommuneforbund.

Den 22. september om ettermiddagen ble det holdt en kort ERO-konferanse der representanter fra organisasjoner tilsluttet FFI deltok. *Walter Schevenels* ledet konferansen, hvis hensikt var å drøfte mer uformelt de problemer som var satt under debatt på EPA-seminaret.

Det Internasjonale Arbeidsbyrå (ILO).

Den 45. arbeidskonferanse i Det Internasjonale Arbeidsbyrå ble holdt i Genève 7.—29. juni 1961.

Det foreligger følgende rapport fra konferansen:

Årets internasjonale arbeidskonferanse, generalforsamlingen i Den Internasjonale Arbeidsorganisasjon, ILO, fant sted fra 7.—29. juni i Nasjonenes Palass i Genève. Konferansen var i år særlig preget av det store antall nye stater som nå er kommet med i FN og dens særorganisasjoner. Det er i første rekke alle de nye afrikanske statene som tidligere var fransk område, som f. eks. Chad, Gabon, Dahomey osv., så mange nye stater og så mange fremmedartede navn at det ville være fornuftig å ha med seg et lomme-kart over Afrika for å lokalisere de forskjellige representantene.

I alt var 16 nye medlemsstater opptatt i ILO siden Arbeidskonferansen i fjor, og med de tre nye som kom med i år, Kuwait, Sierra Leone og Mauritania, omfatter Den Internasjonale Arbeidsorganisasjon nå nøyaktig 100 medlemsland. Av disse var 94 representert på årets konferanse. Med delegater, rådgivere, observatører fra ikke-selvstyrte områder, fra FN og andre inter-statlige og frivillige internasjonale organisasjoner, ble det alt i alt på Arbeidskonferansen i år den imponerende forsamling av over 1000 deltakere, og da kan en lett forstå at en nå har funnet det nødvendig å utvide den store møtesalen.

Som president ble valt Burmas industri- og arbeidsminister, M. A. Raschid. Arbeidernes visepresident var L. Borha, generalsekretær i landsorganisasjonen i Nigeria.

Norge var representert på konferansen med følgende delegasjon:

Regjeringen: Ekspedisjonssjef K. J. Øksnes, delegert og delegasjonens formann, ekspedisjonssjef Berger Ulsaker, delegert, med byråsjef Hans Johnsen, byråsjef Hans Arisholm og konsulent Halldor Helldal som rådgiver. Norsk Arbeidsgiverforening: H.r.advokat Jan Didriksen, delegert, med kontorsjef Lars Aarvig og kontorsjef i Mekaniske Verksteders Landsforening, Joachim Rønneberg som rådgiver. Landsorganisasjonen: Sekretær Thorleif Andresen, delegert, formann i Norges Handels- og Kontorfunksjonæres Forbund, Alfred Nilsen, stedfortredende delegert og rådgiver, o.r.sakfører Kåre Halden, rådgiver, og sekretær Mirjam Nordahl, rådgiver og tolk.

I likhet med deltakerantallet var dagsordenen til konferansen også mer omfattende enn noensinne, for stor var det mange som mente, slik at en de siste dagene måtte arbeide med «hurtigtogs fart» for å bli ferdig med den til fastsatt tid.

Saklisten så slik ut:

- I. Generaldirektørens rapport.
- II. Finans- og budsjettspørsmål.
- III. Opplysninger og rapporter om gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.
- IV. Kortere arbeidstid (annengangs-behandling).
- V. Boligreising for arbeidere (annengangs-behandling).
- VI. Sysselsettingsproblemer og politikk.
- VII. Yrkesopplæring.
- VIII. Lik behandling av utlendinger og landets egne borgere når det gjelder sosial trygd.

IX. Forslag til konvensjon om delvis revisjon av de konvensjoner som er vedtatt av Arbeidskonferansen på dens 32 første sesjoner med sikte på å standardisere reglene for styrets rapporter om hvordan konvensjonene har virket.

X. ILO's rolle når det gjelder å fremme økonomisk og sosial framgang i utviklingslandene.

Generaldirektørens rapport behandlet i år som hovedemne «Labour Relations», hvordan en organiserer forholdene mellom partene i arbeidslivet. 205 talere tok del i debatten om denne rapporten. Bl. a. hadde både den svenske sosialminister, Torsten Nilsson, Svensk Arbeidsgiverforenings direktør, Bertil Kugelberg, og den svenske landsorganisasjonens formann, Arne Geijer, innlegg på generaldebattens første dag om forholdene i Sverige.

Nederlag i arbeidstidsspørsmålet.

Hensikten med behandlingen av arbeidstidsspørsmålet i år var å få vedtatt en rekommendasjon om 40-timersuken. Spørsmålet var i år faktisk oppe til behandling for tredje gang. Første gang var i 1958, da en hadde en generell diskusjon om det, og så i fjor 1. gangs drøfting av utkastet til rekommendasjon, som skulle sluttbehandles i år.

Arbeidet i komiteén var vanskelig både i fjor og i år, men en kom fram til flertallsvedtak der om en rekommendasjon som skulle slå fast at den ukentlige arbeidstid skulle reduseres gradvis til 40 timer i uken uten tap av betaling. Men da saken kom opp i plenum, der de endelige vedtak treffes, fikk ikke rekommendasjonen det nødvendige kvalifiserte stemmetall. Det var stort alminnelig flertall for den, nemlig 159, mens 7 stemte mot og 98 avholdt seg fra å stemme. Men etter reglene for avstemning, kreves det nemlig for en rekommendasjon eller konvensjon at halvparten av de delegerte stemmer ja eller nei, og det må være $\frac{2}{3}$ flertall ja-stemmer. De mange som avsto var arbeidsgiverne, som — med unntakelse av de nordiske — hadde funnet ut at de på denne måten kunne torpedere rekommendasjonen. Manøvren vakte stor harme i arbeidergruppen, som opprinnelig hadde tatt initiativet til at dette spørsmålet kom opp på dagsordenen. Det ble gjort forsøk på å få vedtatt å sette det opp på neste års konferanse, men det gikk ikke på grunn av reglementsspørsmål. Imidlertid er nok ikke siste ordet sagt når det gjelder spørsmålet om kortere arbeidstid og ILO's stilling til dette.

Boligreiseing for arbeidere.

I dette spørsmålet, som i år ble sluttbehandlet, ble det vedtatt en rekommendasjon. Thorleif Andresen var med i den komiteén som behandlet dette spørsmålet, både i fjor og i år.

Rekommendasjonen som ble enstemmig vedtatt av konferansen slår fast at de enkelte landenes boligpolitikk bør ta sikte på å skaffe alle arbeidere og deres familier skikkelige boliger, til leie eller kjøp, som står i rimelig forhold til deres inntekt. Rekommendasjonen gjelder både manuelle arbeidere og funksjonærer, også selververvende eldre og fysisk handikappede personer. Det ble også vedtatt en resolusjon om internasjonale tiltak for sosial boligbygging.

Yrkesopplæringen og spørsmålet om lik behandling i sosiale trykkespørsmål for utlendinger og et lands egne borgere var begge oppe for første gang, og skal sluttbehandles neste år.

Om yrkesopplæringen ble det vedtatt utkast til rekommendasjon som bl. a. behandler følgende hovedpunkter: Nasjonal planlegging og administrasjon, samarbeidsforhold, informasjons- og opplæringsmuligheter, yrkesveiledning og utvelgning, det forberedende stadium før selve yrkesopplæringen tar til, metoder og midler for yrkesopplæring, trening i bedriften, lærlingforhold, trening av arbeidsledere. Det ble understreket i utkastet til rekommendasjonen at yrkesopplæring bør være fri for enhver diskriminering basert på rase, farge, kjønn, religion, politisk oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse.

Om likhet i sosiale trykdespørsmål ble det vedtatt utkast både til en konvensjon og en rekommendasjon. Kåre Halden var med i den komitéen som arbeidet med dette spørsmålet.

Sysselsettingsspørsmålet,

var oppe til generell diskusjon. Det ble vedtatt en resolusjon som slår fast som hovedmål for landenes økonomiske og sosiale politikk en full produktiv sysselsetting med fritt valg av arbeid. Resolusjonen inneholder en rekke generelle tiltak som regjeringene anmodes om å treffe for å fremme denne politikken. Dessuten gir den generaldirektøren i oppdrag å utarbeide et program for tiltak fra ILO når det gjelder sysselsetting, spesielt med henblikk på utviklingslandenes behov. Komitéen for dette spørsmålet var enig i at forholdene var forskjellige i utviklingslandene og de mer framskredne land, og sa at det var nødvendig å komme fram til spesielle særtiltak for landene under utvikling.

Styret ble anmodet om å sette sysselsettingsspørsmålet opp på dagsordenen for en kommende arbeidskonferanse med henblikk på å få vedtatt et instrument for å fremme de mål resolusjonen slår fast.

Teknisk samarbeid.

Utviklingslandenes problemer ble behandlet mer spesielt i den komitéen som drøftet dagsordenens punkt X om ILO's rolle når det gjelder å fremme økonomisk og sosial framgang i disse landene. Punktet ble for korthets skyld kalt teknisk samarbeid. Alfred Nilsen og Mirjam Nordahl deltok i denne komitéen.

Det var, som naturlig er, et stort innslag av representanter fra utviklingslandene med i denne komitéen, og når det bl. a. gjaldt formene for hjelp, ga mange av disse uttrykk for at de foretrakk multilateral hjelp framfor hjelp på bilateral basis, fordi en er redd for at det kan knyttes betingelser til sistnevnte hjelpeform. Man mente at hjelp kanalisert gjennom internasjonale organisasjoner var å foretrekke. Det ble lagt vekt på at det bør finne sted en mye bedre koordinering enn hva tilfellet er av det tekniske hjelpearbeidet som FN og de ulike særorganisasjonene utfører.

Sovjet-Samveldet holdt seg sterkt framme i denne komitéen og talte med stor bravur om all den hjelpen det yter til utviklingslandene.

Det ble vedtatt en resolusjon som bl. a. oppfordrer medlemsstatene til å overveie utvidet økonomisk og teknisk hjelp til utviklingslandene, og minner dem om målet som FN's hovedforsamling har vedtatt om at hjelpen fra de industrielt framskredne land til utviklingslandene bør komme opp i 1 prosent av deres nasjonalinntekt. Resolusjonen bekreftet også prinsippet om landenes nasjonale suverenitet og selvstendighet. Videre ble det understreket at arbeidernes og arbeidsgivernes organisasjoner bør knyttes til

arbeidet med den tekniske hjelpen. Stor vekt ble lagt på opplæringsprogrammer i utviklingslandene.

Resolusjoner — Sør-Afrika-republikken — anmodes om å gå ut av ILO.

Hvert år blir det på Arbeidskonferansen foreslått en rekke resolusjoner om forskjellige spørsmål som ikke står på dagsordenen. De behandles først av en resolusjonskomité. Arbeidet i denne komitéen var i år særdeles vanskelig, særlig fordi de øst-européiske representantene gjorde alt for å sinke arbeidet, og for å få sine egne propagandapregete resolusjoner fram. Resultatet ble at komitéens rapporter med innstillinger ble svært sent ferdig, og en rekke viktige resolusjoner måtte behandles de to siste konferansedagene, da folk begynte å bli trettede etter over tre ukers møtedager, og gjerne ville komme hjem.

Den viktigste resolusjonen i år var den som ble fremmet av regjeringsrepresentantene fra Nigeria om en henstilling til Sør-Afrika-republikken om å trekke seg ut av ILO. Resolusjonen ble debattert i 1½ dag. En lang rekke regjeringsrepresentanter, bl. a. de nordiske, erklærte at de var enig i de punkter som fordømte Sør-Afrikas rasediskrimineringspolitikk, og kunne stemme for det, men selve det avgjørende punkt med henstillingen om å trekke seg ut, hadde de store betenkeligheter med, og kunne ikke stemme for. Konferansens arbeidergruppe stemte samlet for hele resolusjonen. Gruppens leder i resolusjonskomitéen, kanadieren Kalmen Kaplansky, hadde et glimrende innlegg i debatten, og resolusjonen ble vedtatt etter en spennende avstemning, først ved handsopprekking, og så ved navneopprop. Dermed har Den Internasjonale Arbeidsorganisasjon med ettertrykk sagt fra for hele verden hva den mener om Sør-Afrika-regjeringens avskyelige raseskillepolitikk.

Resolusjonen følger vedlagt.

For øvrig ble det vedtatt en resolusjon om frihet fra sult, de eldre arbeideres problemer og ILO's regionale virksomhet. Et par andre resolusjoner, bl. a. en fra Sovjet om ILO's bidrag til å likvidere følgende av kolonismen ble ikke vedtatt.

Budsjettet.

Konferansen vedtok budsjettet for ILO for 1962, på 11 115 438 dollar. Norsk andel av denne utgjør 0.52 prosent, som er 57 645 dollar.

Fullmaktsspørsmål.

Det kom også i år inn protester mot fullmaktene til en rekke representanter, bl. a. den kinesiske delegasjon, delegasjonen fra Kongo (Leopoldville) og delegasjonene fra den Dominikanske Republik og Ungarn. Videre ble det protestert mot oppnevning av arbeiderrepresentantene fra Frankrike, Italia, Mauritania, Portugal, Spania, Sør-Afrika, Uruguay, Marokko og Cuba. Ikke i noen av disse tilfelle fant fullmaktskomitéen å kunne ta protestene til følge, og da dens vedtak var enstemmig, var dette ikke grunnlag for diskusjon i konferansens plenum.

Institutt for sosialpolitikk og arbeidsliv.

Til slutt kan nevnes at under arbeidskonferansen i år fant åpningen av det nye instituttet for studier av spørsmål vedrørende sosialpolitikk og arbeidsliv sted i Genève. Foreløpig ga fem stater sine tilsagn om bidrag til instituttet. »

«ILO anmoder Sør-Afrika-republikken om å gå ut.

Resolusjon på Arbeidskonferansen 1961.

Arbeidskonferansen

1. fordømmer den sør-afrikanske regjerings rasepolitikk,
2. uttrykker sin dypeste sympati for de personer i Sør-Afrika som har fått sine grunnleggende rettigheter undertrykt ved apartheid-politikken, så vel som med de modige personer som uten omsyn til rase eller farge går imot apartheid,
3. erklærer at fortsatt medlemskap for Sør-Afrika i ILO ikke lar seg forene med organisasjonens formål,
4. vedtar at ILO's styre oppfordres til å gi republikken Sør-Afrika det råd å trekke seg ut av organisasjonen inntil regjeringen i nevnte republikk har oppgitt apartheid som er mot prinsippene i ILO's konstitusjon, og den oppfordrer videre styret til å sørge for at denne resolusjon blir satt i verk hurtig.»

LO's økonomiske kontor.

Kontoret har vært ledet av cand.oecon. Jon Rikvold med cand. oecon. Per Dragland som medarbeider. Kontoret har 4 kvinnelige assistenter, hvorav 1 har hatt permisjon i 3 måneder. En av assistentene arbeider delvis for revisjonskontoret og er ikke ansatt på full tid. For utførelsen av en spesialoppgave i forbindelse med FTP har kontoret benyttet noe ekstrahjelp til skrivearbeid.

Kontoret utarbeider en rekke faste oppgaver. Hver måned utarbeides således oversikter over medlemstallet i Landsorganisasjonen og tilsluttede forbund, økonomiske månedstabeller til Fri Fagbevegelse og detaljoppgaver over endringer i levekostnadsindeksen. Hvert kvartal utarbeides oversikter over lønnsutviklingen og utviklingen i industriproduksjonen. Disse sendes forbundene, distriktskontorene og de lokale samorganisasjoner.

Kontoret har utarbeidet tabeller over medlemsmassens sammensetning og fordeling, oversikt over tariffsaker behandlet og konflikter godkjent av Sekretariatet. Disse tabeller er innført i beretningen. Kontoret utarbeider regelmessig oversikter for administrasjonen over plassoppsigelser, og har dessuten foretatt beregninger for og besvart en rekke forskjellige forespørsler fra administrasjonen, forbundene, myndighetene og innen- og utenlandske organisasjoner.

Av større arbeider som er utført ved kontoret, nevnes bl. a. følgende: Oversikter over kontingentinnbetaling og andre økonomiske forhold innen fagbevegelsen, registrering av bedrifter utenfor NAF som har adgang til FTP, oversikter i forbindelse med tariffrevisjonen, beregning av organisasjonsprosjenter, beregning av forbundenes representanter til Representantskapet og Kongressen,

gjennomgåelse og nyregistrering av materiale til biblioteket og statistisk økonomisk oversikt til beretningen 1960. Det har blitt utarbeidet en rekke uttalelser og notater om forskjellige spørsmål, bl. a. uttalelse til Utenriksdepartementet om Det Europæiske Økonomiske Fellesskap, uttalelse om prissituasjonen, notater om lønns- og reallønnsforhold, resultatet av tariffrevisjonen 1961, prisprognoser, sosiale trygder og den økonomiske utvikling. I forbindelse med FTP, markedsspørsmålene, Fagorganisasjonens Stønadskasse og LO's hullkortkomité har det blitt utarbeidet diverse materiale.

Jon Rikvold har i 1961 vært medlem av følgende komitéer og utvalg: Antidumpingutvalget, Arbeidsutvalget, Norges Eksportråd, Rådgivende komité for visse økonomiske spørsmål (særlig tollspørsmål), Rådgivende utvalg for saker vedrørende Det Europæiske Frihandelsforbund og Nordisk Økonomisk Samarbeid og bl. a. varamann til FTP's styre.

Per Dragland har i 1961 vært medlem av følgende komitéer og utvalg: Utvalget for arbeidsløshet og dermed beslektet statistikk, samarbeidsutvalget for tiltak til økt personlig sparing, den penge- og kredittpolitiske komité, Landsorganisasjonens forsikringskomité, Landsorganisasjonens hullkortkomité og Utvalget til å utrede spørsmålet om å bringe skatteleggingen av inntekt av personlig eid bedrift mer på linje med skatteleggingen av inntekt av aksjeselskaper.

Kontorets økonomer har i 1961 holdt en rekke foredrag og forelesninger om markedsplanene, priser og lønninger og forskjellige andre spørsmål.

LO's juridiske kontor.

Ved kontoret er fast ansatt 2 jurister og 2 stenografer i full stilling.

H.r.advokat Meedby sluttet som leder av kontoret den 1. mars 1961. Som ny leder tiltrådte o.r.sakfører Olaf Sunde 1. mai 1961. Kontoret ble i mellomtiden bestyrt av o.r.sakfører Kåre Halden.

I løpet av året er det sendt ut 1348 betenkninger og brev. Stevninger, tilsvaer og prosesskriv er ikke tatt med i dette tall.

Det har vært behandlet i alt 30 arbeidsrettssaker, fordelt på Arbeidsretten og de lokale arbeidsretter.

Av disse saker er 5 vunnet, 7 tapt og 18 forlikt. Av de 18 er 2 forlikt under hovedforhandlingen.

Kontoret har behandlet 1 voldgiftssak, med Arbeidsrettens formann som formann for voldgiftsretten. Saken ble forlikt under hovedforhandlingen.

Det er endelig behandlet 30 sivile saker, hvorav 1 lagmannsrettsak. Dessuten har man hatt 5 offentlige straffesaker til behandling.

Av disse saker er 4 vunnet, 3 er tapt og 25 er forlikt. 3 saker er overført til annen prosessfullmektig.

Kontoret har endelig hatt 3 tvangssaker og 13 registersaker. Samtlige saker er ferdigbehandlet.

Sunde har møtt som medlem av en voldgiftsrett i tvist mellom Norsk Kjemisk Industrierarbeiderforbund og Norsk Arbeidsgiverforening. Dessuten har Halden deltatt som medlem av Tvistenemnda mellom Den Kooperative Tarifforening og LO, i en sak anlagt av Norsk Skotøyarbeiderforbund mot De Forenede Skofabrikker, Drammen.

Ved årets utgang står 18 arbeidsrettssaker og 18 ordinære, sivile saker under behandling. Blant de sivile saker er 10 tvangssaker og 1 lagmannsrettssak. Dessuten står 8 registersaker til behandling.

I løpet av 1961 har Sunde forelest 6 timer i Arbeidervernloven og Arbeidstvistloven på et kurs arrangert av Norsk Arbeidsmandsforbund. Halden har forelest i ca. 120 timer, som bl. a. omfatter LO-skolen og den faglige kveldskole.

LO arrangerte den nordiske arbeidsrettskonferanse i Oslo i tiden 5. og 6. oktober 1961. På konferansen deltok fra norsk side: Alf Andersen, Olaf Sunde og Kåre Halden, som også fungerte som konferansens sekretær.

Arbeidsutvalget for nordisk arbeidsrett har hatt 2 møter i 1961. Olaf Sunde og Kåre Halden deltok i begge møter som ble holdt i Oslo henholdsvis 6. mai og 4. oktober 1961.

Sunde er formann i voldgiftsnemnda for organisasjonstvister med Halden som varamann. Videre er Sunde medlem av lønnskattutvalget, utvalget til å utrede spørsmål om skattlegging av personlig eide bedrifter, og endelig utvalget til revisjon av Arbeidervernlovens § 23 punkt 2.

Halden er medlem av det faste utvalg mellom hovedorganisasjonene i tvister om sykelønnsordningen. Han er videre nestformann i Norsk Samband for De Forente Nasjoner og medlem av nasjonal-kommisjonen for UNESCO. Han har dessuten vært medlem av Bakerlovkomitéen som avga sin innstilling høsten 1961.

Halden har deltatt som rådgiver på årets ILO-konferanse i Genève. Videre deltok han høsten 1961 i en studiereise arrangert av Norsk Samband for De Forente Nasjoner til FN's hovedkvarter i New York.

LO's presse- og informasjonskontor.

På samme vis som ved de øvrige avdelingene var virksomheten ved presse- og informasjonskontoret sterkt preget av de oppgaver som melder seg i et år med omfattende tariffrevisjoner, fagkongress, stortingsvalg, en lang rekke forbundslandsmøter, og internasjonale konferanser og kongresser. Den alminnelige informasjons-tjeneste til offentligheten, organisasjonene og besøkende ble utført i vanlig målestokk.

Fri Fagbevegelse kom ut med 12 nummer, regelmessig den 15. i hver måned, og LO's internasjonale bulletin ble sendt ut med 12 nummer — den 20. i hver måned. Opplaget til Fri Fagbevegelse var 35 000, og til Bulletinen ca. 350.

Kontorets leder, *Alfred Skar*, deltok som sekretær under møte i samarbeidsutvalget med NKL 9.—10. januar, under den nordiske faglige konferanse 12. mai, under Den nordiske samarbeidskomités møte 13. og 14. mai, under den skandinaviske faglige konferansen 17. oktober og under den skandinaviske sjømannskonferansen i Oslo 18. oktober. I årets løp holdt han tilsammen 28 foredrag og forelesninger, i det vesentligste om fagbevegelsens virksomhet. Han deltok ellers i en del offentlige komitéer etter oppdrag fra Landsorganisasjonen.

Mirjam Nordahl deltok som tolk for Norsk Jernbaneforbunds og Norsk Transportarbeiderforbunds representanter til møtet i ILO's innlandstransportkomité i Genève i tiden 5.—13. mai, som tolk og rådgiver i Den 45. internasjonale arbeidskonferanse i Genève 6.—29. juni, og som medlem av Landsorganisasjonens delegasjon til FFT's internasjonale funksjonærkonferanse i Bryssel 3.—4. november.

Hun foreleste om internasjonalt faglig samarbeid på vår- og høstkurset for LO-skolen, og om det samme for LO-skolen for kvinner, på den faglige kveldskoles vårkurs og i studiegruppen til LO's Husmorsenter. Dessuten holdt hun om lag 11 foredrag om sin studietur til USA i parti- og fagforeninger.

I Sekretariatets møte 16. oktober ble journalist *Per Haraldsson*, Arbeiderbladet, tilsatt som ny leder av kontoret fra årsskiftet 1961—1962, da *Aldfred Skar* fratrådte etter oppnådd aldersgrense. I slutten av november var *Per Haraldsson* sammen med sekretær *Thorleif Andresen* på et besøk i Vest-Tyskland og Vest-Berlin etter innbydelse fra den vest-tyske forbundsregjering og den vest-tyske landsorganisasjon. Etter tilbakekomsten begynte han sin virksomhet i Landsorganisasjonen.

LO's rasjonaliseringskontor.

Personalet ved kontoret har i 1961 bestått av Egil Ahlsen, leder, konsulenter Harald Andersen og Ragnar Røberg-Larsen.

I årets løp har kontoret bistått forbundene ved forhandlinger — kurser og konsulentvirksomhet på de tekniske områder.

Det er tydelig at de nye systemer MTM (Metode-Tid-Måling), arbeidsvurdering og UMS (Universal Maintenanc Standard, system for vedlikeholdsarbeid) stadig får større utbredelse i norsk industri.

Kontorets folk har vært med på introdusering, opplæring og løsning av tvister på disse områder. Arbeidsstudier er nå alminnelig anerkjent innen industrien, men her er det en tydelig tendens til at disse også nyttes på områder hvor en tidligere mente de ikke kunne anvendes. Dette fører til at det nå også kan settes akkord på arbeid hvor dette tidligere var vanskelig. Ved Statens Teknologiske Institutt har det i år blitt gjennomført 10 kurs i arbeidsstudier à 14 dager for 180 tillitsmenn.

I samarbeid med AOF har det vært avviklet 4 kurs som har vært lagt opp og ledet fra rasjonaliseringskontoret. Disse kurs omfatter: «Bedre samarbeid på arbeidsplassen», «Bedriften og den ansatte», «Arbeidsvurdering» og «Arbeidsstudier».

Det samlede antall forelesningstimer ved kurser- fagforeningsmøter og konferanser har vært 484.

Kontoret medvirker ved gjennomføring av NPI-prosjekt om innføring av felles standardtider (MTM) for konfeksjonsindustrien, et prosjekt som i første omgang gjelder 10 bedrifter.

Brosjyren «Produksjonsutvalgene» som redigeres fra kontoret har også i 1961 utkommet hver måned.

De planer og opplegg for TWI-kurser som ble utarbeidet ble gjennomført for 1961.

I tillegg til de tidligere TWI-kurs har det i år blitt utarbeidet et nytt som dekker emnet «Arbeidsvurdering».

Røberg-Larsen har vært hovedredaktør for det nye brevkurs «Trivsel på arbeidsplassen».

Han har deltatt i to studieturer om produktivitet og standard-tidssystem gjennom NPI, og besøkte England, Holland og Belgia.

Etter innbydelse fra dansk AOF har Harald Andersen ved to anledninger besøkt Danmark for å redegjøre og gjennomgå våre TWI-kurs. Likeledes har han tilrettelagt en ukes studietur for 9 danske LO-konsulenter her i landet om det samme.

Det ble i 1961 nedsatt en komité for innføring av akkord i Telegrafverket. Harald Andersen har vært forbundets konsulent. Etter 18 møter foreligger nå en innstilling.

Egil Ahlsen og Røberg-Larsen deltok i skandinavisk seminar om produksjonsutvalgene i Danmark 7.—9. juni.

Det har også i år vært gitt forelesninger ved Esbjerg Højskole og på Højstrupgård.

Komitéer og utvalg hvor Ahlsen har deltatt i 1961:

NPI's arbeidsutvalg og råd samt kontrollkomité og underutvalg for ledelse og samarbeid. Statens Teknologiske Institutt's styre og yrkesutvalg. Samarbeidskomitéen for produktivitet, Handelsdepartementet. Norges Tekniske Høgskole. Arbeidsstudieteknisk komité. Landsrådet for produksjonsutvalg. LO's komité for produktivtetsarbeid. Lønnsglidningskomitéen NAF og LO. Norges byggforskningsinstitutt (varamann).

I forbindelse med Det Europæiske Produktivitetsinstitutt (EPA) har det vært følgende virksomhet:

INTERNASJONALT FAGFORENINGSSEMINAR OM INFORMASJONSSPØRSMÅL

(EPA—6/05—A).

Den 19.—22. september fant det sted et internasjonalt fagforeningsseminar i Irland om informasjonsspørsmål. Fra Norge deltok redaktør Knut Ribbu, Norsk Kommuneforbund.

INTERNASJONALT FAGFORENINGSSEMINAR VEDRØRENDE PRODUKTIVITETSMÅLINGER

(EPA—7/05).

Dette seminar fant sted i Sverige 23.—25. mai. Konsulent Harald Andersen, Landsorganisasjonen i Norge, deltok i seminaret.

INTERNASJONALT FAGFORENINGSSEMINAR VEDRØRENDE OMRÅDER UNDER UTVIKLING

(EPA—7/05—A).

Den 21.—25. mars d. å. arrangerte EPA et internasjonalt fagforeningsseminar i Hellas vedrørende områder under utvikling. Lederen for kontor et for områdeplanlegging i Vestfold, Bertold Hassvoll, deltok i seminaret. Sjeffdirektør Erik Brofoss, Norges Bank, la fram en rapport på seminaret om utviklingsplanen for Nord-Norge.

SKANDINAVISK KONFERANSE AV ARBEIDERE I
LANDBRUK OG GARTNERI

EPA stilte til disposisjon Mr. H. Vredeling som foreleser på denne konferansen, som ble arrangert på Sørmarka Folkehøgskole i mai 1961. Mr. Vredeling behandlet emnet «Européisk frihandel og dens virkninger for landbruk og gartnerinæringene».

STUDIEREISER FOR FAGFORENINGSREPRESENTANTER
(EPA—7/05 og 8/05—D).

Tidligere er Norge blitt tildelt 70 studiedager pr. år under dette prosjektet. For 1961—1962 er antallet redusert til 50.

STUDIEGRUPPE FRA NORSK HOTELL- OG RESTAURANT-
ARBEIDER-FORBUND
(EPA—7/05—NO—32).

Denne studiegruppen som besto av 3 deltakere besøkte Østerrike 12.—18. mars d. å. for å studere yrkesopplæring og lønssystemer.

NORDISK FAGFORENINGSSEMINAR OM SYSSEL-
SETTINGS- OG LOKALISERINGSPOLITIKK
(NPI—336).

Det var ca. 30 deltakere og observatører på dette seminaret som fant sted på Voksenåsen 17.—19. januar d. å. EPA har bevilget NF kr. 4000.00 til trykking av rapport fra seminaret.

LO's revisjonskontor.

Revisjonsutvalget:

Utvalget har bestått av Peder N. Birkeland, Alf K. Michelsen og Halfdan Wigaard inntil Kongressen i mai/juni. Wigaard ba seg fritatt for vervet på Kongressen. I hans sted ble Anna Nilsen valt og har senere fungert som medlem av utvalget.

Det er i årets løp holdt 10 møter.

Personalet:

Kontoret beskjeftiget ved årets utgang revisjonssjef, 7 revisorer og en kontordame i delvis stilling.

Arbeidsområdet:

Kontorets arbeidsområde pr. 31. desember 1961 omfatter regnskapene for Landsorganisasjonen, Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, Folkets Hus' Fond, Landsorganisasjonens skole, 43 fagforbund, Arbeidernes Opplysningsforbund, Folkets Hus Landsforbund, Norsk Forbund for Trygdede og Pensjonister, Handels- og Kontorfunksjonærenes Fellesforening i Oslo, Funksjonærsambandet i Norge, Statstjenestemannskartellet, Norsk Folke Ferie med datterselskaper, Norsk Arbeiderpresse A/S, De samvirkende Fagforeninger med regnskaper for det nye Folkets Hus, byggeregnskap reprise 2, Storgata 39 og Østkantens Folkets Hus.

Arbeidernes Opplysningsforbund og Norsk Folke Ferie revideres av statsautoriserte revisorer som tidligere har vært ansatt ved Landsorganisasjonens revisjonskontor. Arbeidet med de øvrige regnskaper er utført av kontorets faste personale.

Revisjonsarbeidet:

Dette er utført etter de vanlige grunnsetninger for god revisjonsskikk og i overensstemmelse med gjeldende lov, vedtekter og protokollerte vedtak i de organisasjoner og selskaper som sorterer inn under kontorets ansvarsområde.

Kontorets økonomi:

Regnskapet viser et underskudd på kr. 4280.40, slik at kontoret ved årets utgang har en underbalanse på kr. 745.81.

LO's kvinnenemnd.

Kvinnenemnda har i 1961 bestått av 36 representanter fra 20 forbund.

Som tidligere har Hushjelpens Fagforening møtt på kvinnenemndas møter. Den er som kjent ikke tilsluttet noe forbund.

Kvinnenemnda har gjensidig representasjon med DNA's kvinnesekretariat.

I 1961 har arbeidsutvalget bestått av:

Formann: Borghild Bech, Norsk Bokbinder- og Kartonnasje-arbeiderforbund. Nestformann: Ingeborg Olsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Protokollsekretær: Margot Klemmetsen, Norsk Kommuneforbund. Styremedlemmer: Bjørg Johansen, Norsk Telegraf- og Telefonforbund og Martha Eriksen, Norsk Tekstilarbeiderforbund. Varamenn: Liv Buck, Norges Handels- og Kontor-

funksjonærers Forbund, Marie Lindquist, Norsk Bekledningsarbeiderforbund og Gerd Raaer, Norsk Tjenestemannslag.

Møter.

Det har vært holdt 1 årsmøte, 6 arbeidsutvalgsmøter og 5 møter i kvinnenemnda.

Nordisk faglig studieuke.

På grunn av det store arbeidspress som året 1961 ville innebære for landsorganisasjonene i de nordiske land, ble studieuken utsatt til 1962. Den danske landsorganisasjon står for tur til å arrangere studieuken.

Utenbys kvinnenemnder.

På følgende steder er kvinnenemnder opprettet i tilslutning til de stedlige samorganisasjoner: Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Hamar, Haugesund, Hammerfest, Harstad, Kirkenes, Kristiansand, Moss, Narvik, Notodden, Oslo, Sarpsborg, Sandnes, Skien og Porsgrunn, Stavanger, Trondheim, Tromsø, Vardø og Vadsø. Det er kontaktpunkter i Båtsfjord, Gjøvik, Kjøllefjord og Skjervøy.

Studiefondet.

Kvinnenemndas studiefond er nå på kr. 16 793 02. Til fondet betaler kvinnenemndene hver kr. 50.00 pr. år.

Opplysningsarbeidet.

LO-skolen for kvinner ble arrangert i tiden 9. april—6. mai 1961. Skolen hadde 20 deltakere fordelt på 11 forbund.

De emner som ble behandlet var: Arbeiderbevegelsens historie, den aktuelle faglige situasjon, lover og avtaler, priser og lønninger, internasjonalt faglig arbeid, arbeidsvurdering, organisasjonskunnskap, tillitsmannens oppgaver på arbeidsplassen, norsk.

Forelesere var: Konrad Nordahl, Alfred Skar, Kåre Halden, Per Dragland, Mirjam Nordahl, Harald Andersen, Ragna Karlsen, Kristine Amundsen, Hanna Rønneberg.

Utenom studieplanen var det foredrag av statsminister Einar Gerhardsen og stortingsrepresentantene Aase Lionæs og Rakel Seweriin.

Ragna Karlsen var kursleder.

Faglig kvinnekonferanse.

Den 2. faglige kvinnekonferanse ble holdt 3. og 4. juni umiddelbart etter Fagkongressen. På konferansen møtte formennene i de respektive kvinnenemnder, kvinnelige forbundsstyremedlemmer samt gjester, i alt 50 deltakere.

Dagsordenen var:

1. Åpning ved formannen i LO's kvinnenemnd, Borghild Bech.
2. Valg av konferansens tillitsmenn.
 - I. 2 dirigenter.
 - II. 2 sekretærer.
 - III. Redaksjonskomité.
3. Beretning for kvinnenemndas virksomhet fra kvinnekonferansen i 1957 til 1961.
4. Rapport om kvinnenemndenes virksomhet ved formennene.
5. Hovedkasserer Alf Andersen: Den faglige situasjon (herunder kvinnelønningene i 1960-årene).
6. Leder av LO's rasjonaliseringskontor, ingeniør Egil Ahlsen: Er arbeidsvurdering et middel til løsning av likelønsspørsmålet?
7. Stortingsrepresentant Aase Lionæs: Utviklingslandenes nød og velferdsstatens overflod.
8. Sekretær Ragna Karlsen: Kvinnenemndenes framtidige arbeid.
9. Avslutning.

I forbindelse med Egil Ahlsens foredrag om arbeidsvurdering vedtok kvinnekonferansen følgende uttalelse som er sendt LO's sekretariat:

«Konferansen er av den oppfatning at arbeidsvurdering er blant de mest egnede midler til å gjennomføre likelønnskrevet i praksis. Andre hjelpemidler må dog også nyttes, særlig der hvor en arbeidsvurdering ikke kan anvendes på grunn av f. eks. arbeidets art, bedriftens størrelse o.l. Konferansen peker på at de ikke-industrielle yrker har mange problemer når det gjelder fastsetting av likelønn og anmoder om at det blir tatt særlig hensyn til dette i det forestående arbeid med opplysning om tariffavtalene.

Den adgang som gis i rammeavtalens punkter I og II må straks settes i gang. Det samme gjelder bestemmelsene i punkt III om at man kan begynne lønnstilpassing i inneværende tariffperiode og i tariffrevisjonene i år.

Konferansen henstiller til LO å sette alt inn på at det gjøres fortløpende med en planmessig, hurtig og effektiv behandling av likelønnskrevet med bruk av arbeidsvurdering og andre egnede hjelpemidler etter som de ansees passende i hvert enkelt tilfelle. All kraft må brukes for å få utdannet et tilstrekkelig antall personer — kvinner og menn — med kvalifikasjoner til å delta i arbeidet.»

Etter Aase Lionæs' foredrag om utviklingslandene vedtok kvinnekongressen følgende forslag:

«LO's faglige kvinnekongress slutter opp om Fagkongressens vedtak om å gi en timelønn til de underutviklede land. For å gi et praktisk uttrykk for vår solidaritet, vil LO's faglige kvinnekongress, under forutsetning av Sekretariatets godkjenning, henstille til LO's kvinnekomité å organisere en innsamling til kjøp av en ambulerende familierådgivningsstasjon. Klinikken skal gis som gave til kvinner i et underutviklet land.»

Når det gjaldt yrkesopplæring for unge jenter, vedtok den faglige kvinnekongressen følgende:

«Den faglige kvinnekongress holdt i Oslo i dagene 3. og 4. juni 1961, henstiller til Landsorganisasjonens kvinnekomité å arbeide for at det blir valgt inn kvinner i yrkesskolenes styrer overalt hvor det lar seg gjøre. Når det gjelder yrkesskolene i fylkene, er vi kjent med at i retningslinjene som Kirke- og undervisningsdepartementet har utarbeidet, heter det at de har anbefalt at det velges inn kvinner. Kongressen henstiller til LO's kvinnekomité at de påser at disse retningslinjer blir fulgt.

Kvinnekomitéen må også henvende seg til de rette instanser og be om en bedre representasjon enn hittil har vært tilfelle i riksyrråd og lærerinnvalgsnemnder som opprettes etter Lærlingloven.

Kongressen vil videre så sterkt den kan, henstille til samtlige kvinnekomitéer utover landet å sende henvendelser til arbeidskontorene om å få flere kvinnelige yrkesveiledere. Slik det hittil har vært, har veiledningen for yrkesvalg for disse ikke vært tilfredsstillende.»

I anledning av stortingsvalget ble denne uttalelse vedtatt enstemmig å sende til Arbeidernes Pressekontor for videresending til landets arbeiderpresse:

«Solidaritets tanken har alltid vært en levende realitet i norsk arbeiderbevegelse. Størst mulig likhet, trygghet og velstand for alle har i alle år vært bevegelsens hovedoppgave. Gjennom avtalen mellom Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening om lik lønn for kvinner og menn for likeverdig arbeid, har fagbevegelsen båret fram en av de store merkesaker for norske kvinner. Dette er et viktig skritt på veien til full likestilling for kvinnene i arbeidslivet.

Den neste oppgaven må være å legge forholdene til rette slik at unge jenter fritt kan velge et yrke og at de får sjanse til å skaffe seg en god yrkesutdanning. For det er ennå slik at det er vanskeligere for en jente enn for en gutt å komme inn på yrkesskoler eller i lære ved en bedrift. Det må bli like selvfølgelig for en kvinne som for en mann å skaffe seg opplæring i et yrke. Det er samfunnets oppgave å legge forholdene til rette for en slik utvikling. Kvinnene har ikke fått sin rettmessige plass i arbeidslivet før også dette kravet er gjennomført.

LO's kvinnekongress vil videre feste oppmerksomheten ved de ensliges boligforhold. I dag er de fleste enslige henvist til små og til dels dårlige hybler. Dette er ikke tilfredsstillende i vår moderne tid. Det er nødvendig med effektive tiltak fra myndighetenes side for å sikre de enslige moderne leiligheter som er en viktig forutsetning for trygghet og trivsel.

Dersom det skal lykkes arbeiderbevegelsen å føre utviklingen videre, er det nødvendig at kvinnene kommer sterkere med i arbeidet. Det er ennå

altfor mange kvinner som står utenfor fagbevegelsen. LO's kvinnekonferanse vil så sterkt den kan oppfordre alle yrkeskvinner om å bli med i fagfor- eningsarbeidet og på den måten være med å fremme våre interesser.

Den 11. september skal vi avgjøre hvilket parti som skal ha flertallet i Stortinget og regjeringsmakten i de kommende fire år. For oss kvinner er det av avgjørende betydning at arbeiderregjeringen kan fortsette sitt byg- gende arbeid. Ved å møte fram den 11. september kan du være med på å sikre full sysselsetting og fortsatt økonomisk vekst, som er grunnlaget for vår trygghet og velstand i årene som kommer.»

Trykking av folder.

LO's kvinnenemnd laget i anledning stortingsvalget folderen «Kvinnene, tryggheten og framtida». 50 000 eksemplarer ble delt ut.

Husmorsenteret.

I Oslo og Bergen er det dannet husmorsenter som holder regel- messige møter.

Representasjon.

Nordisk komité:

Borghild Bech, Ingeborg Olsen og Ragna Karlsen.

Norsk Folkehjelps Husmorferiekomité:

Magda Kristiansen og Synnøve Nilsen.

Landsnemnda for husmorgymnastikk:

Elida Sundby og Hjørdis Harms.

Arbeiderpartiets Kvinnesekretariat:

Ragna Karlsen.

Kvinnenes samarbeidskomité for fest uten alkohol:

Randi Rønning og Rønnaug Rønbeck.

Kvinnens Frivillige Beredskap:

Gerd Raaer, Martha Eriksen, Borghild Bech og Ragna Karlsen.

Stort sett har arbeidet gått jevnt framover, og aktiviteten blant kvinnene øker stadig.

LO's ungdomsutvalg.

Etter forslag fra ungdomsutvalget om å trekke funksjonærene med i det felles ungdomsarbeid, vedtok LO's sekretariat 13. februar 1961 å utvide LO's representasjon fra 2 til 3, slik at det oppnevnes en fra LO's administrasjon, en fra et industriforbund og en fra et funksjonærforbund, og at en av LO's sekretærer fungerer som sekre-

tær for ungdomsutvalget. Ungdomsutvalget har etter dette hatt følgende sammensetning for 1961:

Formann: Thorleif Andresen, LO. Medlemmer: Leif Skau, LO, (Jern og Metall), Otto Totland, LO, (Handel og Kontor), Reiulf Steen, AUF, Ronald Bye, AUF, Gunnar Nilsen, AOF.

REPRESENTASJON:

Statens Ungdomsråd: For perioden 1961—1963 er Kjell Lien oppnevnt som varamann for AUF's representant, Reiulf Steen.

Den 20. ungdomskonferanse 17. april: Bjørn Sørensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Ronald Bye, Arbeidernes Ungdomsfylking.

Den 21. ungdomskonferanse 18.—19. november: Bjørn Engebretsen, Handel og Kontor og Ronald Bye, Arbeidernes Ungdomsfylking.

Folk og Forsvar.

Ved lokal representasjon har ungdomsutvalget vært representert ved følgende konferanser om «Ungdommen og forsvaret» 8.—9. juni: Bjerka, Nodland. 2.—3. oktober: Kirkenes.

Samarbeid med forbundene.

Det har vært et godt samarbeid med forbundene i 1961. Den 7. februar ble det arrangert en konferanse for å drøfte ungdomsarbeidet i fagbevegelsen. Til konferansen var det innbudt 9 forbund som har særlig mange unge medlemmer. Det møtte representanter fra 8 av disse. Konferansen behandlet ungdomsutvalgets arbeid og planer framover, hva forbundene kunne gjøre og opplysningsarbeidet blant ungdommen. Det ble lagt særlig vekt på forbundenes arbeid med å starte ungdomsgrupper og samarbeidet med AUF. Enkelte forbunds «ungdomskartotek» har muliggjort sending til private adresser når det gjelder orienteringer, innkalling til kurs o.l. og distribusjon av Fritt Slag. Bruken av brosjyren «Møte med arbeidsplassen» ble også drøftet. Det er en merkbar stigning i interessen for ungdomsarbeidet i forbundene.

Samarbeid i distriktene.

Ungdomsutvalgets medlemmer har deltatt i en rekke konferanser i distriktene. Det ble arrangert en tre ukers reise med konferanser og møter i samorganisasjoner og ungdomslag i Nordland, Troms og Finnmark. Det er holdt en fylkeskonferanse i Møre og Romsdal med etterfølgende møter i seks samorganisasjoner og forelesninger ved to yrkesskoler.

Ungdomsleir.

Sammen med AUF ble det arrangert en mindre ungdomsleir på Utøya 19.—29. juli. Leiren var arrangert som en studieleir. Det ble gjennomført et seminar på leiren med et omfattende faglig/politisk innhold og med god deltakelse. Ungdomsutvalgets representanter i leirutvalget var Oddvar Hansen, Handel og Kontor, og Bjørn Sørensen, Bygning.

Ungdommen og stortingsvalget.

I samarbeid med AUF utarbeidet ungdomsutvalget studiemateriell fordelt på 4 brev som behandlet politiske saker av spesiell interesse for ungdommen. Melding om dette ble sendt alle fagforeninger og ungdomslag med oppfordring om å danne studiegrupper eller bestille brevene til de enkelte unge medlemmer. Hensikten var å stimulere og aktivisere de unge i valgkampen.

Arbeidet blant yrkesskoleelevene.

Etter henstilling fra ungdomsutvalget har LO's distriktssekretærer i flere fylker søkt kontakt med yrkesskoler og kommet inn med forelesninger om fagbevegelsen. Det er også henstilt til distriktskontorene og samorganisasjonene om å lage spesielle møter og sammenkomster for yrkesskoleelever. Dette har i enkelte tilfelle blitt gjort, men resultatet er enda ikke tilfredsstillende.

Ungdomsutvalget har utgitt en brosjyre i et opplag av 25 000 beregnet på yrkesskoleelever. Den gir praktiske opplysninger om fagbevegelsen og samarbeidet med den politiske ungdomsbevegelse.

OPPLYSNINGSARBEIDET

Korte kurs.

Som resultat av distriktskonferanser og lokalt initiativ fra LO's distriktskontorer, samorganisasjoner, fagforeninger og AUF's distriktslag og lag har det i 1961 vært holdt 73 kurs fra en helgs til tre dagers varighet, som det er gitt økonomisk stønad til. Deltakerantallet har vært 1571.

Ukeskurs.

I samarbeid med AOF ble det i tida 11.—17. og 18.—24. juni arrangert to faglige kurs for ungdom på Utøya. Deltakelsen til disse kursene var liten, tilsammen 26 deltakere i alderen 16 til 33 år. Ungdomsutvalget bevilget 4 stipend til disse kursene. De øvrige fikk stipend fra sine forbund.

To ukers kurs.

I samarbeid med AOF ble det på Frambu i tida 29. oktober til 11. november arrangert kurs «Ungdommen på arbeidsplassen og i samfunnet». Kurset hadde 17 deltakere med stipend fordelt på 9 forbund, pluss 2 skoleelever med stipend fra ungdomsutvalget.

Kurset «Ungdommen møter 60-åra».

Av «ungdomsmidlene», som blir fordelt gjennom Statens ungdoms- og idrettskontor, hadde LO's ungdomsutvalg etter søknad fått tildelt kr. 8000.00 til dekning av utgifter ved et ungdomskurs åpent for alle organisasjoner. Kurset ble arrangert på Leangkollen i tida 12.—18. november. Det deltok 44 ungdommer, fordelt på 18 forbund og 5 ungdomsorganisasjoner. Det var 130 som søkte om opptakelse. «Ungdomsmidlene» dekket utgiftene til oppholdet og reiseutgifter inntil kr. 50.00 pr. deltaker. Øvrige reiseutgifter og tapt arbeidsfortjeneste ble for de fagorganiserte dekket ved stipend fra forbundene. Ungdomsutvalgets utgifter ved kurset ble kr. 2092.85. Rammen for kurset var «Yrke, utdanning, fritid». På kurset var det bl. a. en rundbordkonferanse om demokratiet på arbeidsplassen. Kursdeltakerne var i LO og Arbeidsgiverforeningen og fikk orienteringer, hvoretter representanter for disse organisasjoner besvarte spørsmål en dag på kurset.

«LO for ungdommen».

Ungdomsutvalget har planlagt en større agitasjons- og studieoffensiv som skal starte høsten 1962. Materiellet er under utarbeidelse og skal bl. a. omfatte stillfilm og studiemateriell beregnet på 3 studiemøter. Det vil bli holdt en rekke distriktskonferanser for å legge dette til rette.

LO's funksjonærutvalg.

Det i sekretariatmøtet 4. april 1960 oppnevnte rådgivende utvalg i funksjonærspørsmål har bestått uendret i 1961.

Utvalget har bestått av: Odd Højdahl, Landsorganisasjonen, formann, Sverre Bolstad, Funksjonærsambandet, sekretær, Sigurd Halvorsen, Norsk Kommuneforbund, Otto Totland, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Thv. Karlsen, Statstjenestemannskartellet, Olav Nordskog, Hjalmar Seim og Idar Norstrand, Det norske Arbeiderparti.

Utvalget har behandlet og kommet med innstillinger til en rekke saker vedrørende funksjonærenes forhold til DNA og til partimedlemmers medlemskap i fagorganisasjonen.

Det har drøftet spørsmål angående forholdene innenfor funksjonærorganisasjoner som ikke er medlem av LO og i den anledning kommet fram til synspunkter en må være merksam på i det videre vervingsarbeid for tilslutning til LO-organisasjonene.

Utvalget har behandlet og kommet med tilråinger i saker vedrørende organisasjonsforholdene for mindre godt organiserte grupper innenfor tjenestemannssektoren. Det har fremmet forslag om tilståelse av tilskudd til spesielt tilrettelagt agitasjons- og vervingsarbeid innenfor funksjonær- og tjenestemannssektorene, hvor hensyn skal tas til forbundenes økonomiske bæreevne, og forholdene ellers bør nøye vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Videre har utvalget i forbindelse med agitasjons- og opplysningsvirksomheten og i samarbeid med Funksjonærsambandet tilrettelagt gjennomføringen av en vitenskapelig undersøkelse vedrørende funksjonærenes og arbeidernes syn på og forhold til fagbevegelsen. Utvalget har dessuten forberedt tilretteleggingen av en konferanse vedrørende mer moderne metoder i vervingsarbeidet blant funksjonærene.

I forbindelse med stortingsvalget 1961 har utvalget foranlediget utgitt en spesiell valgbrochure for funksjonærer og tjenestemenn og behandlet andre spørsmål av betydning vedrørende funksjonærene og valget.

Utvalget har dessuten forberedt avholdelsen av kontaktkonferanser mellom LO og studentene, og endelig har det behandlet og avgitt uttalelse om funksjonærenes ferie, feriegodtgjøringen, arbeidstid m. v.

Utvalgets medlemmer har for øvrig deltatt i en rekke konferanser og møter til drøfting av spesielle funksjonærspørsmål.

LO's komité for produktivitetsarbeid.

I året 1961 ble det holdt 380 TWI-kurs med tilsammen 3769 deltakere.

33 av forbundene hadde deltakere på kursene. Det ble i år utarbeidet et nytt kurs om «Arbeidsvurdering» som i siste halvår hadde 462 deltakere.

Følgende oversikt viser virksomheten for 1961:

Distrikt:	Antall grupper	Antall deltakere	Antall bedrifter
Oslo—Akershus	57	537	34
Østfold	27	301	12
Vestfold	25	236	15
Buskerud	28	317	17
Telemark	25	244	6
Sørlandet	16	142	12
Rogaland	30	277	37
Bergen—Fylkene	40	378	22
Møre—Romsdal	29	282	51
Oppland	21	217	11
Hedmark	26	277	62
Trøndelag	23	209	38
Nordland	9	80	7
Troms	21	247	37
Finnmark	3	25	9
	380	3 769	370

	Antall grupper	Antall deltakere
Samarbeidsforhold	98	1 001
Arbeidsinstruksjon	55	514
Arbeidsmetoder	55	499
Produksjonsutvalgarbeid	34	331
Bedriftsregnskap	10	87
Diskusjonsledelse	47	405
Vernearbeid	18	172
Produksjonsteknikk	7	80
Norge i frihandelen	16	208
Arbeidsvurdering	40	472
	380	3 769

Deltakerne kommer fra følgende forbund:

Jern- og Metallarbeiderforbundet	1 142
Kjemisk Industriarbeiderforbund	358
Baker- og Konditorforbundet	1
Bygningsindustriarbeiderforbundet	199
Bekleddningsarbeiderforbundet	110
Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbundet	11
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksj.	75
Norsk Tjenestemannslag	179
Gullsmedarbeiderforbundet	12
Papirindustriarbeiderforbundet	217
Kommuneforbundet	48
Handel og Kontorfunksjonærers Forbund	114
Jernbaneforbundet	32
Tekstilarbeiderforbundet	156
Litograf- og Kjemigrafforbundet	8
Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	130
Arbeidsmandsforbundet	21
Arbeiderpartiets Presseforbund	1
Norsk Telegraf- og Telefonforbund	3
Typografforbundet	28
Transportarbeiderforbundet	82
Treindustriarbeiderforbundet	27
Tobakkarbeiderforbundet	51
Murerforbundet	6
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund	19
Bokbinderforbundet	1
Kjøttindustriarbeiderforbundet	33
Lokomotivmannsforbundet	1
Skotøyarbeiderforbundet	11
Skog- og Landarbeiderforbundet	13
Telegrafmennes Landsforbund	4
Postforbundet	4
Befalslaget	83
Forsvarets bedrifter	128
Representanter fra bedrifter o.l.	461

3 769

Inntil 1. september 1961 har komitéen bestått av:

Alf Andersen, formann Kaare Pehrson, Karsten Torkildsen, Josef Larsson, Olav Bruvik, Erling Frogner og Egil Ahlsen.

I sekretariatsmøtet 1. september 1961 fikk komitéen denne sammensetning:

Egil Ahlsen, formann, Thorleif Andresen, Kaare Pehrson, Karsten Torkildsen, Erling Frogner.

Varamenn: Tor Aspangren, Odin Rønbeck og Gulbrand Brauer.

Produksjonsutvalgene.

Industri og håndverk.

Ifølge oppgave fra forbundene var antallet produksjonsutvalg pr. 31. desember 1961 følgende:

Norsk Arbeidsmandsforbund	22
Norsk Bekledningsarbeiderforbund	52
Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund	5
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	83
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer ¹⁾	0
Norsk Gullsmedarbeiderforbund	3
Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund ²⁾	0
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	224
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	102
Norsk Murerforbund	2
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	33
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	55
Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund	5
Norsk Skotøyarbeiderforbund	18
Norsk Tekstilarbeiderforbund	25
Norsk Transportarbeiderforbund	1
Norsk Treindustriarbeiderforbund	12
Norsk Typografforbund	15

 657

Tidsskriftet «Produksjonsutvalg» kom ut med i alt 12 nummer i 1961. Bladet blir tilstilt samtlige forbund, som videresender det til tillitsmenn og produksjonsutvalgsmedlemmer. Opplaget er på ca. 10 000. Tidsskriftet blir redigert fra rasjonaliseringskontoret.

Kommunene.

Norsk Kommuneforbund har inngått avtale om opprettelse av driftsutvalg med følgende kommuner:

Arendal, Bergen, Bærum, Drammen, Eidsvoll, Fåberg, Gjøvik, Glemmen, Harstad, Haugesund, Horten, Kragerø, Kristiansand S., Laksevåg, Lier, Lillehammer, Lillestrøm, Lørenskog, Mo, Moss, Norderhov, Notodden, Porsgrunn, Røyken, Sarpsborg, Skedsmo, Skien, Skoger, Strinda, Sør-Varanger, Tinn, Trondheim, Tønsberg, Venesla, Alesund, Fredrikstad, Halden, Hønefoss, Oslo, Stavanger, Stord, Tromsø, Stange, Hurum, Eidanger, Skiensfjordens kommunale Kraftselskap, Bergenhalvøens Kraftselskap og Norsk Film A/S.

Dessuten er det opprettet driftsutvalg ved Bodø Sykehus, Lier

1) Forbundet er representert i 12 utvalg.

2) Forbundet er representert i 62 utvalg.

Asyl, Hamar, Vang og Furnes Kommunale Kraftselskap, Statens Helseanstalter, Hønefoss og Norderhov Kraftverk.

I alt opprettet 125 driftsutvalg.

Statens virksomheter.

Ved statens virksomheter er det opprettet 17 hovedutvalg med i alt 270 underutvalg. Dessuten er det 20 enkeltstående samarbeidsutvalg.

Som tjenestemennenes representanter i Sentralrådet for samarbeidsutvalg har i 1961 fungert: Sekretær Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund, med varamann forretningsfører Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmandsforbund. Tekniker Harald Fondevik, Norsk Telegraf- og Telefonforbund, med varamann sekretær Aage Tømme-reek, Norsk Postforbund. Sekretær Leif Skau, Norsk Jern og Metallarbeiderforbund, med varamann hovedkasserer Johan Henriksen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Kontorsjef E. Hagerup-Pettersen med varamann, telegraffullmektig Signe Øien, begge Statstjenestemannsforbundet. Lagdommer Harald Sund, med varamann byråsjef Torkjell Nesheim, Embedsmennenes Landsforbund.

Landsrådet for produksjonsutvalg.

I medhold av overenskomsten om produksjonsutvalg mellom Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening, § 12, er det opprettet et landsråd som skal være bindeledd mellom produksjonsutvalgene innen de forskjellige bedrifter og hovedorganisasjoner. Som medlemmer av landsrådet har i 1961 fungert følgende:

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Sjefsingeniør Kåre Hansen, direktør Per Lorang, direktør Bernt Holtsmark og varamann, direktør Johan Fredrik Hansen.

Fra Landsorganisasjonen: Sekretær Alf Andersen, som også har vært Rådets formann, sekretær Anker Nordtvedt, konsulent Egil Ahlsen, varamann, kontorsjef Paul Engstad. Som Rådets sekretær har fungert ingeniør Jon Andresen.

I landsrådets møte den 7. september 1961 ble Alf Andersen avløst som formann i Rådet og til ny formann ble valt sjefsingeniør Kåre Hansen.

Alf Andersen er fra samme tidspunkt gått ut av landsrådet og som nytt medlem er oppnevnt sekretær Einar Strand.

Landsrådets vesentligste arbeid i 1961 har vært å besvare spørsmål fra produksjonsutvalg og bedrifter, og gi dem råd og veiledning når det gjelder produksjonsutvalgets arbeid. Rådets formann og

sekretær har også deltatt i en rekke møter i produksjonsutvalg ved enkelte bedrifter, og har holdt foredrag om arbeidet i et produksjonsutvalg. Landsrådet har for øvrig innhentet nye rapporter over utvalgets arbeid innenfor Norsk Arbeidsgiverforening.

Folkets Hus Fond.

Det har også i 1961 vært økende virksomhet både når det gjelder nybygg og utbedringer av eldre folkets hus. Finansieringsproblemene er stadig de samme og pågangen på fondet øker.

I 1961 er av fondet utbetalt lån med *kr. 1 515 400.00*.

I avdrag er innbetalt *kr. 339 888.75* og i renter *kr. 173 429.65*. De tilsvarende tall for avdrag og renter var i 1960 *kr. 182 741.67* og *kr. 107 803.67*.

Ved årets slutt viser utlånskontoen *kr. 4 485 581.72*. Fondets formue var pr. 31. desember 1961 *kr. 9 265 755.21*. Det er en øking fra foregående år på *kr. 629 430.00*. Endel av formuen er plassert i pantobligasjoner i faste eiendommer.

Folkets Hus Landsforbund har i sin virksomhet i 1961 fått utbetalt *kr. 85 000.00*.

Pensjonskassen 1961.

Arbeidsutvalget har forrige kongressperiode bestått av Hans Hegg, P. Mentsen, Tor Aspengren, Arne Kr. Meedby, og som funksjonærenes representant Gudrun Stenvik, varamann: Bjarne Dahlberg.

For kommende kongressperiode består arbeidsutvalget av Alf Andersen, P. Mentsen, Tor Aspengren og Olaf Sunde, og som funksjonærenes representant Gudrun Stenvik. Varamann: Bjarne Dahlberg.

I 1961 er opptatt 58 medlemmer og 56 medlemmer er utmeldt. Det er tilmeldt 18 nye stillinger.

I pensjoner er utbetalt tilsammen *kr. 2 142 118.27* mot *kr. 1 895 484.53* i 1960.

Pensjonene fordeler seg slik:

118 alderspensjoner	kr. 1 434 233.58
76 enkepensjoner	» 635 227.47
7 uførhetspensjoner	» 53 976.82
8 ekstra enkepensjoner	» 18 680.40
Engangsinnskuddet for nye stillinger er innbetalt med	» 58 709.60
Innestående innskudd for medlemmer som er gått ut av kassen er	» 260 971.62

Garantibestemmelsen i § 13 blir effektiv også for 1961. Det beløp inntektene har sviktet med i henhold til § 13 i vedtektene må utliknes ekstra på de tilsluttete organisasjoner.

Landsorganisasjonens skole.

Styret.

Inntil Kongressen 28. mai—2. juni har skolens styre bestått av følgende:

Konrad Nordahl, formann, Hans Hegg, Paul Engstad, Gunnar Myhre og Kristine Amundsen.

Etter Kongressen 1961 består styret av følgende:

Alf Andersen, formann, Konrad Nordahl, Paul Engstad, Kristine Amundsen og Tor Andreassen.

For øvrig har Gunnar Nilsen tiltrådt styret. Bestyrer Erling Rønneberg har deltatt i alle styremøter.

Kursvirksomheten:

Følgende kurs er holdt i 1961:

Handel og Kontor AUL.....	21/1 —22/1	19 deltakere
Oslo Kjemiske Arbeiderforening.....	15/4 —16/4	25 »
Handel og Kontor AUL.....	22/4 —23/4	13 »
Stor-Oslo Bedriftsidrettskrets	29/4 —30/4	21 »
Norsk Tolltjenestemanns Forbund.....	7/5 —16/5	27 »
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund	28/5 — 3/6	33 »
Arbeidernes Opplysningsforbund	4/6 —10/6	18 »
Norsk Folkehjelp	4/6 — 2/7	31 »
Arbeidernes Avholdslandslag	23/7 —29/7	45 »
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	13/8 —19/8	47 »
Scandinavian Seminar i Norge	7/8 —13/8	23 »
Utenriksdeptet. Kontoret for kulturelt samkvem med utlandet.....	20/8 — 2/9	24 »
A/L Norske Boligbyggelags Landsforbund	14/9 —15/9	29 »
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	25/9 — 7/10	39 »
LO-skolen, 8 ukers vårkurs	9/10— 3/12	19 »
LO-skolen, kvinner	9/4 — 6/5	20 »
LO-skolen, 8 ukers høstkurs	15/10— 9/12	24 »

Anlegg og bygninger.

Det er i årets løp foretatt atskillige forbedringsarbeider ved skolen, blant annet maling av lærerboligen, reparasjon av hustelefonanlegget og innlegging av brannalarmanlegg. Det er videre lagt planer for ominnredning og modernisering av skolens kjøkken samt modernisering av kjøle- og fryseanlegget. Når det gjelder modernisering av kjøkkenavdelingen så vel som kjøle- og fryseanlegget vil dette først komme til utførelse på våren 1962.

Bygging av nytt internat.

Styret har i lang tid arbeidet med spørsmålet om bygging av nytt internat til skolen, først og fremst for å øke kapasiteten, dernest for å framskaffe de nødvendige betjeningsrom og studierom (gruppe-rom).

Disse planer vil styret komme tilbake til.

Opplysningsarbeidet i fagorganisasjonen.

Den faglige opplysningsvirksomheten viser en nedgang fra 16 484 deltakere i 1960 til 10 152 i 1961 som også er noe lavere enn for 1959. Nedgangen er sterkest for brevninger og korte kurs. Brevninger hadde 4811 deltakere i 1961 fordelt på 739 ringer mot 8534 deltakere og 1239 ringer i 1960. Sammenliknet med 1959 er det dog en framgang på 150 ringer og ca. 400 deltakere. Korte kurs hadde i 1960 5693 deltakere og i 1961 3128. Den nedadgående tendens for kveldskoler og forelesningsrekker fortsatte og hadde tilsammen snaut 200 deltakere i 1960.

Bare en studieform viser framgang i 1961. Det er ukeskurs og lengre kurs. Begge år var det 64 kurs, mens deltakerantallet gikk opp fra 1876 til 2026 i 1961. Den største stigningen faller her på AOF's faglige kurs og på LO-skolene.

Det ble i 1961 registrert studievirksomhet innenfor i alt 35 forbund mot 38 året før. Fem forbund hadde samme deltakerantall eller høyere, mens en blant de øvrige finner større eller mindre nedgang. Nedgangen siste år må vurderes på bakgrunn av aksjonen 1960 for «Møte med fagforeningen». Aksjonen 1961 for «Trivsel på arbeidsplassen» ble ikke gjennomført i samme omfang som for MMF. En kan heller ikke se bort fra at tariffrevisjonen og stortingsvalget kan ha hatt virkning på studievirksomheten 1961.

LO-skolene.

Det er i beretningsåret avviklet to 8-ukers LO-skoler og en 4-ukers LO-skole for kvinner. Det er fortsatt meget god søkning til skolene. Etter gjenopptakelsen av folkehøgskolen kan det maksimum tas opp 25 deltakere til hvert av LO-skolekursene.

Vårkurset 1961 hadde i alt 90 søkere. Av disse ble 79 tatt ut til forhåndsundervisningen hvorav 27 fullførte. Det var stilt 30 stipend til rådighet fra LO og forbundene, men flere måtte i siste øyeblikk melde forfall av personlige grunner. Kurset fikk i alt 19 deltakere fordelt på 10 forbund. En deltaker var svensk.

Høstkurset 1961 hadde i alt 89 søkere. Av disse ble 77 tatt ut til forhåndsundervisningen hvorav 36 fullførte. Det var stilt 30 stipend til rådighet fra LO og forbundene. Kurset fikk i alt 24 deltakere fordelt på 17 forbund.

LO-skolen for kvinner hadde ialt 32 søkere. Det var stilt 26 stipend til rådighet fra LO og forbundene. Kurset fikk i alt 20 deltakere fordelt på 11 forbund.

UNESCO gruppereiser.

I alt 12 grupper søkte UNESCO-stipend til studiereiser i 1961. Bare 3 grupper kom i betraktning:

Sortland faglige Samorganisasjon med en gruppe på 11 til England.

Meieriarbeidernes forening, Oslo, med en gruppe på 10 til Vest-Tyskland.

Norges Kooperative Landsforening med en gruppe på 15 til København og Göteborg.

Dessuten 10 norske kvinner i en sosialdemokratisk kvinnegruppe med deltakere fra Danmark, Finland, Sverige og Norge. Gruppen besøkte Paris.

Oversikt over studiearbeidet i fagorganisasjonen 1961.

Forbund	Studie- ringer		Kurs		Korte kurs		Kveld- skoler		Fore- lesnings- rekker	
	Ringer	Deltakere	Kurs	Deltakere	Kurs	Deltakere	Klasser	Deltakere	Rekker	Deltakere
Norsk Arbeidsmandsforbund	16	91	1	35	8	136				
— Baker og Konditorforbund . .	—	—	2	57	—	—				
— Bekledningsarbeiderforbund . .	19	124	2	61	13	281				
— Bokbinder- og Kart.arb.forb.	1	7	—	—	3	42				
— Bygningsindustriarb.forbund . .	49	279	2	95	9	161				
— Elektriker- og Kraftst.forb. . .	13	80	—	—	1	30				
— Fengselstjenestemannsforb. . .	3	17	—	—	—	—				
— Forb. for Arb.ledere og Tekn.F.	1	5	—	—	—	—				
— Gullsmedarbeiderforbund . . .	—	—	—	—	—	—				
Norges Handels- og Kontorfunksj. F.	28	263	5	183	15	254			10	145
Norsk Hotell og Rest.arb.forbund . .	5	67	—	—	1	24				
— Jernbaneforbund	109	640	8	312	21	619				
— Jern- og Metallarb.forbund . .	120	861	12	420	9	355				
— Kjemisk Industriarbeiderforb.	38	230	1	20	4	115				
— Kjøttindustriarbeiderforbund . .	4	27	—	—	1	20				
— Kommuneforbund	46	345	—	—	—	—				
— Litogr. og Kjemigr.forbund . .	3	30	—	—	—	—				
— Lokomotivmannsforbund . . .	14	82	1	30	4	43				
— Murerforbund	5	31	—	—	—	—				
— Nærings- og Nydelsesm.arb.f.	24	155	—	—	—	—				
— Papirindustriarbeiderforbund . .	37	225	—	—	—	—				
— Politiforbund	1	6	—	—	—	—				
Det norske Postmannslag	3	27	—	—	—	—				
Norsk Postforbund	2	11	—	—	—	—	2	29		
— Sjømannsforbund	93	413	3	63	2	35				
— Skog- og Landarb.forbund . .	11	75	—	—	—	—				
— Skotøyarbeiderforbund	4	31	—	—	—	—				
— Tekstilarbeiderforbund	13	82	—	—	1	20				
— Telegraf- og Telefonforbund . .	5	32	1	35	4	113				
Telegrafmennesenes Landsforbund . .	4	24	—	—	—	—				
Norsk Tjenestemannslag	13	97	5	140	—	—				
— Tobakkarbeiderforbund	1	8	—	—	—	—				
— Tolltjenestemannsforbund . .	4	37	—	—	—	—				
— Transportarbeiderforbund . . .	15	155	—	—	2	43	1	13		
— Treindustriarbeiderforbund . .	10	62	—	—	—	—				
— Typografforbund	5	51	—	—	—	—				
	719	4670	43	1451	98	2291	3	42	10	145
AOF's faglige kurs	—	—	18	512	—	—				
LO-skolen	—	—	2	43	—	—				
LO-skolen for kvinner	—	—	1	20	—	—				
Faglige utvalg og Samorganisasjonen	20	141	—	—	49	837				
Tilsammen	739	4811	64	2026	147	3128	3	42	10	145

Samlet deltakerantall 10 152.

Arbeiderbevegelsens arkiv.

Arkivets styre har bestått av Henrik Hjartøy, formann, Hans Hegg, Frank Hansen og Oscar Olsen fra LO, samt Aksel Zachariasen, Edvard Bull og Olav Nordskog fra DNA.

Arbeidet med ordningen og katalogiseringen av eldre og nytt tilsendt stoff har fortsatt etter de tidligere retningslinjer. Utenom den vanlige tilvekst fra organisasjonene og andre forbindelser er i år mottatt utrykt stoff fra følgende: Arbeidernes Ungdomsfylking, Folketeaterforeningen i Oslo, Folkets Hus Landsforbund (fotos), Norsk Arbeidsmandsforbund (diverse eldre avdelingsprotokoller og en større samling eldre overenskomster), Norsk Stenindustriarbeiderforbund og Oslo Stenindustriarbeiderforening, avd. 1 av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Oslo Margarinarbeiderforening og Murarbeidernes Forening i Oslo (diverse fotos).

Fra følgende er mottatt diverse trykksaker som gaver: Arbeiderpressens Samvirke A/L, Biblioteksentralen, Deichmanske Bibliotek, Forsvarets krigshistoriske avdeling, Norges Arbeidslederforbund, Norsk-Sovjetrussisk Samband og Østkantutstillingen i Oslo.

Følgende personer har gitt arkivet diverse bøker, tidsskrifter og brosjyrer: Tertit Aasland, Anton Andresen, Paula Bratvold, John Dahl, Hans Irmann-Jacobsen, Ingvald Jaklin, Ole Jamtli, Knut Langfelt, Ivar Roseth, Alfred Skar, Per Sogstad, Oskar Stav, Knut Willoch, Ole Øisang, Oskar Hansen, Danmark, og Roy M. Tollefson, USA.

Knut Stubberud og hans søster Solveig Nyquist har skjenket arkivet en større samling, vakkert innbundne, bøker, tidsskrifter og brosjyrer etter deres avdøde far, redaktør Johs. Stubberud. Storparten av denne samlingen, som var på ca. 900 titler, er innlemmet i arkivet, men endel er også sendt til bibliotekene ved arbeiderbevegelsens egne studiesentra.

Fra sin dublettsamling har arkivet sendt til følgende: Årdal folkeboksamling, DNA's kontor, Deichmanske Bibliotek (tidsskrifter), NKL's bibliotek, Statistisk Sentralbyrå, Handelshøyskolen i Bergen, UB i Oslo (56 b. tidsskrifter og 40 kvartal med aviser), Arbetarrörelsens Arkiv i Stockholm og til Archion Haavoda, Israel. Til Ringsaker og LO's folkehøgskole, Sørmarka, er sendt henholdsvis 18 og 11 katalogiserte bind. Arkivet i Tønsberg har mottatt fra oss ca. 40 bind, og til Norsk Skotøyarbeiderforbund er overført endel stoff som har ligget lagret i arkivet en tid. Utplukkingen av overfløydige dubletter har fortsatt og i alt er 5 hyllemeter pakket ned i år.

Av stoff som er ordnet i år nevnes spesielt: Oslo Bryggearbeiderforenings rikholdige arkiv fra 1882 til 1940, Londonsekretariatets velordnede arkiv er registrert og likeledes endel etterlatte papirer etter avdøde Magnus Nilssen.

Arne Kokkvold begynte i august med gjennomgåingen av Arbeidsmandsforbundets eget arkiv. Dette arbeid pågår ved årets slutt.

Varsel om forestående jubiléer er sendt til en rekke større organisasjoner, og både til små og store sådanne er det funnet fram stoff. Avskrifter og originaler er sendt til organisasjonenes historikere. Stiftelsesregisteret er økt med ca. 100 kort, det gjelder særlig Hedmark og Finnmark.

Det er tatt fotokopier og avskrifter av en rekke håndskrevne beretninger.

Utlånet (hjemlånet) viser en ganske liten stigning i antall skrifter, men fotosamlingen har vært lite brukt i år.

Ved AUF's landsmøte i år skaffet arkivet til veie endel stoff til en historisk utstilling som ble arrangert i forbindelse med landsmøtet.

Det er i årets løp holdt to styremøter. Til behandling har vært: Innredningsutgiftene for tønsbergarkivet, omkostningene til kontor- og arkivplass for arkivets nye lokaler i Folkets Hus samt planen for arkivets framtidige drift.

Personalet har vært som i fjor: Arkivaren i hel stilling, kontordamen, Gunhild Wang, i 4 dagers uke og Anton Andresen som ekstrahjelp. Hertil kommer Arne Kokkvold som har vært lønt av arkivet fra august og utover for sitt arbeid i Arbeidsmandsforbundet.

Årets tilvekst av historiske framstillinger vedrørende norsk arbeiderbevegelse er følgende:

«Norsk Telegraf og Telefonforbund gjennom 25 år, 1930—1955», av Anton Blom.

*

«Fra Arbeiderorganisasjon til mellomparti; Det radikale folkeparti (Arbeiderdemokratenes) forhold til Venstre og sosialistene», av Tertit Aasland. 1961. 180 s.

«Moskvatesene i norsk politikk», av Knut Langfelt. 1961. 159 s.
«Katalog over norske politiske partier som deltok i stortingsvalgene 1906—1945, samt anvisning til deres stortingsprogrammer», samlet av Hans Irmann-Jacobsen. 1961. 4 hft. (Stensiltrykk.)

«De politiske partiers programmer ved stortingsvalget 1927—1936», samlet av Hans Irmann-Jacobsen. 1961. 4 hft. (Stensiltrykk.)

«Festskrift til Christopher Hornsrud på 100-årsdagen 15. november 1959», red. av Hans Johansen. 1959. 102 s.

*

«Le mouvement ouvrier en Norvège», av David Philip. Paris 1958. 366 s.

«Political Thought inside the Norwegian labour party 1917—1928; a dissertation», av Roy M. Tollefson. Chic. 1959. 334 bl. (Manus.)

«Trade union as a product of environment: Norway and the United States», av Bruce H. Millen. Wisconsin 1959. 101 bl. (Fototrykk.)

*

Fra 61 fagforeninger, stedsstyrer og klubber er mottatt jubileumsberetninger. Ti av disse var utgitt før 1958.

Abildsø arbeiderforening, Strømmen arbeiderforening og Tromsø arbeiderpartis kvinneforening har også sendt inn sine jubileumsberetninger.

Øivind Berntsen,
arkivar.

Henrik Hjartøy,
styrets formann.

Statens Feriefond.

Sekretær Th. Andresen har vært LO's representant i styret for Feriefondet i 1961. Med godkjenning av Kommunal- og arbeidsdepartementet ble det til ferieformål i 1961 utdelt i alt 1 848 100 kroner som fordeler seg slik:

I. Til husmorferie	kr.	400 000.00
Som er fordelt av Statens Husmorferieutvalg.		
II. Til ski- og turistforeninger	»	200 000.00
Til bygging og instandsetting av hytter.		
III. Til Landslaget for Norske Ungdomsherberger	»	75 000.00
IV. Til bygging, utvidelse og utbedring av ferie- hjem under fagforeninger	»	309 100.00
V. Til bygging, utvidelse og utbedring av «andre feriehjem»	»	407 000.00
VI. Til ferieopphold og turer for gamle og uføre	»	100 000.00
VII. Til diverse ferieformål, herunder til anlegg og utbedring av campingplasser, til fremme av jakt og fiske, til sikring av friarealer, til reisetilskudd til sjøfolks pårørende og av- setning av fond til ferisentralanlegg	»	357 000.00

Kr. 1 848 100.00

Komitéer, utvalg, råd og styrer.

Ankenemnda for krigspensjonering, (Sosialdepartementet):

Varamann Paul Engstad.

Ankenemnda for verdsettelse av aksjer og verdipapirer (Finansdepartementet):

Ingemund Haugen med Stanley Tomter som varamann.

Antidumpingutvalg (Finansdepartementet):

Jon Rikvold.

Arbeidervernkomitéen for Svalbard:

Arne Kr. Meedby og Øisten Larsen.

Arbeidervernloven, komité for revisjon av (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Alf Andersen og Paul Sundt.

Arbeidsdirektoratet, styret:

Alf Andersen og Bjarne Dahlberg med Odd Højdahl og Walter Kristiansen som varamenn.

Arbeidskraftspørsmålet, beredskapsråd for:

Paul Engstad med Egil Ahlsen som varamann.

Arbeidsløshets- og dermed beslektet statistikk, utvalg for (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Per Dragland.

Arbeidsrettens medlemmer:

Einar Nilsen med Jens Berg, Idar Norstrand, Anton Ruud, Iver Hobbelhagen, John Johansen og Nils Haave som varamenn.

Hans Sundrønning med Idar Norstrand, Jens Berg, Anton Ruud, Ivar Hobbelhagen, John Johansen og Nils Haave som varamenn.

Arbeidsrettsrådet (Arbeidstvistlovgivningen):

Alf Andersen og Arne Kr. Meedby.

Arbeidstakeroppfinnelser, komité til å utrede spørsmålet om lov om:

Arne Kr. Meedby og Fritz W. Hannestad.

Arbeidstilsynsrådet:

Avdeling for saker etter Arbeidervernloven:
Einar Strand med Kjell Lien som varamann.

Arbeidstilsynsrådet:

Avdeling for arbeidere i jordbruk:
Knut Nakken med Klaus Kjelsrud som varamann.

Arbeidstilsynsrådet:

Avdeling for saker etter Hushjelploven:
Ragna Karlsen og Louise Bøe med Ingrid Halkensrud og Margrethe Tellefsen som varamenn.

Arbeidstidsforkortelsen, virkningen av, utvalg:

Jon Rikvold.

Aspirantnemnda (Utenriksdepartementet):

Gunvald Hauge med Idar Norstrand som varamann.

Bakerier, revisjon av midlertidig lov om arbeidstiden, komité:

Kåre Halden med Bjarne Dahlberg som varamann.

Bedriftsidretten, landsutvalg for:

Frits W. Hannestad med Gunnar Sunde som varamann.

Bedriftslegerådet:

Paul Engstad med Frank Hansen som varamann.

Bedriftssykekasser og andre sykeordninger, fellesutvalg til å gjennomgå og godkjenne vedtektene for:

Kåre Halden og Håkon Thesen.

Det Européiske Frihandelsforbund og Nordisk økonomisk samarbeid, rådgivende utvalg for saker vedrørende: (Utenriksdepartementet):

Jon Rikvold med Per Dragland som varamann.

Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP):

Styret: Alf Andersen, P. Mentsen, Odin Rønbeck med Tor Aspen-
gren, Jon Rikvold og Otto Totland som varamenn.

*FFI: Fair Labour Standards in International Trade (Rettferdi-
gere forhold i internasjonal handel):*

Ekspertkomité: Per Dragland.

Finnmark og Nord-Troms Fiskeindustri A/S:

Styret: Alf Olsen, Tromsø, med Erling Jensen, Hammerfest,
som varamann.

Representantskapet: Alfred Skar med Bergeton Johansen, Båts-
fjord, som varamann.

*Fiskeridepartementets utvalg til å utrede spørsmålet om utenlandske
fiskeres rett til å ilandbringe fisk i Norge:*

Alfred Skar med Edv. Simonsen som varamann.

*Fiskerinæringens kontaktutvalg (De europeiske markedsproble-
mer):*

Einar Strand med Edvard Simonsen som varamann.

Flyktningerådet, (Sosialdepartementet):

Thorleif Andresen med Kåre B. Werner som varamann.

Folk og Forsvar:

Styret: P. Mentsen og Alf Ottesen med Hugo Lindahl som vara-
mann.

Forbrukerrådet (Departementet for familie- og forbrukersaker):

Ragna Karlsen med Paul Engstad som varamann.

Foreningen Norden, Hovedstyre og Nordens råd:

Konrad Nordahl.

Heimearbeidsrådet (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Karen Fallet Hansen med Ragna Jakobsen som varamann.

Heimevernet, landsrådet:

Knut Møller med Leif Skau som varamann.

Hærens Yrresskole for Våpenteknisk befall (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Våpensmedene: Alf Michelsen med Frithjof Sandin som varamann.

Bøssemakerne: Rolf Andersen med Kjell Jonassen som varamann.

Instrumentmakerne: Gustav Reistad, Oslo.

Håndverks og Kunstindustriskolens fellesutvalg i Oslo:

Kåre Hansen.

ILO-komiteén:

P. Mentsen og Arne Kr. Meedby med Alf Andersen og Th. Andersen som varamenn.

Indeksutvalget (Statistisk sentralbyrå) Teknisk rådgivende utvalg:

Jon Rikvold.

Industriberedskapsutvalget (Industridepartementet):

Leif Skau med Kjell Lien som varamann.

Internasjonalt økonomisk samarbeid, rådet for:

Konrad Nordahl med P. Mentsen og Jon Rikvold som varamenn.

Jernindustrien, komité til å behandle skiftproblemene i Industridepartementet):

Tor Aspengren og Per Andersen.

Komité av representanter fra Arbeidsmandsforbundet og Bergverkenes Landssammenslutning med oppdrag å utarbeide forslag om pensjon for gruvearbeidere under dagen fra fylte 65 år:

Per Dragland.

Komité til utredning av spørsmålet om utbyttedeling (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Kaare Pehrson.

Komité til å utrede spørsmålet om opprettelse av en Statens Forretningsbank (Finansdepartementet):

Per Dragland.

Konsesjonslovgivningen, komité til utredning av spørsmålet om revisjon av (Industridepartementet):

Arne Kr. Meedby med P. Mentsen som varamann.

Kunst på arbeidsplassen:

Konrad Nordahl med Paul Engstad som varamann.

Kvinnens frivillige beredskap, hovedkomité:

Hilda Andersson, Gerd Råer, Ragna Karlsen og Linken Holbø.

Landsforeningen til Kreftens Bekjempelse, fagutvalg:

Paul Engstad.

Landsnemnda for godkjenning av entreprenører:

Thorleif Andresen.

Landsrådet for produksjonsutvalg:

Einar Strand, Egil Ahlsen, Anker Nordtvedt med Paul Engstad og Harry Hansen som varamenn.

Landsrådet for Trygg Trafikk (Samferdselsdepartementet):

M. Anker Bakke med Marcus Marcussen som varamann.

Lukningsbestemmelser for utsalgssteder, komité (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Thorleif Andresen.

Lærlingrådet for håndverk og industri, handel og kontor, (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Håndverksgruppa: Emil Torkildsen med Johan Øien som varamann.

Industrigruppa: Leif Skau med Elof Strand som varamann.

Handelsgruppa: Arvid Nyang med Synnøve Saugerud som varamann.

Kontorgruppa: Sverre Bolstad med Alfred Nilsen som varamann.

Lønnsstatistikk, det rådgivende utvalg for (Kommunal og arbeidsdepartementet):

Jon Rikvold med Aslaug Jullum som varamann.

Nasjonalkomiteén for rasjonell organisasjon:

Egil Ahlsen med Harald Andersen som varamann.

Nordisk Arbeidsrettslig samarbeid, arbeidsutvalg:

Konrad Nordahl og Arne Kr. Meedby med Kåre Halden som varamann.

Nordisk Yrkesklassifiseringsutvalg:

Per Dragland.

Norges Byggforskningsinstitutt:

P. Mentsen med Th. Andresen som varamann.

Produksjonsteknisk utvalg: Th. Andresen.

Norges Eksportråd (Utenriksdepartementet):

Jon Rikvold, Karsten Torkildsen og Kaare Pehrson med Arne Kr. Meedby, Walter Kristiansen og Erling Frogner som varamenn.

Norges Standardiseringsforbund:

Helge Hafstad, Oslo.

Norsk-britisk kulturkommisjon, underkomité for utveksling av arbeidere:

Hans Hegg.

*Norsk Produktivitetsinstitutt:**Medlemmer av rådet:*

Th. Andresen, Einar Strand, Tor Aspengren, Egil Ahlsen, Kaare Pehrson, Fritz W. Hannestad og Alfred Nilsen med Jon Rikvold, Gulbrand Brauer, Karsten Torkildsen, Erling Frogner, Walter Kristiansen, Jens P. Finne og Johan Moksnes som varamenn.

Fagutvalg for håndverk:

Th. Andresen med Fritz W. Hannestad som varamann.

Fagutvalg for industri:

Karsten Torkildsen og Olav Bruvik med Kaare Pehrson og Erling Frogner som varamenn.

Fagutvalg for handel:

Olav Strand.

Utvalg for samarbeidsproblemer:

Egil Ahlsen med Alf Andersen som varamann.

Norsk Samband for De Forente Nasjoner:

Kåre Halden.

Norsk seksjon for nordisk samarbeid vedrørende omsorgen for de eldre:

Thorleif Andresen.

Opplæringsfondet for praktisk arbeid (Industridepartementet):

Fondets innstillingsnemnd: Arne Forseth, Trondheim, og Salve Salvesen, Kristiansand, med Paul Engstad, Oslo, og Per Aase, Stavanger, som varamenn.

Penge- og kredittpolitisk komité (Finansdepartementet):

Per Dragland.

Pensjonsspørsmålet, komité (Tilleggspensjonering til alderstrygden, Sosialdepartementet):

Einar Strand med Jon Rikvold som varamann.

Pensjonstrygden for statens arbeidere:

Styret: Walter Kristiansen med Leif Skau som varamann.

Prisrådet; (Lønns- og prisdepartementet):

Varamann Jon Rikvold.

Prisutvalget for frakter, (Finansdepartementet):

Einar Haugen.

Prisutvalget for kjøtt- og pølsevarer, (Finansdepartementet):

Finn Kvist med Henning Dahl som varamann.

Rikslønnsnemnda, (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Medlemmer av nemnda: P. Mentsen med Th. Andresen, Einar Strand, Odd Højdahl og Paul Engstad som varamenn.

Rådet for distriktenes utbyggingsfond, (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

P. Mentsen og Alf Andersen med Th. Andresen og Kjell Lien som varamenn.

Rådet for teknisk terminologi:

Egil Ahlsen med Harald Andersen som varamann.

Rådgivende komité for visse økonomiske spørsmål, særlig tollspørsmål, (Utenriksdepartementet):

Jon Rikvold.

Rådgivende utvalg for kulturavtale med Sovjetsamveldet, (Utenriksdepartementet):

Alfred Skar.

Rådgivende utvalg for spørsmål som EFTA-samarbeidet reiser for kredittinstitusjonenes utlånspolitikk, (Finansdepartementet):

Konrad Nordahl med P. Mentsen som varamann.

Sentralrådet for drifts- og produksjonsutvalg ved statens virksomheter:

Egil Halvorsen, Harald Fondevik, Leif Skau med Walter Kristiansen, Age Tømmereek og Johan Henriksen som varamenn.

Sentralrådet for yrkesvalghemmede, (Kommunal og arbeidsdepartementet):

Thorleif Andresen.

Siviltforsvarsrådet, (Forsvarsdepartementet):

Thorleif Andresen med Paul Engstad som varamann.

Standardiseringsrådet for husbygging:

Rolf Fjellheim med Ole Berg som varamann.

Statens feriefond, (Sosialdepartementet):

Thorleif Andresen med Paul Engstad som varamann.

Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Styret: Thorvald Jacobsen med Bjarne Dahlberg som varamann.

Statens Kredittbank:

Per Dragland.

Statens Likelønnsråd, (Kommunal og arbeidsdepartementet):

P. Mentsen og Ragna Karlsen med Alf Andersen og Borghild Bech som varamenn.

Statens Teknologiske Institutt:

Styret: Hans Hegg og Egil Ahlsen med Th. Andresen og Harald Andersen som varamenn.

Yrkesutvalget for arbeidsledelse og rasjonalisering: Egil Ahlsen med Eugen Pettersen som varamann.

Statens Ungdomsråd:

Bjartmar Gjerde med Kjell Lien som varamann.

Statens utlendingsråd:

Alfred Skar med Ragna Karlsen som varamann.

Tekniske skolers utvalg:

Egil Ahlsen med Nils Eikevik som varamann.

Tiedemann, J. L's, Tobakksfabrikk's Stipendiefond:

Konrad Nordahl.

Tiltak for økt personlig sparing, samarbeidsutvalg, (Finansdepartementet):

Per Dragland med Jon Rikvold som varamann.

Tiltaksrådet, (Industridepartementet):

P. Mentsen med Alf Andersen som varamann.

Trygg Trafikk, landsforeningen til fremme av:

Anker M. Bakke med Marcus Marcussen som varamann.

UNESCO, Den norske nasjonalkommisjon:

Aksel Zachariassen og Kåre Halden med Ivar Viken og Jon Rikvold som varamenn.

Utbyggingsfondet for Nord-Norge, (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Styret: P. Mentsen med Odin Rönbeck som varamann.

Utvalg for forbruksforskning, (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Jon Rikvold.

Utvalg til revisjon av Arbeidervernlovens § 23, punkt 2, om arbeidstiden i herberge- og bevertningsbedrifter, (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Olaf Sunde.

Utvalg til å drøfte og utarbeide retningslinjer for anvendelse av midler i pensjonsfond og premiefond, (Sosialdepartementet):

Alf Andersen med Jon Rikvold som varamann.

Utvalg til å skaffe oversikt over behovet for teknisk personale og om forandring i studieplanene, (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Egil Ahlsen og Odd J. Bakke med Harald Andersen og Knut I. Flateby som varamenn.

Utvalg til å utarbeide opplæringsplaner for fullstendige verksted-skoler for kjole- og draktsyere, (Kirke- og undervisningsdepartementet):

E. Bjug Nissen-Johansen, Oslo, (medlem av utvalget).

Utvalg til å utrede hvordan en lønnskattordning bør utformes, (Finansdepartementet):

Olaf Sunde med Kåre Halden som varamann.

Utvalg til å utrede spørsmålet om å bringe skattleggingen av inntekt av personlig eide bedrifter mer på linje med skattleggingen av bedrift som eies av aksjeselskap, (Finansdepartementet):

Olaf Sunde med Per Dragland som varamann.

Utvalg til å utrede spørsmålet om å innføre inntektsbeskatning av gevinst ved avhendelse av verdipapirer og andre formuesgjenstander utenom næringsvirksomhet m. v., (Finansdepartementet):

Verdipapirutredningsutvalget: Ingemund Haugen.

Varedeklarasjon og kvalitetsmerking, Hovedkomitéen, (Departementet for familie- og forbrukersaker):

Rudolf Eriksen med Kristian Hytten som varamann.

Yrkesopplæringsrådet for håndverk og industri, (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Leif Skau, Fritz W. Hannestad og Aslaug Larsen med Oscar Rønnestad, Egil Ahlsen og Olga Fallan som varamenn.

Bransjerådene.

Arbeidernes representanter i bransjerådene i 1961 har vært:
Bergverkene:

Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, varamann Walter Kristiansen, samme forbund.

Johannes Sandnes, Røros, varamann Frantz Jensen, Folldal.

Elektroteknisk industri:

Håkon Thesen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, varamann Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Thorleif Holth, Oslo, varamann Asbjørn Ottosen, Sarpsborg.

Hermetikk- og konserveringsindustrien:

Åge Petersen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, varamann Erling Frogner, samme forbund.

Jan Vestskogen, Tønsberg, varamann Ingvald Endresen, Stavanger.

Konfeksjonsindustrien:

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, varamann Hilda Andersson, samme forbund.

Konrad Hjørnevik, Bergen, varamann Kirsten Hopland Olsen, Bergen.

Motorindustrien:

Reidar Holmen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, varamann Harry O. Hansen, samme forbund.

Ole A. Vestad, Molde, varamann Arthur Håland, Mandal.

Møbel- og innredningsindustrien:

Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, varamann Rolf Thoresen, samme forbund.

Kristian Nilsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, varamann Birger Gaustad, Bygningssnekkernes fagforening, Oslo.

Sildolje- og sildemelindustrien:

Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, varamann Sverre Enger, samme forbund.

Martin Kammen, Lysøysund, varamann Olav Nygjerde, Fosnavåg.

Skipsbygningsindustrien:

Rolf H. Olsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, varamann Arthur Arnesen, samme forbund.

Hans Mostad, Fredrikstad, varamann Arthur Andersen, Bergen.

Skotøy- og lærindustrien:

Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, varamann William Olsen, samme forbund.

Wiktør Remme, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund, varamann Axel Erichsen, samme forbund.

Småskips- og båtbyggeriene:

Gunnar Myhre, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, varamann Edvard Olsen, Bodø.

Julius Johansen, Rognan, varamann Trygve Skår Knutsen, Rønnes pr. Grimstad.

Støperiindustrien:

Per Andersen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, varamann Petter Pettersen, Oslo.

Bjarne Nilsen, Drammen, varamann Ragnar Bratvoll, Strømmen.

Teglverksindustrien:

Odin Rönbeck, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, varamann Ragnvald Høidahl, samme forbund.

Godtfred Gustavsen, Oslo, varamann Harald Ulriksen, Borge pr. Sarpsborg.

Tekstilindustrien:

Olav Bruvik, Norsk Tekstilarbeiderforbund, varamann Guldbland Brauer, samme forbund.

Hjalmar Romslo, Ytre Arna, varamann Birger Andersen, Oslo.
Marie Lindquist, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, varamann Harald Hauge, Espeland.

Treforedlingsindustrien:

Kaare Pehrson, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, varamann Olav Bratlie, samme forbund.

Fritz Dehlin, Sarpsborg, varamann William Henriksen, Skien.

Trelastindustrien:

Emil Reiersen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, varamann Karl Thoresen, samme forbund.

Brede Kristiansen, Skotterud, varamann Sigurd Engen, Trondheim.

Arne Kristiansen, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, varamann Arne Veen, samme forbund.

Utdrag av beretningene for distriktskontorer og samorganisasjoner.

Aust- og Vest-Agder.

LO's distriktskontor, Kristiansand S.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 19 samorganisasjoner omfattende 263 fagforeninger.
31. desember 1961 19 samorganisasjoner omfattende 263 fagforeninger.

1. januar 1961 317 fagforeninger med ca. 22 500 medlemmer.
31. desember 1961 315 fagforeninger med ca. 22 700 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Brokke Anleggsarbeiderforening og Sirdalen Anleggsarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund, med et samlet medlemstall av ca. 100.

Uttrådte fagforeninger i 1961:

Mandal Gullistearbeiderforening, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Byggland Skog- og Landarbeiderforening, Norsk Skog- og

Landarbeiderforbund, Hanefossen Anleggsarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund, med et samlet medlemstall av ca. 35.

To vegarbeiderforeninger er sammensluttet til en forening.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 10 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: To faglig/politiske fylkeskonferanser, en fylkeskonferanse for samorganisasjonsstyrene, 52 faglig/politiske møter, tre faglige kvinnemøter.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 7. b) Reviderte tariffer 4. c) Forhandlinger om tariffvister 10.

Opplysningsarbeidet:

I distriktskontorets regi er det i årets løp avviklet følgende kurs: 1 ukeskurs, 6 faglige helgekurs, 2 helgekurs for ungdom, 1 helgekurs for kvinner, 2 helgekurs for ringledere, 16 TWI-kurs.

Hertil kommer studieringer, kbeldskoler, helgekurs arrangert av fagforeninger, AOF-foreningen og ungdomslag.

Tilsammen har det deltatt ca. 1300 i studie- og opplysningsarbeidet i 1961.

Antall reisedager:

Kontorets sekretærer har hatt 230 reisedager.

Bergen, Hordaland og Sogn og Fjordane.

LO's distriktskontor, Bergen.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 19 samorganisasjoner omfattende 338 fagforeninger.
31. desember 1961 19 samorganisasjoner omfattende 341 fagforeninger.

1. januar 1961 488 fagforeninger med 59 685 medlemmer. 31. desember 1961 495 fagforeninger med 60 446 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Arbeidsmandsforbundet:

Hardanger Anleggsarbeiderforening 17 medlemmer, Indrehus Anleggsarbeiderforening, avdeling 35, 13 medlemmer, Røldal Arbeiderforening 32.

Bygningsindustriarbeiderforbundet:

Sandane Bygningsarbeidergruppe, avdeling 317, 6 medlemmer.

Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet:

Askøy Elektrisitetsforsynings Arbeiderforening, avdeling 236, 9 medlemmer, Etne Elektrikerforening, avdeling 231, 25 medlemmer, Vaksdal Elektrikerforening, avdeling 160, 15 medlemmer.

Jern- og Metallarbeiderforbundet:

Askøy Jern- og Metallarbeiderforening 28, Mastervik klubb, avdeling 25 av NJMF, 10 medlemmer.

Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Nessane Kjemiske Arbeiderforening 15 medlemmer.

Skin- og Lærarbeiderforbund:

Åsane Skinn- og Lærarbeiderforening 18 medlemmer.

Skog- og Landarbeiderforbundet:

Avdeling 420, Mo, Skog- og Landarbeiderforening, Førde i S.fj. 7 medlemmer.

Treindustriarbeiderforbundet:

Eikelandsosen Møbelarbeiderlag 9 medlemmer.

Typografforbundet:

Voss Typografiske forening 7 medlemmer. De nye foreninger hadde et samlet medlemstall på 211.

*Uttrådte fagforeninger i 1961:**Arbeidsmandsforbundet:*

Linjearbeidernes forening, avdeling 35, Høyanger, arbeidet slutt 8 medlemmer, Lura Kalkvarksarbeiderforening, arbeidet slutt 3 medlemmer, Vanvik Arbeidsmannsforening, arbeidet slutt 19 medlemmer.

Handel- og Kontorfunksjonærenes Forbund:

Måløy Handel- og Kontorfunksjonærers forening, gått i oppløsning, mangel på tillitsmann. 9 medlemmer.

Jern- og Metallarbeiderforbundet:

Hjelmås klubb, arbeidsmangel, (familiebedrift) 5 medlemmer.

Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Strandvik Fabrikkarbeiderforening, sildoljefabrikk nedlagt, 7 medlemmer.

Transportarbeiderforbundet:

Kalvåg Transportarbeiderlag, isesildarbeid, mislykket fiske, 10 medlemmer. De uttrådte foreninger hadde et samlet medlemstall på 61.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 7 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: Forbundenes sekretærer i Bergen 3 møter. Faglig/politiske konferanser i Bergen, Hordaland og Sogn og Fjordane 25 møter. Fagforeningene — orienterings- eller agitasjonsmøter 82. Samorganisasjonene 37 møter.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 7. b) Reviderte tariffer 27. c) Forhandlinger om tariffvister 46.

Opplysningsarbeidet:

3 helgekurs i samarbeid med Hordaland Arbeiderparti, med emner: «Det praktiske arbeid innen fagbevegelsen til stortingsvalget 1961».

1 helgekurs i samarbeid med Den faglige Samorganisasjon i Bergen, med emne: «Hvorledes tilrettelegges et tariffoppgjør».

1 helgekurs i Årdal med emne: «Arbeidervernloven og Ferieloven».

Antall reisedager:

Ansgar Kristiansen 85 reisedager, Finn Lien 103 reisedager.

*Finnmark.**LO's distriktskontor, Kirkenes.**Organisasjonsoversikt:*

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 13 samorganisasjoner omfattende 115 fagforeninger.

31. desember 1961 13 samorganisasjoner omfattende 115 fagforeninger.

1. januar 1961 148 fagforeninger med ca. 5780 medlemmer.

31. desember 1961 150 fagforeninger med ca. 5800 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Avdeling 101—3 av Tjenestemannslaget, Hammerfest avdeling av Arbeiderpartiets Presseforbund, og Hasvik Fiskearbeiderforening, Transportarbeiderforbundet, med et samlet medlemstall av ca. 50.

Uttrådte fagforeninger i 1961:

Honningsvåg Hotell- og Restaurantarbeiderforening, NHRAF, med et samlet medlemstall av 16.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 13 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: 16 tillitsmannsmøter, 1 møte på Kirkenes hvor Elias Volan innledet.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 1. b) Reviderte tariffer 0. c) Forhandlinger om tarifftvister 1.

Opplysningsarbeidet:

Sekretæren har forelest på et 2-dagerskurs i Mehamn for tillitsmenn. Likeså foreleste sekretæren på lærerkurs i Karasjok sommeren 1961. Ellers har sekretæren på de fleste av sine reiser drevet agitasjon for opplysningsarbeidet, og det materiell som er kommet fra AOF er videresendt fagforeninger og tillitsmenn.

Det er holdt faglig/politiske konferanser i Alta og Hammerfest, likeså faglig/politiske ungdomskonferanser for Øst- og Vest-Finnmark.

Antall reisedager: 76.

Hedmark.

LO's distriktskontor, Hamar.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 18 samorganisasjoner omfattende 474 fagforeninger. 31. desember 1961 18 samorganisasjoner omfattende 476 fagforeninger. .

1. januar 1961 482 fagforeninger med 26 264 medlemmer. 31. desember 1961 485 fagforeninger med 25 701 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Opplandenes krets av Det norske Postmannslag 47 medlemmer, Stange Elektrikerforening (NE&KF) 24 medlemmer, Koppang klubb av NJ&MF 10 medlemmer, Skarnes Konfeksjonsarbeiderforening (NBAF) 10 medlemmer, med et samlet medlemstall av 91.

Uttrådte fagforeninger i 1961:

Hamar Sag- og Høvleriarbeiderforening (NBIAF), med et samlet medlemstall av 19.

(Medlemmene overført til Hamar og omegn Bygningsarbeiderforening.)

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 10 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret:

Tillitsmannsmøter arrangert av kontoret 17, agitasjonsmøter 24, deltatt i 151 organisasjonsmøter.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 8. b) Reviderte tariffer 5. c) Forhandlinger om tariffvister 21.

Opplysningsarbeidet:

6 opplysningsmøter med 115 deltakere, 13 kurs med 292 deltakere, 76 studieringer med 414 deltakere, 26 TWI-kurs med 277 deltakere.

Kontoret har dessuten sammen med Hedmark fylkes Arbeiderparti formidlet 52 1.-maitalere.

Det er vist film ved 63 arrangementer.

Antall reisedager:

Tillitsmennene har tilsammen hatt 146 reisedager, herav 37 til Gjøvik.

Møre og Romsdal.

LO's distriktskontor, Molde.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 15 samorganisasjoner omfattende 271 fagforeninger. 31. desember 1961 15 samorganisasjoner omfattende 279 fagforeninger.

1. januar 1961 332 fagforeninger med 17 935 medlemmer. 31. desember 1961 336 fagforeninger med 18 463 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Averøya Vegarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund, Nesjestranda Sagbruksarbeiderforening, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Steinshamn Jern- og Metallarbeiderforening, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Klubb nr. 38, Sykkylven, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Steinshamn Kjemiske Arbeiderforening, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Stranda Meieriarbeiderforening, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Volda Næringsmiddelarbeidergruppe, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Surnadal og omegn Skog- og Landarbeiderforening, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Valldal Trearbeiderforening, Norsk Treindustriarbeiderforbund, med et samlet medlemstall av 154.

Utrådte fagforeninger i 1961:

Kværnes Vegarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund, Kornstad Vegarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund, Bremnes Vegarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Disse tre foreninger er slått sammen til Averøya Vegarbeiderforening.

Molde gruppe av Norsk Stenindustriarbeiderforbund er gått inn i Molde Bygningsarbeiderforening.

Molde gruppe av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund (2 medlemmer) er opphørt.

De uttrådte foreninger hadde et samlet medlemstall av 50.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 7 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: I forbindelse med stortingsvalget har distriktskontoret i samarbeid med de lokale samorganisasjoner arrangert en rekke faglig/politiske møter.

I anledning av at Fellesordningen for tariffestet pensjon ble innført fra 1. januar 1962 har distriktskontoret i samarbeid med de lokale samorganisasjoner og fagforeninger arrangert en rekke orienteringsmøter.

Før Kongressen 1961 ble Kongressens dagsorden diskutert, og etter Kongressen ble dens vedtak diskutert i de forskjellige samorganisasjoner og fagforeninger etter opplegg fra distriktskontoret.

I dagene 2. og 3. desember ble det holdt en konferanse i Ålesund for samorganisasjonenes formenn og kasserere på Sunnmøre.

Den 5. og 6. desember arrangerte kontoret en sekretærkonferanse for LO-sekretærene i Bergen, Trondheim og Molde. Kjell Lien deltok på møtet.

Tariffarbeidet.

a) Nye tariffer 6. b) Reviderte tariffer 4. c) Forhandlinger om tariffvister 28. En rekke tvister er løst gjennom uformelle konferanser.

Opplysningsarbeidet:

I 1961 har det i samarbeid med lokale samorganisasjoner, AOF-foreninger og fagforeninger vært arrangert 11 helgekurs med 229 deltakere, 8 faglig/politiske ungdomskurs med 116 deltakere, 4 kveldskurs med 85 deltakere, 12 brevringer med 93 deltakere og 29 TWI-kurs med 282 deltakere fra 51 bedrifter. I forbindelse med aksjonen for «Trivsel på arbeidsplassen» ble det arrangert 2 brevringlederkurs. Som et ledd i å aktivisere yrkesskoleungdommen fikk vi holde to orienteringsmøter, et på Ålesund Yrkesskole og et på Borgund Yrkesskole, hvor samtlige elever og lærere var til stede.

Antall reisedager:

Ralph Christiansen har hatt 159 reisedager i 1961. Tilsynsutvalgets formann, Olav Brækken, har hatt 1 reisedag i 1961.

Nordland.

LO's distriktskontor, Bodø.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 22 samorganisasjoner omfattende 326 avdelinger.
31. desember 1961 22 samorganisasjoner omfattende 329 avdelinger.

1. januar 1961 i alt 401 avdelinger med 21 095 medlemmer. 31. desember 1961 i alt 408 avdelinger med 22 378 medlemmer.

Oversikten for følgende 11 forbund er ikke ajourført pr. 31. desember 1961: Norsk Arbeidsmandsforbund, Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Losforbund, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Norsk Sjømannsforbund, Telegrafmennenes Landsforbund, Lensmannsbetjentenes Landslag, Norsk Postmannslag, Poståpnernes Landsforbund, Norsk Fengselstjenestemannsforbund.

Norsk Jernbaneforbunds medlemmer på strekningen fylkesgrensen — Bodø er ikke tatt med i oversikten. Det samme gjelder Norges Befalslags medlemmer i Nordland. Det har ikke vært mulig å få registrert disse forbunds avdelinger og medlemmer hos oss.

Nye avdelinger i 1961:

Hadsel Bygg- og Anleggsarbeiderforening, NBIF, 43 medl., Sortland Kjøttindustriarbeiderforening, Kjøttind.forb. 10 medl., Grytå Anleggsarbeiderforening, NAF, 40 medl., Hundåla Anleggsarbeiderforening, NAF, 30 medl., Avdeling 104—31 Bodø, Landsforeningen for Embetskontorene, NTL, 21 medl., Avdeling 101—8 Bø i Vesterålen, Landsforening for forsvarets personell, NTL, 16 medl., Avdeling 102—2 Mo i Rana, Yrkesskolenes Landsforening, NTL, 14 medl., Durox Arbeiderforening, Narvik, NBIF, 35 medl., Saltdal Trearbeiderforening, NBIF, 36 medl., med et samlet medlemstall av 245 medlemmer.

Uttrådte avdelinger i 1961:

Storforshei Jernbanearbeiderforening, NAF, 46 medl., Dunderland Jernbanearbeiderforening, NAF, 25 medl., Hjartås Jernbanearbeiderforening, NAF, 43 medl., Finneid og Omegn Arbeidsmandsforening, NAF, 48 medl., Mosjøen Anleggsarbeiderforening, NAF, 3 medl., Bø og Malnes Transportarbeiderforening, NTF, 15 medl., Mo Musikerforening, Murikerforb., 15 medl., Brønnøysund Bekledningsarbeiderforening, Bekledn., 5 medl., Bleikvassli Skog- og Landarbeiderforening, Skog og Land, 11 medl., Buksnes Handel og Kontor, Handel og Kontor, 4 medl., Sortland klubb av NJMF, NJMF, 4 medl., Hundholmen Feltspattarbeiderforening, NAF, 20 medl., Bogen Bygningsarbeiderforening, NBIF, 10 medl., med et samlet medlemstall av 249.

Nedleggelsen av NAF's avdelinger skyldes fullføring av jernbaneanlegget Mo — Bodø, mindre anleggsarbeid i Mosjøen og nedleggelse av Hundholmen Feltspattgruve. Medlemmene er stort sett overført til andre avdelinger. Nedleggelsen av de øvrige avdelingene skyldes stort sett svikt i kontingentinnbetalingen.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 10 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret i samarbeid med samorganisasjonene: 23 lokale tillitsmannskonferanser om tariffopplegget, FTP og valgkamp, 20 lokale tillitsmannskonferanser om valgkampen, 11 lokale studielederkonferanser i forbindelse med TPA-

aksjonen, 2 distriktkonferanser om valgkampen, 1 distriktskonferanse om A-pressens stilling, 2 distriktskonferanser om ungdomsarbeidet.

Sekretærene har dessuten deltatt på 42 møter i diverse organisasjoner.

Tariffarbeidet:

a) 4 nye tariffer. b) 0 reviderte tariffer. Kontoret var representert ved tariffkonferanse, forhandling og mekling i samband med revisjon av Landsoverenskomsten for fryseri og filetindustrien. c) 9 forhandlinger om tvister.

Opplysningsarbeidet:

Kontoret har arrangert 13 helgekurs og 2 tre-dagerskurs. Sekretærene har forelest på 9 kurser med andre arrangører. Oppslutningen om tiltakene har vært god. Det ble ikke særlig fart i det lokale studiearbeidet høsten 1961, vesentlig på grunn av aktivitet i samband med stortingsvalget og tariffrevisjonen. En rekke tiltak er imidlertid planlagt startet opp vinteren 1962.

Reisedager:

Hans N. Jensen 131 reisedager og Odd M. Bakkejord 100 reisedager.

Nord- og Sør-Trøndelag.

LO's distriktskontor, Trondheim.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 28 samorganisasjoner omfattende 372 fagforeninger. 31. desember 1961 28 samorganisasjoner omfattende 375 fagforeninger.

1. januar 1961 538 fagforeninger med ca. 41 500 medlemmer, 31. desember 1961 540 fagforeninger med ca. 42 500 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Steinkjer kjemiske fagforening, NKIF, Røros Bekledningsarbeiderforening, NBAF, Fosen Kommuneforening, NKF (utskilt som egen forening fra Sør-Trøndelag Tjenestemannsforening, Børse Sagarbeiderforening, NBIAF, Røros Souvenirarbeiderforening, NTIAF.

Utrådte fagforeninger i 1961:

Ingdalen Skog- og Landarbeiderforening (folkene sluttet og har tatt annet arbeid), Orkla Skog- og Landarbeiderforening (medlemmene arbeidet i egen bedrift og eget gårdsbruk), Svartelva Anleggsarbeiderforening (anlegget er ferdig).

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 9 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: Spaniamøte, kvinne-møter (Rørvik, Verdal og Trondheim), tillitsmannskonferanse på Nygaardsvoldheimen og 3 frokostmøter for tillitsmenn i Folket Hus.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 5. b) Reviderte tariffer 29. c) Forhandlinger om tarifftvister 32.

Opplysningsarbeidet:

10 forelesninger på helgekurs, kurs i arbeidsspørsmål ved NTH 3 dager ved Birger Breivik og Rikhard Haugen og 2 forelesninger på Attføringsinstituttet.

Sandaas har holdt følgende kurs:

Samarbeidsforhold, 7 kurs med 63 deltakere. Arbeidsmetoder, 1 kurs med 5 deltakere. Produksjonsteknikk, 3 kurs med 37 deltakere. Arbeidsinstruksjon, 5 kurs med 43 deltakere. Vernearbeid, 5 kurs med 51 deltakere. Arbeidsvurdering, 1 kurs med 10 deltakere.

Antall reisedager:

Birger Breivik, 92 reisedager og Rikhard Haugen 127 reisedager.

Rogaland.

LO's distriktskontor, Stavanger.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 9 samorganisasjoner omfattende 222 fagforeninger. 31. desember 1961 9 samorganisasjoner omfattende 222 fagforeninger.

1. januar 1961 222 fagforeninger med ca. 33 000 medlemmer. 31. desember 1961 222 fagforeninger med ca. 33 000 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Høyland Kommunale Forening (utgått av Sandnes Kom. Forening), ca. 60 medlemmer.

Når det gjelder antall fagforeninger, så har samorganisasjonene operert med galt antall. Vi har nå tatt en kontroll så det oppgitte antall er nokså korrekt.

Uttrådte fagforeninger i 1961:

Sandnes Arbeidsmandsforening, den var på 7 medlemmer, formannen døde, resten av medlemmene overført til andre avdelinger.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 8 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: 2 møter med elevene ved yrkesskolene for å orientere om LO, 8 møter for reorganisering av D-laget av AUF og lokale AUF-lag.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 13. b) Reviderte tariffer 6. c) Forhandlinger om tariffvister 59.

Opplysningsarbeidet:

På grunn av stortingsvalget er aktiviteten når det gjelder studiearbeidet noe mindre fordi vi kom noe sent i gang. Dessuten slo kurset TPA ikke så godt an som MMF. Likevel viser siste oversikt fra AOF at Rogaland leder stort med antall ringer også i dette emne. At antallet på ringer og deltakere er så mye mindre i 1961 enn i 1960, kommer også av at alle MMF-ringene ble tatt med på statistikken for 1960 selv om de ikke ble avsluttet før våren 1962.

Vi har i året som er gått hatt 1048 deltakere i studie- og opplysningsarbeidet fordelt på 80 brevringer, 5 studieringer, 2 kveldsskoler, 17 helgekurs og 1 ukekurs (Hovda).

I tillegg til dette kommer TWI-kursene. Det har vært 30 grupper med 277 deltakere.

Antall reisedager:

Det har i alt vært 176 reisedager.

*Telemark og Vestfold.**LO's distriktskontor, Porsgrunn.**Organisasjonsoversikt:*

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 18 samorganisasjoner omfattende 433 fagforeninger. 31. desember 1961 18 samorganisasjoner omfattende 436 fagforeninger.

1. januar 1961 433 fagforeninger med 49 500 medlemmer. 31. desember 1961 436 fagforeninger med 49 525 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Ekstrand Anleggsarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund, 16 medlemmer, Meieriarbeidernes forening, Notodden, NNN, 7 medlemmer, Kjøttindustriarbeiderforeningen i Sandefjord, Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund, 13 medlemmer, med et samlet medlemstall av 36 medlemmer.

Møter:

2 møter med Skog- og Landarbeiderforeningen i Mælum, 1 møte med folkene i Slagentangen, 1 møte med hydrofunksjonærer, Ungdomskonferanse i Tønsberg, 2 møter med personalet på Bandak Hotell i Dalen, 2 møter med bygningsarbeiderne i Bø, 2 møter med Opplysningskomitéen for Vestfold og Distriktsstudienemnda i Telemark, fellesstyremøte for samorganisasjonene i Skiensfjorden, tilitsmannsmøte for samorganisasjonene i Vestfold og Telemark holdt i Larvik, møte med yrkesskoleelever i Lunde, 200 deltakere, faglig-politisk møte med Vestfold og Telemark holdt i Porsgrunn med 70 deltakere. Det har vært 9 møter i Tilsynsutvalget.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 0. b) Reviderte tariffer 1. c) Forhandlinger om tariffvister 14.

Opplysningsarbeidet:

Har arrangert week-end-kurs for kontakter fra Herøya Arbeiderforening i tiden 20.—22. januar 1961 på Norsjø Turistheim, Akkerhaugen. 20 deltakere.

Week-end-kurs for valgledere arrangert 28.—29. januar 1961 med 35 deltakere.

Holdt ungdomskonferanse i Tønsberg 19. februar 1961 der det var 45 deltakere.

Week-end-kurs for fagorganiserte ungdommer fra Vestfold og Telemark ble holdt på Aasgårdstrand 17.—19. mars, med 21. deltakere.

Helgekurs for veiarbeidere i Telemark ble holdt på Norsjø Turistheim, Akkerhaugen, 4.—5. mars. Kurset ble lagt opp i samarbeid med Norsk Arbeidsmandsforbund.

I Larvik ble det arrangert et kurs i «Møte og diskusjonsteknikk», med 16 deltakere.

Helgekurs for Tokke-arbeiderne ble holdt 22.—23. april der det møtte 15 deltakere.

Ukekurs for fagorganisert ungdom ble holdt på Morgedal i tiden 16.—22. april. Det var 24 deltakere.

Grimestadkurset 1961 ble avviklet i tiden 28. mai til 10. juni. Dette kurset er blitt en tradisjon, og vi synes det er hyggelig at så vidt mange søker kurser for sin utvikling. I år var det 21 deltakere i Grimestadkurset.

Distriktskontoret medvirket i et ungdomskurs som Herøya Arbeiderforening holdt på sitt feriehjem «Bjørkheim» i dagene 18.—23. juni.

Videre medvirket kontoret til et «Nordisk familiekurs» som ble holdt på Grimestad Pensjonat, Tjømmø, i dagene 2.—8. juli. Der deltok 11 familier med tilsammen 15 barn.

Fellesmøte om opplysningsvirksomheten i Vestfold og Telemark ble holdt 9. oktober, der det møtte 12 representanter.

Week-endkonferanse for representanter fra samorganisasjonene i våre to fylker ble holdt i Larvik 4.—5. november. Der deltok 31 deltakere.

Fylkeskonferanse for opplysningsarbeidet i Vestfold ble holdt i Tønsberg 24. september.

Startkonferanse om opplysningsarbeidet i Nedre Telemark (Grenland) ble holdt sammen med den lokale AOF-forening 23.—24. september med 34 deltakere.

Helgekurs for fagorganisert ungdom ble holdt 24.—26. november på Norsjø Turistheim for ungdom fra Telemark. Der møtte 35 deltakere.

Samme helg ble det holdt kurs for fagorganisert ungdom i Vestfold. På Victoria Hotell i Aasgårdstrand samlet man til dette 27 stykker.

I forbindelse med disse kurs kan nevnes at man også gjorde forsøk på å trekke med skoleungdom som deltakere, og dette falt meget heldig ut.

Av studietiltak er det i Telemark avvirket 63 med 694 deltakere og i Vestfold 68 studietiltak med 843 deltakere.

Det er i alt avvirket 25 TWI-kurs i Telemark med 433 deltakere, og i Vestfold 24 kurs med 219 deltakere.

Antall reisedager:

Harald E. Olsen 195 og Th. Hanæs 114 reisedager.

Oppland.

LO's distriktskontor, Gjøvik.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 11 samorganisasjoner omfattende 371 fagforeninger. 31. desember 1961 11 samorganisasjoner omfattende 380 fagforeninger.

1. januar 1961 371 fagforeninger med ca. 21 000 medlemmer. 31. desember 1961 380 fagforeninger med ca. 21 200 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Hunderfossen Anleggsarbeiderforening, N. Arbeidsmandsforbund, 160 medl., Raufoss gruppe av NKIF, N. Kjemisk Industriarbeiderforbund, 7 medl., Dokka Vaskerigruppe, N. Kjemisk Industriarbeiderforbund, 8 medl., Otta Jern- og Metall, N. Jern- og Metallarbeiderforbund, 5 medl., Fluberg gruppe av Jern og Metall, N. Jern- og Metallarbeiderforbund, 4 medl., Fosheim Ysterigruppe, N. Næringsmiddelarbeiderforbund, 11 medl., Øystre Slidre Meierigruppe, N. Næringsmiddelarbeiderforbund, 9 medl., Røykenvik Skog og Land, N. Skog- og Landarbeiderforbund, 8 medl., Øystre Slidre Skog og Land, N. Skog- og Landarbeiderforbund, 11 medl., Otta Hotell- og Restaurant-arbeidergruppe, N. Hotell- og Restaurant-Arbeiderforbund, 25 medl., Gausdal Hotell- og Restaurant-arbeidergruppe, N. Hotell- og Restaurant-Arbeiderforbund, 23 medl., Raufoss gruppe av Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet, 7 medl., med et samlet medlemstall av 283.

Uttrådte fagforeninger i 1961:

Gausdal Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forening, 23 medl. — grunnet manglende interesse, Brandbu-, Gran og Lunner Transportarbeiderforening, 18 medl, — Transportarbeiderforeningen inntatt i N. Rutebilarbeiderforbund, Otta Næringsmiddelarbeidergruppe, 11 medl., — grunnet kontingentrestanse meldt fra forbundet, Vang

Næringsmiddelarbeidergruppe, 5 medl. — grunnet kontingentrestanse meldt fra forbundet, tilsammen 57 medlemmer utgått.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 8 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: 8 konferanser, deltatt i 25 møter i fagforeningene og samorganisasjonene, 38 møter i anledning stortingsvalget 1961, 13 andre møter og 91 møter om nyorganisering, forhandlinger, overenskomster og tvister.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 19. b) Reviderte tariffer 14. c) Forhandlinger om tariffvister 16.

Opplysningsarbeidet:

5 forskjellige kurser og konferanser med tilsammen 100 deltakere, 56 studieringer med tilsammen omlag 400 deltakere, 1 kveldskole med 29 deltakere, 19 TWI-kurs med tilsammen 199 deltakere.

Antall reisedager:

Martin Haugen 88, Kåre Bårdseth 2, Sig. Evang 1, Rolf Furuseth 1 og A. H. Buflod 10 reisedager. A. H. Buflod 27 kontordager. Tilsammen 129 dager.

Troms.

LO's distriktskontor, Tromsø.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1961 5 samorganisasjoner omfattende 87 fagforeninger.
31. desember 1961 6 samorganisasjoner omfattende 93 fagforeninger.

1. januar 1961 173 fagforeninger med 10 100 medlemmer. 31. desember 1961 176 fagforeninger med 10 250 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Øverbygd Vegarbeiderforening, Norsk Arbeidsmandsforbund, avdeling 162, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Finnsnes Postbudforening, Norsk Postforbund, Sørreisa Tjenestemannslag, Norsk Tjenestemannslag, med et samlet antall av 105 medlemmer.

Uttrådte fagforeninger i 1961:

Tromsø Bekledningsarbeiderforening, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, med et samlet antall av 12 medlemmer.

Fagforeningen ble oppløst på grunn av at den bedrift medlemmene var sysselsatt i — Cinderella Kjoleindustri — gikk konkurs.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 6 møter.

Andre møter arrangert av distriktskontoret: 10 agitasjonsmøter og 17 andre møter og konferanser.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 5. b) Reviderte tariffer 6. c) Forhandlinger om tariffvister 14. Andre forhandlinger 3.

Opplysningsarbeidet:

Det har i det forløpne år vært holdt en rekke kurser av fagforeninger, AOF-foreninger m. v. rundt om i fylket, men kanskje særlig i Midt- og Nord-Troms. Disse kurser har behandlet forskjellige emner og vært holdt som kveldskurser og helgekurser.

I tillegg hertil har det vært arrangert en rekke helgekurser og kveldskurser høsten utover av samorganisasjoner og også av Distriktskontoret i samarbeid med AOF-utvalget for Troms. Disse kurser har bl. a. vært holdt på Skjervøy, Storslett, Lyngseidet, Tromsø, Finnsnes, Sørreisa, Olsborg, Skjold, Andselv, Setermoen, Sjøvegan, Sandstrand, Harstad, Gryllefjord og Skaland. Det ble på disse kurser særlig lagt vekt på emner av organisasjonsmessig, økonomisk og politisk art, og det ble forsøkt å finne fram til personer som er skikket for og har vilje til å påta seg å lede studiearbeidet. Dette viser seg å være meget vanskelig. Imidlertid må en i framtida være spesielt merksam også på dette spørsmål.

Buskerud.

Buskerud Faglige Samorganisasjon, Drammen.

Organisasjonsoversikt:

I samorganisasjonens arbeidsområde var det:

1. januar 1961 15 samorganisasjoner omfattende 338 fagforeninger. 31. desember 1961 15 samorganisasjoner omfattende 336 fagforeninger.

1. januar 1961 338 fagforeninger med 33 332 medlemmer. 31. desember 1961 336 fagforeninger med 33 550 medlemmer.

Nye fagforeninger i 1961:

Solberg Konfeksjon, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Kristensen Transport, Transportarbeiderforbundet, Drammen Rutebilstasjon, Transportarbeiderforbundet, Brauns Sigarforetning, Handel og Kontor, Drammen Vaktkompani, Norsk Arbeidsmandsforbund, Avisbudene Drammen, Transportarbeiderforbundet, alle som grupper til bestående fagforeninger i Drammen, med et samlet medlems-tall av 43.

Uttrådte fagforeninger 1961:

Viul Arbeiderforening. Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Bedriften er nå sammensluttet til Follum fabrikker, og medlemmene er samtidig overført til Follum Bruks arbeiderforening av samme forbund.

Viul Arbeidsmannsforening er nedlagt grunnet arbeidets opphør. Foreningens samlede medlemstall var 169.

Møter:

I 1961 har tilsynsutvalget hatt 5 møter, i tiden 15. mars til 31. desember. Forretningsutvalget hadde to møter i tiden 1. januar til 15. mars.

Tariffarbeidet:

a) Nye tariffer 2. b) Reviderte tariffer 4. c) Forhandlinger om tariffvister 10.

Opplysningsarbeidet:

I samarbeid med Distriktsstudienemnda og de enkelte samorganisasjoner er det avviklet i alt 14 helgekurser med i alt 378 deltakere.

TWI-kurser	Grupper	Deltakere
Samarbeidsforhold	7	79
Arbeidsinstruksjon	2	21
Diskusjonsledelse	3	34
Praktisk produksjonsutv. arb.	3	36
Arbeidsvurdering	4	39
Frihandelen	3	43
Vernearbeid	5	51
	Tilsammen 27	303

Antall reisedager:

Tillitsmennene har i året hatt i alt 66 reisedager.

Statistisk oversikt.

Tabell I

viser et sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1923 til 31. desember 1960.

Tabell II. Medlemsbevegelsen 1939—1960.

Fra 1939 til krigens slutt gikk medlemstallet sterkt ned. Etter krigen, fra mai 1945 og fram til utgangen av 1960, har medlems-tallet steget med i alt 273 823 medlemmer eller 102,3 prosent. Sett i forhold til medlemstallet 1939 er den reelle øking 184 753 medlemmer eller 51,8 prosent.

Tabell III

viser forandring i medlemstallet fra 31. desember 1959 til 31. desember 1960 innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV.

Tallene er utarbeidet på grunnlag av forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember 1960.

Ved utgangen av 1959 sto 42 forbund (herav 2 fellesforbund) med tilsammen 541 408 medlemmer fordelt på 5207 avdelinger tilsluttet Landsorganisasjonen. Pr. 31. desember 1960 var 41 forbund (herav 2 fellesforbund) tilmeldt, og antall medlemmer i alt var 541 549 fordelt på 5129 avdelinger. Medlemstallet viser en stigning på i alt 141 medlemmer eller 0,03 prosent fra 1959 til 1960.

Tabell V

gir et bilde av organisasjonsforholdene, ordnet geografisk. For samtlige byer og bymessig bebygde strøk under ett er medlems-tallet ved utgangen av 1960 373 677 fordelt på 2131 avdelinger. Tilsvarende tall for 1959: 337 999 medlemmer fordelt på 2173 avdelinger, dvs. en stigning på 35 678 medlemmer, eller 10,6 prosent i året 1960.

For landdistriktene viser tabellen 2954 avdelinger med tilsammen 141 454 medlemmer pr. desember 1960. I 1959 var tallene: 2995 avdelinger med 184 145 medlemmer, dvs. en nedgang i medlemstallet for landdistriktene på 42 691 medlemmer eller 23,2 prosent i 1960. Antall medlemmer på Svalbard er ført opp for seg og viser en stigning på 12 medlemmer, eller nær 3 prosent.

Antall medlemmer i utlandet har steget fra 14 672 til 14 705 i tidsrommet 1959—1960, en stigning på 33 medlemmer eller 0,2 prosent. Antall *direkte medlemmer* viser en nedgang på i alt 46 eller 2,2 prosent.

I landsomfattende avdelinger i 1960 var det 9234 medlemmer. Tilsvarende tall i 1959 var 2079, dvs. en stigning på 7155 medlemmer eller 344,2 prosent. (Den sterke stigningen i medlemstallet i landsomfattende avdelinger skyldes vesentlig at et forbund er omorganisert. Tjenestemannslaget har pr. 31. desember 1960 23 landsomfattende avdelinger med 149 underavdelinger.)

Tabell VI

viser en fylkesvis gruppering av de *fagforeninger som har kvinnelige medlemmer*, med en oversikt over samlet antall medlemmer i disse fagforeninger og herav kvinnelige medlemmer fordelt på de ulike forbund. Antall kvinnelige medlemmer utgjør 97 654 eller 18,0 prosent av Landsorganisasjonens samlede medlemstall i 1960.

Tabell VII

gir en oversikt over forbundenes fagblader, antall nummer, gjennomsnittlig opplag og gjennomsnittlig antall sider pr. nummer for året 1960.

Tabell VIII. Arbeidskonflikter 1961.

I tabell VIII er ført opp alle konflikter i året som er meldt til Landsorganisasjonen.

Tabellen viser at det i løpet av året har vært 13 konflikter omfattende 21 166 arbeidere i alt, hvorav 19 958 var organisert. De tilsvarende tall for 1960 var 1 konflikt som omfattet 1 arbeider og hadde 32 tapte arbeidsdager.

Antall tapte arbeidsdager for organiserte i 1961 var 352 951. Det største antall tapte arbeidsdager hadde Norsk Arbeidsmandsforbund med 102 360 dager på konflikten i bergverksindustrien.

Tabellen viser videre at Landsorganisasjonen av forbundenes konfliktstønning har refundert *kr. 595 747.50*.

Til nærmere belysning av konfliktenes årsak, karakter og resultat er satt opp tre utdrag av tabellen, samt en tabell med tilbakegående tall.

Tabell IX.

gir en oversikt over tariffsaker behandlet i Sekretariatet i løpet av året 1961.

Tillitsmenn og funksjonærer.

I 1959 hadde Landsorganisasjonen 42 tilsluttede forbund med tilsammen 151 *valte* tillitsmenn med fast lønn og 90 *ansatte* tillitsmenn, hertil kommer 60 *valte* tillitsmenn som bare har en viss årlig godtgjøring for sitt arbeid og 312 funksjonærer. Tallet for funksjonærer inkluderer 1 revisjonssjef og 7 revisorer.

I 1960 hadde Landsorganisasjonen 41 tilsluttede forbund med tilsammen 150 *valte* tillitsmenn med fast lønn og 96 ansatte tillitsmenn, hertil kommer 58 *valte* tillitsmenn som bare har en viss årlig godtgjøring for sitt arbeid og 315 funksjonærer. Tallet for funksjonærer inkluderer 1 revisjonssjef og 7 revisorer.

Tabell I, 1960.

**Sammendrag av landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31. desember 1923—1960.**

		Antall avdelinger	Antall medlemmer	
31. desember	1923	1 281	85 599	
—>	1924	1 191	92 767	
—>	1925	1 237	95 931	
—>	1926	1 187	93 134	
—>	1927	1 314	94 154	
—>	1928	1 470	106 182	
—>	1929	1 721	127 017	
—>	1930	1 861	139 591	
—>	1931	1 929	144 595	
—>	1932	2 008	153 374	
—>	1933	2 054	157 524	
—>	1934	2 211	172 513	
—>	1935	1) 2 635	1) 224 340	
—>	1936	1) 3 074	1) 276 992	
—>	1937	1) 3 433	1) 323 156	
—>	1938	1) 3 661	1) 344 795	
—>	1939	1) 3 833	1) 356 796	
—>	1940	3 556	306 341	
—>	1941	3 330	293 774	
—>	1942	3 557	299 694	2) (289 000)
—>	1943	3 441	291 115	2) (280 543)
7. mai	1945	3 199	267 726	2) (252 337)
31. desember	1945	4) 3 704	4) 339 920	
—>	1946	3 998	4) 407 029	
—>	1947	4 265	442 445	
—>	1948	4 346	456 297	
—>	1949	4 443	473 629	
—>	1950	4 605	488 442	
—>	1951	4 747	503 397	
—>	1952	4 871	515 593	
—>	1953	5 020	526 016	
—>	1954	5 079	538 587	
—>	1955	5 119	542 105	
—>	1956	5 175	545 416	
—>	1957	5 172	540 878	
—>	1958	5 193	543 513	
—>	1959	5 207	541 408	
—>	1960	5 129	541 549	

Stigning fra 31. desember 1923 til 31. desember 1960: 532,7 prosent.

Tabell II, 1960.

Medlemsbevegelsen

	Forbund	Medlemstall		
		Pr. 31. des. 1939	Pr. 7. mai 1945	Pr. 31. des. 1954
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	176	—	340
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj. ¹⁾	—	—	3 149
3	Arbeidsmandsforbundet	26 860	17 404	31 058
4	Baker- og Konditorforbundet	2 797	2 683	3 783
5	Bekledningsarbeiderforbundet	8 682	5 076	15 896
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforb.	2 748	2 372	4 127
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet ²⁾ . .	³⁾ 32 205	³⁾ 25 914	56 255
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet . .	3 646	3 302	9 039
9	Fengselstjenestemannsforbundet ⁴⁾	—	—	612
10	Gullsmedarbeiderforbundet	701	669	1 323
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund . . .	19 536	17 919	33 184
12	Hotell og Restaurantarbeiderforbundet	6 916	1 878	7 295
13	Høvleriarbeiderforbundet ²⁾	6 229	4 228	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet ¹³⁾ . . .	32 605	30 572	57 966
15	Jernbaneforbundet	13 857	10 706	22 787
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	20 915	14 157	31 757
17	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1 969	ca. 1 600	2 807
18	Kommuneforbundet	28 026	24 664	50 177
19	Kystloslaget ⁵⁾	—	42	—
20	Lenmannsbetjentenes Landslag ⁶⁾	—	—	639
21	Litograf- og Kjemigrafforbundet	974	831	1 246
22	Lokomotivmannsforbundet	1 701	1 784	2 367
23	Losforbundet ⁷⁾	—	—	536
24	Maskinistforbundet ⁸⁾	—	—	6 800
25	Murerforbundet	3 905	2 446	5 632
26	Musikerforbundet	906	867	1 626
27	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb. . .	13 846	ca. 8 000	16 169
28	Papirindustriarbeiderforbundet	15 000	13 933	18 993
29	Politiforbundet ⁹⁾	—	—	2 830
30	Postfolkenes Fellesforbund	¹⁰⁾ 2 363	¹⁰⁾ 1 920	¹¹⁾ 7 787
31	Sjømannsforbundet	27 834	¹²⁾ 16 000	41 374
32	Skin- og Lærarbeiderforbundet	1 673	1 617	1 884
33	Skog- og Landarbeiderforbundet	25 814	22 037	24 053
34	Skotøyarbeiderforbundet	4 298	2 868	4 772
35	Stenindustriarbeiderforbundet	1 706	865	1 137
36	Støperiarbeiderforbundet ¹³⁾	2 934	2 817	4 167
37	Tekstilarbeiderforbundet	8 357	5 218	10 949
38	Telefolkenes Fellesforbund ¹⁴⁾	2 635	535	7 943
39	Tjenestemannslaget ¹⁵⁾	—	—	6 613
40	Tobakkarbeiderforbundet	1 587	ca. 700	1 255
41	Tolltjenestemannsforbundet ¹⁶⁾	—	—	1 248
42	Transportarbeiderforbundet	20 804	14 652	24 881
43	Treindustriarbeiderforbundet	4 101	3 655	6 725
44	Typografforbundet ¹⁷⁾	4 173	3 795	5 306
45	Urmaker Svenneforbundet ¹⁸⁾	—	—	100
46	Arbeidsledige utenfor forbundene	4 317	—	—
	Tilsammen	356 796	267 726	538 587

¹⁾ Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer ble tilmeldt LO fra 1. juni 1951 som nyopprettet forbund. ²⁾ Norsk Bygningsarbeiderforbund og Norsk Høvleriarbeiderforbund ble slått sammen til ett forbund fra 1. juli 1949 med navnet Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. ³⁾ Tall for Norsk Bygningsarbeiderforbundet. ⁴⁾ Norsk Fengselstjenestemannsforbund ble tilsluttet LO fra 1. januar 1946. ⁵⁾ Norsk Kystloslag ble tilsluttet LO i 1940 og medlemskapet opphørte pr. 1. januar 1946. ⁶⁾ Lenmannsbetjentenes Landslag ble tilmeldt LO fra 1. april 1953. ⁷⁾ Norsk Losforbund ble tilsluttet LO fra 1. mars 1946. ⁸⁾ Det norske Maskinistforbund ble tilsluttet LO fra 1. januar 1947, medlemskapet opphørte 1. oktober 1957. ⁹⁾ Norsk Politiforbund ble tilsluttet LO fra 1. oktober 1946. ¹⁰⁾ Tall for Norsk Postforbund. ¹¹⁾ Postfolkenes Fellesforbund oppfatter i årene 1951—1953: Det norske Postmannslag og Norsk Postforbund, og fra 1. januar 1954 også: Poståpnernes Landsforbund. Postmannslaget ble tilsluttet LO fra 1. juli 1951. ¹²⁾ Norsk Sjømannsforbunds medlemmer er

1939—1960.

Medlemstall						
Pr. 31. des. 1955	Pr. 31. des. 1956	Pr. 31. des. 1957	Pr. 31. des. 1958	Pr. 31. des. 1959	Pr. 31. des. 1960	
350	357	380	395	395	419	1
3 370	3 730	3 817	3 822	3 959	4 208	2
30 956	30 002	30 611	30 459	30 182	29 978	3
3 649	3 613	3 518	3 471	3 431	3 344	4
15 274	15 153	15 289	14 409	14 063	13 636	5
4 185	4 295	4 205	4 343	4 389	4 539	6
56 317	52 287	52 335	51 392	50 737	50 449	7
9 284	8 810	9 002	10 424	11 066	11 300	8
621	619	664	670	665	692	9
1 284	1 226	1 141	1 053	1 037	1 002	10
32 560	32 815	32 556	33 734	33 688	32 466	11
7 088	7 740	7 600	8 095	7 695	7 422	12
—	—	—	—	—	—	13
59 642	61 289	64 009	64 500	62 904	68 573	14
22 399	22 206	21 803	21 233	20 838	20 382	15
31 884	32 339	30 472	30 498	30 507	30 741	16
2 883	3 080	3 144	3 164	3 246	3 270	17
50 921	52 908	53 527	53 480	53 296	54 487	18
—	—	—	—	—	—	19
730	765	771	725	748	787	20
1 294	1 375	1 362	1 496	1 504	1 576	21
2 366	2 332	2 264	2 175	2 102	2 076	22
539	540	512	484	497	492	23
7 109	7 331	—	—	—	—	24
5 671	5 509	5 410	5 419	5 319	5 206	25
1 680	1 750	1 724	1 729	1 586	1 525	26
16 736	17 464	16 789	16 947	17 086	16 567	27
19 399	19 498	19 563	19 522	18 961	19 236	28
1 981	2 004	2 109	2 122	2 128	2 148	29
8 247	8 368	8 586	8 978	8 710	8 982	30
42 783	44 444	46 606	46 771	47 534	47 954	31
1 840	1 778	1 691	1 652	1 550	1 397	32
23 714	23 984	23 358	24 281	24 577	23 514	33
4 674	4 474	4 422	4 166	4 304	3 879	34
1 134	1 087	1 046	817	774	735	35
4 180	3 992	4 013	3 824	3 678	—	36
10 731	10 628	10 413	9 752	9 790	9 744	37
8 117	8 188	8 327	8 513	8 664	8 905	38
7 228	8 179	8 252	9 343	11 017	11 791	39
1 238	1 352	1 361	1 353	1 358	1 463	40
1 267	1 289	1 318	1 289	1 175	1 143	41
24 558	24 442	24 791	25 057	24 369	23 657	42
6 736	6 541	6 430	6 066	5 875	5 832	43
5 375	5 525	5 578	5 778	5 891	5 933	44
111	108	109	112	113	99	45
—	—	—	—	—	—	46
542 105	545 416	540 878	543 513	541 408	541 549	

anslått å være 16 000 medlemmer, hvorav 611 medlemmer i Norge ved krigens slutt. ¹³⁾ Norsk Støperiarbeiderforbund, tidligere Norsk Formerforbund som gikk ut av LO 18. mars 1948, ble tilmeldt LO igjen fra og med 1. januar 1953. Fra 1. januar 1960 ble Støperiarbeiderforbundet sammenslutted med Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. ¹⁴⁾ Telefokenes Fellesforbund er opprettet med virkning fra 1. januar 1958 etter vedtak på Norsk Telegraf- og Telefonforbunds landsmøte i 1955. Fellesforbundet omfatter Norsk Telegraf- og Telefonforbund og Telegrafmennes Landsforbund som nå er 2 uavhengige forbund med hver sin ledelse og administrasjon. Tidligere var TMLF tilsluttet LO gjennom NTTF. ¹⁵⁾ Norsk Tjenestemannslag ble tilsluttet LO fra 1. januar 1947 under navnet: «Samleforbund for statstjenestemenn utenom de store etatene». ¹⁶⁾ Norsk Tolltjenestemannsforbund ble tilsluttet LO fra 1. oktober 1945. ¹⁷⁾ Norsk Centralforening for Boktrykkere har fra 1. oktober 1957 forandret navn til Norsk Typografforbund. ¹⁸⁾ Norsk Urmaker Svesneforbund ble tilmeldt LO fra 1. oktober 1954.

Statement of the Department of the Interior

For the year ending June 30, 1912

Item	1911		1912		Total	Balance
	Actual	Estimated	Actual	Estimated		
1. Salaries	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	2,400,000	
2. Fuel	50,000	50,000	50,000	50,000	100,000	
3. Office supplies	20,000	20,000	20,000	20,000	40,000	
4. Printing	10,000	10,000	10,000	10,000	20,000	
5. Travel	30,000	30,000	30,000	30,000	60,000	
6. Postage	10,000	10,000	10,000	10,000	20,000	
7. Telephone	5,000	5,000	5,000	5,000	10,000	
8. Repairs	15,000	15,000	15,000	15,000	30,000	
9. Rent	25,000	25,000	25,000	25,000	50,000	
10. Interest	10,000	10,000	10,000	10,000	20,000	
11. Depreciation	10,000	10,000	10,000	10,000	20,000	
12. Contingencies	10,000	10,000	10,000	10,000	20,000	
13. Unexpended balance						1,000,000
Total	1,440,000	1,440,000	1,440,000	1,440,000	2,880,000	1,000,000

Approved: _____
 Secretary of the Interior

Tabell III, 1960.

**Medlemstallets forandring ¹⁾ 1959—1960,
geografisk satt opp.**

	Pr. 31. des. 1959		Pr. 31. des. 1960		Medlemstallets forandring ¹⁾	
	Av- delinger	Med- lemmer	Av- delinger	Med- lemmer	Absolutt + ell. ÷	Prosent- vis + ell. ÷
Østfold fylke	306	38 879	297	38 687	÷ 192	÷ 0,49
Akershus fylke.....	320	19 323	316	18 827	÷ 496	÷ 2,57
Oslo by	234	125 379	224	124 577	÷ 802	÷ 0,64
Hedmark fylke	476	26 493	470	26 014	÷ 479	÷ 1,81
Oppland fylke	365	18 623	360	18 398	÷ 225	÷ 1,21
Buskerud fylke	374	33 616	359	32 815	÷ 801	÷ 2,38
Vestfold fylke	209	26 539	206	26 040	÷ 499	÷ 1,88
Telemark fylke	268	23 098	265	22 674	÷ 424	÷ 1,84
Aust-Agder fylke.....	144	7 067	138	6 725	÷ 342	÷ 4,84
Vest-Agder fylke	154	14 017	161	14 210	193	1,38
Rogaland fylke	255	32 827	254	32 302	÷ 525	÷ 1,60
Hordaland fylke	212	14 575	212	14 328	÷ 247	÷ 1,69
Bergen by.....	122	38 215	123	37 754	÷ 461	÷ 1,21
Sogn og Fjordane fylke	139	6 770	135	6 994	224	3,31
Møre og Romsdal fylke	336	18 040	332	17 935	÷ 105	÷ 0,58
Sør-Trøndelag fylke	272	31 321	270	30 761	÷ 560	÷ 1,79
Nord-Trøndelag fylke.....	252	10 618	258	10 737	119	1,12
Nordland fylke	412	21 401	403	20 732	÷ 669	÷ 3,13
Troms fylke	163	9 494	158	8 701	÷ 793	÷ 8,35
Finnmark fylke	155	5 849	144	5 920	71	1,21
Svalbard	2	406	2	418	12	2,96
Utlandet	15	14 672	15	14 705	33	0,22
Direkte medlemmer	—	2 107	—	2 061	÷ 46	÷ 2,18
Landsomfattende avdelinger .	22	2 079	27	9 234	7 155	344,16
Tilsammen	5 207	541 408	5 129	541 549	141	0,03

¹⁾ Tilbakegangen i medlemstallet for fylkene og stigningen i medlemstallet for landsomfattende avdelinger skyldes vesentlig at Tjenestemannslaget er omorganisert til landsomfattende foreninger med underavdelinger.

Tabell IV, 1960.

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger ¹⁾					
		Pr. 31. des. 1959	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1960		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	29	—	—	29		
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	97	5	2	100		
3	Arbeidsmandsforbundet	556	15	21	550		
4	Baker- og Konditorforbundet	78	0	3	75		
5	Bekledningsarbeiderforbundet	112	7	3	116		
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb.f.	34	2	—	36		
7	Bygningsindustriarbeiderforb.	462	4	14	452		
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	231	6	3	234		
9	Fengselstjenestemannsforbundet	18	2	1	19		
10	Gullsmedarbeiderforbundet	14	—	2	12		
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	252	—	2	250		
12	Hotell- og Restaurantarb.forb.	63	1	1	63		
13	Jern- og Metallarbeiderforb. ⁴⁾	285	8	30	263		
14	Jernbaneforbundet	126	—	—	126		
15	Kjemisk Industriarbeiderforb.	183	5	6	182		
16	Kjøttindustriarbeiderforb.	62	—	2	60		
17	Kommuneforbundet	422	15	2	435		
18	Lensmannsbetj. Landslag	23	—	—	23		
19	Litograf- og Kjemigraf.	9	—	—	9		
20	Lokomotivmandsforbundet	9	—	—	9		
21	Løstforbundet ⁵⁾	4	—	—	4		
22	Murerforbundet	73	—	—	73		
23	Musikerforbundet	16	1	—	17		
24	Nærings- og Nydelsesm.arb.forb.	250	2	3	249		
25	Papirindustriarbeiderforb.	89	—	—	89		
26	Politiforbundet	60	—	—	60		
27	Postfolkenes Fellesforbund:						
	Postforbundet	48	—	2	46		
	Postmannslaget	22	—	—	22		
	Poståpnerens Landsforbund	22	1	—	23		
28	Sjømannforbundet	54	—	—	54		
29	Skinn- og Lærerarbeiderforbundet	31	1	1	31		
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	682	2	9	675		
31	Skotøyarbeiderforbundet	38	3	2	39		
32	Stenindustriarbeiderforbundet	24	—	1	23		
33	Tekstilarbeiderforbundet	84	1	1	84		
34	Telefolkenes Fellesforbund:						
	Telegraf- og Telefonforbundet	68	—	—	68		
	Telegrafmennenes Landsforb.	13	—	—	13		
35	Tjenestemannslaget	95	—	7)	49	7)	46
36	Tobakkarbeiderforbundet	4	—	—	—	—	4
37	Tolltjenestemannsforbundet	27	—	—	—	—	27
38	Transportarbeiderforbundet	226	6	8	—	—	224
39	Treindustriarbeiderforbundet	153	6	3	—	—	156
40	Typograf.	56	—	—	—	—	56
41	Urmaker Svenneforbundet	3	—	—	—	—	3
	Tilsammen	5 207	93	171			5 129

¹⁾ Heri også iberegnet grupper. ²⁾ Nettotilgang. ³⁾ Nettoavgang. ⁴⁾ Fra 1. januar 1960 er Norsk Støperiarbeiderforbund sammensluttet med Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Pr. 31. desember 1959 hadde Støperiarbeiderforbundet 53 avdelinger med 3678 medlemmer, herav 20 kvinner, og Jern- og Metallarbeiderforbundet 232 avdelinger med 62 904 medlemmer, herav 4376 kvinner. ⁵⁾ 4 hovedavdelinger som er oppdelt i 12

medlemsbevægelsen 1960.

Antall medlemmer						Medlemst. forandring		Løpe- nr.
Pr. 31. des. 1959		Inntrådt i årets løp	Uttrådt i årets løp	Pr. 31. des. 1960		Absolutt +eller÷	Prosentvis +eller÷	
I alt	Herav kvinner			I alt	Herav kvinner			
395	24	30	6	419	29	24	6,08	1
3 959	172	480	231	4 208	219	249	6,29	2
30 182	1 907	3 509	3 713	29 978	1 886	204 ÷	0,68	3
3 431	205	316	403	3 344	180	87 ÷	2,54	4
14 063	12 283	2 804	3 231	13 636	11 985	427 ÷	3,04	5
4 389	2 492 ²⁾	150	—	4 539	2 535	150	3,42	6
50 737	188	9 106	9 394	50 449	187	288 ÷	0,57	7
11 066	7	1 197	963	11 300	7	234	2,11	8
665	37	55	28	692	40	27	4,06	9
1 037	164	71	106	1 002	151	35 ÷	3,38	10
33 688	17 886	4 622	5 844	32 466	17 187	1 222 ÷	3,63	11
7 695	5 650	2 508	2 781	7 422	5 444	273 ÷	3,55	12
66 582	4 396	12 346	10 355	68 573	4 435	1 991	2,99	13
20 838	ca. 1 110	501	957	20 382	ca. 1 110	456 ÷	2,19	14
30 507	4 458	4 851	4 617	30 741	4 543	234	0,77	15
3 246	311	382	358	3 270	352	24	0,74	16
53 296	18 928	5 051	3 860	54 487	20 047	1 191	2,23	17
748	38	59	20	787	43	39	5,21	18
1 504	178	175	103	1 576	173	72	4,79	19
2 102	—	44	70	2 076	—	26	1,24	20
497	—	15	20	492	—	5 ÷	1,01	21
5 319	—	388	501	5 206	—	113 ÷	2,12	22
1 586	95	151	212	1 525	82	61 ÷	3,85	23
17 086	7 382	— ³⁾	519	16 567	6 978	519	3,04	24
18 961	1 420	1 519	1 244	19 236	1 472	275	1,45	25
2 128	169	127	107	2 148	167	20	0,94	26
4 060	255	254	144	4 170	267	110	2,71	72
2 302 ⁶⁾	— ²⁾	58	—	2 360 ⁶⁾	—	58	2,52	
2 348 ⁶⁾	—	161	57	2 452 ⁶⁾	—	104	4,43	
47 534 ⁶⁾	— ²⁾	420	—	47 954 ⁶⁾	—	420	0,88	28
1 550	577	34	187	1 397	521	153 ÷	9,87	29
24 577	406	1 846	2 909	23 514	385	1 063 ÷	4,33	30
4 304	2 123	— ³⁾	425	3 879	1 813	425 ÷	9,87	31
774	—	70	109	735	—	39 ÷	5,04	32
9 790	5 434	1 959	2 005	9 744	5 280	46 ÷	0,47	33
7 165	2 088 ²⁾	195	—	7 360	2 096	195	2,72	34
1 499	158	47	1	1 545	157	46	3,07	
11 017	4 035	1 551	777	11 791	4 214	774	7,03	35
1 358	917	300	195	1 463	1 024	105	7,73	36
1 175	—	2	34	1 143	—	32 ÷	2,72	37
24 369	1 564	— ³⁾	712	23 657	1 541	712 ÷	2,92	38
5 875	335	943	986	5 832	363	43 ÷	0,73	39
5 891	758	610	568	5 933	741	42	0,71	40
113	—	—	14	99	—	14 ÷	12,39	41
541 408	98 150	58 907	58 766	541 549	97 654	141	0,03	

underavdelinger. ⁶⁾ Forbundet spesifiserer ikke mannlige og kvinnelige medlemmer. ⁷⁾ Tjenestemannslaget er pr. 1. januar 1960 omorganisert, og det er dannet landsomfattende foreninger med underavdelinger. Pr. 31. desember 1960 var det 46 foreninger med 149 underavdelinger.

Tabell V, 1960.

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	1. Østfold			
		Fylkets landdistrikt		Askim	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—
2	Forbund for Arb.ledere og Tekn. Funksjonærer....	1	12	1	75
3	Arbeidsmandsforbundet	4	112	1	18
4	Baker- og Konditorforbundet	1	10	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2	36	—	—
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	2	18	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	16	704	2	214
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	6	81	3	209
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	3	45	2	170
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	866	1	97
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	3	563	1	1 817
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	1	25
17	Kommuneforbundet	10	599	1	156
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—	—	—
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	—	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—
21	Losforbundet	—	—	—	—
22	Murerforbundet	1	14	1	27
23	Musikerforbundet	—	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet	3	68	1	9
25	Papirindustriarbeiderforbundet	4	1 355	—	—
26	Politiforbundet	—	—	—	—
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	1	27
	Postmannslaget	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	1	39	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	2	1	67
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	26	900	1	43
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	7	201	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	477	—	—
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	3	147	—	—
	Telegrafmennes Landsforbund	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	2	65	1	15
39	Treindustriarbeiderforbundet	6	277	1	35
40	Typografforbundet	1	33	—	—
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—
	Tilsammen	113	6 624	20	3 004

1) Omfatter medlemmer fra Fredrikstad, Moss, Sarpsborg og Hvalerdistriktet.

satt opp. — 1960.

fylke

Fredrikstad		Halden		Moss		Sarpsborg		Fylkets byer		Fylket		Løpnr.
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	7	1	3	1	4	1	9	4	23	4	23	1
1	54	1	102	1	5	2	162	6	398	7	410	2
2	309	2	132	—	—	1	71	6	530	10	642	3
1	85	1	25	1	46	1	31	4	187	5	197	4
1	343	1	101	3	548	1	98	6	1 090	8	1 126	5
1	59	1	53	1	18	1	589	4	719	6	737	6
7	1 037	2	434	1	495	2	520	14	2 700	30	3 404	7
2	220	1	80	1	101	3	234	10	844	16	925	8
1	11	—	—	—	—	—	—	1	11	1	11	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1	621	1	344	1	180	1	451	6	1 766	9	1 811	11
1	86	1	18	1	75	1	41	4	220	4	220	12
4	3 070	1	360	1	1 382	1	705	8	5 614	16	6 480	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
3	519	1	36	1	490	1	261	7	3 123	10	3 686	15
1	133	1	44	1	19	1	20	5	241	5	241	16
5	746	1	322	2	400	5	549	14	2 173	24	2 772	17
—	—	—	—	1	51	—	—	1	51	1	51	18
—	—	—	—	1	32	1	10	2	42	2	42	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
1	40	—	—	—	—	—	—	1	40	1	40	21
2	98	1	50	1	65	1	116	6	356	7	370	22
1	64	1	27	1	21	1	43	4	155	4	155	23
2	448	2	36	1	292	1	55	7	840	10	908	24
—	—	3	1 321	1	745	10	3 171	14	5 237	18	6 592	25
1	57	1	26	1	32	1	40	4	155	4	155	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	42	1	25	1	32	1	32	5	158	5	158	—
1	50	—	—	—	—	—	—	1	50	1	50	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	39	—
1	1 439	—	—	1	151	—	—	2	1 590	2	1 590	28
1	37	1	202	1	2	—	—	4	308	5	310	29
1	66	—	—	1	14	—	—	3	123	29	1 023	30
1	467	1	570	1	77	—	—	3	1 114	3	1 114	31
—	—	1	16	—	—	—	—	1	16	8	217	32
1	93	—	—	1	14	1	304	3	411	5	888	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	—	1	125	1	41	—	—	2	166	5	313	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	1	64	1	44	—	—	2	108	2	108	37
2	314	2	129	2	274	3	329	10	1 061	12	1 126	38
2	73	1	67	1	24	1	28	6	227	12	504	39
1	59	1	65	1	37	1	55	4	216	5	249	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
51	10 647	34	4 777	35	5 711	44	7 924	184	32 063	297	38 687	—

Tabell V, 1960 (forts.).

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	2. Akershus							
		Fylkets land-distr.		Drøbak		Lillestrøm		Fylkets byer	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	1	10	1	10
2	Forbund for Arb.ledere og Tekn. Funksj.	2	45	1	9	1	87	2	96
3	Arbeidsmandsforbundet	21	1 084	-	-	-	-	-	-
4	Baker- og Konditorforbundet	-	-	-	-	1	47	1	47
5	Bekledningsarbeiderforbundet	9	311	2	155	1	191	3	346
6	Bokbinder- og Kartonnasjarbeiderforb.	-	-	-	-	1	7	1	7
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet ...	38	3 022	1	114	5	533	6	647
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet ..	14	401	1	17	1	70	2	87
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	15	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund...	6	181	-	-	2	283	2	283
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	1	10	-	-	1	30	1	30
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	19	3 171	1	181	1	124	2	305
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	984	1	28	-	-	1	28
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	10	-	-	1	19	1	19
17	Kommuneforbundet	30	2 169	1	55	2	222	3	277
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	61	-	-	-	-	-	-
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Lokomotivmandsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Murerforbundet	3	215	-	-	1	78	1	78
23	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb...	9	69	-	-	1	27	1	27
25	Papirindustriarbeiderforbundet	4	928	-	-	-	-	-	-
26	Politiforbundet	1	71	1	8	1	39	2	47
27	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	40	-	-	1	5	1	5
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	108	-	-	-	-	-	-
28	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skinn- og Lærerarbeiderforbundet	1	6	-	-	-	-	-	-
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	75	2 717	-	-	-	-	-	-
31	Skotøyarbeiderforbundet	4	43	-	-	-	-	-	-
32	Stenindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Tekstilarbeiderforbundet	1	21	-	-	-	-	-	-
34	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegraf- og Telefonforbundet	1	86	-	-	2	153	2	153
	Telegrafmennes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Tjenestemannslaget	1	57	-	-	-	-	-	-
36	Tobakkarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet	1	31	-	-	-	-	-	-
38	Transportarbeiderforbundet	5	64	-	-	-	-	-	-
39	Treindustriarbeiderforbundet	14	331	1	7	1	40	2	47
40	Typografforbundet	-	-	-	-	1	37	1	37
41	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	280	16251	10	574	26	2002	36	2576

¹⁾ Omfatter medlemmer fra Oslo, Akershus, Oppland og Buskerud. ²⁾ Omfatter medlemmer fra Hedmark, Oppland samt Møre og Romsdal. ³⁾ Omfatter medlemmer fra Oslo, Akershus, Østfold, Oppland og Hedmark.

satt opp. — 1960.

fylke		4. Hedmark fylke														Løpnr.
Fylket		3. Oslo		Fylkets land-distr.		Elve-rum		Hamar		Kongs-vinger		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	10	1	118	—	—	—	—	1	19	1	12	2	31	2	31	1
4	141	11	1 012	2	45	—	—	1	62	—	—	1	62	3	107	2
21	1 084	5	1 860	24	954	1	63	2	116	1	81	4	260	28	1 214	3
1	47	1	849	4	27	1	16	1	38	1	7	3	61	7	88	4
12	657	4	3 486	4	215	1	37	1	298	1	37	3	372	7	587	5
1	7	4	2 382	—	—	—	—	—	—	1	14	1	14	1	14	6
44	3 669	15	11 954	42	2 674	2	380	3	657	1	168	6	1 205	48	3 879	7
16	488	5	2 043	13	253	1	50	1	42	1	54	3	146	16	399	8
1	15	1	302	1	14	—	—	1	8	1	5	2	13	3	27	9
—	—	2	470	—	—	—	—	1	21	—	—	1	21	1	21	10
8	464	11	11 367	21	687	1	73	1	544	1	80	3	697	24	1 384	11
2	40	4	3 075	1	19	1	26	1	180	1	71	3	277	4	296	12
21	3 476	18	17 142	11	547	1	126	1	674	1	39	3	839	14	1 386	13
—	—	1) 17	6 979	—	—	—	—	2) 14	1 949	—	—	14	1 949	14	1 949	14
15	1 012	4	2 875	3	132	—	—	1	18	—	—	1	18	4	150	15
2	29	2	1 003	2	27	1	23	1	100	1	23	3	146	5	173	16
33	2 446	45	19 048	20	974	1	167	6	468	1	118	8	753	28	1 727	17
1	61	—	—	2	38	—	—	—	—	1	22	1	22	3	60	18
—	—	2	1 032	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	3) 1	601	—	—	—	—	1	229	—	—	1	229	1	229	20
—	—	4) 2	285	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
4	293	2	1 693	1	8	1	41	1	43	1	39	3	123	4	131	22
—	—	1	662	—	—	—	—	1	109	—	—	1	109	1	109	23
10	96	9	3 850	13	394	1	24	3	253	1	7	5	284	18	678	24
4	928	—	—	2	543	—	—	—	—	—	—	—	—	2	543	25
3	118	7	271	—	—	1	10	1	21	—	—	2	31	2	31	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
3	45	1	1 431	3	74	1	17	1	35	1	14	3	66	6	140	—
—	—	1	908	—	—	1	76	—	—	—	—	1	76	1	76	—
1	108	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	1	7 283	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
1	6	3	474	—	—	1	10	1	19	1	15	3	44	3	44	29
75	2 717	6	246	176	8 509	14	575	1	21	—	—	15	596	191	9 105	30
4	43	1	539	1	7	—	—	1	179	—	—	1	179	2	186	31
—	—	1	135	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	1	163	32
1	21	3	1 115	2	12	—	—	—	—	1	1	1	1	3	13	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
3	239	11	2 064	—	—	—	—	1	196	1	66	2	262	2	262	—
—	—	1	589	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	57	7	2 315	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	1	1 222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
1	31	1	398	—	—	—	—	—	—	1	58	1	58	1	58	37
5	64	2	7 362	5	57	1	52	1	230	1	61	3	343	8	400	38
16	378	8	1 007	7	321	1	56	—	—	1	9	2	65	9	386	39
1	37	1	3 076	—	—	1	21	1	62	1	32	3	115	3	115	40
—	—	1	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
316	18 827	224	124577	361	16547	34	1843	51	6591	24	1033	109	9467	470	26 014	—

4) Herav 1 avdeling oppdelt i 3 underavdelinger omfattende medlemmer i Oslo, Bergen og Lødingen.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	5. Oppland							
		Fylkets land-distrikt		Gjøvik		Lillehammer		Fylkets byer	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	1	11	1	9	2	20
2	Forbund for Arb.ledere og Tekn. F... .	3	136	1	43	1	20	2	63
3	Arbeidsmandsforbundet	35	1 514	1	110	-	-	1	110
4	Baker- og Konditorforbundet	-	-	1	31	1	39	2	70
5	Bekleddningsarbeiderforbundet	9	267	1	286	1	105	2	391
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb.	1	13	1	19	1	2	2	21
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet . .	34	1 120	3	665	2	640	5	1 305
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb....	14	347	1	53	2	90	3	143
9	Fengselstjenestemannsforbundet . . .	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund	19	522	1	376	1	258	2	634
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb...	1	38	1	83	1	78	2	161
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet ...	8	2 417	2	282	1	226	3	508
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund . .	3	388	1	6	1	12	2	18
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	3	55	1	23	1	42	2	65
17	Kommuneforbundet	12	644	1	178	1	322	2	500
18	Lensmannsbetjentenes Landslag . . .	-	-	1	27	1	21	2	48
19	Litograf- og Kjemigrafferforbundet . .	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Lokomotivmandsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Murerforbundet	3	29	1	39	1	48	2	87
23	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Nærings- og Nydelsesmidd.arb.forb.	20	198	1	55	1	77	2	132
25	Papirindustriarbeiderforbundet	2	369	-	-	1	301	1	301
26	Politiforbundet	-	-	1	8	1	21	2	29
27	Postfolkenes Fellesforbund:								
	Postforbundet	3	155	1	17	1	18	2	35
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	190	-	-	-	-	-	-
28	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet . . .	-	-	1	2	-	-	1	2
30	Skog- og Landarbeiderforbundet . . .	103	3 170	1	23	-	-	1	23
31	Skotøyarbeiderforbundet	1	68	1	31	1	8	2	39
32	Stenindustriarbeiderforbundet	1	42	1	4	-	-	1	4
33	Tekstilarbeiderforbundet	3	62	1	16	1	202	2	218
34	Telefolkenes Fellesforbund:								
	Telegraf- og Telefonforbundet . . .	2	225	-	-	1	174	1	174
	Telegrafmennesenes Landsforbund . .	-	-	-	-	1	54	1	54
35	Tjenestemannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Tobakkarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
38	Transportarbeiderforbundet	10	405	2	102	1	66	3	168
39	Treindustriarbeiderforbundet	7	207	1	142	1	211	2	353
40	Typografferforbundet	3	27	1	83	1	31	2	114
41	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	301	12608	31	2 715	28	3 075	59	5 790

satt opp. — 1960.

fylke		6. Buskerud fylke														Løpnr.
Fylket		Fylkets landdistr.		Drammen		Hønefoss		Kongsberg		Fylkets byer		Fylket				
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.			
2	20	—	—	1	20	—	—	—	—	1	20	1	20	1		
5	199	4	75	1	63	—	64	—	117	4	244	8	319	2		
36	1 624	30	970	2	80	1	75	3	134	6	289	36	1 259	3		
2	70	1	12	1	84	1	26	1	18	3	128	4	140	4		
11	658	2	129	3	330	1	298	1	80	5	708	7	837	5		
3	34	3	91	1	188	1	44	—	—	2	232	5	323	6		
39	2 425	20	764	9	1 169	1	527	2	220	12	1 916	32	2 680	7		
17	490	13	305	2	204	2	104	1	42	5	350	18	655	8		
—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	1	4	1	4	9		
—	—	—	—	1	16	—	—	—	—	1	16	1	16	10		
21	1 156	14	336	1	667	1	212	1	220	3	1 099	17	1 435	11		
3	199	—	—	1	161	1	61	1	32	3	254	3	254	12		
11	2 925	12	529	1	2 579	1	273	1	1 100	3	3 952	15	4 481	13		
—	—	1	1 ¹⁾	14	3 850	—	—	—	—	14	3 850	15	3 851	14		
5	406	10	1 691	3	847	2	5	1	5	6	857	16	2 548	15		
5	120	1	7	1	100	1	26	—	—	2	126	3	133	16		
14	1 144	14	894	10	947	1	277	1	222	12	1 446	26	2 340	17		
2	48	—	—	—	—	1	48	—	—	1	48	1	48	18		
—	—	—	—	1	55	—	—	—	—	1	55	1	55	19		
—	—	—	—	2 ²⁾	385	—	—	—	—	1	385	1	385	20		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21		
5	116	3	49	2	160	1	73	1	13	4	246	7	295	22		
—	—	—	—	1	34	—	—	—	—	1	34	1	34	23		
22	330	7	29	1	276	1	72	1	12	3	360	10	389	24		
3	670	20	4 301	8	1 166	—	—	—	—	8	1 166	28	5 467	25		
2	29	—	—	1	42	1	17	1	11	3	70	3	70	26		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27		
5	190	—	—	1	76	1	38	1	12	3	126	3	126	—		
—	—	—	—	1	83	—	—	—	—	1	83	1	83	—		
1	190	1	60	—	—	—	—	—	—	—	—	1	60	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28		
1	2	1	28	1	79	—	—	—	—	1	79	2	107	29		
104	3 193	58	1 755	—	10	—	—	1	60	2	70	60	1 825	30		
3	107	2	175	1	176	—	—	—	—	1	176	3	351	31		
2	46	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	32		
5	280	3	355	2	349	—	—	—	—	2	349	5	704	33		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34		
3	399	—	—	1	252	—	—	—	—	1	252	1	252	—		
1	54	—	—	1	99	—	—	—	—	1	99	1	99	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36		
—	—	—	—	1	21	—	—	—	—	1	21	1	21	37		
13	573	5	47	2	439	1	89	1	23	4	551	9	598	38		
9	560	5	99	1	91	1	56	1	52	3	199	8	298	39		
5	141	—	—	1	205	1	21	1	9	3	235	3	235	40		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41		
360	18398	231	12 720	82	15 307	23	2 406	23	2 382	128	20 095	359	32 815	—		

¹⁾ Omfatter medlemmer i Buskerud, Telemark og Aust-Agder. ²⁾ Omfatter medlemmer i Buskerud, Akershus og Vestfold.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	7. Vestfold					
		Fylkets land-distrikt		Holmestrand		Horten	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	-	-
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksj.	1	12	-	-	1	107
3	Arbeidsmandsforbundet	4	182	1	82	1	62
4	Baker- og Konditorforbundet	-	-	1	3	1	14
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	2	165	-	-	-	-
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	219	1	20	1	137
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet.....	2	48	-	-	1	40
9	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	1	11	1	94	1	29
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet....	-	-	-	-	1	33
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	138	1	908	1	2 274
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	314	2	100	1	7
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	1	5
17	Kommuneforbundet	6	331	2	115	1	279
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	-	-	-	-
19	Litograf- og Kjemigrafiforbundet	-	-	-	-	-	-
20	Lokomotivmandsforbundet	-	-	-	-	-	-
21	Losforbundet	-	-	-	-	-	-
22	Murerforbundet	-	-	1	12	1	22
23	Musikerforbundet.....	-	-	-	-	-	-
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforb....	2	34	1	15	2	35
25	Papirindustriarbeiderforbundet	3	494	-	-	-	-
26	Politiforbundet	-	-	-	-	1	32
27	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet.....	-	-	-	-	1	27
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund.....	1	53	-	-	-	-
28	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	1	40
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet.....	-	-	-	-	-	-
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	18	488	-	-	-	-
31	Skotøyarbeiderforbundet	1	31	-	-	1	4
32	Stenindustriarbeiderforbundet	2	145	-	-	-	-
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	195	-	-	-	-
34	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-
	Telegraf- og Telefonforbundet	-	-	-	-	1	21
	Telegrafmennesenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-
35	Tjenestemannslaget	-	-	-	-	1	136
36	Tobakkarbeiderforbundet.....	-	-	-	-	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet.....	-	-	-	-	-	-
38	Transportarbeiderforbundet	1	3	2	10	1	31
39	Treindustriarbeiderforbundet.....	2	115	-	-	-	-
40	Typografiforbundet	-	-	-	-	1	17
41	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	64	2 978	13	1 359	22	3 352

satt opp. — 1960.

fylke														Løpnr.
Larvik		Sandefjord		Stavern		Svelvik		Tønsberg		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	32	1	19	—	—	—	—	1	20	1	20	1	20	1
1	47	1	61	—	—	—	—	1	32	4	190	5	202	2
1	27	1	41	—	—	—	—	2	68	6	320	10	502	3
2	157	—	—	—	—	—	—	1	40	5	125	5	125	4
1	7	1	7	—	—	—	—	1	147	3	304	3	304	5
4	931	1	381	—	—	1	45	1	140	3	154	5	319	6
1	28	1	71	—	—	1	5	2	593	10	2 107	18	2 326	7
1	22	—	—	—	—	—	—	2	223	6	367	8	415	8
—	—	—	—	—	—	—	—	1	28	2	50	2	50	9
—	—	—	—	—	—	—	—	1	155	1	155	1	155	10
1	127	1	67	—	—	1	10	1	231	6	558	7	569	11
1	58	1	108	—	—	—	—	1	144	4	343	4	343	12
1	603	1	1 188	1	62	1	78	2	2 034	8	7 147	11	7 285	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
2	220	1	425	—	—	—	—	1	16	7	768	12	1 082	15
1	12	—	—	—	—	—	—	1	51	3	68	3	68	16
1	324	3	355	1	31	1	28	1	430	10	1 562	16	1 893	17
1	34	—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	1	34	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
1	51	1	62	—	—	—	—	1	81	5	228	5	228	22
—	—	—	—	—	—	—	—	1	21	1	21	1	21	23
2	118	1	37	—	—	—	—	2	192	8	397	10	431	24
1	98	—	—	—	—	1	107	—	—	2	205	5	699	25
1	27	1	12	—	—	—	—	1	45	4	116	4	116	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	27	1	22	—	—	—	—	1	42	4	118	4	118	—
—	—	1	55	—	—	—	—	—	—	1	55	1	55	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	53	—
1	822	1	2 789	—	—	1	13	1	2 403	5	6 067	5	6 067	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
1	12	—	—	—	—	—	—	1	15	2	27	20	515	30
1	34	1	173	—	—	—	—	1	141	4	352	5	383	31
—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	1	29	3	174	32
—	—	—	—	—	—	—	—	1	179	1	179	3	374	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
1	26	1	33	—	—	—	—	1	79	4	159	4	159	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	2	149	2	149	35
1	49	—	—	—	—	—	—	—	—	1	49	1	49	36
—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	32	1	32	1	32	37
2	117	2	55	—	—	—	—	2	188	9	401	10	404	38
1	4	—	—	—	—	1	19	1	11	3	34	5	149	39
1	38	1	43	—	—	—	—	1	74	4	172	4	172	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
35	4 052	24	6 004	2	93	8	305	38	7 897	142	23 062	206	26 040	

1) Omfatter hovedsaklig medlemmer fra Tønsberg, Larvik, Horten og Sandefjord.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	8. Telemark					
		Fylkets land-distrikt		Brevik		Kragersø	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	-	-
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksj.	1	8	-	-	1	26
3	Arbeidsmandsforbundet	17	1 453	1	9	2	97
4	Baker- og Konditorforbundet	-	-	-	-	1	6
5	Bekledningsarbeiderforbundet	1	20	-	-	1	58
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	-	-	-	-	1	13
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	349	1	80	2	53
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet.....	10	132	1	6	1	32
9	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	1	53
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	4	49	-	-	1	17
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet....	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	253	1	198	1	297
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4	3 330	1	459	1	6
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-
17	Kommuneforbundet	5	176	1	99	1	131
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	-	-	-	-
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	-	-	-	-	-	-
20	Lokomotivmandsforbundet	-	-	-	-	-	-
21	Losforbundet	-	-	-	-	-	-
22	Murerforbundet	-	-	-	-	1	10
23	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforb...	4	67	-	-	-	-
25	Papirindustriarbeiderforbundet	8	975	-	-	-	-
26	Politiforbundet	-	-	-	-	1	11
27	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	37	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	79	-	-	-	-
28	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	1	55
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	41	1 135	-	-	-	-
31	Skotøyarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-
32	Stenindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-
33	Tekstilarbeiderforbundet	1	11	-	-	-	-
34	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-
	Telegraf- og Telefonforbundet	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	-	-	-	-	-	-
35	Tjenestemannslaget	-	-	-	-	-	-
36	Tobakkarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-
38	Transportarbeiderforbundet	2	32	1	46	1	35
39	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	1	5
40	Typografforbundet	-	-	-	-	1	34
41	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	115	8 106	7	897	20	939

satt opp. — 1960.

fylke														Løpnr.
Langesund		Notodden		Porsgrunn		Rjukan		Skien		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	17	1	17	1	17	1
-	0	2	61	2	186	2	110	1	61	8	444	9	452	2
-	-	1	35	1	-	1	51	4	185	10	377	27	1 830	3
-	-	1	6	1	16	1	13	1	25	5	66	5	66	4
-	-	1	5	-	-	1	1	2	53	5	117	6	137	5
-	-	-	-	2	53	-	-	1	23	4	89	4	89	6
-	-	2	149	3	285	1	51	3	364	12	982	24	1 331	7
-	-	1	26	2	174	2	123	2	45	9	406	19	538	8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	2	58	2	58	10
1	20	2	71	2	331	1	126	1	350	8	915	12	964	11
-	-	1	46	1	108	1	66	1	129	4	349	4	349	12
1	280	-	-	1	656	-	-	1	421	5	1 852	8	2 105	13
-	-	-	-	-	-	1	114	-	-	1	114	1	114	14
-	-	4	1 061	2	727	1	924	1	10	10	3 187	14	6 517	15
-	-	-	-	1	7	1	6	1	91	3	104	3	104	16
1	25	2	265	1	279	1	172	6	705	13	1 676	18	1 852	17
-	-	-	-	1	40	-	-	-	-	-	40	1	40	18
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
-	-	1	17	1	50	1	3	1	99	5	179	5	179	22
-	-	-	-	-	-	-	-	1	70	1	70	1	70	23
-	-	-	-	1	27	-	-	1	240	2	267	6	334	24
-	-	1	76	-	-	-	-	2	639	3	715	11	1 690	25
-	-	1	15	1	33	1	13	1	27	5	99	5	99	26
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
-	-	1	20	1	27	-	-	1	67	3	114	4	151	28
-	-	-	-	-	-	-	-	1	55	1	55	1	55	29
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	79	30
-	-	-	-	1	819	-	-	-	-	2	874	2	874	31
-	-	-	-	-	-	-	-	1	17	1	17	1	17	32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	1 135	33
-	-	-	-	-	-	-	-	1	314	1	314	1	314	34
-	-	1	46	-	-	-	-	1	3	1	3	1	3	35
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	46	2	57	36
-	-	1	37	1	63	1	14	1	37	4	151	4	151	37
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
-	-	-	-	-	-	-	-	1	11	1	11	1	11	39
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40
1	16	1	85	3	213	1	21	1 ¹⁾	39	1	39	1	39	41
-	-	-	-	-	-	-	-	2	242	10	658	12	690	42
-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	2	9	2	9	43
-	-	1	7	1	29	1	6	1	78	5	154	5	154	44
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45
5	341	25	2 028	29	4 123	19	1 814	45	4 426	150	14 568	265	22 674	

1) Omfatter hovedsaklig medlemmer fra Brevik, Langesund, Porsgrunn og Skien.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	9. Aust-Agder			
		Fylkets land-distrikt		Arendal	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	1	5
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer . . .	1	16	-	-
3	Arbeidsmandsforbundet	12	264	5	242
4	Baker- og Konditorforbundet	-	-	1	42
5	Bekleddningsarbeiderforbundet	-	-	1	27
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	-	-	-	-
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3	63	4	264
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	1	21	2	150
9	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	1	4
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	1	14
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	2	14	1	83
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	-	-	1	37
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2	62	1	543
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4	545	1	16
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
17	Kommuneforbundet	1	23	4	350
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	-	-
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	-	-	-	-
20	Lokomotivmandsforbundet	-	-	-	-
21	Losforbundet	-	-	-	-
22	Murerforbundet	-	-	1	46
23	Musikerforbundet	-	-	-	-
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet	1	4	1	47
25	Papirindustriarbeiderforbundet	6	277	-	-
26	Politiforbundet	-	-	1	40
27	Postfolkernes Fellesforbund:				
	Postforbundet	-	-	1	29
	Postmannslaget	-	-	2	138
	Poståpnernes Landsforbund	1	51	-	-
28	Sjømannsforbundet	-	-	1	1 107
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	25	439	-	-
31	Skotøyarbeiderforbundet	-	-	1	11
32	Stenindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
33	Tekstilarbeiderforbundet	-	-	-	-
34	Telefolkernes Fellesforbund:				
	Telegraf- og Telefonforbundet	-	-	1	41
	Telegrafmennesenes Landsforbund	-	-	1	87
35	Tjenestemannslaget	-	-	-	-
36	Tobakkarbeiderforbundet	-	-	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	1	11
38	Transportarbeiderforbundet	1	19	3	170
39	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	1	87
40	Typografforbundet	-	-	1	38
41	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-
	Tilsammen	60	1 798	40	3 629

satt opp. — 1960.

fylke													Løpnr.
Grimstad		Lillesand		Risør		Tvedestrand		Fylkets byer		Fylket			
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.		
-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	1	5	1	
1	13	1	37	1	8	1	18	1	8	2	24	2	
1	9	1	3	1	2	-	-	8	310	20	574	3	
1	7	1	12	-	-	1	17	4	56	4	56	4	
1	51	2	41	1	20	1	11	4	63	4	63	5	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
-	-	-	-	-	-	-	-	9	387	12	450	7	
-	-	-	-	-	-	-	-	2	150	3	171	8	
1	21	1	8	1	32	-	-	1	4	1	4	9	
1	96	1	47	1	109	-	-	1	14	1	14	10	
-	-	1	10	-	-	-	-	4	144	6	158	11	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	37	1	37	12	
1	63	1	20	1	6	-	-	4	795	6	857	13	
1	23	-	-	-	-	-	-	1	10	1	10	14	
-	-	-	-	1	6	-	-	1	16	5	561	15	
1	63	1	20	1	73	1	46	1	6	1	6	16	
1	23	-	-	-	-	-	-	8	552	9	575	17	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	23	1	23	18	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	46	1	46	22	
1	76	-	-	1	6	-	-	-	-	-	-	23	
-	-	-	-	1	253	-	-	3	129	4	133	24	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	253	7	530	25	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	40	1	40	26	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	29	1	29	28	
-	-	-	-	1	26	-	-	2	138	2	138	29	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	51	30	
1	22	1	19	-	-	-	-	2	1 133	2	1 133	31	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	22	26	461	32	
1	18	-	-	-	-	-	-	2	30	2	30	33	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	18	1	18	35	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	41	1	41	36	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	87	1	87	37	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	11	1	11	40	
-	-	1	15	-	-	-	-	4	185	5	204	41	
-	-	-	-	1	51	-	-	2	138	2	138	42	
-	-	-	-	-	-	1	9	2	47	2	47	43	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44	
11	399	11	212	11	586	5	101	78	4 927	138	6 725		

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	10. Vest-	
		Fylkets land-	
		distrikt	
		Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer	1	2
3	Arbeidsmandsforbundet	12	460
4	Baker- og Konditorforbundet	1	4
5	Bekleddningsarbeiderforbundet	1	13
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	-	-
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	5	356
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	2	106
9	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	3	48
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	4	123
14	Jernbaneforbundet	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	-	-
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	-	-
17	Kommuneforbundet	3	202
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	-	-
20	Lokomotivmandsforbundet	-	-
21	Losforbundet	-	-
22	Murerforbundet	-	-
23	Musikerforbundet	-	-
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet	2	24
25	Papirindustriarbeiderforbundet	2	869
26	Politiforbundet	-	-
27	Postfolkenes Fellesforbund:		
	Postforbundet	-	-
	Postmannslaget	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	68
28	Sjømannsforbundet	-	-
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	35
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	40
31	Skotøyarbeiderforbundet	-	-
32	Stenindustriarbeiderforbundet	-	-
33	Tekstilarbeiderforbundet	3	297
34	Telefolkenes Fellesforbund:		
	Telegraf- og Telefonforbundet	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-
35	Tjenestemannslaget	-	-
36	Tobakkarbeiderforbundet	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet	-	-
38	Transportarbeiderforbundet	3	81
39	Treindustriarbeiderforbundet	3	35
40	Typografforbundet	-	-
41	Urmaker Svenneforbundet	-	-
	Tilsammen	50	2 763

satt opp. — 1960.

Agder fylke												Løpnr.
Farsund		Flekkefjord		Kristiansand		Mandal		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
—	—	—	—	1	10	—	—	1	10	1	10	1
1	38	1	9	1	77	1	10	3	96	4	98	2
1	9	2	17	3	134	2	201	8	390	20	850	3
—	—	1	12	1	67	1	6	4	94	5	98	4
—	—	1	14	1	68	1	14	3	96	4	109	5
1	54	—	—	1	7	1	6	2	13	2	13	6
1	7	1	67	3	1 143	2	170	7	1 434	12	1 790	7
—	—	1	16	1	181	1	34	4	238	6	344	8
—	—	—	—	1	5	—	—	1	5	1	5	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	1	27	1	250	1	44	3	321	6	369	11
—	—	—	—	1	60	1	5	2	65	2	65	12
—	—	1	87	2	1 081	2	504	5	1 672	9	1 795	13
—	—	—	—	1 ¹⁾	14	1 077	—	14	1 077	14	1 077	14
—	—	—	—	5	1 413	—	—	5	1 413	5	1 413	15
—	—	—	—	1	52	—	—	1	52	1	52	16
1	50	1	62	7	614	1	69	10	795	13	997	17
—	—	1	26	—	—	—	—	1	26	1	26	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	2 ²⁾	1	149	—	1	149	1	149	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	1	85	—	—	1	85	1	85	22
—	—	—	—	1	40	—	—	1	40	1	40	23
1	36	1	5	1	125	1	6	4	172	6	196	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	869	25
—	—	—	—	1	54	1	20	2	74	2	74	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	1	17	1	73	—	—	2	90	2	90	28
—	—	—	—	1	60	—	—	1	60	1	60	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	68	30
1	282	—	—	1	1 215	—	—	2	1 497	2	1 497	31
—	—	2	181	2	26	—	—	4	207	5	242	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	40	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	—	1	9	1	100	1	129	3	238	6	535	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	2	232	—	—	2	232	2	232	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
—	—	—	—	1	182	—	—	1	182	1	182	39
—	—	—	—	1	34	—	—	1	34	1	34	40
—	—	1	9	2	236	1	12	4	257	7	338	41
—	—	2	120	1	52	1	15	4	187	7	222	42
1	5	1	16	1	119	1	6	4	146	4	146	43
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
8	481	20	694	63	9 021	20	1 251	111	11 447	161	14 210	45

1) Omfatter medlemmer fra Aust- og Vest-Agder. 2) Omfatter medl. fra Aust- og Vest-Agder, Telemark.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpentr.	Forbund	11. Rogaland			
		Fylkets land-distrikt		Egersund	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer...	3	56	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	14	734	2	75
4	Baker- og Konditorforbundet	1	28	1	18
5	Bekledningsarbeiderforbundet	—	—	—	—
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	6	175	1	90
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	6	90	1	26
9	Fengselstjenestemannsforbundet	2	89	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	6	135	1	42
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	1 317	1	11
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1	166	2	216
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	1	37
17	Kommuneforbundet	4	122	2	125
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	49	—	—
19	Litograf- og Kjemigraforbundet	—	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—
21	Løsforbundet	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	—	—
23	Musikerforbundet	—	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet	9	138	1	54
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	—	—
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	—	—
	Postmannslaget	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	1	141	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	1	32
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	15	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	1	2
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	4	725	1	19
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	1	29	—	—
	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	1	6
38	Transportarbeiderforbundet	1	32	1	21
39	Treindustriarbeiderforbundet	3	131	1	41
40	Typografforbundet	—	—	—	—
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—
	Tilsammen	72	4 172	19	815

satt opp. — 1960.

fylke															Løpnr.
Hauge-sund		Kopervik		Sandnes		Sauda		Stavanger		Fylkets byer		Fylket			
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	19	—	—	1	9	—	—	1	18	1	18	1	18	1	
1	49	—	—	2	16	—	—	2	183	4	211	7	267	2	
1	52	1	20	1	24	1	9	3	351	8	491	22	1 225	3	
1	112	1	28	1	426	—	—	1	174	6	297	7	325	4	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	351	4	917	4	917	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	179	1	179	1	179	6	
2	451	1	10	1	560	1	76	5	1 601	11	2 788	17	2 963	7	
1	50	—	—	1	74	1	28	2	336	6	514	12	604	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	1	6	3	95	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	1	13	1	13	10	
1	173	—	—	1	80	1	31	1	1 030	5	1 356	11	1 491	11	
1	60	—	—	—	—	—	—	1	196	2	256	2	256	12	
1	900	1	8	1	1 218	1	46	6	2 581	11	4 764	19	6 081	13	
1	59	—	—	—	—	—	—	14	781	15	840	15	840	14	
2	57	1	9	1	27	1	1 038	7	746	14	2 093	15	2 259	15	
1	52	—	—	1	69	1	6	1	167	5	331	5	331	16	
5	506	1	25	1	154	1	89	13	1 420	23	2 319	27	2 441	17	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	49	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	221	1	221	1	221	19	
—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	73	1	73	1	73	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
1	60	—	—	1	79	1	15	2	183	5	337	5	337	22	
—	—	—	—	—	—	1	6	1	67	2	73	2	73	23	
1	166	1	150	1	61	1	1	4	1 718	9	2 150	18	2 288	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
1	41	—	—	1	7	—	—	2	148	4	196	4	196	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
1	53	—	—	—	—	—	—	1	144	2	197	2	197	—	
1	27	—	—	—	—	—	—	1	78	2	105	2	105	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	141	—	
1	2 704	—	—	—	—	1	115	1	1 280	4	4 131	4	4 131	28	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	1	8	2	23	29	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	1	14	1	14	30	
1	9	—	—	1	41	—	—	1	19	4	71	4	71	31	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	
1	1	1	11	1	340	—	—	—	—	4	371	8	1 096	33	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	
1	106	—	—	—	—	—	—	2	277	3	383	4	412	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	147	1	147	1	147	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	1	9	1	9	35	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	1	10	1	10	36	
1	25	1	11	—	—	—	—	1	50	4	92	4	92	37	
2	397	1	13	2	141	—	—	2	960	8	1 532	9	1 564	38	
1	4	—	—	1	14	—	—	1	199	4	258	7	389	39	
1	72	—	—	—	—	—	—	1	287	2	359	2	359	40	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	
33	6 205	10	285	20	3 340	12	1 460	88	16 025	182	28 130	254	32 302		

1) Omfatter medlemmer fra Rogaland og Vest-Agder.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	12. Hordaland					
		Fylkets landdistr.		Odda		Voss	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksj.	2	35	—	—	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	31	1 203	1	67	1	79
4	Baker- og Konditorforbundet	3	56	1	17	1	13
5	Bekledningsarbeiderforbundet	6	554	—	—	1	32
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	6	677	1	133	2	196
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	9	253	1	64	1	33
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	10	255	1	156	1	112
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	1	46	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	14	1 060	1	18	1	120
14	Jernbaneforbundet	1	31	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	1 156	2	947	—	—
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	1	10	1	24
17	Kommuneforbundet	18	1 295	1	238	1	126
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	66	—	—	—	—
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	—	—	—	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	1	21	1	34
23	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforb. ...	21	1 137	—	—	1	24
25	Papirindustriarbeiderforbundet	2	240	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	1	12	—	—
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	—	—	—	—
	Postmannslaget	—	—	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	1	326	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	1	67	—	—
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	4	102	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	3	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	6
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	12	2 511	—	—	1	45
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	1	109	—	—	—	—
	Telegrafmennes Landsforbund	—	—	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	2	24	1	22	1	7
39	Treindustriarbeiderforbundet	20	537	1	23	—	—
40	Typografforbundet	—	—	1	6	—	—
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen	180	11 630	17	1 847	15	851

satt opp. — 1960.

fylke				14. Sogn og Fjordane fylke											Løpnr.
Fylkets byer		Fylket		13. Bergen		Fylkets landdistr.		Florø		Fylkets byer		Fylket			
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.		
				1	19									1	
		2	35	1	79	2	116					2	116	2	
2	146	33	1 349	4	832	27	1 417	1	26	1	26	28	1 443	3	
2	30	5	86	1	513	1	15					1	15	4	
1	32	7	586	2	1 845	2	33					2	33	5	
				1	283									6	
3	329	9	1 006	8	3 125	7	324	1	23	1	23	8	347	7	
2	97	11	350	3	808	12	223	1	24	1	24	13	247	8	
				1	18									9	
				2	217									10	
2	268	12	523	3	2 941	7	322	1	27	1	27	8	349	11	
1	46	1	46	3	631	2	57					2	57	12	
2	138	16	1 198	11	5 274	6	443	1	150	1	150	7	593	13	
		1	31	¹⁾ 14	1 689									14	
2	947	17	2 103	2	569	5	1 743	1	19	1	19	6	1 762	15	
2	34	2	34	1	164	1	40					1	40	16	
2	364	20	1 659	26	4 929	9	357	1	36	1	36	10	393	17	
		1	66			1	32					1	32	18	
				1	143									19	
				^{a)} 1	184									20	
				^{a)} 1	156									21	
2	55	2	55	2	479									22	
				1	132									23	
1	24	22	1 161	6	1 010	9	240	1	73	1	73	10	313	24	
		2	240			1	36					1	36	25	
1	12	1	12	2	342			1	7	1	7	1	7	26	
														27	
				1	380										
				1	280										
		1	326			1	183					1	183		
1	67	1	67	1	4 944	2	104					2	104	28	
		4	102	2	28									29	
		1	3	1	5	5	98					5	98	30	
1	6	1	6	1	345	1	123					1	123	31	
				1	31									32	
1	45	13	2 556	1	715	6	149					6	149	33	
														34	
		1	109	6	809	1	86					1	86		
				1	209										
				1	43									35	
				1	109									36	
				1	109									37	
2	29	4	53	2	2 729	8	335	1	24	1	24	9	359	38	
1	23	21	560	3	187	7	88	1	4	1	4	8	92	39	
1	6	1	6	1	531	1	17					1	17	40	
				1	27									41	
32	2 698	212	14 328	123	37 754	124	6 581	11	413	11	413	135	6 994		

¹⁾ Omfatter medlemmer fra Bergen, Hordaland, Sogn og Fjordane. ^{a)} Omfatter medlemmer fra Bergen, Hordaland, Buskerud, Sogn og Fjordane. ^{b)} Omfatter 7 underavdelinger med medlemmer i Bergen, Trondheim, Bodø, Brønnøysund, Hammerfest og Tromsø.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	15. Møre og	
		Fylkets landdistrikt	
		Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.....	2	71
3	Arbeidsmandsforbundet	45	1 640
4	Baker- og Konditorforbundet	2	10
5	Bekledningsarbeiderforbundet	17	601
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	21	477
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	13	259
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	10	216
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	34
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	18	669
14	Jernbaneforbundet	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	1 017
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	3	57
17	Kommuneforbundet	9	443
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—
21	Losforbundet	—	—
22	Murerforbundet	1	9
23	Musikerforbundet	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet.....	12	158
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—
26	Politiforbundet	—	—
27	Postfolkene Fellesforbund:		
	Postforbundet	—	—
	Postmannslaget	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	1	254
28	Sjømannsforbundet	3	145
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	7	43
31	Skotøyarbeiderforbundet	2	66
32	Stenindustriarbeiderforbundet	1	26
33	Tekstilarbeiderforbundet	6	482
34	Telefolkene Fellesforbund:		
	Telegraf- og Telefonforbundet	2	154
	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—
35	Tjenestemannslaget	1	11
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	10	165
39	Treindustriarbeiderforbundet	24	727
40	Typografforbundet	—	—
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—
	Tilsammen	227	7 734

satt opp. — 1960.

Romsdal fylke										
Ålesund		Kristiansund		Molde		Fylkets byer		Fylket		Løpnr.
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	8	1	8	1	5	3	21	3	21	1
1	28	1	26			2	54	4	125	2
3	154	2	39	1	28	6	221	51	1 861	3
1	45	1	60	1	22	3	127	5	137	4
2	184	1	272	1	540	4	996	21	1 597	5
1	3	1	6			2	9	2	9	6
2	313	3	364	1	247	6	924	27	1 401	7
1	47	1	125	1	71	3	243	16	502	8
1	2					1	2	1	2	9
										10
1	277	1	332	1	130	3	739	13	955	11
1	26	1	36	1	59	3	121	5	155	12
2	325	1	216	2	284	5	825	23	1 494	13
										14
3	118	1	60			4	178	19	1 195	15
1	25	1	26	1	12	3	63	6	120	16
4	398	2	371	3	410	9	1 179	18	1 622	17
1	36					1	36	1	36	18
		1	7			1	7	1	7	19
										20
										21
1	53	1	41	1	35	3	129	4	138	22
		1	8			1	8	1	8	23
4	294	1	115	1	40	6	449	18	607	24
										25
1	43	1	35	1	14	3	92	3	92	26
										27
1	93	1	76	1	30	3	199	3	199	
1	39	1	28	1	22	3	89	3	89	
								1	254	
1	1 207	1	338	1	70	3	1 615	6	1 760	28
										29
				1	2	1	2	8	45	30
1	9					1	9	3	75	31
				1	3	1	3	2	29	32
		1	21	1	25	2	46	8	528	33
										34
1	108	1	118	1	31	3	257	5	411	
1	45					1	45	1	45	
								1	11	35
										36
1	20	1	12			2	32	2	32	37
2	506	4	669	2	139	8	1 314	18	1 479	38
		1	12	1	23	2	35	26	762	39
1	57	1	50	1	25	3	132	3	132	40
										41
42	4 463	35	3 471	28	2 267	105	10 201	332	17 935	

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	16. Sør-Trøndelag					
		Fylkets landdistr.		Røros		Trondheim	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	1	16
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksj.	2	36	1	6	2	100
3	Arbeidsmandsforbundet	22	2 160	2	200	3	342
4	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	—	1	296
5	Bekledningsarbeiderforbundet	3	35	—	—	2	477
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—	1	147
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	17	611	1	89	8	2 275
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	9	138	1	19	3	552
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	1	23
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	22
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund.....	13	515	1	102	2	1 812
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet....	—	—	1	50	3	631
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	268	1	56	4	2 390
14	Jernbaneforbundet	1	135	—	—	1 ¹⁾ 16	2 990
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4	181	—	—	1	428
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	2	19	—	—	1	252
17	Kommuneforbundet	14	1 248	1	76	17	2 365
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—	—	—	1	38
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	—	—	—	—	1	76
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—	1 ²⁾	348
21	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	1	13	2	326
23	Musikerforbundet.....	—	—	—	—	1	189
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforb....	15	310	1	3	8	1 208
25	Papirindustriarbeiderforbundet	1	486	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	—	—	2	196
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	—	—	1	376
	Postmannslaget	—	—	—	—	1	257
	Poståpnerens Landsforbund	1	238	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	1	21	—	—	1	1 164
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	10	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	28	845	1	80	1	29
31	Skotøyarbeiderforbundet	1	68	—	—	1	85
32	Stenindustriarbeiderforbundet	1	10	—	—	1	5
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	14	1	60	1	122
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	1	58	—	—	1	538
	Telegrafmennesenes Landsforbund	—	—	—	—	1	110
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	2	143
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	1	51
38	Transportarbeiderforbundet	6	211	—	—	2	1 660
39	Treindustriarbeiderforbundet.....	3	26	—	—	1	34
40	Typografforbundet	1	13	1	8	1	257
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	1	13
	Tilsammen	156	7 656	14	762	100	22 343

¹⁾ Omfatter medlemmer fra Sør- og Nord-Trøndelag. ²⁾ Omfatter medlemmer fra Sør- og Nord-Trøndelag og Nordland.

satt opp. — 1960.

fylke				17. Nord-Trøndelag fylke												Løpnr.
Fylkets byer		Fylket		Fylkets land-distrikt		Lev-anger		Namsos		Stein-kjer		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	16	1	16	—	—	—	—	1	2	—	—	1	2	1	2	1
3	106	5	142	3	28	—	—	—	—	—	—	—	—	3	28	2
5	542	27	2 702	23	1694	—	—	1	12	2	86	3	98	26	1 792	3
1	296	1	296	3	49	1	13	—	—	1	51	2	64	5	113	4
2	477	5	512	2	20	—	—	1	33	2	7	3	40	5	60	5
1	147	1	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
9	2 364	26	2 975	21	1023	2	142	2	313	3	335	7	790	28	1 813	7
4	571	13	709	4	97	—	—	1	51	1	212	2	263	6	360	8
1	23	1	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
1	22	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
3	1 914	16	2 429	20	576	1	122	1	139	1	121	3	382	23	958	11
4	681	4	681	1	20	1	16	1	44	1	73	3	133	4	153	12
5	2 446	12	2 714	8	240	1	9	2	48	2	100	5	157	13	397	13
16	2 990	17	3 125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
1	428	5	609	5	389	1	5	—	—	—	—	1	5	6	394	15
1	252	3	271	—	—	1	32	1	35	1	48	3	115	3	115	16
18	2 441	32	3 689	8	276	2	143	1	198	2	160	5	501	13	777	17
1	38	1	38	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	18
1	76	1	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
1	348	1	348	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
3	339	3	339	1	36	—	—	1	33	1	34	2	67	3	103	22
1	189	1	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
9	1 211	24	1 521	10	286	1	88	1	15	1	26	3	129	13	415	24
—	—	1	486	5	486	—	—	—	—	—	—	—	—	5	486	25
2	196	2	196	—	—	—	—	1	8	1	14	2	22	2	22	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	376	1	376	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	257	1	257	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1 164	2	1 185	—	—	—	—	1	36	—	—	1	36	1	36	28
—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
2	109	30	954	62	1861	—	—	1	23	1	20	2	43	64	1 904	30
1	85	2	153	2	15	—	—	1	18	—	—	1	18	3	33	31
1	5	2	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
2	182	4	196	4	115	—	—	1	63	—	—	1	63	5	178	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
1	538	2	596	—	—	—	—	1	43	—	—	1	43	1	43	—
1	110	1	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	143	2	143	—	—	1	30	—	—	—	—	1	30	1	30	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
1	51	1	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
2	1 660	8	1 871	10	260	1	7	1	33	3	108	5	148	15	408	38
1	34	4	60	3	29	1	34	—	—	1	6	2	40	5	69	39
2	265	3	273	—	—	1	7	1	16	1	17	3	40	3	40	40
1	13	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
114	23105	270	30761	196	7508	15	648	22	1163	25	1418	62	3229	258	10737	—

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	18. Nordland			
		Fylkets landdistr.		Bodø	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	1	12
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer...	4	68	1	15
3	Arbeidsmandsforbundet	76	3 805	4	347
4	Baker- og Konditorforbundet	1	7	1	19
5	Bekledningsarbeiderforbundet	1	30	1	22
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	19	634	1	274
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	14	285	1	95
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	1	4
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	18	537	1	395
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	1	27	1	85
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	15	492	1	288
14	Jernbaneforbundet	1	65	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	719	1	30
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	13	1	23
17	Kommuneforbundet	23	844	4	421
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	80	—	—
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	—	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—
21	Losforbundet	—	—	—	—
22	Murerforbundet	1	11	1	46
23	Musikerforbundet	—	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet	12	469	1	104
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	1	26
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	1	74
	Postmannslaget	—	—	1	41
	Poståpnernes Landsforbund	7	385	—	—
28	Sjømannsforbundet	2	84	1	183
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	6	201	1	9
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	1	34	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	15	—	—
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	2	133	1	89
	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	1	41
35	Tjenestemannslaget	2	72	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	2	24	1	5
38	Transportarbeiderforbundet	22	668	3	170
39	Treindustriarbeiderforbundet	1	16	1	23
40	Typografferforbundet	2	24	1	39
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—
	Tilsammen	245	9 742	35	2 880

satt opp. — 1960.

fylke																Løpnr.
Brønnøysund		Mo		Mosjøen		Narvik		Sandnes- sjøen		Svolvær		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
—	—	1	5	1	4	1	5	—	—	—	—	4	26	4	26	1
—	—	1	84	—	—	1	24	—	—	—	—	4	137	8	205	2
2	57	4	232	2	62	2	14	1	9	—	—	15	721	91	4 526	3
—	—	1	11	1	12	1	15	—	—	1	4	5	61	6	68	4
—	—	—	—	—	—	1	46	—	—	—	—	2	68	3	98	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
1	34	1	99	1	195	2	189	1	41	1	39	8	871	27	1 505	7
1	20	1	20	1	29	1	66	1	18	1	32	7	280	21	565	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	4	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1	30	2	249	1	60	1	239	1	29	1	76	8	1 078	26	1 615	11
—	—	1	32	1	30	1	74	—	—	1	24	5	245	6	272	12
—	—	1	1 307	1	44	1	32	1	50	1	28	6	1 749	21	2 241	13
—	—	—	—	—	—	14	561	—	—	—	—	14	561	15	626	14
—	—	1	5	1	408	—	—	—	—	1	15	4	458	11	1 177	15
—	—	1	23	1	12	1	24	—	—	—	—	4	82	5	95	16
1	80	1	162	1	138	1	424	2	78	1	97	11	1 400	34	2 244	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	80	18
—	—	—	—	—	—	2	107	—	—	—	—	2	107	2	107	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	1	23	1	32	1	46	—	—	1	8	5	155	6	166	21
—	—	1	24	1	8	—	—	—	—	—	—	2	32	2	32	22
1	47	1	4	1	10	—	—	1	40	—	—	5	205	17	674	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	1	15	1	24	1	36	—	—	1	10	5	111	5	111	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	1	58	1	31	—	—	—	—	3	163	3	163	27
—	—	1	26	—	—	—	—	—	—	1	36	3	103	3	103	28
1	64	—	—	—	—	1	260	1	106	1	59	5	672	7	756	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	7	210	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
—	—	—	—	1	97	—	—	—	—	—	—	1	97	3	112	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	—	1	83	1	38	—	—	—	—	1	24	4	234	6	367	35
—	—	—	—	—	—	—	—	1	17	—	—	2	58	2	58	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	72	37
—	—	—	—	—	—	1	37	—	—	—	—	2	42	4	66	38
2	29	2	85	1	21	3	738	—	—	3	98	14	1 141	36	1 809	39
—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	2	26	3	42	40
—	—	—	—	1	9	1	24	—	—	1	22	4	94	6	118	41
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
10	361	23	2 406	21	1336	41	3033	10	388	18	586	158	10990	403	20732	

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	19. Troms							
		Fylkets landdistr.		Harstad		Tromsø		Fylkets byer	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund ..	—	—	—	—	1	14	1	14
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	2	34	1	14	1	26	2	40
3	Arbeidsmandsforbundet	25	1 078	2	36	4	131	6	167
4	Baker- og Konditorforbundet ...	—	—	1	8	1	20	2	28
5	Bekledningsarbeiderforbundet ...	—	—	—	—	1	12	1	12
6	Bokbinder- og Kart.arb.forb.....	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	14	351	1	143	2	407	3	550
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb..	5	112	1	65	1	87	2	152
9	Fengselstjenestemannsforbundet .	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	6	192	1	124	1	372	2	496
12	Hotell- og Restaurantarb.forb....	—	—	1	21	1	77	2	98
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet.	8	131	1	336	1	151	2	487
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund.	4	110	1	47	1	66	2	113
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet ...	—	—	1	69	1	37	2	106
17	Kommuneforbundet	11	388	2	249	3	450	5	699
18	Lensmannsbetjentenes Landslag ..	1	43	—	—	—	—	—	—
19	Litogr. og Kjemigraforbundet...	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Losforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	1	34	1	46	2	80
23	Musikerforbundet.....	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmidd.arb.forb.	5	218	1	56	1	162	2	218
25	Papirindustriarbeiderforbundet ...	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	1	27	1	35	2	62
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	—	—	1	111	1	111
	Postmannslaget	—	—	1	23	1	50	2	73
	Poståpnernes Landsforbund ...	1	162	—	—	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	1	312	1	849	2	1 161
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet..	—	—	—	—	1	7	1	7
30	Skog- og Landarbeiderforbundet..	3	21	—	—	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet ...	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	1	130	1	44	—	—	1	44
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet .	1	53	1	69	1	94	2	163
	Telegrafmenneskes Landsforb. .	—	—	1	43	1	43	2	86
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet.....	—	—	1	6	1	14	2	20
38	Transportarbeiderforbundet	12	252	3	129	2	237	5	366
39	Treindustriarbeiderforbundet.....	—	—	—	—	1	15	1	15
40	Typografforbundet	—	—	1	14	1	44	2	58
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen	99	3 275	26	1 869	33	3 557	59	5 426

satt opp. — 1960.

fylke		20. Finnmark fylke														Løpnr.
Fylket		Fylkets landdistr.		Hammerfest		Kirkenes		Vadsø		Vardø		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	14			1	9			1	5			2	14	2	14	1
4	74	5	60											5	60	2
31	1 245	19	738	1	22	2	386					3	408	22	1 146	3
2	28			1	13	1	7			1	7	3	27	3	27	4
1	12															5
																6
17	901	7	182	1	102	1	119	1	44	1	42	4	307	11	489	7
7	264	4	48	1	29	1	14	1	29			3	72	7	120	8
								1	4			1	4	1	4	9
																10
8	688	6	202	1	64			1	38	1	22	3	124	9	326	11
2	98	1	4	1	6	1	52					2	58	3	62	12
10	618			1	19	1	12					2	31	2	31	13
																14
6	223	2	107	1	16			1	23	1	6	3	45	5	152	15
2	106			1	8			1	11			2	19	2	19	16
16	1 087	8	235	1	128	2	142	1	91	1	124	5	485	13	720	17
1	43			1	23			1	21			2	44	2	44	18
																19
																20
2	80	1	10	1	21	1	23	1	8	1	11	4	63	5	73	22
																23
7	436	6	367	1	271			1	44	1	103	3	418	9	785	24
																25
2	62	1	4	1	21	1	26	1	11	1	18	4	76	5	80	26
																27
1	111			1	35							1	35	1	35	
2	73			1	28							1	28	1	28	
1	162	2	115											2	115	
2	1 161	1	252	1	252							1	252	1	252	28
1	7															29
3	21															30
																31
																32
2	174															33
																34
3	216	1	113	1	28			1	58			2	86	3	199	
2	86	1	61											1	61	
		2	58											2	58	35
																36
2	20	1	6	1	4 ¹⁾	1	12					2	16	3	22	37
17	618	13	451	4	249	2	80	1	29	3	167	10	525	23	976	38
1	15															39
2	58			1	22							1	22	1	22	40
																41
158	8 701	80	2 761	25	1370	14	873	14	416	11	500	64	3159	144	5 920	

1) Omfatter medlemmer fra Vardø, Vadsø, Kirkenes m. fl.

Tabell V, 1960 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	Svalbard		Utlandet	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-
2	Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksj.	-	-	-	-
3	Arbeidsmandsforbundet	2	418	-	-
4	Baker- og Konditorforbundet	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	-	-	-	-
6	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	-	-	-	-
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
8	Elektriker- og Kraftstasjonforbundet	-	-	-	-
9	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	-	-	-	-
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	-	-	-	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	-	-	-	-
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
17	Kommuneforbundet	-	-	-	-
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	-	-
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	-	-	-	-
20	Lokomotivmandsforbundet	-	-	-	-
21	Losforbundet	-	-	-	-
22	Murerforbundet	-	-	-	-
23	Musikerforbundet	-	-	-	-
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet	-	-	-	-
25	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
26	Politiforbundet	-	-	-	-
27	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	-	-	-	-
28	Sjømannsforbundet	-	-	13	14 620
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	-	-	-	-
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	-	-	-	-
31	Skotøyarbeiderforbundet	-	-	-	-
32	Stenindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
33	Tekstilarbeiderforbundet	-	-	-	-
34	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-
	Telegraf- og Telefonforbundet	-	-	-	-
	Telegrafmenneses Landsforbund	-	-	-	-
35	Tjenestemannslaget	-	-	2	85
36	Tobakkarbeiderforbundet	-	-	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-
38	Transportarbeiderforbundet	-	-	-	-
39	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
40	Typografforbundet	-	-	-	-
41	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-
	Tilsammen	2	418	15	14 705

satt opp. — 1960.

Direkte medl.	Byene		Land-distriktene		Landsomfattende avdelinger		I alt		Løpnr.
	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	¹⁾ Avd.	Medl.	
15	29	404	—	—	—	—	29	419	1
—	58	3 240	41	855	1	113	100	4 208	2
—	107	8 098	441	21 462	—	—	550	29 978	3
—	57	3 126	18	218	—	—	75	3 344	4
12	57	11 360	59	2 264	—	—	116	13 636	5
3	28	4 249	8	287	—	—	36	4 539	6
16	156	36 708	296	13 725	—	—	452	50 449	7
81	82	7 798	151	3 199	1	222	234	11 300	8
128	15	446	4	118	—	—	19	692	9
16	12	986	—	—	—	—	12	1 002	10
514	81	27 109	169	4 843	—	—	250	32 466	11
133	53	7 080	10	209	—	—	63	7 422	12
—	109	55 847	154	12 726	—	—	263	68 573	13
—	120	20 059	4	232	2	91	126	20 382	14
48	78	17 158	104	13 535	—	—	182	30 741	15
46	46	2 996	14	228	—	—	60	3 270	16
132	230	43 135	205	11 220	—	—	435	54 487	17
—	13	410	10	377	—	—	23	787	18
—	9	1 576	—	—	—	—	9	1 576	19
—	9	2 076	—	—	—	—	9	2 076	20
11	²⁾ 4	481	—	—	—	—	4	492	21
—	58	4 825	15	381	—	—	73	5 206	22
—	17	1 525	—	—	—	—	17	1 525	23
12	89	12 345	160	4 210	—	—	249	16 567	24
—	29	7 877	60	11 359	—	—	89	19 236	25
25	58	2 048	2	75	—	—	60	2 148	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
231	37	3 633	9	306	—	—	46	4 170	—
—	22	2 360	—	—	—	—	22	2 360	—
—	—	—	23	2 452	—	—	23	2 452	—
494	33	32 486	8	354	—	—	54	47 954	28
25	21	1 174	10	198	—	—	31	1 397	29
—	38	1 289	637	22 225	—	—	675	23 514	30
6	24	3 277	15	596	—	—	39	3 879	31
17	8	226	15	492	—	—	23	735	32
35	30	4 138	54	5 571	—	—	84	9 744	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	52	6 167	16	1 193	—	—	68	7 360	—
—	12	1 484	1	61	—	—	13	1 545	—
—	15	2 700	6	198	³⁾ 23	8 808	46	11 791	35
—	4	1 463	—	—	—	—	4	1 463	36
19	23	1 063	4	61	—	—	27	1 143	37
32	106	20 454	118	3 171	—	—	224	23 657	38
5	51	2 888	105	2 939	—	—	156	5 832	39
—	48	5 819	8	114	—	—	56	5 933	40
5	3	94	—	—	—	—	3	99	41
2 061	2 131	373 677	2 954	141 454	27	9 234	5 129	541 549	

¹⁾ Heri også iberegnet grupper. ²⁾ 4 hovedavdelinger som er oppdelt i 12 underavdelinger. ³⁾ 23 foreninger med 149 avdelinger.

Tabell VI, 1960.

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

Løpenr.	Forbund	1. Østfold fylke			2. Akershus fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	4	339	47	1	24	1
3	Arbeidsmandsforbundet	4	472	25	4	347	22
4	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	1	47	5
5	Bekledningsarbeiderforbundet	8	1 126	1 062	12	657	631
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. . .	6	737	374	1	7	6
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet . . .	1	201	11	3	389	4
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet .	1	50	3	—	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund . .	8	1 791	1 050	8	464	302
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet . . .	4	220	208	2	40	36
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	12	6 002	431	12	2 907	286
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	3 611	911	12	925	199
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	133	13	—	—	—
17	Kommuneforbundet	19	2 511	1 032	33	2 446	1 103
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	51	3	1	61	5
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	1	32	3	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23	Musikerforbundet	1	64	1	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmid.arb.forb. . . .	8	893	327	4	57	23
25	Papirindustriarbeiderforbundet	11	4 630	500	3	871	148
26	Politiforbundet	3	129	9	2	110	15
27	Postfolkernes Fellesforbund:						
	Postforbundet	4	126	10	2	40	4
	Postmannslaget	—	—	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	—	—	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29	Skin- og Lærarbeiderforbundet	3	306	151	1	6	6
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	111	11	9	286	41
31	Skotøyarbeiderforbundet	3	1 114	555	3	40	24
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	5	888	373	1	21	12
34	Telefolkernes Fellesforbund:						
	Telegraf- og Telefonforbundet	5	313	95	1	99	17
	Telegrafmennenes Lødsforbund	—	—	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	1	57	39
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	3	555	16	—	—	—
39	Treindustriarbeiderforbundet	3	237	48	3	58	9
40	Typografforbundet	5	249	26	1	37	6
41	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen	136	26 891	7 295	121	9 996	2 944

medlemmer innenfor de ulike forbund. — 1960.

3. Oslo by			4. Hedmark fylke			5. Oppland fylke			6. Buskerud fylke			Løpnr.
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
5	597	66	1	62	4	1	43	2	3	184	10	2
2	1 607	616	4	333	18	5	301	6	5	325	6	3
1	849	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
4	3 486	3 131	7	587	551	11	658	581	7	837	792	5
4	2 382	1 362	1	14	10	2	32	15	5	323	144	6
2	5 150	95	1	22	2	1	17	6	1	32	2	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
1	302	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
1	460	98	1	21	3	—	—	—	1	16	1	10
11	11 367	6 009	24	1 384	612	20	1 129	491	16	1 404	664	11
4	3 075	1 760	4	296	264	3	199	169	3	254	229	12
13	11 995	1 582	1	674	26	5	2 839	741	6	4 157	228	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
4	2 875	1 293	3	132	30	5	406	39	8	2 340	319	15
2	1 003	175	2	123	12	3	82	12	2	126	20	16
34	15 665	6 084	26	1 655	763	14	1 144	531	22	2 121	970	17
—	—	—	3	60	5	1	27	1	1	48	3	18
2	1 032	89	—	—	—	—	—	—	1	55	7	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
1	662	47	1	109	2	—	—	—	—	—	—	23
9	3 850	1 427	13	590	168	11	212	33	4	366	127	24
—	—	—	2	543	55	1	107	25	22	4 448	489	25
4	204	52	2	31	2	1	21	2	1	17	1	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	1 431	109	4	103	8	2	77	4	2	114	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
2	437	278	1	15	15	—	—	—	2	107	9	29
1	81	17	11	985	96	4	156	9	2	89	3	30
1	539	201	2	186	67	2	99	50	3	351	189	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
3	1 115	787	2	8	3	5	280	162	5	704	450	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
6	1 242	737	2	262	109	2	321	140	1	252	30	—
1	589	53	—	—	—	1	54	4	1	99	21	—
7	2 315	1) 458	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
1	1 222	836	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
1	6 185	785	2	282	30	1	83	17	2	336	4	38
6	945	152	3	185	11	1	211	47	2	143	5	39
1	3 076	446	—	—	—	3	123	10	2	226	34	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
135	85 738	29 792	123	8 662	2 866	105	8 621	3 097	130	19 474	4 764	—

1) Omfatter også medlemmer ved Norsk Medisinaldepot i Trondheim.

Tabell VI, 1960 (forts.)

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

Løpnr.	Forbund	7. Vestfold fylke			8. Telemark fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	3	171	8	2	229	6
3	Arbeidsmandsforbundet	1	47	4	7	1 007	59
4	Baker- og Konditorforbundet	1	40	5	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	3	304	299	6	137	135
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb. forb.	5	319	160	4	89	59
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	1	205	7	3	471	10
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	—	—	—	—	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10	Gullmedarbeiderforbundet	1	155	30	2	58	4
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund	7	569	311	11	955	496
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	343	291	4	349	321
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	5 851	199	4	1 572	33
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	899	152	12	5 908	343
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	51	4	1	91	8
17	Kommuneforbundet	15	1 881	818	17	1 813	861
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	34	5	1	40	2
19	Litograf- og Kjemigraforbundet	—	—	—	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Løstforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23	Musikerforbundet	1	21	2	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmid.arb.forb.	9	427	143	4	326	73
25	Papirindustriarbeiderforbundet	2	232	37	6	1 449	51
26	Politiforbundet	2	77	7	2	28	2
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	4	118	7	4	151	10
	Postmannslaget	—	—	—	—	—	—
	Poståpnerens Landsforbund	—	—	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29	Skin- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	59	9	3	61	17
31	Skotøyarbeiderforbundet	5	383	243	1	314	162
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	3	374	117	2	57	40
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	4	159	48	4	151	45
	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	1	13	11	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	1	49	29	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	1	175	16	1	157	4
39	Treindustriarbeiderforbundet	2	111	26	—	—	—
40	Typografforbundet	3	155	23	5	154	16
41	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen	98	13 222	3 011	106	15 567	2 757

medlemmer innenfor de ulike forbund. — 1960.

9. Aust-Agder fylke			10. Vest-Agder fylke			11. Rogaland fylke			12. Hordaland fylke			Løpnr.
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	3	174	37	—	—	—	2
—	—	—	2	112	13	8	787	117	2	348	11	3
—	—	—	—	—	—	2	183	7	—	—	—	4
4	63	60	4	109	96	4	917	833	7	586	437	5
—	—	—	2	13	11	1	179	97	—	—	—	6
—	—	—	3	567	38	1	560	6	—	—	—	7
—	—	—	1	181	1	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
1	14	2	—	—	—	1	13	3	—	—	—	10
4	144	79	6	369	148	10	1 470	911	12	523	351	11
1	37	24	2	65	59	2	256	211	1	46	46	12
1	543	51	2	1 432	10	7	4 480	265	2	765	8	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
2	28	23	2	1 055	11	9	1 993	520	5	1 497	34	15
—	—	—	—	—	—	3	256	18	—	—	—	16
9	575	233	11	809	400	19	1 622	789	18	1 404	610	17
—	—	—	—	—	—	1	49	4	1	66	6	18
—	—	—	—	—	—	1	221	33	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	1	40	1	1	67	2	—	—	—	23
4	133	64	3	178	50	13	2 269	1 451	19	1 122	667	24
1	39	2	2	869	70	—	—	—	2	240	70	25
1	40	1	1	54	3	3	189	8	1	12	1	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	29	2	1	73	3	2	197	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	216	41	1	15	7	1	7	2	28
1	22	2	2	28	21	—	—	—	—	—	—	29
2	30	15	—	—	—	3	69	24	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
1	18	9	5	526	264	7	1 095	656	12	2 551	1 180	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
1	41	9	2	232	29	3	311	67	1	109	58	—
1	87	5	—	—	—	1	147	4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	182	152	1	10	7	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	5	1 233	142	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
1	51	3	1	52	5	1	199	25	2	214	3	39
1	38	3	2	135	11	2	359	20	1	6	1	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
37	1 932	587	59	7 297	1 437	115	19 320	6 276	87	9 496	3 485	—

Tabell VI, 1960 (forts.)

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

Løpnr.	Forbund	13. Bergen by			14. Sogn og Fjordane fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	1	79	2	1	102	9
3	Arbeidsmandsforbundet	4	832	392	7	708	10
4	Baker- og Konditorforbundet	1	513	96	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2	1 845	1 411	2	33	32
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb. forb. .	1	283	177	—	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet ...	—	—	—	—	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet.	—	—	—	—	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	18	2	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	217	8	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund ..	2	2 896	1 821	8	349	155
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet ...	3	631	427	2	57	56
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	1 622	246	1	67	3
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1	426	272	3	1 680	46
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	164	5	—	—	—
17	Kommuneforbundet	17	3 646	1 756	9	380	171
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—	—	—	—	—
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	1	143	21	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23	Musikerforbundet	1	132	8	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmid.arb.forb.	5	909	292	7	283	195
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	1	36	1
26	Politiforbundet	2	342	12	—	—	—
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	1	380	30	—	—	—
	Postmannslaget	—	—	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	—	—	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	19	11	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	1	345	140	1	123	30
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	1	715	450	6	149	96
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	3	284	166	1	86	38
	Telegrafmennesnes Landsforbund ...	1	209	45	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	1	43	27	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	1	2 271	29	1	15	3
39	Treindustriarbeiderforbundet	1	5	4	—	—	—
40	Typografforbundet	1	531	86	—	—	—
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen...	60	19 500	7 936	50	4 068	845

medlemmer innenfor de ulike forbund. — 1960.

15. Møre og Romsdal fylke			16. Sør-Tr.lag fylke			17. Nord-Tr.lag fylke			18. Nordland fylke			Løpnr.
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2	79	11	2	100	12	—	—	—	1	84	1	2
6	727	37	7	1 533	250	9	1 192	75	27	2 740	146	3
2	82	19	1	296	20	1	51	1	1	11	1	4
21	1 597	1 318	5	512	454	5	60	52	3	98	94	5
2	9	7	1	147	113	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	3	217	4	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	1	8
—	—	—	1	23	1	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	1	22	2	—	—	—	—	—	—	10
12	951	403	15	2 389	1 374	23	958	535	24	1 586	773	11
5	155	132	4	681	555	4	153	143	6	272	247	12
2	329	10	3	2 236	163	1	111	18	7	1 872	91	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
4	969	62	1	428	175	1	57	24	6	929	48	15
—	—	—	2	262	41	3	115	18	3	70	8	16
15	1 445	602	25	3 156	1 325	13	777	335	33	2 236	897	17
1	36	2	1	38	2	—	—	—	2	80	2	18
1	7	1	1	76	19	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	1	189	19	—	—	—	—	—	—	23
13	551	243	17	1 480	725	8	333	79	15	663	315	24
—	—	—	1	486	24	—	—	—	—	—	—	25
2	78	4	1	180	14	1	14	2	4	101	13	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
2	169	12	1	376	29	—	—	—	2	132	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
2	15	6	7	193	32	9	424	116	2	22	3	30
2	69	31	2	153	67	3	33	15	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
7	525	285	2	182	124	4	175	97	3	112	38	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
4	380	130	2	596	202	1	43	17	6	367	55	—
1	45	2	1	110	2	—	—	—	2	84	2	—
—	—	—	2	143	37	1	30	23	1	24	2	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
7	1 019	207	2	1 319	69	—	—	—	12	1 111	116	38
1	79	7	1	18	3	2	48	9	1	23	6	39
2	107	4	3	278	28	3	40	8	5	107	14	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
116	9 423	3 535	116	17 819	5 885	92	4 614	1 567	167	12 735	2 877	—

Tabell VI, 1960 (forts.)

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

Løpnr.	Forbund	19. Troms fylke			20. Finnmark fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	1	26	1	—	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	3	177	14	4	706	21
4	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	1	7	1
5	Bekledningsarbeiderforbundet	1	12	12	—	—	—
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb.	—	—	—	—	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet ...	1	369	2	—	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet.	—	—	—	1	29	2
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund ..	8	688	333	8	326	169
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet ...	2	98	92	3	62	55
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet....	3	395	44	—	—	—
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	3	120	35	1	16	3
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	2	106	15	1	11	2
17	Kommuneforbundet	15	1 076	467	13	720	275
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	43	2	1	21	1
19	Litograf- og Kjemigrafforbundet	—	—	—	—	—	—
20	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—
24	Nærings- og Nydelsesmid.arb.forb.	7	436	173	9	785	403
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
26	Politiforbundet	2	62	7	4	76	12
27	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	1	111	4	1	35	3
	Postmannslaget	—	—	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	—	—	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29	Skinn- og Lærerarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	7	2	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	174	110	—	—	—
34	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—
	Telegraf- og Telefonforbundet	3	216	67	3	199	37
	Telegrafmennesenes Landsforbund ...	—	—	—	1	61	19
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	1	36	23
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	2	97	4	9	535	99
39	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
40	Typografforbundet	1	44	2	1	22	3
41	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen...	59	4 257	1 386	62	3 647	1 128

1) Tallene for Arbeiderpartiets Presseforbund er medregnet i sluttsummen, men fordeling av kvinnelige medlemmer på fylker foreligger ikke. 2) Tallene for Norsk Jernbaneforbund er medregnet i sluttsummen, og

medlemmer innenfor de ulike forbund. — 1960.

Landsomfattende avdelinger og avdelinger på Svalbard og i utlandet			Direkte medlemmer		Tilsammen			Løpnr.	
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Medl. i alt	Herav kv.	Antall avdelinger	Medlemmer i alt	Herav kvinner		
1	113	2	—	—	1)	29	1)	29	1
2	418	44	—	—	—	32	—	219	2
—	—	—	—	—	—	113	—	1 886	3
—	—	—	—	—	—	12	—	180	4
—	—	—	12	4	—	116	—	11 985	5
—	—	—	—	—	—	35	—	2 535	6
—	—	—	—	—	—	21	—	187	7
—	—	—	—	—	—	4	—	7	8
—	—	—	128	15	—	3	—	471	9
—	—	—	—	—	—	11	—	976	10
—	—	—	514	200	—	237	—	32 226	11
—	—	—	133	119	—	63	—	7 422	12
—	—	—	—	—	—	92	—	49 849	13
—	—	—	—	—	2)	126	2)	20 382	14
—	—	—	48	4	—	98	—	26 342	15
—	—	—	46	1	—	27	—	2 639	16
—	—	—	132	25	—	377	—	47 214	17
—	—	—	—	—	—	17	—	654	18
—	—	—	—	—	—	8	—	1 566	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	8	—	1 284	23
—	—	—	—	—	—	182	—	15 863	24
—	—	—	—	—	—	54	—	13 950	25
—	—	—	—	—	—	39	—	1 765	26
—	—	—	231	9	—	35	—	3 893	27
—	—	—	—	—	3)	—	3)	—	—
—	—	—	—	—	3)	—	3)	—	—
—	—	—	—	—	3)	—	3)	—	—
—	—	—	25	1	—	15	—	1 153	28
—	—	—	—	—	—	60	—	2 539	29
—	—	—	—	—	—	34	—	3 848	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
—	—	—	35	27	—	76	—	9 704	32
—	—	—	—	—	—	55	—	5 663	33
—	—	—	—	—	—	11	—	1 485	34
16	7 822	2 594	—	—	4)	31	—	10 483	35
—	—	—	—	—	—	4	—	1 463	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	50	—	15 373	38
—	—	—	—	—	—	31	—	2 579	39
—	—	—	—	—	—	42	—	5 687	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
19	8 353	2 640	1 304	405	5)	2 148	5)	332 737	—
—	—	—	—	—	—	—	—	97 654	—

tallet for kvinnelige medlemmer er et anslått tall. Forbundet spesifiserer vanligvis ikke kvinnelige og mannlige medlemmer, og en har derfor ikke kunnet foreta noen fordeling på de ulike fylker. ¹⁾ Forbundet spesifiserer ikke kvinnelige og mannlige medlemmer. ⁴⁾ 31 foreninger med 130 underavdelinger. ⁵⁾ Se merknad 1, 2 og 3.

Tabell VII, 1960.

Fagblader — 1960.

(Utkommet 1. januar—31. desember.)

	Forbund	Fagbladens navn	Antall nummer i 1960 ¹)	Gj.sn. opplag i 1960 ¹)	Gj.sn. antall sider pr. nummer i 1960
1	Landsorganisasjonen i Norge.....	Fri Fagbevegelse	12	32 675	27
2	Arbeiderpartiets Presseforbund	— —	—	—	—
3	Forbund for Arb.ledere og Tekn. Funksj..	Arbeidsledelse og Teknikk	6	4 400	16
4	Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmanden	9 (3)	29 000	24
5	Baker- og Konditorforbundet	Norsk Baker- og Konditorf. Fagbl.	12	3 800	16
6	Bekledningsarbeiderforbundet	Tekstil — Bekledning	²) 8	15 000	²) 19
7	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forbundet ..	Fagbladet	12	4 700	16
8	Bygningsindustriarbeiderforbundet	Bygningsarbeideren	10 (2)	52 000	29
9	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	Elektrikeren	9	11 500	27
10	Fengselstjenestemannsforbundet	Fengselsmannen	6 (6)	900	8
11	Gullsmedarbeiderforbundet	Gullsmedarbeideren	4	1 600	17
12	Handels- og Kontorfunksj. Forbund	Handels- og Kontorfunksjonæren	8	37 200	32
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet ...	Hotell- og Restaurantfunksjonæren	11 (1)	7 614	20
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet.....	Jern- og Metallarbeideren	10 (2)	68 000	35
15	Jernbaneforbundet	Jernbanemanden	22	27 000	8
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	Fabrikkarbeideren	10 (2)	30 000	16
17	Kjøttindustriarbeiderforbundet	Kjøttindustriarbeideren	12	3 600	18
18	Kommuneforbundet	Norsk Kommuneforbund's Fagblad	8 (4)	55 000	23
		Frisørenes Fagblad	6	2 000	24
19	Lensmannsbetjentenes Landslag	Lensmannsbetjentenes Blad	12	1 400	16
20	Litograf- og Kjemigrafforbundet	Norsk Litografia	6 (6)	2 100	12
21	Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmands Tidende	12	3 000	30

22	Løsforbundet	Losen	12	600	16
23	Murerforbundet	Norsk Murerforbunds Fagblad	11 (2)	6 300	16
24	Musikerforbundet	Norsk Musikerblad	11 (1)	1 950	12
25	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forbundet .	Næringsmiddelarbeideren	11 (1)	17 779	17
26	Papirindustriarbeiderforbundet	Papirarbeideren	10 (2)	20 000	16
27	Politiforbundet	Norsk Politiblad	24	3 090	48
28	Postfolkenes Fellesforbund:				
	Postforbundet	Postmannen	10 (2)	4 500	20
	Postmannslaget	Posthornet	12	3 200	30
	Poståpnernes Landsforbund	Postbladet	24	315	16
29	Sjømannsforbundet.....	Norsk Sjømannsforbunds Medlemsblad..	12	15 500	38
30	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	Lærarbeideren	4	8 800	16
31	Skog- og Landarbeiderforbundet	Skog- og Landarbeideren	8 (4)	26 244	24
32	Skotøyarbeiderforbundet	Skotøyarbeideren	10 (2)	5 100	16
33	Stenindustriarbeiderforbundet	— —	—	—	—
34	Tekstilarbeiderforbundet	Tekstil — Bekledning	²⁾ —	11 200	²⁾ —
35	Telefolkenes Fellesforbund:				
	Telegraf- og Telefonforbundet	T. T.	10 (2)	9 000	30
	Telegrafmennenes Landsforbund				
36	Tjenestemannslaget	Norsk Tjenestemannsblad	9 (1)	12 500	16
37	Tobakkarbeiderforbundet	Tobakkarbeideren	5 (2)	1 650	30
38	Tolltjenestemannsforbundet	Tolderen	12	1 500	16
39	Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	10 (1)	25 000	20
40	Treindustriarbeiderforbundet	Treindustriarbeideren	10	6 200	16
41	Typografforbundet	Typografiske Meddelelser.....	27 (1)	6 300	10
42	Urmaker Svenneforbundet	Urmakeren	2	200	16
		Tilsammen	449 (47)	579 417	—

¹⁾ Tallene i parentes angir herav antall dobbeltnummer. ²⁾ «Tekstil-Bekledning» er fagblad både for Norsk Bekleddingsarbeiderforbund og for Norsk Tekstilarbeiderforbund.

Tabell VIII.

Oversikt over godkjente

Forbund Fag - industri - bedrift	Antall arbeidere berørt av konflikten		Konfliktens varighet		Antall tapte dager ¹⁾	
	I alt	Org.	Fra	Til	Løpende dager	Arbeids- dager
<i>Arbeidsmandsforbundet:</i> 1. Bergverksindustrien	ca. 4 200	4 114	5/6-61	9/7-61	35	102 360
<i>Bygningsindustriarbeider- forbundet:</i> 2. Trelastbrukene tilsluttet Norsk Arbeidsgiverfor- ening	ca. 4 000	3 435	7/5-61	7/6-61	32	82 430
<i>Handels- og Kontorfunksjo- nærenes Forbund:</i> 3. Handelens Arbeidsgiver- forening	ca. 7 000	ca. 7 000	9/11-61	19/11-61	11	65 763
4. Per Ditleff Faye, Kristian- sund	1	1	8/10-60	31/7-61	212	174
Tilsammen	7 001	7 001				65 937
<i>Kjemisk Industriarbeider- forbund:</i> 5. Gummivarefabrikkene til- sluttet Norsk Arbeids- giverforening	2 240	2 218	11/6-61	13/7-61	33	72 886
6 Sprengstoffabrikkene til- sluttet Norsk Arbeids- giverforening	805	677	13/8-61	10/9-61	29	9 716
7. Kunstsilkefabrikken A/S, Notodden	211	182	23/8-61	1/10-61	40	4 802
Tilsammen	3 256	3 077				87 404

konflikter i 1961.

Refusjon utbetalt av LO ved årets utgang Kr.	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat
204 066,25	Revisjon av overenskomsten. Riksmeglingsmannens forslag av 8/4 ble forkastet. Et tilleggsforslag med svarfrist 31/5 ble også forkastet.	Streik	Utover det opprinnelige meglingsforslag oppnådde man et ytterligere tillegg på 14 øre timen i dagen og 16 øre pr. time under dagen. Videre fikk man en oppmyking vedr. begrensningen av fortjenesten når det gjelder akkordavsavnet.
170 732,50	Revisjon av overenskomsten. Forhandling og megling uten resultat.	Streik	Et meglingsforslag fremsatt 27/5 ble vedtatt av begge parter. Det ble samlet gitt tillegg på ca. 53 øre pr. time.
16 427,50	Revisjon av overenskomsten. Riksmeglingsmannens forslag ble forkastet.	Streik	Etter initiativ fra kommunal og arbeidsministeren kom partene sammen til nye forhandlinger. Det resulterte i at lønnsparagrafen i Rm. opprinnelig forslag ble atskillig forbedret.
530,00	Revisjon av overenskomsten.	Streik	Hevet uten resultat.
16 957,50			
153 391,25	Revisjon av overenskomsten. Meglingsforslaget ble forkastet.	Streik	Et nytt meglingsforslag fremsatt 7/7 ble vedtatt.
23 870,00	Revisjon av overenskomsten. Meglingsforslaget ble forkastet.	Streik	Partene kom sammen til forhandlinger 8/9 og ble enige om endel endringer i Riksmeglingsmannens forslag av 23/6.
10 050,00	Revisjon av overenskomsten. Meglingsforslaget ble forkastet.	Streik	Et nytt meglingsforslag ble fremsatt 29/9 og vedtatt.
187 311,25			

Tabell VIII. (forts.)

Oversikt over godkjente

Forbund Fag - industri - bedrift	Antall arbeidere berørt av konflikten		Konfliktens varighet		Antall tapte dager	
	I alt	Org.	Fra	Til	Løpende dager	Arbeids- dager ¹⁾
<i>Nærings- og Nydelses- middelarbeiderforbundet:</i>						
8. Sjokoladefabriker tilslut- tet Norsk Arbeidsgiver- forening	1 519	1 462	1/10-61	4/10-61	4	4 386
9. De norske Gjør- og sprit- fabrikker tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening ...	141	141	5/11-61	19/11-61	15	708
Tilsammen	1 660	1 603				5 094
<i>Transportarbeiderfor- bundet:</i>						
10. Oslo og Omegns Rutebil- eierforening, verkstedar- beidere, sjåførere og billet- tører	844	543	14/5-61	29/5-61	16	6 384
11. Bergen Handelsstands Forenings Fiskerigruppe, Bergen	193	173	23/6-61	22/7-61	30	3 024
12. Shell Bensinstasjon, Elverum	3	3	29/8-61	Pågår	125	246
13. A/S Kvalsundfergen, Hammerfest	9	9	16/9-61	25/9-61	10	72
Tilsammen	1 049	728				9 726
I alt	21 166	19 958				352 951

¹⁾ Vesentlig oppgitt av forbundene på grunnlag av utbetalt stønad.

²⁾ Refusjon ikke hevet ved årets utgang.

konflikter i 1961.

Refusjon utbetalt av LO ved årets utgang Kr.	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat
-	Revisjon av overenskomsten. Riksmeglingsmannens for- slag ble forkastet.	Streik	Riksmeglingsmannen frem- satte et nytt forslag. Kra- vene ble imøtekommet.
2)	Revisjon av overenskomsten. Riksmeglingsmannens for- slag av 12/10 ble forkastet.	Streik	Det ble fremsatt et nytt for- slag med endel justeringer og forbedringer.
8 977,50	Revisjon av overenskomsten. Forhandling og megling uten resultat. Partene kom ikke til enighet om lønsspør- målet.	Streik	Det ble gitt tillegg på alle sat- ser og gunstigere satser for kilometersonene enn i det opprinnelige tilbudet fra NAF.
6 720,00	Revisjon av overenskomsten. Forhandling og megling uten resultat.	Streik	Det endelige forslag oversteg det tidligere tilbud fra ar- beidsgiverne, slik at arbei- dernes krav langt på vei ble tilfredsstilt.
915,00	Revisjon av overenskomsten. Forhandling og megling uten resultat.	Streik	Konflikten pågikk ved årets utgang.
67,50	Revisjon av overenskomsten.	Streik	Arbeiderne fikk bl. a. gjen- nomført sitt krav om å beholde protokolltilførselen som sikret arbeiderne be- skjeftigelse så lenge fergen var i drift.
16 680,00			
595 747,50			

Tabell IX.

Antall tariffier behandlet i Sekretariatet i løpet av 1961.

Løppeur.	Forbund	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale		Ikke godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale	
		Antall tariffier	Antall org.	Antall tariffier	Antall org.
1.	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—
2.	Forbund for Arb.ledere og Tekniske Funksj.	23	84	—	—
3.	Arbeidsmandsforbundet	—	—	—	—
4.	Baker- og Konditorforbundet	1	1	—	—
5.	Befalslaget ¹⁾	—	—	—	—
6.	Bekledningsarbeiderforbundet	1	13	—	—
7.	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet.	—	—	—	—
8.	Bygningsindustriarbeiderforbundet ²⁾	18	133	—	—
9.	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	71	206	—	—
10.	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—
11.	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
12.	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund.	109	412	—	—
13.	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	46	229	—	—
14.	Jern- og Metallarbeiderforbundet	50	404	—	—
15.	Jernbaneforbundet	—	—	—	—
16.	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1	34	—	—
17.	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
18.	Kommuneforbundet	37	109	—	—
19.	Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—	—	—
20.	Litograf- og Kjemigraforbundet	—	—	—	—
21.	Lokomotivmandsforbundet	—	—	—	—
22.	Losforbundet	—	—	—	—
23.	Murerforbundet	—	—	—	—
24.	Musikerforbundet.	—	—	—	—
25.	Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet.	1	1	—	—
26.	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
27.	Politiforbundet	—	—	—	—
28.	Postfolkenes Fellesforbund.	—	—	—	—
29.	Sjømannsforbundet	2	120	—	—
30.	Skinn- og Lærarbeiderforbundet.	—	—	—	—
31.	Skog- og Landarbeiderforbundet.	6	16	—	—
32.	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—
33.	Tekstilarbeiderforbundet	2	10	—	—
34.	Telefolkenes Fellesforbund	1	1	—	—
35.	Tjenestemannslaget	2	6	—	—
36.	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37.	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—
38.	Transportarbeiderforbundet	45	244	1	1
39.	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
40.	Typograforbundet	—	—	—	—
41.	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—
	Tilsammen	416	2 023	1	1

¹⁾ Norges Befalsslag tilmeldt LO fra 1. januar 1961.²⁾ Norsk Stenindustriarbeiderforbund gikk sammen med Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund fra 1. januar 1961. Revidering samt overføring av overenskomstforholdet ble foretatt i samsvar med sammenslutningsavtalen.

med en prosentvis fordeling på de ulike forbund.

Godkjente søknader for å si opp tariffavtalen		Ikke godkjente søknader for å si opp tariffavtalen		Godkjente søknader for å sette i verk arbeidsstans		Ikke godkjente søknader for å sette i verk arbeidsstans		Antall tariffier i alt	Samlet antall tariffier for de ulike forbund i prosent av tariffier i alt %
Antall tariffier	Antall org.	Antall tariffier	Antall org.	Antall tariffier	Antall org.	Antall tariffier	Antall org.		
2	386	-	-	-	-	-	-	2	0.03
289	2 714	-	-	-	-	-	-	312	4.86
210	29 492	-	-	1	4 600	-	-	211	3.30
107	3 320	-	-	-	-	-	-	108	1.69
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
229	10 891	-	-	-	-	-	-	230	3.59
48	4 300	-	-	-	-	-	-	48	0.75
124	32 666	-	-	1	3 600	-	-	3) 143	2.23
483	8 554	-	-	-	-	-	-	554	8.66
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	940	-	-	-	-	-	-	2	0.03
879	18 610	-	-	2	7 003	-	-	990	15.47
254	5 531	-	-	-	-	-	-	300	4.69
635	60 330	-	-	3	39 910	-	-	688	10.75
3	248	-	-	1	87	-	-	4	0.06
220	28 982	-	-	18	19 477	-	-	239	3.73
45	3 000	-	-	-	-	-	-	45	0.70
402	45 955	-	-	1	79	-	-	440	6.88
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44	1 490	-	-	-	-	-	-	44	0.69
1	28	-	-	-	-	-	-	1	0.02
2	156	-	-	-	-	-	-	2	0.03
157	4 700	-	-	2	3 500	-	-	159	2.48
6	140	-	-	-	-	-	-	6	0.09
253	16 554	-	-	3	4 180	-	-	257	4.02
17	16 683	-	-	1	15 212	-	-	18	0.28
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
54	40 687	-	-	6	34 310	-	-	62	0.97
28	1 292	-	-	-	-	-	-	28	0.44
182	23 051	-	-	4) 1	12 000	-	-	189	2.95
57	3 386	-	-	1	34	-	-	58	0.91
54	8 636	-	-	-	-	-	-	56	0.88
-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.02
46	284	-	-	1	44	-	-	49	0.77
5	991	-	-	-	-	-	-	5	0.08
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
609	20 453	-	-	9	11 268	-	-	664	10.38
312	5 171	-	-	3	207	-	-	315	4.92
165	5 360	-	-	1	3 700	-	-	166	2.59
4	99	-	-	-	-	-	-	4	0.06
5 928	405 080	-	-	55	159 211	-	-	6 400	100.00

*) For den overveiende del av enkeltstående arbeidsgivere utenfor NAF, har forbundet overenskomster som binder arbeidsgiverne til de til enhver tid gjeldende overenskomster med NAF.

4) Møglingsforslaget av 23. oktober ble forkastet av begge parter. Saka ble henvist til Rikslønnsnemnda og avgjort ved tvungen lønnsnemnd.

Tabell X.

**Oversikt over overenskomster/fag som er avgjort ved forhandling
eller megling i 1., 2., 3. og 4. kvartal 1961.**

Avgjort ved	Overenskomst avgjort i:								Tilsammen	
	1. kvartal		2. kvartal		3. kvartal		4. kvartal			
	Arb.	Org.	Arb.	Org.	Arb.	Org.	Arb.	Org.	Arb.	Org.
Forhandling	14 200	9 483	46 563	37 889	23 534	19 936	12 842	12 453	97 139	79 761
Megling	80	80	209 336	187 043	49 721	45 423	90 639	82 252	349 776	314 798
Tilsammen	14 280	9 563	255 899	224 932	73 255	65 359	103 481	94 705	446 915	394 559

Forhandlings- eller meglingsforslag som var ute til avstemning pr. 31. desember 1961.

	Arbeidere	
	I alt	Org.
Forhandlingsforslag	1 320	1 320
Meglingsforslag	-	-
Tilsammen	1 320	1 320

Forhandlings/meglingsmøte berammet eller overenskomster under revisjon pr. 31. desember 1961.

Arbeidere	
I alt	Org.
29 681	19 883

Sammendragstabeller over godkjente konflikter i 1961.

Jfr. tabell VIII.

a. *Konfliktens årsak.*

	Antall konflikter	Antall arbeidere		Tapte arbeidsdager
		I alt	Organiserte	
Krav om opprettelse av overenskomst	—	—	—	—
Revisjon av overenskomst.....	13	21 166	19 958	352 951
Konflikter i andre fag	—	—	—	—
Avskjedigelser m. v.	—	—	—	—
Tilsammen	13	21 166	19 958	352 951

b) *Konfliktens karakter.*

Streik	13	21 166	19 958	352 951
Sympatistreik	—	—	—	—
Lockout	—	—	—	—
Blokade	—	—	—	—
Tilsammen	13	21 166	19 958	352 951

c. Konfliktens karakter.

	Antall konflikter	Antall arbeidere		Tapte arbeidsdager
		I alt	Organiserte	
Arbeidernes fordringer i det vesentligste gjennomført	10	20 969	19 781	349 507
Arbeidernes krav ble delvis imøtekommet	8	193	173	3 024
Hevet uten resultat	1	1	1	174
Pågikk ved årets utgang	1	3	3	246
Tilsammen	13	21 166	19 958	352 951

d) Tilbakegående tall.

År	Antall konflikter	Antall arbeidere		Antall tapte arbeidsdager org.
		I alt	Organiserte	
1956	16	55 000	50 246	787 049
1957	10	5 178	5 159	¹⁾ 19 409
1958	—	14 607	9 827	45 086
1959	7	187	182	11 302
1960	²⁾ 1	1	1	32
1961	13	21 166	19 958	352 951

¹⁾ Inkludert 14 000 tapte arbeidsdager for Sjømannsforbundets blokade av Hvalfangstens Arbeidsgiverforening, Sydhavssesongen.

²⁾ Konflikten begynte i 1959.

